

CFI

Agentschap van het
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Verplichtingeninformatie

blad 1

1 en 2

- dient tevens mee te zenden:
- een minuut met diskette
- de originele aanvraag

Voor iedere verplichting een apart formulier invullen.

In te vullen door de velddirectie

1 Gegevens velddirectie

Registratienummer

Bestemd voor unit

- CFI/BGS
- CFI/BPO
- CFI/BVH
- CFI/BVO

- E-Verplichting
- Factuur
- Regeling

Naam velddirectie

VO

Org.-

63500

Beleids-

BZO

Naam opsteller

Afdeling

BZO

Datum

8-6

Peraaf

Tekeningbevoegde

Afdeling

BZO

Datum

12/6

Peraaf

Financiële afdeling

VO/F

Datum

24/07/12

Peraaf

Naam directeur of
plv. directeur financiële
afdeling

Datum

Peraaf

2 Opmerkingen

Onderwerp

PISA 2015

Onderwerp op basis
van regeling
Juridische grondslag

SKOA

Datum verzending
naar CFI

Ga verder met invullen op blad 2, 3 en 4

In te vullen door CFI

3 Registratie CFI

Datum ingekomen
brief

Kenmerk

BGS-BPO-BVH-BVO

Onderwerp

ingekomen brief

Verplichting/wijziging in GEFIS

Ingevoerd door

Datum

16/6

Peraaf

Goedgekeurd door

Datum

20-8

Peraaf

Verplichtingsnummer

61500-102280

Opmerkingen/
bijzonderheden

Planning

Realisatie

Budg. gecontro.

TREFW.: EUVO VORM: AAN

TEAM: ODB BRINNR.:

TREFW.: EUVO VORM: AAN

TEAM: ODB BRINNR.:

Agendaregel

Ja

Nee

REG. d.d. 27 JULI 2012

REG. d.d. 27 JULI 2012

Bewakingsregel

Ja

Nee

AFDV: 16-8-2012

AFDV: 16-8-2012

Zo ja, korte
omschrijving
Agenda datum

REG.NR.: 000/2012/49347

REG.NR.: 000/2012/49348

In te vullen door de velddirectie

4 Invoer verplichtingen in Gt FIS

a Neem begunstigde

CITO te Arnhem

b Soort verplichting

Aan te gene verplichting

Wijziging op aangegane verplichting
Verplichtingnummer

Datum wijziging

Reden wijziging

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

Budgetnaam

TST en LVS en Inker
notie
n de
ering

c Budgetcode

3.04.66.01

d Type crediteur

GEFIS (B) Bevoegd gezag (G)

Onderwijsinstelling (O) Ondersteunende instelling (S)

Relatienummer

0093 nr

BRJN-nr

BRJN-nr

e Type verplichting

Standaard

f Datum
aanvang bekostiging

feb 2013

Datum
einde bekostiging

dec 2016

g Kostenplaats

330000**

h Soort betaling

Voorschot Bestemmingsbedrag

i Omschrijving
verplichting

deelname aan internationale reiling
PISA 2015

66.0405

j Kasgevolgen

Kostensoort	Bedrag verplichting	Kasgevolgen (kasritme)				
		2013	2014	2015	2016	20
1000**	€ 1.285.920,-	120.600	322.165	775.605	67.550	

Totaal bedrag
verplichting € 1.285.920

m Betaaltermijnen

Automatische betaaltermijnen

Niet-automatische betaaltermijnen
Omschrijving reden

n Betaalritme

Datum
eerste betaling
Datum
laatste betaling

feb 2013

feb 2016

Aantal betaal-
termijnen per jaar
Volgnummer
betaalfrequentie

1

In te vullen door de velddirectie

8 Specifische beteselformule
 Indien uit de bij vraag 4n niet is af te leiden hoe de betalingsdata en/of de te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze
 specificatie in te vullen.

Maand	Jaar	20	19	20	15	20	16	20
Meend	20	19	14	15	16	20	16	20
Januari								
Februari		120.600	322.165	275.605	67.580			
Maart								
April								
Mai								
Juni								
Juli								
Augustus								
September								
Oktober								
November								
December								
Totaal		120.600	322.165	275.605	67.580			

In te vullen door de velddirectie

Informatie-uitwisseling

verwachte datum
verstrekking prestatiedatum

Bijgevoegde stukken

Informatie van CFI te ontvangen
Andere informatie of stukken

Inhoud uitgaande brief

Conform bijgevoegde concepttekst (beleidsmatig gedeelte en subsidiepassage).

Aangevuld met de volgende standaardtekst(en) van technische subsidievoorwaarden van nummer(s):

Toelichting

TER ONDERTEKENING

Aan: DUO-Z

VO
Van

nota

Onderwerp: PISA 2015

Datum
8 juni 2012

Registratienr.
416315

Bijlagen
sloa aanvraag CITO
aanbiedingsbrief
SLOA-beschikking CFI
formulier

Kopie voor
D. VO
DIV. VO

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.
416318

Deponeren in dossier

Paraaf VO
Datum

2/6 W/F 24/02/12

Aanleiding

Subsidieaanvraag uitvoering SLOA voor PISA 2015

Samenvatting van de brief

Toekenning gevraagde subsidie en toezending beschikking

Besluiten door ondertekening

Verplichten € 1.225.820,-

PISA: Programme for International Student Assessment

Voorstel voor uitvoering van de zesde cyclus van het OESO-project in
Nederland door Cito Internationaal (CI)

Inhoud

Inleiding	3
Kwaliteitseisen	3
De doelpopulatie en de steekproef	3
De vertaling	4
Het onderzoek	4
Samenstelling instrumenten	4
Gegevensverzameling	5
Gegevensverwerking en analyse	5
Rapportage	6
Maatregelen voor maximale respons	6
Financiën	6
Projectteam	7
Kostenspecificatie	zie bijlage 1

PISA: Programme for International Student Assessment

Voorstel voor uitvoering van de zesde cyclus van het OESO-project in Nederland door Cito Internationaal (CI)

Inleiding

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) verzamelt al lange tijd gegevens over het onderwijs in de ruim dertig lidstaten en rapporteert daarover jaarlijks in de publicatie *Education at a Glance*. Sinds 1998 verzamelt de OESO zelf gegevens over de opbrengsten van het onderwijs in termen van kennis en vaardigheden van leerlingen door middel van het PISA-project. De eerste cyclus van dit onderzoek betrof de kennis en vaardigheden van vijftienjarige leerlingen op het gebied van leesvaardigheid (hoofddomein), wiskunde en de natuurwetenschappelijke vakken ('science'). In de tweede cyclus was wiskunde het hoofddomein. In deze cyclus zijn, naast de vaardigheden van de eerste cyclus ook opgaven 'Problem Solving' opgenomen. In de derde cyclus vormde 'science' het zwaartepunt. In deze cyclus zijn, gekoppeld aan de cognitieve scienceopgaven ook zogenaamde affectieve items afgenomen. Hiermee is de houding van leerlingen ten opzichte van 'science' gemeten. In de vierde cyclus was leesvaardigheid weer het hoofddomein en in de vijfde cyclus wederom wiskunde, met net als in de tweede cyclus een toets voor 'Problem Solving'. Dit laatste onderdeel is op de computer afgenomen. In de cyclus 2015 is 'science' het hoofddomein. Daarnaast bevat de cyclus 2015 een computertoets voor 'Collaborative Problem Solving'. Door het gebruik van ankers wordt het mogelijk gemaakt trends te beschrijven in het onderwijsniveau in de deelnemende landen.

In ieder van de deelnemende landen (naast de lidstaten neemt ook een groeiend aantal niet-lidstaten deel) wordt een projectorganisatie gevormd om binnen de randvoorwaarden die door de PISA Governing Board van de OESO zijn gesteld, de vereiste gegevens te verzamelen. Deze verzameling kan worden aangevuld met internationale opties waarover alleen voor wat betreft de landen die deze hebben geïmplementeerd, wordt bericht, en met nationale opties waarover alleen in het betreffende land wordt gerapporteerd. Het onderhavige voorstel betreft de uitvoering van de zesde cyclus in Nederland. In de begroting is rekening gehouden met de computertoets 'Collaborative Problem Solving' en met het voornemen om ook de andere onderdelen ('science', wiskunde en leesvaardigheid) bij alle leerlingen op de computer af te nemen.

Kwaliteitseisen

Het onderzoek dient aan een aantal standaarden of kwaliteitseisen te voldoen. De meeste standaarden leveren niet veel problemen op, maar het voldoen aan een aantal standaarden kost veel inspanning en daardoor ook financiële middelen.

De doelpopulatie en de steekproef

De doelpopulatie voor het onderzoek bestaat uit alle leerlingen die in het kalenderjaar van de dataverzameling zestien jaar worden. Deze populatie wordt in de OESO-stukken als de 'vijftienjarigen' benoemd. De steekproef wordt in twee fasen getrokken. In de eerste fase worden scholen getrokken met een trekkingskans die evenredig is aan het aantal voor deelname in aanmerking komende leerlingen. In de tweede fase wordt binnen elke getrokken school een steekproef van leerlingen met een vaste omvang getrokken. De steekproef voor het onderzoek moet in ieder deelnemend land bestaan uit circa 4500 leerlingen van ongeveer 150 scholen. In Nederland gaat het om ongeveer 200 scholen met elk (maximaal) 30 leerlingen. De reden voor de afwijking wordt enerzijds gevormd door de afmetingen van een

normaal leslokaal dat in Nederland 30 leerlingen kan bevatten, en anderzijds door de lage leerlingparticipatie, waardoor het noodzakelijk is een wat grotere steekproef te trekken. De steekproef dient betrekking te hebben op alle vijftienjarigen die de toetsen redelijkerwijs kunnen maken. Scholen voor praktijkonderwijs (PRO) kunnen gewoon meedoen. Evenals bij de vorige cyclus zal de internationale PISA projectleiding een vereenvoudigde versie van de cognitieve instrumenten beschikbaar stellen die kan worden voorgelegd aan de leerlingen die een PRO-locatie bezoeken.

Een lastig probleem is dat naar schatting ten minste de helft van de in aanmerking komende vmbo-leerlingen in het examenjaar zit. De gegevensverzameling in maart/april zal daardoor problemen opleveren, aangezien de scholen prioriteit geven aan schoolonderzoeken, praktijkexamens, stages en dergelijke. Deze omstandigheden vergroten de zorg over het behalen van een voldoende hoge respons. In Nederland is een respons van 30% normaal. Dit percentage ligt ruimschoots onder de vastgestelde norm voor het PISA-project (85 - 90%). Vooral dankzij de inzet van zogenaamde PISA ambassadeurs voor de werving van scholen, is het de afgelopen drie cycli wel gelukt om aan de steekproef-eisen te voldoen. Ook voor deze nieuwe cyclus willen we om voornoemde reden PISA ambassadeurs inzetten. Het zou de respons zeer ten goede komen als het voorgenomen wetsvoorstel om scholen voor voortgezet onderwijs te verplichten aan een internationaal vergelijkend onderzoek deel te nemen voor 2015 is goedgekeurd.

Deelnemende landen kunnen ervoor kiezen een uitgebreide steekproef te trekken voor een groep scholen met bepaalde kenmerken. Dit brengt wel extra kosten met zich mee, maar levert ook extra informatie op. Het is het overwegen waard om voor de zesde PISA-cyclus, met 'science' als hoofdonderwerp, zo'n uitgebreide steekproef te trekken onder Technasia. Te zijner tijd zullen we hiervoor een voorstel indienen bij het ministerie van OCW.

De vertaling

De onderzoeksinstrumenten worden door de internationale projectleiding in het Frans en Engels aangeleverd. De toetsen, scoringsvoorschriften en vragenlijsten worden daarna door het Nationale Project Management met de grootst mogelijke zorgvuldigheid volgens internationale richtlijnen vertaald uit de twee talen. Vervolgens worden de twee vertalingen tot één tekst samengevoegd. Bij de afnamehandleidingen en afnameprotocollen kan volstaan worden met een vertaling uit één taal. De vertaalde instrumenten dienen aan de internationale projectleiding te worden voorgelegd voor verificatie. Er wordt naar gestreefd bij de vertalingsactiviteiten weer samen te werken met de projectorganisatie die PISA 2015 uitvoert voor Vlaanderen.

Het onderzoek

Samenstelling instrumenten

Het toetsmateriaal voor het hoofdonderzoek van eerdere PISA-cycli omvatte twee uur aan toetsitems voor wiskunde, 'science' en leesvaardigheid. In de proefafname die in het jaar voorafgaand aan het hoofdonderzoek plaatsvond, werd ongeveer driemaal de benodigde hoeveelheid toetsmateriaal voor het hoofdonderdeel uitgeprobeerd. Of de afnametijd voor de zesde PISA-cyclus gelijk zal blijven is op dit moment nog niet bekend. Wel is bekend dat er naast toetsitems voor wiskunde, 'science' en leesvaardigheid en toets aangeboden zal worden voor 'Collaborative Problem Solving'.

Uiteraard is het niet mogelijk dat een leerling die aan het hoofdonderzoek deelneemt, al het toetsmateriaal maakt. Door de gebruikte psychometrische technieken is dat ook niet nodig. Iedere leerling maakt één van de gedeeltelijk overlappende toetsboekjes. Daarnaast is er een leerlingenvragenlijst van ca. dertig minuten.

De opgaven bevatten voor het grootste deel gesloten vragen. Circa 45% van de responstijd zal aan open vragen worden besteed.

Voor de deelnemende scholen is er een schoolcontextvragenlijst die ongeveer een half uur invultijd vergt.

Aan zowel de leerlingenvragenlijst als de schoolcontextvragenlijst kunnen door het Nationale Project Management een beperkt aantal nationale (land specifieke) vragen worden toegevoegd. Natuurlijk dient hierbij rekening te worden gehouden met een verlengde invultijd. Het is desondanks het overwegen waard om de zesde cyclus hiervan gebruik te maken met het oog op toetsing van in Nederland uitgezet beleid met betrekking tot natuurwetenschappelijk onderwijs. Deze extra vragen leveren interessante extra informatie op, zonder extra kosten met zich mee te brengen.

Gegevensverzameling

Elke school benoemt een contactpersoon voor de uitvoering van het onderzoek. Deze contactpersoon verstrekt de gegevens voor de steekproeftrekking binnen de school, het afnametijdstip wordt in overleg met de contactpersoon vastgesteld en vervolgens draagt hij/zij zorg dat de juiste leerlingen op de juiste tijd en plaats aanwezig zijn. Voor de afname hoeft de school slechts één klaslokaal ter beschikking te stellen. De projectorganisatie zorgt ervoor dat de ambassadeur die de school geworven heeft, de toetsafnames op de betreffende school verzorgt. De ambassadeurs ontvangen hiervoor een training. De ambassadeur overlegt met de schoolcontactpersoon over afnametijdstip en eventuele inhaalsessies. Dit beperkt de belasting van de scholen en heeft ook verder veel voordelen voor wat betreft de distributie van het toetsmateriaal en de handhaving van het vertrouwelijke karakter van de opgaven. Naast de ambassadeur zal bij de toetsafname op een school ook een ICT-medewerker aanwezig zijn die zorgdraagt voor de computerafname. De ICT-medewerker brengt laptops mee naar de school waarop de leerlingen de toetsen maken en de vragenlijst invullen.

In het schooljaar voorafgaand aan het hoofdonderzoek wordt een omvangrijke proefafname gehouden. Het is de bedoeling dat hieraan ca. 50 scholen deelnemen. Deze proefafname heeft tot doel de afname-, scorings-, venverkings- en analyseprocedures te beproeven en deze waar nodig - in overleg met het internationale coördinatiecentrum - bij te stellen. Daarnaast worden gegevens verzameld over de kwaliteit van de door de internationale projectleiding aangeleverde toetsopgaven en vragenlijsten teneinde deze waar nodig te verbeteren (zowel vakinhoudelijk, psychometrisch als qua vertaling).

Zowel bij de proefafname als tijdens de gegevensverzameling in het hoofdonderzoek bewaakt de internationale projectleiding de kwaliteit door bezoeken aan nationale projectorganisaties. Tijdens het hoofdonderzoek wordt een deel van de scholen bezocht door een onafhankelijke 'school quality monitor'. Deze kwaliteitsmonitoren rapporteren de gang van zaken rondom en tijdens de bijgewoonde afnames aan de Internationale Projectorganisatie.

Gegevensverwerking en analyse

De toetsen bestaan uit verschillende soorten gesloten vragen en uit open vragen (kort- en langantwoordvragen). De antwoorden op de open vragen worden door beoordelaars gescoord. Deze scoring vindt plaats aan de hand van tijdens de pretest beproefde beoordelings- / scoringsvoorschriften. De beoordelaars worden met zorg geselecteerd, en getraind door Citomedewerkers. Tijdens het beoordelen worden de beoordelaars steekproefsgewijs gecontroleerd en waar nodig bijgestuurd. De gegevens worden verwerkt volgens de internationaal vastgestelde procedures met gebruikmaking van de ter beschikking gestelde software voor de invoer en opschoning van de gegevens. De gegevens worden vervolgens beschikbaar gesteld aan de Internationale Projectleiding voor analyse.

Rapportage

Scholen die hebben deelgenomen aan het hoofdonderzoek ontvangen een korte rapportage met schoolgemiddelden in vergelijking met een groep vergelijkbare scholen qua onderwijsaanbod. Dit is in eerdere PISA-cycli ook gebeurd, maar voor de zesde cyclus hebben we het plan de rapportage aan scholen uit te breiden met beschrijvende statistiek voor enkele vragenlijstitems met betrekking tot natuurwetenschappelijke vakken. Dit wordt gedaan voor zover de privacybescherming van leerlingen dit toelaat.

De deelnemende landen ontvangen van de internationale projectleiding nationale rapporten met gegevens over de afname. De landen ontvangen ook een nationale database. Deze gegevens worden gebruikt voor rapportage aan de opdrachtgever, OCW. De rapportage zal een duidelijke beschrijving bevatten van de gegevens en hoe die geïnterpreteerd dienen te worden. Er zal ook een publieksvriendelijke versie geschreven worden. De OESO publiceert zelf het algemene rapport over het internationale onderzoek en bovendien een aantal thematische rapporten.

Maatregelen voor maximale respons

Een cruciaal punt voor de implementatie van PISA 2015 in Nederland is het weer verkrijgen van een zodanige respons van scholen dat aan de geldigheidseisen van de steekproeftrekking (ca. 200 scholen, 30 leerlingen per school en bijbehorende regels voor vervanging in geval van non-respons) wordt voldaan. Deelname door scholen geschiedt op vrijwillige basis. Een besluit om al dan niet mee te doen wordt in de eerste plaats genomen door de locatie- of sectordirecteur van de schoolvestiging. Overwegingen die bij dat besluit een rol spelen zijn:

- wat is het belang voor de school?
- hoe zal de toetsafname de dagelijkse gang van zaken beïnvloeden?
- is er een belang voor de leerlingen en hoe zal de afname hen beïnvloeden?
- wat is het algemeen belang van dit project voor het onderwijs in Nederland?

Op grond van bovenstaande overwegingen is bij de tweede cyclus een pakket maatregelen samengesteld ter bevordering van de deelname van scholen. Dit heeft goed gewerkt. Er zijn PISA-ambassadeurs, die de scholen in hun omgeving actief werven door middel van telefoongesprekken en schoolbezoeken. De scholen ontvangen, als ze aan alle eisen hebben voldaan, een vergoeding van €200 en de leerlingen krijgen een bon ter waarde van €10. Bovendien zal de PISA-website up-to-date gehouden worden en zal een folder gemaakt worden. Daarnaast wordt veel tijd besteed aan PR en aan contacten met de media en met belanghebbenden, zoals de VO-Raad.

Financiën

De begroting voor PISA 2015 valt iets hoger uit dan die van de vorige cyclus. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door inflatie, maar ook door het feit dat de leerlingen via de computer worden getoetst. Het betekent dat ICT-medewerkers en laptops moeten worden gehuurd. Hier staat tegenover dat data-entry niet meer nodig is en dat aanzienlijk minder documenten per post of koerier verstuurd hoeven te worden. Per saldo valt de begroting door de computer-afname iets hoger uit dan voor vorige PISA-cycli.

Projectteam

Cito stelt voor het project te laten uitvoeren door een team, waarin de benodigde expertise aanwezig is op het gebied van grootschalig onderwijsonderzoek en van communicatie.

Het kernteam bestaat uit

Projectleiding: (NPM). (Data management)

Procescoördinatie en projectassistentie:

Natuurwetenschappelijke kennis:

Financieel medewerker:

Daarnaast is er ondersteuning op het gebied van communicatie, vertalingen, dataverwerking, logistiek, wervings- en toetsafnameprocedures, toekenning van ISCO-codes en scoring door oproepkrachten en andere interne en externe medewerkers.

Opdrachtgever: Ministerie van OCW,

120.600
322.165
225.605
67.550
1285.920

Ministerie van OCW	
E-doc Nr.	415203
Datum Reg.	6-6-2012
Directie	00

Ministerie van OCW
Directie Voortgezet Onderwijs (IPC 2650)

2500 BJ DEN HAAG

Datum	Ons kenmerk	Uw kenmerk	Onderwerp
4 juni 2012	2012.06/JW/AW		Aanvraag subsidie wet SLOA 2012 (additionele subsidie)

Geachte

Bijgaand ontvangt u in het kader van artikel 4 van de Wet SLOA 2012 (additionele subsidie), de subsidieaanvraag betr. 'PISA 2015' (Cit/6.2b-12-60).

Deze aanvraag is vrijdag 25 mei jl. al digitaal verstuurd aan de ministerie. van uw

Voor eventuele vragen omtrent deze subsidieaanvraag kunt u contact opnemen met Hij coördineert de SLOA-aanvragen.

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Lid Raad van Bestuur
Portefeuille Onderwijs
Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling

Bijlage
Aanvraag Cit/6.2b-12-60

Begroting PISA Nationaal 2015								
2013 t/m 2016								
PISA: Programme for International Student Assessment								
	2013		2014		2015		2016	
Omschrijving	Aantal	Kosten in Euro	Aantal	Kosten in Euro	Aantal	Kosten in Euro	Aantal	Kosten in Euro
Personeelskosten								
Personeelskosten WM	65	76.960	120	143.040	130	156.000	50	60.400
Personeelskosten Coördinator	25	12.000	35	16.800	35	16.800	5	2.400
Personeelskosten SU	1	240	10	2.400	8	1.920		
Activiteitenkosten								
Reiskosten	2	1.200	5	4.000	7	4.200	1	600
Verblijfskosten	12	2.700	29	6.525	37	8.325	4	900
Werkzaamheden derden		27.000		1.500		15.000		
Leerlinglijsten verwerken			5	1.200	15	3.600		
Productie toetsinstrumenten			50	175	1.220	4.270		
Productie USB sticks			150	2.250	400	6.000		
Porto en vracht		500		750		1.000		500
Toetsafname								
Vergoeding Toetsleiders				8.800		55.200		
Reis- en verblijfskosten Toetsleiders				2.550		9.940		
Huur laptops				23.400		57.600		
Begeleiding digitale afname				40.000		260.000		
Beoordeling								
Vergoeding beoordelaars			750	15.000	3.000	60.000		
Reis- en verblijfskosten beoordelaars			192	1.440	1.160	7.250		
Zaalhuur + consumpties				3.460		6.500		
Rapportage								2.750
Werving en PR								
Ambassadeurs				23.715		12.000		
Scholen			40	8.000	200	40.000		

Omschrijving	Aantal	Kosten in Euro	Aantal	Kosten in Euro	Aantal	Kosten in Euro	Aantal	Kosten in Euro
Rekenmachines				160				
Leerlingen				12.000		50.000		
Voorlichtingsmateriaal				5.000				
Totalen		120.600		322.165		775.605		67.550
Totaal generaal (2013 - 2016)		1.285.920						
Getekend door Drs Marten Roorda								
Toelichting bij de gespecificeerde begroting voor de uitvoering van PISA Nederland 2015								
	(1) Bij de personeelskosten is rekening gehouden met een inflatiepercentage van bijna 1%							
	(2) Bij de reiskosten internationaal (naar het buitenland) is rekening gehouden met de geplande bestemmingen. Voor reizen naar Australië gelden een hogere reiskosten en langere reis-/verblijfsduur.							
	(3) Onder 'werkzaamheden derden' staat de post vertaalkosten: volgens de voorschriften van het Consortium wordt de Nederlandse tekst van de cognitieve toetsinstrumenten (opgavenboekjes) vertaald uit zowel een Engelse als uit een Franse brontekst. Deze vertalingen worden vervolgens samengevoegd tot één tekst.							
	(4) Onder 'Toetsafname' staat behalve de post 'Vergoeding toetsleiders' ook de post 'Vergoeding toetsleiders inhaalsessie'. Op grond van de ervaring van PISA 2003 is deze post opgenomen. Er wordt bij de beoordeling of de respons voldoende groot is, niet alleen gekeken naar het aantal deelnemende scholen, maar ook naar de participatie van leerlingen binnen de school. Als die te gering is dan wordt de school alsnog geacht niet te hebben meegedaan. Bovendien is een hoge 'overall' leerling respons eveneens van groot belang. Vandaar dat een groot aantal herhaalsessies gewenst is.							

Subsidieverzoek SLOA 2012 Beknopte projectomschrijving

Naam instelling	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling
Contactpersoon	Naam : Functie : Projectleider Telefoonnummer:
Projectnaam	PISA 2015
Projectcode	Cit/6.2b-12-60 (vervolg op Cit/6.2b-10-60)
Doel activiteit	Voorbereiding en uitvoering 'Field Trial PISA 2014', voorbereiding en uitvoering "Main Study PISA 2015" en schrijven nationaal rapport waarin de resultaten van het onderzoek weergegeven worden.
Afstemming van activiteiten (art. 4, lid 3, onder c, WSLOA)	Frequent overleg met de opdrachtgever bij het ministerie van OCW
Producten en Diensten	- 2013: Voorbereiden FT 2014 ontwikkelen van enkele items voor indiening beoordelen van door andere landen ingediende items vertalingen instrumenten (toetsboekjes, vragenlijsten en handleidingen) steekproeftrekking scholen werven scholen en toetsleiders - 2014: Uitvoering FT 2014 en voorbereiden MS 2015 training toetsleiders, handboek toetsleiders maken FT afname organiseren en begeleiden beoordelaars werven en trainen data-cleaning werven en trainen ambassadeurs steekproeftrekking scholen en werven scholen instrumenten en handboeken aanpassen - 2015: Uitvoering MS 2015 vervolg werven scholen en steekproeftrekking in scholen training toetsleiders werven en trainen beoordelaars data-cleaning - 2016: Presentatie nationaal rapport schrijven nationaal rapport waarin belangrijkste conclusies van het peilingsonderzoek weergegeven worden en vergelijkingen met de resultaten van vorige cyclussen opgenomen zullen worden.
Tijdpad	Zie hierboven.

Doorloop	Januari 2013 t/m december 2016
Evaluatie	Op gezette tijden wordt mondeling en schriftelijk de gang van zaken geëvalueerd en wordt deze gerapporteerd aan OCW.
Gevraagde subsidie	Totaal 2013 - 2016: € 1.285.920 Personele kosten : € 484.400 Activiteitenkosten : € 801.520 Totaal 2013: € 120.600 Personele kosten : € 88.960 Activiteitenkosten : € 31.640 Totaal 2014: € 322.165 Personele kosten : € 159.840 Activiteitenkosten : € 162.325 Totaal 2015: € 775.605 Personele kosten : € 172.800 Activiteitenkosten : € 602.805 Totaal 2016: € 67.550 Personele kosten : € 62.800 Activiteitenkosten : € 4.750

Van:
Verzonden: woensdag 1 augustus 2012 11:02
Aan: E-verplichtingen, Dienstpostbus
Onderwerp: Out of Office: e-verplichting aanvraag sloa pisa 2015

Ik ben op vakantie van 23 juli tot 13 augustus I am on holiday leave July 23 till August 13

CFI

Agentschap van het
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Verplichtingeninformatie

blad 1

3 en 4
...kette
...aanvraag

Voor iedere verplichting een apart formulier invullen.

In te vullen door de veldirectie

1 Gegevens veldirectie

Registratienummer 272775

Bestemd voor unit
 CFI/BGS
 CFI/BPO
 CFI/BVH
 CFI/BVO

E-Verplichting
 Factuur
 Regeling

Naam veldirectie	<u>VO</u>	Org.-eenheid	<u>61500</u>	Beleids-eenheid	<u>FBI</u>
Naam opsteller	}	Afdeling	}	Datum	<u>3-2-11</u> Paraaf
Tekeningbevoegde		Afdeling		Datum	Paraaf
Financiële afdeling				Datum	<u>20-4-2011</u> Paraaf
Financiële afdeling	<u>23/3-11</u>	<u>VO/FBI</u>		Datum	Paraaf
Naam directeur of plv. directeur financiële afdeling				Datum	Paraaf

2 Opmerkingen

Onderwerp PISA 2009 Lezen

Onderwerp op basis van regeling
Juridische grondslag

Datum verzending naar CFI

Ga verder met invullen op blad 2, 3 en 4

In te vullen door CFI

3 Registratie CFI

Datum ingekomen brief
Kenmerk
verplichtingsbrief BGS-BPO-BVH-BVO
Onderwerp
ingekomen brief

Verplichting/wijziging in GEFIS

Ingevoerd door		Datum	<u>7-4-11</u>	Paraaf
Goedgekeurd door		Datum	<u>7-4-11</u>	Paraaf
Verplichtingsnummer	<u>61500-82043</u>			
Opmerkingen/bijzonderheden	<u>TREFW.: EUVO VORM: AAN</u>			
Planning	<u>TEAM: ORB BRINNR.:</u>			
Realisatie	<u>REG. d.d. 30 MRT 2011</u>			
Budg. gecontro.	<u>REG. d.d. 30 MRT 2011</u>			
	<u>AFDV: 20-4-2011</u>		<u>AFDV: 20-4-2011</u>	
	<u>REG.NR.: ORB-2011/20902</u>		<u>REG.NR.: ORB-2011/20906</u>	
Agendaregel	☐ Ja	☐ Nee		
Bewakingsregel	☐ Ja	☐ Nee		
Zo ja, korte omschrijving				
Agenda datum				

In te vullen door de velddirectie

4 Invoer verplichtingen in GEFIS

a Naam begunstigde

CITO te Arnhem

b Soort verplichting

Aan te gane verplichting

Wijziging op aangegane verplichting
Verplichtingnummer _____

Datum wijziging _____

Reden wijziging _____

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

c Budgetcode

3040505

Budgetnaam

Kwaliteitsbeleid FBSI

d Type crediteur

GEFIS (B) Bevoegd gezag (G)

Onderwijsinstelling (O) Ondersteunende instelling (S)

Relatienummer

000B nr _____

BRIN-nr _____

BRIN-nr _____

e Type verplichting

Standaard

f Datum aanvang bekostiging

1-4-2011

Datum einde bekostiging

31-3-2012

g Kostenplaats

33.200

h Soort betaling

Voorschot Bestemmingsbedrag

i Omschrijving verplichting

Leernuandigheid volgens PISA 2009

j Kasgevolgen

Kostensoort	Bedrag verplichting	Kasgevolgen (kasritme)				
		2011	2012	20	20	20
<u>1000**</u>	<u>97.000</u>	<u>80.400</u>	<u>17.000</u>			
Totaal bedrag verplichting	<u>€ 97.000</u>					

97 000

m Betaaltermijnen

Automatische betaaltermijnen

Niet-automatische betaaltermijnen
Omschrijving reden _____

Apr.'11: € 40.000,-
Okt.'11: € 40.000,-
Mrt.'12: € 17.000,-

n Betaalritme

Datum eerste betaling
Datum laatste betaling

30/04/2011
31/03/2012

Aantal betaaltermijnen per jaar
Volgnummer
betaalfrequentie _____

In te vullen door de velddirectie

S Specificatie betaalrime
 Indien uit de bij vraag 4n niet is af te leiden hoe de betaaldata en/of de te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze specificatie in te vullen.

Maand	Jaar	20	20	20	20
	20 <u>11</u>	20 <u>12</u>	20	20	20
Januari					
Februari					
Maart	A/1000** A/2000**	€ 15.248,-			
April	A/1000** A/2000**	€ 35.076,- € 4.124,-	€ 1752,-		
Mai					
Juni					
Juli					
Augustus					
September					
Oktober	A/1000** A/2000**	€ 35.076,- € 4.124,-			
November					
December					
Totaal		€ 80.000,-	€ 17.000,-	€	€

Ter ondertekening

ONDER
ONDER
LTUUR
NEM
SCHAP

Aan	DUO	Directie VO	Telefoon 3717
Van		Internet Nee	
Datum	23 3 2011		
Registratienr	VO//FBI/272275		

Onderwerp	Subsidie leesvaardigheid volgens PISA 2009

Aanleiding Voorstel voor uitvoering van secundaire analyse PISA 2009 door CITO

Samenvatting inhoud van brief

toekenning van gevraagd bedrag, inclusief beschikking

Besluiten door ondertekening

verplichting aangaan € 97.000,-

Consequenties en toelichting

- Politiek, maatschappelijk en/of bestuurlijk

Bijlagen

1. brief
2. beschikking
3. cfi formulier
4. citovoorstel

Akkoord Datum

VO/FBI _____
2011/03/23

VO/FBI

CFI

Kopie voor

DIV VO

Akkoord van

Akkoord van externen

DIV-gegevens

Aantal pagina's

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.

Deponeren in dossier

*IPC 2650
VO*

Ministerie van OCW	
E-doc Nr.	283881
Datum Reg.	14/3/2011
Directie	VO

Ministerie van OCW
Directie Voortgezet Onderwijs (IPC 2650)

2500 BJ DEN HAAG

Datum	Ons kenmerk	Uw kenmerk	Onderwerp
21 maart 2011	SLOA- 2011.11		Aanvraag subsidie wet SLOA 2011 (additionele subsidie)

Geachte

Bijgaand ontvangt u in het kader van artikel 4 van de Wet SLOA 2011 (additionele subsidie), de aanvraag betr. aanvullend onderzoek PISA 2009 (Cit/6.2b-11-21).

Voor eventuele vragen omtrent deze subsidieaanvraag kunt u contact opnemen met

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Lid Raad van Bestuur
Portefeuille Onderwijs
Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling

Bijlagen
Aanvraag Cit/6.2b-11-21 PISA 2009 aanvullend onderzoek
Projectvoorstel Cit/6.2b-11-21

Subsidieverzoek SLOA 2011 Beknopte projectomschrijving

Naam instelling	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling
Contactpersoon	Naam : Functie : Onderwijskundig Onderzoeker Telefoonnummer:
Projectnaam	PISA 2009 aanvullend onderzoek
Projectcode	Cit/6.2b-11-21
Doel activiteit	Het is de bedoeling van dit project zicht te krijgen op eventuele verschillen tussen Nederlandse leerlingen en leerlingen uit onze buurlanden, in relatie tot de verschillende soorten teksten en typen opgaven in PISA en attitudes van leerlingen met betrekking tot lezen. Hoofdvraag hierbij is waar zwakke lezers op uitvallen. Door dit in kaart te brengen en te relateren aan de kenmerken van het hedendaagse onderwijs in leesvaardigheid kan het onderwijs in dit vakgebied worden bijgestuurd.
Afstemming van activiteiten (art. 4, lid 3, onder c, WSLOA)	We hebben regelmatig contact met de opdrachtgever door het sturen van concept-teksten.
Producten en Diensten	Een rapport dat zal worden verstuurd naar alle VO-scholen in Nederland en een promotiecampagne van de Stichting Lezen & Schrijven.
Tijdpad	Maart 2011 t/m Maart 2012
Doorloop	Voorziene doorloop (zie tijdpad)
Evaluatie	De opdrachtgever zal het eindrapport ontvangen.
Gevraagde subsidie 2011	Totaal : € 97.000 Personele kosten: € 87.000 (75 dagen à € 1.160) Activiteitenkosten: € 10.000 Voor deze activiteit wordt € 63.571 (indicatief bedrag, daadwerkelijke bedrag wordt na 1 juli 2011 vastgesteld) egalisatie van 2010 ingezet van project PISA 2009 Nationaal (Cit/6.2b-8-21). Het aan te vullen bedrag is € 33.429.

Projectvoorstel

Leesvaardigheid volgens PISA

1. Achtergrond

Leerlingen van 15 jaar zijn in het PISA-onderzoek van 2009 onderzocht op onder andere leesvaardigheid. Daarnaast is voor de cyclus van 2009 in de leerlingenvragenlijst, maar ook in het deel met de cognitieve items, gevraagd naar de houding van de leerlingen ten opzichte van lezen. Verder zijn er gegevens beschikbaar over het onderwijs in leesvaardigheid en de ervaringen van de leerlingen met het leren van leesvaardigheid. De Nederlandse resultaten zijn gepubliceerd in een nationaal rapport (Cito, 2010). Daarin wordt een aantal globale resultaten gerapporteerd en wordt een beperkte vergelijking gemaakt met de resultaten van leerlingen in andere landen. Een nadere analyse van de data is wenselijk in het licht van een aantal nog niet beantwoorde vragen die van belang zijn voor de ontwikkeling van het onderwijs in leesvaardigheid in Nederland; een onderwerp dat op het moment erg in de belangstelling staat.

Het is de bedoeling van dit project zicht te krijgen op eventuele verschillen tussen Nederlandse leerlingen en leerlingen uit onze buurlanden, in relatie tot de verschillende soorten teksten en typen opgaven in PISA en attitudes van leerlingen met betrekking tot lezen. Hoofdvraag hierbij is waar zwakke lezers op uitvallen. Door dit in kaart te brengen en te relateren aan de kenmerken van het hedendaagse onderwijs in leesvaardigheid kan het onderwijs in dit vakgebied worden bijgestuurd. De vraag is hoe de vergrote aandacht voor laaggeletterdheid en basisvaardigheden taal zich het beste vertaalt in onderwijsbeleid. Een bijzonder aandachtspunt binnen het project zal zijn verklaringen te vinden voor het feit dat voor Nederlandse leerlingen het leesplezier lager is dan gemiddeld voor OESO-landen.

2. Vraagstelling

Het rapport zal in het licht van het bovenstaande drie vragen beantwoorden:

1. Hoe scoren de Nederlandse 15-jarigen en wat is hun attitude ten aanzien van lezen?
Deze gegevens worden vergeleken met resultaten van leerlingen uit Duitsland en Vlaanderen. In een combinatie van kwantitatieve en kwalitatieve analyses zullen vragen worden beantwoord als:
 - Hoe scoren Nederlandse leerlingen ten opzichte van leerlingen uit de buurlanden?
 - Verschillen de gebruikte leesstrategieën in deze landen en zo ja, hoe?
 - Zijn er typen teksten en opgaven te onderscheiden die bijvoorbeeld de groep leerlingen uit Nederland minder goed doen dan de leerlingen uit de buurlanden?
 - Wat zijn de kenmerken van deze opgaven?
 - Op welke punten verschillen de attitudes ten aanzien van lezen in Nederland, Duitsland en Vlaanderen?
 - Hoe verhouden de referentieniveaus zoals vastgesteld binnen Nederland zich tot de PISA-referentieniveaus voor leesvaardigheid?
2. Wat is de relatie tussen de kenmerken die in het PISA-rapport aan bod komen (sexe, schooltype, allochtoon/autochtoon) en meer algemene variabelen die zijn onderzocht?
Te noemen zijn: schoolkenmerken, sociaaleconomische factoren, etc. Daarbij is o.a. voorzien in het vergelijken van kenmerken van opdrachten waarop de verschillende groepen onderscheidend scoren. Nadruk zal hierbij liggen op de invloed van het geboorteland van leerlingen en hun ouders op leesvaardigheid.
3. Hoe scoren de 20 procent beste leerlingen op het gebied van leesvaardigheid in Nederland in vergelijking met de 20 procent beste leerlingen in onze buurlanden? Daarbij wordt vooral gekeken naar de mogelijkheden en potenties van getalenteerde leerlingen op het gebied van leesvaardigheid.

3. Projectuitvoering

Het project zal uitgevoerd worden door Cito, in samenwerking met de Stichting Lezen & Schrijven. Projectleider op Cito is _____ binnen de Stichting Lezen & Schrijven zal het project begeleid worden door _____, Themamanager kinderen en jongeren.

De activiteiten zijn te splitsen in een deel voor het ontsluiten van de gegevens en de kwantitatieve analyses. Dit zal worden uitgevoerd door Cito-medewerkers. Het zwaartepunt van de activiteiten ligt echter in de kwalitatieve analyses, daartoe zullen onder andere strategieën van leerlingen worden vergeleken op grond van gegevens uit het bestand in combinatie met een analyse van het onderliggende leerlingenwerk. Ook dit onderdeel zal voornamelijk door Cito-medewerkers worden uitgevoerd.

De derde activiteit betreft het schrijven van een rapport dat naar het ministerie van OCW en naar alle VO-scholen in Nederland zal worden verstuurd. Hierin zullen zowel Cito als de Stichting Lezen & Schrijven participeren. Om de impact van het rapport te vergroten zal de Stichting Lezen & Schrijven een presentatie geven over de belangrijkste bevindingen betreffende laaggeletterdheid en zullen uit het rapport één of meerdere wetenschappelijke artikelen voortvloeien die op één of meerdere conferenties zullen worden gepresenteerd.

Het onderzoek zal starten in maart 2011 en zal in de loop van 2011 uitgevoerd worden. De belangrijkste bevindingen van het onderzoek zullen op de nieuwjaarsbijeenkomst van de Stichting Lezen & Schrijven worden gepresenteerd (januari 2012) en het rapport zal kort daarna worden gepubliceerd.

4. Budget

Totaal Budget: € 106.240

waarvan:

- € 5.000 Productiekosten van het rapport
- € 5.000 Overige kosten (reiskosten, conferentiebezoek, omzetten van hoofdstukken in wetenschappelijke artikelen, etc.)
- € 14.500 Cito projectleider (100 x € 145)
- € 36.250 Cito wetenschappelijk onderzoekers (250 x € 145)
- € 36.250 Cito vakinhoudelijk medewerkers (250 x € 145)

- € 9.240 Stichting Lezen & Schrijven (Rechtstreeks door OCW te betalen aan de stichting L&S: 140 x € 66)

Budget Cito: € 97.000

Budget Stichting Lezen & Schrijven: € 9.240. Stichting Lezen & Schrijven zal zelf bij OCW een projectaanvraag indienen voor dit bedrag.

Arnhem, 21 februari 2011

CFI

Agentschap van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Verplichtingeninformatie

Na invulling zenden aan CFI u dient tevens mee te zenden:
• een minuut met diskette
• de originele aanvraag

blad 1

Voor iedere verplichting een apart formulier invullen.

5

In te vullen door de velddirectie

1 Gegevens velddirectie

Registratienummer 251967

Bestemd voor unit

- CFI/BGS
CFI/BPO
CFI/BVH
CFI/BVO

- VERPLICHTING
FACTUUR
REGELING

Naam velddirectie PO

Org-eenheid

50500
T&O

Beleids-eenheid

01.

Naam opsteller

Afdeling

T&O

Datum

12/11/10

Paraaf

Tekeningbevoegde

Afdeling

T&O

Datum

15/11

Paraaf

Financiële afdeling

Datum

15/11

Paraaf

Financiële afdeling

Datum

Paraaf

Naam directeur of plv. directeur financiële afdeling

Datum

Paraaf

2 Opmerkingen

Onderwerp

Beschikbaar stellen Eindtoets voor pilot 'Verplaatsen Cto-eindtoets'

Onderwerp op basis van regeling Juridische grondslag

Wet SLOA

Datum verzending naar Cfi

15/11

Ga verder met invullen op blad 2, 3 en 4

TREFW.: EVPO VORM: AAN
TEAM: ODB BRINNR.:

In te vullen door Cfi

3 Registratie Cfi

Datum Ingekomen brief

Kenmerk

verplichtingsbrief

BGS-BPO-BVH-BVO

Onderwerp

ingekomen brief

REG. d.d. 17. NOV. 2010

AFDV: 8-12-2010
REG.NR.: OND-10-91342

Verplichting/wijziging in GEFIS

Ingevoerd door

Datum

9/11

Paraaf

Goedgekeurd door

Datum

19/11

Paraaf

Verplichtingnummer

50500-555302

Opmerkingen/bijzonderheden

Planning

Realisatie

Budg. gecontro.

Agendaregel

Nee Ja

Bewakingsregel

Nee Ja

Zo ja, korte omschrijving

Agenda datum

In te vullen door velddirectie

4 Invoer verplichtingen In GEFIS

a Naam begunstigde Cito

b Soort verplichting

Aan te gane verplichting

Wijziging op aangegane verplichting
Verplichtingnummer

50520-555302

Datum wijziging

12 nov '10

Reden wijziging

Indiening eindverslag

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

c Budgetcode

01.02.21.06

Budgetnaam

d Type crediteur

GEFIS (B)

Bevoegd gezag (G)

Onderwijsinstelling (O)

Ondersteunende Instelling (S)

Relatienummer

nr

BRIN-nr

BRIN-nr

e Type verplichting

Standaard

f Datum
aanvang bekostiging

aug 2009

Datum
einde bekostiging

~~aug 2009~~ feb 2011

g Kostenplaats

h Soort betaling

Voorschot

Bestemmingsbedrag

i Omschrijving
verplichting

j Kasgevolgen

Kostensoort	Bedrag verplichting	Kasgevolgen (kasritme)		
		2010	2011	20
		20	20	20
		<u>20.906</u>	<u>10.000</u>	
Totaal bedrag verplichting	<u>€ 156.906</u>			

m Betaaltermijnen

Automatische betaaltermijnen

Niet-automatische betaaltermijnen
Omschrijving reden

n Betaalritme

Datum
eerste betaling
Datum
laatste betaling

Aantal betaal-
termijnen per jaar
Volgnummer
betaalfrequentie

In te vullen door velddirectie

5 Specificatie betaalrime

Indien uit de bij vraag 4n niet is af te leiden hoe de betaaldata en/of da te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze specificatie in te vullen.

Maand	Jaar 20 10	20 11	20	20	20
Januari					
Februari		10.000 →	MAK		
Maart					
April					
Mei					
Juni					
Juli					
Augustus					
September					
Oktober					
November		20.906 →	AR		
December					
Totaal	€	€	€	€	€

In te vullen door velddirectie

.....
Informatie-uitwisseling

Verwachte datum
verstrekking prestatiedatum

Bijgevoegde stukken

.....
Infonnatie van Cf) te ontvangen

Andere Informatie of stukken

.....
Inhoud uitgaande brief

Conform bijgevoegde concepttekst (beleidsmatig gedeelte en subsidiepassage).

Aangevuld met de volgende standaardtekst(en) van technische subsidievoorwaarden van nummer(s):

.....
Toefichting

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

TER ONDERTEKENING

Aan: CFI

nota

Onderwerp: Tussenrapportage project 'Eindtoets voor
pilot verplaatsen citotoets'

Paraaf PO
Datum

Aanleiding

Indiening tussenrapportage door Cito op 11 november 2010.

Samenvatting inhoud van brief

OCW gaat akkoord met de tussenrapportage. Van het nog te ontvangen subsidie (20% van € 156.906,- = €30.906,-) wordt in november 2010 € 20.906,- overgemaakt. Het resterende bedrag (€ 10.000,-) wordt na akkoord op de eindrapportage in 2011 toegekend.

Besluiten door ondertekening

Toekennen van € 20.906,- aan Cito.

Consequenties en toelichting

-

*Kopie
1 PC 2400*

PO
Van

Datum
12 november 2010

Registratienr.
251943

Kopie voor
D. PO
DIV. PO

Ropte aan en reeds
afgestemd met
PO

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.

Deponeren in dossier

Beleidsterrein: 1
 Artikel : 2
 Budget : 21 06.11
 Budgetjaar : 2009

Ident. verpl.: 50500 555302
 Type : S Aangegaan
 Cred. verpl.: S 00QB
 Totaal bedrag: 156.906,00

Nummer	Rgl	Vaw	Kplaats	Ksoort	B/V	Bedrag	B	Datum	Bopnr	G
-	1	1	310000**	2000**	V	126.000,00		15-12-09	A	573071
-	2	1	310000**	2000**	V	30.906,00		22-06-10	N	

[

▷ 20.906 november 2010 A

▷ 10.000 februari 2011 A

-- **F1** ----- F2 ----- F3 ----- F4 ----- F5 ----- **F7** ----- **F8** ----- **PA2** -----

MENU ACHTRUIT VOORUIT VORIG

Positioneer de cursor en kies : I of D

Jaarverslag SLOA 2010

Naam instelling	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling
Contactpersoon	Naam : Functie : Marktgroenmanager PO/VO Telefoonnummer:
Projectnaam	Beschikbaar stellen toets ten behoeve van het project 'Pilot verplaatsen Cito-Eindtoets'
Projectcode	Cit/6.2b-9-55
Realisatie 2010	Conform het projectvoorstel heeft Cito een Eindtoets Basisonderwijs opgeleverd, die gebruikt is voor afname op 29, 30 en 31 maart 2010 door de scholen die hebben deelgenomen aan de 'Pilot verplaatsen Cito-Eindtoets'. Daartoe hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden: • Ter beschikking stellen itemmateriaal • Opmaken opgavenboekjes 1e, 2e en 3e toetsdag en antwoordblad • Productie aangepaste versies opgavenboekjes • Reproductiekosten boekjes, antwoordblad en aangepaste versies • Scoringsmodule maken • Calibratie en equivalering • Afhandeling extra (aan)vragen pilotscholen • Inpakken, verzenden en formulierverwerking • Gereedmaken en printen rapportage • Coördinatie productie toets pilot Enkele activiteiten – met name gerelateerd aan het ter beschikking stellen van de eindtoetsgegevens ten behoeve van het onderzoek door derden naar het effect van de verplaatsing van de eindtoets – hebben meer tijd gevegd dan van tevoren ingeschat. Dientengevolge zijn op dit moment nog niet alle werkzaamheden aangaande de afwikkeling van de pilot, afgerond.
Egalisatiereserve per 31 december 2009	Totaal : € 121.830 Deze egalisatiereserve is exclusief het "nog te ontvangen" bedrag à € 30.906
Ontvangen voorschot	Totaal : € 126.000 (in 2009) Nog te ontvangen voorschot volgens toekenningbrief € 30.906.
Realisering tot en met 31 december 2010	Naar verwachting zullen we onze activiteiten voor 31 december 2010 hebben afgerond en zullen we het toegekende subsidiebedrag volledig hebben besteed (€ 156.906) aan de

	activiteiten ten behoeve van de pilot. Het jaarverslag, zoals nu opgesteld, zal opnieuw aangeboden worden volgens de reguliere procedure. Daarbij zal ook de accountantsverklaring 2010 worden gevoegd.
Egalisatiereserve per 31 december 2010	€ 0

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 2 en artikel 6, lid 2 onder b van de Wet subsidiëring landelijke onderwijsondersteunende activiteiten (Stb. 1997, 290);

Gelet op het Besluit van 28 juli 1999 (Stb. 1999, 357);

BESLUIT:

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze beschikking tot subsidieverlening wordt verstaan onder:

- a. staatssecretaris: de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- b. wet: Wet Subsidiëring Landelijke Onderwijsondersteunende Activiteiten;
- c. Cito: Stichting Instituut voor toetsontwikkeling te Arnhem.

Artikel 2 Doel

De subsidie wordt verleend aan Cito voor het beschikbaar stellen van een eindtoets ten behoeve van het project 'Pilot verplaatsen Cito-eindtoets' van de PO-Raad.

Artikel 3 Verlening en beschikbaarstelling subsidie

1. De subsidie voor de in het derde lid van dit artikel bedoelde project wordt verleend voor de periode van augustus 2009 tot en met mei 2010 tot een bedrag van maximaal € 156.906,- op grond van de op 24 november 2009 ingediende aanvraag tot subsidieverlening.
2. De subsidie, bedoeld in het eerste lid van dit artikel, wordt als volgt betaalbaar gesteld: in december 2009 wordt € 126.000,- (80 %) aan u overgemaakt, na oplevering en goedkeuring van het activiteitenverslag inclusief financieel verslag wordt in juni 2010 € 30.906,- (20%) aan u overgemaakt.
3. De subsidie wordt verleend voor het volgende project:

Projectcode	Activiteit	P/M-kosten	A- kosten
Cit/6-2b-9-55	Beschikbaar stellen toets ten behoeve van het project 'Pilot verplaatsen Cito-eindtoets.	€ 156.906,-	
Totaal			€ 156.906,-

4. De projectcodes van de in het derde lid bedoelde projecten zijn unieke lettercombinaties met volgnummer, beschreven in de Handleiding subsidiëringsmodel WSLOA.

Artikel 4 Voorwaarden voor de subsidieverlening

1. De subsidie wordt verleend uitsluitend voor het doel waarvoor zij blijkens de subsidieverlening is bestemd.
2. Indien het in artikel 3 opgenomen project niet of niet geheel is gestart, aanzienlijk is vertraagd of voortijdig wordt beëindigd, informeert Cito de directie Primair Onderwijs, afdeling Onderwijsopbrengsten, , hierover onverwijld schriftelijk.

Artikel 5 Verplichtingen

1. Cito verstrekt de staatssecretaris en de door deze aangewezen personen de gevraagde inlichtingen.
2. Cito draagt er zorg voor dat de staatssecretaris en de door deze aangewezen personen volledige inzage hebben in boeken en bescheiden.
3. Cito verleent de staatssecretaris en de door deze aangewezen personen toegang tot de door hem gebruikte plaatsen.

Artikel 6 Subsidievaststelling

1. De subsidievaststelling vindt plaats overeenkomstig de bepalingen vermeld onder artikel 5 van het Uitvoeringsbesluit Wet SLOA (Stb. 1999, 357).
2. De in dit artikel vermelde documenten dient u te sturen naar de CFI team BVO, Postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 augustus 2009 en geldt tot en met 31 mei 2010.

Namens deze,

Een belanghebbende kan tegen deze beschikking beroep instellen bij de rechtbank. Voordat hij beroep instelt, moet hij binnen zes weken na de dag waarop de beschikking hem is toegezonden, bij de Minister/de Staatssecretaris een bezwaarschrift indienen. Dit bezwaarschrift moet worden gestuurd naar CFI/FJZ, ter attentie van het secretariaat van de Commissie voor de bezwaarschriften, Postbus 606, 2700 ML Zoetermeer.

CFI

Agentschap van het
Ministerie van Onderwijs
Cultuur en Wetenschap

Verplichtingeninformatie

Na aflevering zenden aan CFI
en dienen te worden gemaild.
De afleveringsgegevens mee te zenden:
De aanvraag
De andere verplichting een apart
formulier invullen.

blad 1

6 en 7

In te vullen door de velddirectie

1 Gegevens velddirectie

Registratienummer VO/OK/208145 **E-VERPLICHTING** **FACTUUR** **REGELING**

Bestemd voor unit CFI/BGS CFI/BPO CFI/BVH CFI/BVO

Naam velddirectie VO Org.-eenheid 61500 Beleids-eenheid OK

Naam opsteller _____ Afdeling OK Datum _____ Paraaf 7-5-10

Tekeningbevoegde _____ Afdeling OK Datum _____ Paraaf _____

Financiële afdeling VO/FBI Datum 2/7 Paraaf _____

Naam directeur of plv. directeur financiële afdeling _____ Datum _____ Paraaf _____

2 Opmerkingen

Onderwerp subsidie rekentoets en diagnostische toetsen

Onderwerp op basis van regeling wet SLOA

Juridische grondslag wet SLOA

Datum verzending naar CFI _____

Ga verder met invullen op blad 2,3 en 4

In te vullen door CFI

3 Registratie CFI

Datum ingekomen brief _____

Kenmerk verplichtingsbrief BGS BPO BVH BVO _____

Onderwerp ingekomen brief _____

Verplichting/wijziging in GEFIS

Ingevoerd door _____ Datum 4/8/10 Paraaf _____

Goedgekeurd door _____ Datum 4-8-10 Paraaf _____

verplichtingnummer 61500-71956

Opmerkingen /bijzonderheden _____

Budgetcontrole _____

Bewakingsregel Nee Ja

Zo, ja korte omschrijving _____

Datum _____

Ruimte bestemd voor registratiestempel AZA/ADM

TREFW.: EVVO VORM: AAW

TEAM: ODB BRINN.R.: _____

REG. d.d. 28 JUL 2010

AFDV: 18-8-2010

REG.NR.: _____

OND/2010/56106

Ruimte bestemd voor eventuele 2^e registratiestempel

TREFW.: EVVO VORM: AAW

TEAM: ODB BRINN.R.: _____

REG. d.d. 28 JUL 2010

AFDV: 18-8-2010

REG.NR.: _____

OND/2010/56107

In te vullen door de velddirectie

4 Invoer verplichtingen in GEFIS

a Naam begunstigde Stichting CITO Arnhem

b Soort verplichting Aan te gane verplichting Wijziging op aangegeve verplichting

Verplichtingnummer _____

Datum wijziging _____

Reden wijziging _____

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

c Budgetcode 3.04.07.01.06

Budgetnaam

(OK 4020) Examen

d Type crediteur GEFIS (B) Bevoegd gezag (G) Onderwijsinstelling (O) Ondersteunende instelling (S)

Relatienummer

0003

e Type verplichting

Standaard

f Datum aanvang bekostiging 1 januari 2010

Datum einde bekostiging

31 december 2010

g Kostenplaats

33000xx

h Soort betaling

Voorschot Bestemmings bedrag

i Omschrijving verplichting

Uitvoering projecten conform projectomschrijving

j Kasgevolgen

Kostensoort	Bedrag verplichting	Kasgevolgen (kasintme)				
		2010	20	20	20	20
1000	€ 330.216,00	338.216,00				
2000	€ 214.963,00	244.963,00				
Totaal bedrag verplichting	€ 503.179,00					

k Betaaltermijnen

Automatische betaaltermijnen

Niet-automatische betaaltermijnen

Omschrijving reden

Datum eerste betaling

2.5.10

Aantal betaaltermijnen per jaar

1

Datum laatste betaling

Volgnummer betaalfrequentie

In te vullen door de velddirectie

5 Specificatie betaalritme
 Indien uit de bij vraag 41 niet is af te leiden hoe de betaaldata en/of de te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze Specificatie in te vullen.

Maand	Dag	Jaar				
		2010	20	20	20	20
Januari						
Februari						
Maart						
April						
Mei						
Jun		€ 583.179,00				
Jul						
Augustus						
September						
Oktober						
November						
December						
Totaal		€ 583.179,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00	€ 0,00

$€ 338.216,-$ (A/1000^{**})
 $€ 244.963,-$ (A/2000^{**})

Kopie
1 PC 2650

TER BESLUITVORMING

Aan: VO

VO
Van

Datum
7 mei 2010

Registratienr

Kopie voor
O. VO
DIV. VO

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.

Deponeren in dossier

nota

Paraaf VO
Datum

JK FBI: 2/7

Aanleiding

Zoals toegezegd aan de Tweede Kamer en aan het onderwijsveld worden tot en met schooljaar 2010-2011 gratis diagnostische toetsen taal en rekenen aan scholen ter beschikking gesteld. Voor de afname en verbetering van de toetsen heeft CITO een subsidieverzoek ingediend. Daarnaast zal er een rekentoets in het vo moeten worden ingevoerd. CITO voert in april en mei dit jaar een proef uit met een rekentoets. Ook hiervoor is een subsidieverzoek ingediend.

Besluiten

Toekenning van de subsidies

N.B. Project Cit/6.2b-10-57 wordt uitgevoerd mede namens de directie BVE. SVP via een intern overboekingsformulier de helft van deze projectkosten (€195.917,-) terugboeken op Artikel 3.04.07.01.06, boekingsnummer OK-4020

Ministerie van OCW	
E-doc Nr.	190712
Datum Reg.	19-3-2010
Directie	VO

Ministerie van OCW
Directie Voortgezet Onderwijs (IPC 2650)

2500 BJ DEN HAAG

Datum
17 maart 2010

Ons kenmerk
2010.07/JW/AW

Uw kenmerk

Onderwerp
Aanvraag subsidie wet
SLOA 2009
(additionele subsidie)

Geachte

Bijgaand ontvangt u in het kader van artikel 4 van de Wet SLOA 2010 (additionele subsidie), de aanvraag betr. de ontwikkeling van eindtoetsen rekenen 2F en 3F voor het voortgezet onderwijs (Cit/6.2b-10-58).

Voor eventuele vragen omtrent deze subsidieaanvraag kunt u contact opnemen met de . Hij verzorgt de coördinatie van de SLOA-aanvragen.

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Lid Raad van Bestuur
Portefeuille Onderwijs
Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling

Bijlagen
Aanvraag Cit/6.2b-10-58

SUBSIDIEVERZOEK SLOA 2010

Beknopte projectomschrijving

Naam instelling	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling
Contactpersoon	Naam : Functie : Unitdirecteur PO/VO Telefoonnummer:
Projectnaam	Ontwikkeling eindtoetsen rekenen 2F en 3F voortgezet onderwijs.
Projectcode	Cit/6.2b-10-58
Doel activiteit	Het Ministerie van Onderwijs heeft aangekondigd dat voor scholen van het voortgezet onderwijs toetsen beschikbaar komen om het niveau van rekenen van hun leerlingen vast te leggen. In het schooljaar van 2013-2014 zullen scholen gebruik moeten maken van toetsen rekenen VO. In het kader van het voorbereidend project ontwikkeling eindtoetsen rekenen 2F en 3F voortgezet onderwijs worden voor rekenen ontwikkeld en afgenomen twee eindtoetsen passend bij het niveau 2F respectievelijk 3F volgens de indeling van het rapport Meijerink. Deze toetsen zijn een voorbereiding op de toetsen die in het voorjaar van 2011 als pilot worden afgenomen in de eindexamen klassen van scholen voor voortgezet onderwijs. De opgaven voor de 2F toetsen moeten in het voorjaar van 2010 worden uitgeprobeerd en genormeerd bij leerlingen op het eind van hun onderwijs in vmbb BB, KB en GT. De opgaven voor de toetsen 3F bij leerlingen op het eind van hun onderwijs in havo en vwo. De opgaven voor die toetsen moeten worden gevalideerd door deskundigen op het gebied van rekenen vanuit de bij het rekenonderwijs betrokken organisaties.
Afstemming van activiteiten (art. 4, lid 3, onder c, WSLOA)	De activiteiten worden afgestemd met de betrokken ambtenaren van het Ministerie van OCW. De opgaven in de toetsen worden gevalideerd door deskundigen van de bij het rekenonderwijs betrokken instanties zoals het Freudenthal Instituut en de SLO. Met het CvE zullen de opzet en de inhoud van de toetsen worden afgestemd. Met name afstemming van vergelijkbare toetsen bij het MBO wordt beoogd..
Producten en Prestaties mede in kader VBTB	1. Constructie en afname in 2010 van opgaven beoogd voor een toets 2F en een toets 3F rekenen in het voorjaar van 2011. De afname in 2010 vindt plaats bij ongeveer 50 scholen en 1000 leerlingen. De opgaven worden in 2010 verspreid over vier toetsen afgenomen samen met ankeropgaven uit andere toetsen om de beoogde toetsen 2011 te kunnen normeren op de voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs afgesproken vaardigheidsschaal voor rekenen 2F en 3F. De afname van de vier toetsen in 2010 vindt indien mogelijk digitaal plaats op de scholen onder leiding van ervaren toetsleiders om de condities bij de afnames zo veel mogelijk te laten lijken op de latere afnames met een verplicht karakter. 2. Bespreken van de beoogde opgaven in een bijeenkomst met deskundigen van het rekenonderwijs in Nederland met het oog op het valideren van de opgaven. 3. Analyse van de afnameresultaten van de toetsen op de scholen in het voorjaar 2010 en schalen van de opgaven op de vaardigheidsschaal rekenen. 4. Bij de afname in 2010 wordt op de scholen ook informatie

	verzameld over de mogelijke organisatie van de afname van toetsen rekenen in het voortgezet onderwijs in de komende jaren. 5. De resultaten van de toetsen en de verzamelde informatie over de organisatie van de afname van de toetsen worden gerapporteerd in een verslag aan OCW.
Tijdpad	November-december 2009 voorbereiding van de constructie van de opgaven, het vastleggen van het toetsmodel en de voorbereiding van de afname. Januari-maart 2010 productie van de opgaven en werving van de proefscholen. Maart- april 2010 afname van de toetsen op de scholen. Mei-augustus 2010 analyse en rapportage van de resultaten van het project.
Doorloop	Het is de bedoeling dat in 2011 weer toetsen rekenen VO op de scholen worden afgenomen en daarom zijn vervolgactiviteiten te verwachten. Voor deze eventuele vervolgactiviteiten zal een nieuwe aanvraag worden ingediend.
Evaluatie	De resultaten van de leerlingen op de opgaven zullen worden geanalyseerd en genormeerd op de afgesproken vaardigheidsschaal rekenen. Van het verloop van het project zal een verslag worden gemaakt. De conceptopgaven zullen ter validering worden voorgelegd aan een groep van deskundigen op het gebied van het rekenonderwijs.
Gevraagde subsidie 2010	Totaal : € 191.345 Personele kosten : € 146.432 (128 dagen OWK à €1.144) Activiteitenkosten : € 44.913

Ministerie van OCW
Directie Voortaezet Onderwijs (IPC 2650)

2500 BJ DEN HAAG

Ministerie van OCW	
E-doe Nr.	2 13265
Datum Reg.	31-5
Directie	VO

Datum
28 mei 2010

Ons kenmerk
2010.21/JW/AW

Uw kenmerk

Onderwerp
Aanvraag subsidie wet
SLOA 2010
(additionele subsidie)

Geachte

Bijgaand ontvangt u in het kader van artikel 4 van de Wet SLOA 2010 (additionele subsidie), de aangepaste aanvraag betr. 'Diagnostische toetsen afnemen en verbeteren' (Cit/6.2b-10-57). Deze aanvraag vervangt de aanvraag Cit/6.2b-10-57 die op 23 maart 2010 naar u verzonden is.

Voor eventuele vragen omtrent deze subsidieaanvraag kunt u contact opnemen met . . . Hij verzorgt de coördinatie van de SLOA-aanvragen.

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Lid Raad van Bestuur
Portefeuille Onderwijs
Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling

Bijlagen
Aangepaste aanvraag Cit/6.2b-10-57

SUBSIDIEVERZOEK SLOA 2010

Beknopte projectomschrijving

Naam instelling	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling
Contactpersoon	Naam : Functie : unitmanager POVO Telefoonnummer:
Projectnaam	Diagnostische toetsen afnemen en verbeteren
Projectcode	Cit/6.2b-10-57
Doel activiteit	a. Inschrijving en scoring diagnostische toetsen taal en rekenen b. Inhoudelijke aanpassing diagnostische toetsen taal en rekenen Schooljaar 2008-2009 zijn er diagnostische toetsen taal en rekenen (toetsen die aansluiten bij het referentiekader taal en rekenen) ontwikkeld voor zowel het voortgezet onderwijs als het middelbaar beroepsonderwijs. Het betreft toetsen voor de domeinen rekenen, lezen, luisteren en taalverzorging bij de niveaus 2F en 3F. Daarnaast zijn er voor deze domeinen ook toetsen ontwikkeld voor leerlingen waarvan verwacht wordt dat ze het 2F-niveau niet behalen. Schooljaar 2008-2009 zijn deze toetsen voor het eerst aangeboden aan het onderwijsveld. Ook in schooljaar 2009-2010 (vanaf 25 november 2009 tot en met 29 april 2010) worden deze toetsen ingezet. Ad a: scholen worden in de gelegenheid gesteld om deze toetsen te downloaden en af te nemen. Wanneer scholen bovenstaande toetsen afnemen, ontvangen ze een uitspraak over het behaalde referentieniveau op leerling- en groepsniveau. Ook wordt een schoolrapportage verstrekt. Ad b. De toetsen moeten deels vernieuwd worden om te voldoen aan de kwaliteitseisen. Op basis van inhoud (aansluiting bij de evaluatie diagnostische toetsen 2008-2009, september 2009), psychometrische kenmerken en opmerkingen uit het veld (scholen en andere belanghebbende partijen), zullen in dit project te vervangen vragen worden geselecteerd en ter vervanging nieuwe geschikte vragen worden geconstrueerd en getest. De proefafnames met deze nieuwe vragen zullen ook als input worden gebruikt als vervolgmeting (monitor) op systeemniveau.
Afstemming van activiteiten (art. 4, lid 3, onder c, WSLOA)	Over de inhoud en de resultaten van de diagnostische toetsen taal en rekenen wordt regelmatig overlegd met relevante vertegenwoordigers uit het onderwijsveld waaronder CvE.
Producten en Prestaties mede in kader VBTB	Cito levert: <u>a. Faciliteiten en ondersteuning om scholen in staat te stellen de huidige diagnostische toetsen (ontwikkeld schooljaar 2008-2009) af te nemen:</u> - logistieke service om de diagnostische toetsen te kunnen downloaden door de scholen - het leveren van antwoordbladen en dvd's aan de scholen om de diagnostische toetsen te kunnen afnemen - afname- en scoringsservice na afname (inlezen van scores door Cito en verstrekken van rapportages door Cito aan de scholen)

	Na schooljaar 2009-2010 zal gedurende juli-augustus een overzicht gemaakt worden voor OCW van de aantallen inschrijvingen/aanvragen en aantallen gescoorde antwoordbladen. <u>b. inhoudelijk aanpassen diagnostische toetsen taal en rekenen</u> Selectie van te vervangen vragen in de bestaande diagnostische toetsen taal en rekenen en ontwikkelen van nieuwe vervangende vragen. Deze vragen zullen voor het bepalen van de psychometrische kenmerken voorgelegd worden aan leerlingen in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs die nog niet eerder aan de diagnostische toetsen hebben deelgenomen (proefafname). Op basis van de verzamelde gegevens worden de bestaande diagnostische toetsen aangepast. De aangepaste toetsen worden in schooljaar 2010-2011 aangeboden aan het onderwijsveld. Hiervoor zal in september separaat een aanvraag worden ingediend.
Tijdpad	Het tijdpad valt uiteen in twee gedeelten, overeenkomend met de twee doelen: a. faciliteiten en ondersteuning, januari 2010 - mei 2010 b. aanpassen (en proefafname) diagnostische toetsen, januari 2010 – oktober 2010 De constructie vindt plaats in januari-februari 2010. Het gereed maken van de toetsboekjes, het logistieke proces rondom de proefafname vindt plaats in maart. Afname in april. Analyse van deze afname vindt plaats in mei—juni-juli 2010. In oktober 2010 worden de aangepaste toetsen ter beschikking gesteld aan de scholen. Die activiteiten vallen buiten deze aanvraag.
Doorloop	Dit project sluit aan bij Cit/6.2b-8-23. Er zal een vervolg komen van dit project in schooljaar 2010/2011.
Evaluatie	Na schooljaar 2009-2010 zal gedurende juli-augustus een overzicht gemaakt worden voor OCW van het aantal inschrijvingen/aanvragen en gescoorde antwoordbladen. De resultaten van de afnames van de diagnostische toetsen taal en rekenen worden besproken met relevante organisaties van het onderwijsveld.
Gevraagde subsidie 2010	Totaal : € 391.834,- (a en b) Personele kosten: € 191.784,- Activiteitenkosten: € 200.050,- Toelichting bij a.: Activiteitenkosten: € 150.000 Bij de activiteitenkosten is een stelpost: € 150.000,- opgenomen voor de inschrijving van leerlingen en afname en scoring van leerlingen. De stelpost valt uiteen in twee delen: I. inschrijving per leerling II. afname en scoring per leerling De kosten per leerling bedragen € 2,50. Deze € 2,50 is als volgt opgesplitst: I. inschrijving per leerling € 1,-

	II. afname en scoring per leerling € 1,50 Op grond van aanmeldingen afgelopen schooljaar wordt ingeschat dat er 60.000 leerlingen gebruik zullen maken van I en II, in totaal 150.000 euro. Er kan sprake zijn van inschrijving en/of afname door minder leerlingen/deelnemers, dan wel inschrijving en/of afname door meer leerlingen/deelnemers. In augustus 2010 wordt een overzicht opgeleverd van het daadwerkelijke aantal leerlingen/deelnemers en de bijbehorende verrekening. Dit is de basis voor de eindafrekening. Wij verwachten in het schooljaar 2009-2010 een gering verschil tussen inschrijving en daadwerkelijke afname. Hoe groot het verschil uiteindelijk wordt, zal uit de evaluatie duidelijk worden. Toelichting bij b.: Personele kosten: € 191.784 Activiteitenkosten: € 50.050,-

CFI

Agentschap van het
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Verplichtingeninformatie

Na invulling zenden aan CFI

- u dient tevens mee te zenden:
 - een minuut met diskette
 - de originele aanvraag

blad 1

Voor iedere verplichting een apart formulier invullen.

Peng

In te vullen door de velddirectie

1 Gegevens veldirectie

Registratienummer FBI/210917

- Bestemd voor unit
- CFI/BGS
 - CFI/BPO
 - CFI/BVH
 - CFI/BVO

- E-Verplichting
- Factuur
- Regeling

Naam veldirectie VO Org.-eenheid 61500 Beleids-eenheid FBI

Naam opsteller _____ Afdeling FBI Datum 20-5-10 Paraaf _____

Tekeningsbevoegde _____ Afdeling FBI Datum _____ Paraaf _____

Financiële afdeling _____ Datum 01/17-10 Paraaf _____

Financiële afdeling _____ Datum _____ Paraaf _____

Naam directeur of plv. directeur financiële afdeling _____ Datum _____ Paraaf _____

A7/6

2 Opmerkingen

Onderwerp PISA 2012

Onderwerp op basis van regeling _____
Juridische grondslag _____

Datum verzending naar CFI _____

Ga verder met invullen op blad 2, 3 en 4

In te vullen door CFI

3 Registratie CFI

Datum ingekomen brief _____

Kenmerk verplichtingsbrief BGS-BPO-BVH-BVO

Onderwerp ingekomen brief _____

Verplichting/wijziging in GESI^c

Ingevoerd door _____ Datum 8/7/10 Paraaf _____

Goedgekeurd door _____ Datum 12/7 Paraaf _____

Verplichtingnummer 61500-70134

Opmerkingen/bijzonderheden TREFW.: EVVO VORM: AAN TEAM: ODB BRINNR.: _____

REG. d.d. - 5 JUL 2010 REG. d.d. - 5 JUL 2010

Budg. gecontro. AFDV: 28-7-10 REG.NR.: OND-10-52631 ✓

REG. d.d. - 5 JUL 2010 AFDV: 28-7-10 REG.NR.: OND-10-52634 ✓

- Agendaregel Ja Nee
- Bewakingsregel Ja Nee

Zo ja, korte omschrijving _____

Agenda datum _____

In te vullen door de velddirectie

4 Invoer verplichtingen In GEFIS

a Naam begunstigde

CITO te Arnhem ✓

b Soort verplichting

Aan te gane verplichting

Wijziging op aangegane verplichting
Verplichtingnummer

Datum wijziging

Reden wijziging

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

c Budgetcode

3040505 ✓

Budgetnaam

kenmerk beleid FB.

d Type crediteur

GEFIS (B)

Bevoegd gezag (G)

Onderwijsinstelling (O)

Ondersteunende instelling (S)

Relatienummer

nr

BRIN-nr

BRIN-nr 0093 ✓

e Type verplichting

Standaard

f Datum
aanvang bekostiging

1-6-2010 ✓

Datum
einde bekostiging

31-12-2013 ✓

g Kostenplaats

33.90.00.** ✓

h Soort betaling

Voorschot ✓

Bestemmingsbedrag

i Omschrijving
verplichting

ruiling PISA 2012 ✓

j Kasgevolgen

Kostensoort Bedrag verplichting

1000** ✓

Kasgevolgen (kasritme)

2010	2011	2012	2013	20
133.560 ✓	651.081 ✓			
	330.086 ✓		98.126 ✓	

Totaal bedrag
verplichting

€ 1.212.833 ✓

m Betaaltermijnen

Automatische betaaltermijnen ✓

Niet-automatische betaaltermijnen
Omschrijving reden

n Betaalritme

Datum
eerste betaling
Datum
laatste betaling

juuni 2010 ✓

juuni 2013 ✓

Aantal betaal-
termijnen per jaar
Volgnummer
betaalfrequentie

10

In te vullen door de velddirectie

5 Specificatie betaalfitme

Indien uit de bij vraag 4n niet is af te leiden hoe de betaaldata en/of de te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze specificatie in te vullen.

Maand	Jaar 20 10	20 11	20 12	20 13	20
Januari					
Februari					
Maart					
April					
Mei					
Juni	€ 133.560 ✓	€ 330.086 ✓	€ 651.081 ✓	€ 98.106 ✓	
Juli	(Ant/1000**)				✓
Augustus					
September					
Oktober					
November					
December					
Totaal	€ 133.560 ✓	€ 330.086 ✓	€ 651.081 ✓	€ 98.106 ✓	€

Ministerie van OCW

2500 BJ DEN HAAG

Ministerie van OCW	
E-doc Nr.	207021
Datum Rog.	27-4
Directie	VO FBI

Datum
22 april 2010

Ons kenmerk
2010.16/JW/AW

Uw kenmerk

Onderwerp
Aanvraag subsidie wet
SLOA 2010
(additionele subsidie)

Geachte

Bijgaand ontvangt u in het kader van artikel 4 van de Wet SLOA 2010 (additionele subsidie), de aanvraag betr. 'PISA 2012' (Cit/6.2b-10-60), alsmede het bijbehorende projectplan en tijdpad.

Voor eventuele vragen omtrent deze subsidieaanvraag kunt u contact opnemen met de

Ik zie uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Lid Raad van Bestuur
Portefeuille Onderwijs
Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling

Bijlagen: 3
- Aanvraag Cit/6.2b-10-60
- Projectplan
- Tijdpad

PISA: Programme for International Student Assessment

Voorstel voor uitvoering van de vijfde cyclus van het OESO-indicatorenproject in Nederland door Cito Internationaal (CI)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling
april 2010

Inhoud

Inleiding	3
Kwaliteitseisen	3
De doelpopulatie en de steekproef	3
De vertaling	4
Het onderzoek	4
Samenstelling instrumenten	4
Gegevensverzameling	4
Gegevensverwerking en analyse	5
Rapportage	5
Maatregelen voor maximale respons	5
Financiën	
Projectteam	6
Competenties teamleden	6
Kostenspecificatie	zie subsidieverzoek

PISA: Programme for International Student Assessment

Voorstel voor uitvoering van de vijfde cyclus van het OESO-indicatorenproject in Nederland door Cito Internationaal (CI)

Inleiding

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) verzamelt al lange tijd gegevens over het onderwijs in de ruim dertig lidstaten en rapporteert daarover jaarlijks in de publicatie *Education at a Glance*. Sinds 1998 verzamelt de OESO zelf gegevens over de opbrengsten van het onderwijs in termen van kennis en vaardigheden van leerlingen door middel van het PISA-project. De eerste cyclus van dit onderzoek betrof de kennis en vaardigheden van vijftienjarige leerlingen op het gebied van leesvaardigheid (hoofddomein), wiskunde en de natuurwetenschappelijke vakken ('science'). In de tweede cyclus was wiskunde het hoofddomein. In deze cyclus zijn, naast de vaardigheden van de eerste cyclus ook opgaven 'Problem Solving' opgenomen. In de derde cyclus vormde 'science' het zwaartepunt. In deze cyclus zijn, gekoppeld aan de cognitieve scienceopgaven ook zogenaamde affectieve items afgenomen. Hiermee is de houding van leerlingen ten opzichte van science gemeten. In de vierde cyclus was leesvaardigheid weer het hoofddomein. In de cyclus 2012 is wiskunde het hoofddomein. Daarnaast is er in de cyclus 2012 een verplichte computertoets Problem Solving die door een deel van de geselecteerde leerlingen op elke school wordt gemaakt. Door het gebruik van ankers wordt het mogelijk gemaakt trends te beschrijven in het onderwijsniveau in de deelnemende landen. In ieder van de deelnemende landen (naast de lidstaten neemt ook een groeiend aantal niet-lidstaten deel) wordt een projectorganisatie gevormd om binnen de randvoorwaarden die door de PISA Governing Board van de OESO zijn gesteld, de vereiste gegevens te verzamelen. Deze verzameling kan worden aangevuld met internationale opties waarover alleen voor wat betreft de landen die deze hebben geïmplementeerd, wordt bericht, en met nationale opties waarover alleen in het betreffende land wordt gerapporteerd. Het onderhavige voorstel betreft de uitvoering van de vijfde cyclus in Nederland. In de begroting is rekening gehouden met de computertoets Problem Solving die door een deel van de leerlingen op elke school 's middags wordt gemaakt.

Kwaliteitseisen

Het onderzoek dient aan een aantal standaarden of kwaliteitseisen te voldoen. De meeste standaarden leveren niet veel problemen op, maar het voldoen aan een aantal standaarden kost veel inspanning en daardoor ook financiële middelen

De doelpopulatie en de steekproef

De doelpopulatie voor het onderzoek bestaat uit alle leerlingen die in het kalenderjaar van de dataverzameling zestien jaar worden. Deze populatie wordt in de OESO-stukken als de 'vijftienjarigen' benoemd. De steekproef wordt in twee fasen getrokken. In de eerste fase worden scholen getrokken met een trekkingskans die evenredig is aan het aantal voor deelname in aanmerking komende leerlingen. In de tweede fase wordt binnen elke getrokken school een steekproef van leerlingen met een vaste omvang getrokken. De steekproef voor het onderzoek moet in ieder deelnemend land bestaan uit circa 4500 leerlingen van ongeveer 150 scholen. In Nederland gaat het om ongeveer 200 scholen met elk (maximaal) 30 leerlingen. De reden voor de afwijking wordt enerzijds gevormd door de afmetingen van een normaal leslokaal dat in Nederland 30 leerlingen kan bevatten, en anderzijds door de lage leerlingparticipatie, waardoor het noodzakelijk is een wat grotere steekproef te trekken. De steekproef dient

betrekking te hebben op alle vijftienjarigen die de toetsen redelijkerwijs kunnen maken. Scholen voor praktijkonderwijs (PRO) kunnen gewoon meedoen. Evenals bij de vorige cyclus zal de internationale PISA projectleiding een vereenvoudigde versie van de cognitieve instrumenten beschikbaar stellen die kan worden voorgelegd aan de leerlingen die een PRO-locatie bezoeken.

Een lastig probleem is dat naar schatting ten minste de helft van de in aanmerking komende vmbo-leerlingen in het examenjaar zit. De gegevensverzameling in maart/april zal daardoor problemen opleveren, aangezien de scholen prioriteit geven aan schoolonderzoeken, praktijkexamens, stages en dergelijke. Deze omstandigheden vergroten de zorg over het behalen van een voldoende hoge respons. In Nederland is een respons van 30 % normaal. Dit percentage ligt ruimschoots onder de vastgestelde norm voor het PISA-project (85 - 90%). Vooral dankzij de inzet van zogenaamde PISA ambassadeurs voor de werving van scholen, is het de afgelopen drie cyclussen wel gelukt om aan de steekproefseisen te voldoen. Ook voor deze nieuwe cyclus willen we om voornoemde reden PISA ambassadeurs inzetten.

De vertaling

De onderzoeksinstrumenten worden door de internationale projectleiding in het Frans en Engels aangeleverd. De toetsen, scoringsvoorschriften en vragenlijsten worden daarna door het Nationale Project Management met de grootst mogelijke zorgvuldigheid volgens internationale richtlijnen vertaald uit de twee talen. Vervolgens worden de twee vertalingen tot één tekst samengevoegd. Bij de afnamehandleidingen en afnameprotocollen kan volstaan worden met een vertaling uit één taal. De vertaalde instrumenten dienen aan de internationale projectleiding te worden voorgelegd voor verificatie. Er wordt naar gestreefd bij de vertalingsactiviteiten weer samen te werken met de Vlaamse projectorganisatie.

Het onderzoek

Samenstelling instrumenten

Het toetsmateriaal voor het hoofdonderzoek van PISA 2012 omvat 2 uur aan toetsitems voor wiskunde, voor science en voor leesvaardigheid. In de proefafname die in 2011 plaatsvindt, wordt ongeveer driemaal de benodigde hoeveelheid toetsmateriaal voor wiskunde uitgeprobeerd. Daarnaast is er een proefafname van het digitale gedeelte voor Problem Solving.

Uiteraard is het niet mogelijk dat een leerling die aan het hoofdonderzoek deelneemt, al het toetsmateriaal maakt. Door de gebruikte psychometrische technieken is dat ook niet nodig. Iedere leerling maakt één van de gedeeltelijk overlappende toetsboekjes van twee uur. Daarnaast is er een leerlingenvragenlijst van ca. dertig minuten. De totale afnametijd komt daarmee op ongeveer drie klokuren. De opgaven bevatten voor het grootste deel gesloten vragen. Circa 45% van de responstijd zal aan open vragen worden besteed. Voor de deelnemende scholen is er een schoolcontextvragenlijst die ongeveer een half uur invultijd vergt.

Gegevensverzameling

Elke school benoemt een contactpersoon voor de uitvoering van het onderzoek. Deze contactpersoon verstrekt de gegevens voor de steekproeftrekking binnen de school, het afnametijdstip wordt in overleg met de contactpersoon vastgesteld en vervolgens draagt hij/zij zorg dat de juiste leerlingen op de juiste tijd en plaats aanwezig zijn. Voor de afname, die drie klokuren vergt, hoeft de school slechts één klaslokaal ter beschikking te stellen. De projectorganisatie zorgt ervoor dat de ambassadeur die de school geworven heeft, de toetsafnames op de betreffende school verzorgt. De ambassadeurs ontvangen hiervoor een training. De ambassadeur overlegt met de schoolcontactpersoon over afnametijdstip en eventuele inhaalsessies. Dit beperkt de belasting van de scholen en heeft ook verder veel voordelen voor wat betreft de distributie van het toetsmateriaal en de handhaving van het vertrouwelijke karakter van de opgaven.

In het schooljaar voorafgaand aan het hoofdonderzoek wordt een omvangrijke proefafname gehouden. Het is de bedoeling dat hieraan ca. 50 scholen deelnemen. Deze proefafname heeft tot doel de steekproef afname-, scorings-, verwerkings- en analyseprocedures te beproeven en deze waar nodig - in overleg met het internationale coördinatiecentrum - bij te stellen. Daarnaast worden gegevens verzameld over de kwaliteit van de door de internationale projectleiding aangeleverde toetsopgaven en vragenlijsten teneinde deze waar nodig te verbeteren (zowel vakinhoudelijk, psychometrisch als qua vertaling). Zowel bij de proefafname als tijdens de gegevensverzameling in het hoofdonderzoek bewaakt de internationale projectleiding de kwaliteit door bezoeken aan nationale projectorganisaties en aan deelnemende scholen. Tijdens het hoofdonderzoek wordt een deel van de scholen bezocht door een onafhankelijke 'school quality monitor'. Deze kwaliteitsmonitoren rapporteren de gang van zaken rondom en tijdens de bijgewoone afnames aan de Internationale Projectorganisatie.

Gegevensverwerking en analyse

De toetsen bestaan uit verschillende soorten gesloten vragen en uit open vragen (kort- en langantwoordvragen). De antwoorden op de open vragen worden door beoordelaars gescoord. Deze scoring vindt plaats aan de hand van tijdens de pretest beproefde beoordelings- / scoringsvoorschriften. De beoordelaars worden met zorg geselecteerd, en getraind door Citomedewerkers. Tijdens het beoordelen worden de beoordelaars steekproefsgewijs gecontroleerd en waar nodig bijgestuurd. De gegevens worden verwerkt volgens de internationaal vastgestelde procedures met gebruikmaking van de ter beschikking gestelde software voor de invoer en opschoning van de gegevens.

De gegevens worden vervolgens beschikbaar gesteld aan de Internationale Projectleiding voor analyse, waarna de OESO de indicatoren construeert.

Rapportage

De deelnemende landen ontvangen van de internationale projectleiding nationale rapporten met gegevens over de afname. De landen ontvangen ook een nationale database. Deze gegevens worden gebruikt voor rapportage aan de opdrachtgever, OCW. De rapporten zullen een duidelijke beschrijving bevatten van de gegevens en hoe die geïnterpreteerd dienen te worden. Er zal ook een publieksvriendelijke versie geschreven worden. De OESO publiceert zelf het algemene rapport over het internationale onderzoek en bovendien een aantal thematische rapporten.

Maatregelen voor maximale respons

Een cruciaal punt voor de implementatie van PISA 2012 in Nederland is het weer verkrijgen van een zodanige respons van scholen dat aan de geldigheidseisen van de steekproeftrekking (ca. 200 scholen, 30 leerlingen per school en bijbehorende regels voor vervanging in geval van non-respons) wordt voldaan. Deelname door scholen geschiedt op vrijwillige basis. Een besluit om al dan niet mee te doen wordt in de eerste plaats genomen door de locatie- of sectordirecteur van de schoolvestiging. Overwegingen die bij dat besluit een rol spelen zijn:

- wat is het belang voor de school?
- hoe zal de toetsafname de dagelijkse gang van zaken beïnvloeden?
- is er een belang voor de leerlingen en hoe zal de afname hen beïnvloeden?
- wat is het algemeen belang van dit project voor het onderwijs in Nederland?

Op grond van bovenstaande overwegingen is bij de tweede cyclus een pakket maatregelen samengesteld ter bevordering van de deelname van scholen. Dit heeft goed gewerkt. Er zijn PISA-Ambassadeurs, die de scholen in hun omgeving actief werven door middel van telefoongesprekken en schoolbezoeken. De

scholen ontvangen, als ze aan alle eisen hebben voldaan, een vergoeding van €200 en de leerlingen krijgen een waardebon van €10. Bovendien zal de PISA-website aangepast worden en zal een folder gemaakt worden. Daarnaast wordt veel tijd besteed aan PR en aan contacten met de media en met belanghebbenden, zoals de VO-Raad.

Financiën

De begroting voor PISA 2012 valt hoger uit dan die van de vorige cyclus. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door inflatie, maar vooral door de extra middagsessie waarin Problem Solving wordt getoetst. Eén van de min of meer verplichte onderdelen van het onderzoek is namelijk Problem Solving afgenomen via de computer. De uitvoering hiervan is in de onderhavige begroting meegenomen. Het betekent dat de toetsleiders/ambassadeurs een hogere vergoeding krijgen, dat er USB-sticks moeten worden aangeschaft en geladen en dat er meer vertaalwerkzaamheden zijn. Bij de begroting is ervan uitgegaan dat er op de scholen voldoende bruikbare computers aanwezig zijn. Ook de administratieve procedures zullen omvangrijker zijn door deze extra component.

Projectteam

Cito stelt voor het project te laten uitvoeren door een team, waarin de benodigde expertise aanwezig is op het gebied van grootschalig onderwijsonderzoek en van communicatie.

Het kernteam bestaat uit

Projectleiding:

Coördinatie vertalingen:

Administratie en logistiek,

Wiskundige kennis:

Financieel medewerker,

Analyses,

Daarnaast is er ondersteuning op het gebied van communicatie, vertalingen, dataverwerking, logistiek, wervings- en toetsafnameprocedures, toekenning van ISCO-codes en scoring door oproepkrachten en andere interne en externe medewerkers.

Opdrachtgever: Ministerie van OCW,

SUBSIDIEVERZOEK SLOA 2010

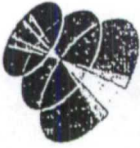
Beknopte projectomschrijving

Naam instelling	Stichting Cito instituut voor toetsontwikkeling
Contactpersoon	Naam : Functie : Cito International Telefoonnummer :
Projectnaam	PISA 2012
Projectcode	Cit/6.2b-10-60
Doel activiteit	Vorbereiding en uitvoering "Field Trial PISA 2011", voorbereiding en uitvoering "Main Study PISA 2012" en schrijven nationaal rapport waarin de resultaten van het onderzoek weergegeven worden. Zie bijgevoegd projectplan, en tijdpad en planning activiteiten.
Afstemming van activiteiten (art. 4, lid 3, onder c, WSLOA)	Frequent overleg met de opdrachtgever bij het ministerie van OCW (
Producten en Prestaties mede in kader VBTB	Presentatie en overhandiging Nationaal rapport in 2013 aan het Ministerie
Tijdpad	Zie bijgevoegd tijdpad
Doorloop	Januari 2010 tot en met december 2013
Evaluatie	Op gezette tijden wordt mondeling en schriftelijk de gang van zaken geëvalueerd en wordt deze gerapporteerd aan OCW
Gevraagde subsidie	Totaal 2010 : € 133.560 Personele kosten : € 102.960 (90 dagen à € 1.144,-) Activiteitenkosten : € 30.600 Totaal 2011 : € 330.086 Personele kosten : € 187.353 (159 dagen d € 1.178,32) Activiteitenkosten : € 142.733 Totaal 2012 : € 651.081 Personele kosten : € 212.392 (175 dagen à € 1.213,67) Activiteitenkosten : € 438.689 Totaal 2013 : € 98.106 Personele kosten : € 93.756 (75 dagen à € 1.250,08) Activiteitenkosten : € 4.350 Totaal 2010-2013 : € 1.212.833 Personele kosten : € 596.461 (499 dagen) Activiteitenkosten : € 616.372

Subsidieverzoek PISA Nederland 2012, tijdpad en planning activiteiten

2010	Voorbereiding Field Trial 2011
maart - juni	- NPM vergadering en voorbereiding en planningen; - opzetten steungroep; - (doen) beoordelen item bundels - ontwikkelen items
juni - december	- NPM vergadering; - voorbereiding Field Trial van 2011; - vertalingen instrumenten; - werven toetsleiders; - scholenlijst maken; - steekproeftrekking; - werven scholen
2011	Uitvoering Field Trial 2011/ Voorbereidingen Main Survey 2012 Resultaat: verzameling gegevens over de kwaliteit van de cognitieve instrumenten en van de leerling- en schoolvragenlijsten; gegevens over de effectiviteit van de procedures voor het verzamelen van de gegevens
januari - februari	- NPM vergadering en beoordelaartraining; - werven scholen; - steekproeftrekking in de scholen; - toetsleidershandboek maken; - communicatie scholen (handboek schoolcoördinator); - toetsleiderstraining; - beoordelaars werven; - beoordelaartraining internationaal en nationaal
februari - juni	- afnamen van de instrumenten op de scholen; - handboek beoordelingen maken; - training beoordelaars; - beoordelingsprocedure; - data invoer; - data cleaning; - werving PISA Ambassadeurs

juli – december	- NPM vergadering - steekproeftrekking voor MS; - training PISA Ambassadeurs - werving scholen; - aanpassing cognitieve instrumenten en vragenlijsten; - aanpassing handboeken; - kwaliteitsprocedures;
2012	Uitvoering Main Study PISA op ca. 200 scholen Resultaat: verzameling bruikbare gegevens over prestaties van 15-jarigen, hun achtergrond en motivatie en over de scholen. De verzameling moet zodanig zijn dat de gegevens opgenomen kunnen worden in de internationale tabellen van de OESO
januari - februari	- NPM vergadering en beoordelaartraining; - werving scholen; - steekproeftrekking in de scholen; - toetsleidershandboek aanpassen; - communicatie scholen (handboek schoolcoördinator); - toetsleiderstraining; - beoordelaars werven; - beoordelaartraining internationaal en nationaal
februari - december	- afnamen van de instrumenten op de scholen; - handboek beoordelingen aanpassen; - training beoordelaars; - beoordelingsprocedure; - data invoer; - data cleaning; - NPM vergadering;
2013	Rapportage PISA 2013 Resultaat: rapport waarin de belangrijkste conclusies van het peilingonderzoek weergegeven zijn en waarin een vergelijking opgenomen is met de resultaten van de vorige cyclussen.
maart december	- NPM vergadering - presentatie nationaal rapport

CFI

Agentschap van het
Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Verplichtingeninformatie

Na invulling zenden aan CFI
u dient tevens mee te zenden:
• een minuut met diskette
• de originele aanvraag

10 en 11

blad 1

ing een apart

In te vullen door de velddirectie

1 Gegevens velddirectie

Registratienummer 90/172837

Bestemd voor unit

- CFI/BGS
- CFI/BPO
- CFI/BVH
- CFI/BVO

- E-VERPLICHTING
- FACTUUR
- REGELING

Naam velddirectie PO Org.-eenheid 50500 Beleids-eenheid

Naam opsteller Afdeling 00 Datum 25/11/09 Paraaf

Tekeningbevoegde Afdeling 00 Datum 25/11 Paraaf

Financiële afdeling Datum 26/11 Paraaf

Financiële afdeling Datum Paraaf

Naam directeur of plv. directeur financiële afdeling Datum Paraaf

2 Opmerkingen

Onderwerp SLOA - project : Beschikbaar stellen toets tbv project 'Pilot verplaatsen Cito-eindtoets'

Onderwerp op basis van regeling Wet SLOA

Juridische grondslag

Datum verzending naar Cfi 26/11

Ga verder met invullen op blad 2, 3 en 4

In te vullen door Cfi

3 Registratie Cfi

Datum ingekomen brief

Kenmerk verplichtingsbrief BGS-BPO-BVH-BVO

Onderwerp ingekomen brief

Verplichting/wijziging in GEFIS

Ingevoerd door Datum 30/11/09 Paraaf

Goedgekeurd door Datum 30/11 Paraaf

Verplichtingsnummer 50500-555302

Opmerkingen/bijzonderheden TREFW: EURO VORM: AAN TEAM: OAB BRINNR: 000B

TREFW: EURO VORM: AAN TEAM: OAB BRINNR: 000B

Planning REG. d.d. 27 NOV 2009 REG. d.d. 27 NOV 2009

Realisatie

Budg. gecontro. AFDV: 17-12-9 REG.NR.: 020-09/137935

AFDV: 17-12-9 REG.NR.: 020-09/137939

Agendaregel Nee Ja

Bewakingsregel Nee Ja

Zo ja, korte omschrijving

Agenda datum

In te vullen door veldirectie

4 Invoer verplichtingen in GEFIS

a Naam begunstigde

Cito

b Soort verplichting

Aan te gene verplichting

Wijziging op aangegane verplichting
Verplichtingnummer

Datum wijziging

Reden wijziging

Bij een wijziging behoeven alleen de gegevens die gewijzigd zijn te worden ingevuld.

c Budgetcode

01 02 21 06.11

Budgetnaam

Compensatie verpl. eindtoets

d Type crediteur

GEFIS (B)

Bevoegd gezag (G)

Onderwijsinstelling (O)

Ondersteunende instelling (S)

Relatienummer

009b

nr

BRIN-nr

BRIN-nr

e Type verplichting

Standaard

f Datum
aanvang bekostiging

1-1-09
1 aug 2009

Datum
einde bekostiging

31-12-2010

31 mei 2010

g Kostenplaats

h Soort betaling

Voorschot

Bestemmingsbedrag

i Omschrijving
verplichting

Ontwikkelen, verspreiden van een aparte eindtoets
en verwerken toetsresultaten.

j Kasgevolgen

Kostensoort	Bedrag verplichting	Kasgevolgen (kasritme)			
		20 09	20 10	20	20
Personele kosten	€ 156.906,-	126.000	30.906		
Totaal bedrag verplichting	€ 156.906,-				

m Betaaltermijnen

Automatische betaaltermijnen

Niet-automatische betaaltermijnen
Omschrijving reden

Bedrag in 2010 na akkoord
activiteitenverslag + financ. verslag

n Betaalritme

Datum
eerste betaling

dec 2009

Datum
laatste betaling

1 juni 2010

Aantal betaal-
termijnen per jaar

1

Volgnummer
betaalfrequentie

1

In te vullen door velddirectie

5 Specificatie betaalrime
 Indien uit de bij vraag 4n niet is af te leiden hoe de betaaldata en/of de te betalen bedragen over de betaalperiode zijn verdeeld, dan dient u deze specificatie in te vullen.

Maand	Jaar 20 09	20 10	20	20	20
Januari					
Februari					
Maart					
April					
Mei					
Juni		€ 30.906 → NAVS			
Juli					
Augustus					
September					
Oktober					
November					
December	€ 126.000 → AR				
Totaal	€ 126.000	€ 30.906	€	€	€

Informatie-uitwisseling

- Verwachte datum versteking prosieladatum
- Bijgevoegde stukken

Informatie aan Ctt te ontvengen
Andere informatie of stukken

Inhoud uitgaande brief

- Conform bijgevoegds conceptkst (beleidsinstig gedeelte en subsidiepassage).
- Aangevuld met de volgende standesrdiektsten) van technische subsidievoorwaarden van nummer(s):

Toelichting

SUBSIDIEVERZOEK SLOA 2009

Beknpte projectomschrijving

Naam instelling	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling																				
Contactpersoon	Naam : Functie : Marktgroepmanager Telefoonnummer:																				
Projectnaam	Beschikbaar stellen toets ten behoeve van het project 'Pilot verplaatsen Cito-Eindtoets'																				
Projectcode	Cit/6-2b-9-55																				
Doel activiteit	Het selecteren van items en het samenstellen, produceren en verwerken van een Eindtoets (incl. aangepaste versies) die op 29, 30 en 31 maart 2010 kan worden voorgelegd aan de scholen die als pilotschool deelnemen aan het project 'Pilot verplaatsen Cito-Eindtoets' (zie projectplan PO-raad en VO-raad i.s.m. Cito en AVS van november 2009).																				
Afstemming van activiteiten (art. 4, lid 3, onder c, WSLOA)	In het kader van het project wordt samengewerkt met PO-raad, VO-raad en AVS.																				
Producten en Prestaties	Een toets die in het kader van het project 'Pilot verplaatsen Cito-Eindtoets' kan worden voorgelegd aan de aan de pilot deelnemende scholen. De toets moet geëquivalet kunnen worden met de reguliere Eindtoets Basisonderwijs 2010.																				
Tijdpad	De toets moet op 29, 30 en 31 maart 2010 afgenomen kunnen worden op de scholen en dient dus voor die tijd aan de scholen beschikbaar te worden gesteld. De rapportage bij de toets komt uiterlijk eind week 16 van 2010 voor de scholen beschikbaar.																				
Gevraagde subsidie 2009	De gevraagde subsidie (in totaal € 156.906) bestaat uit de volgende activiteitenkosten: <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td>Ter beschikking stellen itemmateriaal</td> <td style="text-align: right;">€ 43.656</td> </tr> <tr> <td>Opmaken opgavenboekjes 1e, 2e en 3e toetsdag en antwoordblad</td> <td style="text-align: right;">€ 14.057</td> </tr> <tr> <td>Productie aangepaste versies opgavenboekjes</td> <td style="text-align: right;">€ 7.143</td> </tr> <tr> <td>Reproductiekosten boekjes, antwoordblad en aangepaste versies</td> <td style="text-align: right;">€ 13.894</td> </tr> <tr> <td>Scoringsmodule maken</td> <td style="text-align: right;">€ 16.286</td> </tr> <tr> <td>Calibratie en equivalering</td> <td style="text-align: right;">€ 34.286</td> </tr> <tr> <td>Afhandeling extra (aan)vragen pilotscholen</td> <td style="text-align: right;">€ 1.829</td> </tr> <tr> <td>Inpakken, verzenden en formulierverwerking</td> <td style="text-align: right;">€ 2.229</td> </tr> <tr> <td>Gereedmaken en printen rapportage</td> <td style="text-align: right;">€ 2.097</td> </tr> <tr> <td>Coördinatie productie toets pilot</td> <td style="text-align: right;">€ 21.429</td> </tr> </table>	Ter beschikking stellen itemmateriaal	€ 43.656	Opmaken opgavenboekjes 1e, 2e en 3e toetsdag en antwoordblad	€ 14.057	Productie aangepaste versies opgavenboekjes	€ 7.143	Reproductiekosten boekjes, antwoordblad en aangepaste versies	€ 13.894	Scoringsmodule maken	€ 16.286	Calibratie en equivalering	€ 34.286	Afhandeling extra (aan)vragen pilotscholen	€ 1.829	Inpakken, verzenden en formulierverwerking	€ 2.229	Gereedmaken en printen rapportage	€ 2.097	Coördinatie productie toets pilot	€ 21.429
Ter beschikking stellen itemmateriaal	€ 43.656																				
Opmaken opgavenboekjes 1e, 2e en 3e toetsdag en antwoordblad	€ 14.057																				
Productie aangepaste versies opgavenboekjes	€ 7.143																				
Reproductiekosten boekjes, antwoordblad en aangepaste versies	€ 13.894																				
Scoringsmodule maken	€ 16.286																				
Calibratie en equivalering	€ 34.286																				
Afhandeling extra (aan)vragen pilotscholen	€ 1.829																				
Inpakken, verzenden en formulierverwerking	€ 2.229																				
Gereedmaken en printen rapportage	€ 2.097																				
Coördinatie productie toets pilot	€ 21.429																				

Van:

Verzonden: vrijdag 27 november 2009 15:24

Aan:

CC:

Onderwerp: DIGITALE TEKST PO/172837

Urgentie: Hoog

CFI
Europaweg 2
Postbus 606
2700 ML Zoetermeer

T 079 - 323 23 23
F 079 - 323 32 20
www.cfi.nl
www.jaarverslagcfi.nl

ter verwerking heb ik bovenstaande e-verplichting ontvangen. Kun jij de tekst van de brief en beschikking per ommegaande mailen.

gr.

12

Van:**Verzonden:** dinsdag 17 november 2009 16:58**Aan:****CC:****Onderwerp:** RE: Project rekentoets

Geachte heer

Gezien de tijdsdruk die op het project ligt, lijkt het me van belang onduidelijkheden zo spoedig mogelijk te communiceren. Zou u misschien kunnen aangeven waar problemen liggen, dan kunnen we ons hier voor het komende overleg op voorbereiden. Ik zal kijken of ik bij het overleg donderdag ook aanwezig kan zijn. Eventuele andere onduidelijkheden kunnen wat mij betreft zoveel mogelijk ook per mail besproken worden.

Wat betreft de afname van een eerste proef: de staatssecretaris heeft in de media gecommuniceerd dat de eerste proef met de rekentoets in het voorjaar van 2010 plaats zal vinden. Dat is inderdaad een wijziging ten opzichte van eerdere meldingen. Ik kan me voorstellen dat daarom jullie planning er anders uit gaat zien. Omdat de toezegging echter is gedaan, zullen we moeten nagaan hoe een en ander toch te realiseren is.

Met vriendelijke groet,

Van:**Verzonden:** maandag 16 november 2009 13:33**Aan:****Onderwerp:** RE: Project rekentoets

Geachte heer

Het klopt dat een vraag voor een projectplan heeft gesteld. Bij het maken van het plan zijn wij tegen vragen aan gelopen. Ik zou twee weken geleden overleg hebben met en die vragen bij hem neerleggen. Alleen is het overleg uitgesteld naar 19 november en ligt het maken van de plannen dus even stil. U kunt uiteraard scholen aandragen die te kennen hebben gegeven mee te willen doen met de eerste afnames. U kunt de gegevens van deze scholen per mail aan mij doorgeven.

Ter illustratie van de organisatorische vragen waarvoor wij ons gesteld zien: in de brief van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer is sprake van proefafname van een rekentoets in het schooljaar 2010-2011. Dat betekent in de praktijk afname van de toetsen in het voorjaar van 2011. Omdat het proefafname betreft kunnen tijdens deze afname referentiegegevens worden verzameld. Op basis hiervan worden in later jaren vergelijkbare toetsen ontworpen en voorgelegd aan het onderwijs veld.

heeft gevraagd of er een toets kan zijn in het voorjaar van 2010. Dat vraagt een andere planning en opzet.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.
Met vriendelijke groeten,

Van:**Verzonden:** maandag 16 november 2009 12:48**Aan:****Onderwerp:** Project rekentoets

Geachte heer

Van mijn collega . . . begreep ik dat aan u een verzoek is gedaan een projectplan op te stellen voor een proef met de rekentoets. Graag verneem ik wat de stand van zaken hiervan is. Daarnaast worden wij door diverse scholen gevraagd of zij kunnen deelnemen aan de proef. Is het mogelijk dat OCW kandidaten hiertoe aandraagt?

Met vriendelijke groet,

beleidsmedewerker
Directie Voortgezet Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
IPC 2150
Rijnstraat 50, 2515 XP Den Haag
Postbus 16375, 2500 BJ Den Haag

☎ 070-4111111

✉ ..

kamer 11

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56

www.cito.nl

please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

13

Van: x@cito.nl]

Verzonden: maandag 14 december 2009 16:11

Aan:

Onderwerp: opzet voor een projectplan rekenexamen versie 3 13-12-2009 (2).doc

Bijlagen: opzet voor een projectplan rekenexamen versie 3 13-12-2009 (2).doc

Dag

Hierbij een concept van een projectplan in wording. De uitvoering van de toets is, denk ik reeds goed te lezen in de tekst.

Deze versie is bedoel voor een afstemmend gesprek tussen ons beide.

Met vriendelijke groeten,

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Van: [to.nl]

Verzonden: woensdag 16 december 2009 13:59

Aan:

Onderwerp: projectopzet rekentoets VO

Bijlagen: opzet voor een projectplan rekenexamen versie 5 16-12-2009 (2).doc

Dag

Ik heb de opzet iets aangepast in verband met afname bij het vwo. Ik ben nog in gesprek met de ICT deskundigen over de meest optimale afname manier.

Ik kan nog geen gedetailleerde begroting neerleggen. Die moet ook door anderen worden gefiatteerd omdat hun afdelingen erbij betrokken zijn.

Ik geef wel een prijs indicatie opgesplitst in de twee varianten die we gisteren bespraken.

Als je vanuit OCW een duidelijk negatief signaal afgeeft dan wil ik dat graag weten dan dan stop ik de voorbereidingen die we nu al laten lopen. Mensen werken al (op ons risico en vanwege de grote tijdsdruk) en dat wil ik stoppen als we niet door kunnen gaan.

Met vriendelijke groeten,

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Pilot rekentoetsen VO 2010

Inleiding

Doel van de pilot rekentoetsen vo 2010 is twee digitale toetsen rekenen af te nemen bij 50 scholen en in totaal 1000 leerlingen als voorbereiding op een grotere afname van een rekentoets in het schooljaar 2010-2011. Op termijn overweegt men of een rekentoets in het kader van het eindexamen vanaf het schooljaar 2013-2014 zinvol kan zijn voor het voortgezet onderwijs.

De activiteiten rond de toetsen in voorliggende jaren tot 2014 zullen worden gebruikt voor het opbouwen van expertise op het gebied van de moeilijkheidsgraad van de toetsen, kennis opdoen over de organisatorische randvoorwaarden bij de makers en de afnemers: scholen en leerlingen. Tevens moet in deze periode aan de hand van de ervaringen de regelgeving rond de eindexamens rekenen door OCW worden ontwikkeld.

Dit project is onderdeel van de stimuleringsactiviteiten van OCW op het terrein van rekenen en taal zoals ook beschreven in de rapportages van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer. (kamerstukken 2009 31 332 Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen brief van de staatssecretarissen van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap dd 7 oktober 2009)

Overzicht van geplande activiteiten

Binnen de pilot rekentoetsen vo 2010 worden de volgende activiteiten uitgevoerd.

- Productie van de rekentoetsen met een geplande toetsduur van 90 minuten. De toetsen zijn qua opbouw en moeilijkheidsgraad vergelijkbaar met die van de diagnostische toetsen rekenen zoals in 2009 door Cito afgenomen bij het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Voor zover mogelijk zal getracht worden voor gebruik van de toetsen overeenstemming te krijgen met deskundigen van betrokken organisaties over de samenstelling en inhoud van de toetsen.
- Werven van 50 pilotscholen voor het afnemen van de rekentoets in het voorjaar van 2010 De 50 scholen omvatten vmbo BB en KB scholen tot en met scholen met categoriaal havo. De scholen zullen eerst telefonisch worden benaderd met als ingang de examensecretaris.
- De leerlingen van de pilotscholen krijgen vooraf een toetsje om te oefenen met het afnameprogramma en de aard van de opgaven.
- Afnemen van semiadaptieve toetsen rekenen met niveau 2F en 3F op de pilotscholen van eind februari tot en met half april 2010 in aanwezigheid van een Citomedewerker met behulp van computers en het programma MiniTester.
- Een toets rekenen wordt afgenomen bij 600 vmbo leerlingen leerjaar 4. Onder de leerlingen zijn BB, KB en GT leerlingen.
- Een toets rekenen wordt afgenomen bij 500 leerlingen havo leerjaar 4 en 5. vwo 4 en 5 en 6 De gegevens van profiel en we/niet wiskunde worden

- Analyseren van de afname gegevens van de vragen in de toetsen en deze schalen op een vaardigheidsschaal rekenen VO (en MBO)
- Analyseren van de resultaten van de leerlingen bij de toetsen en deze vergelijken met de resultaten op de diagnostische toetsen eerder afgenomen in VO.

Moeilijkheidsgraad, motivatie en adaptiviteit

De moeilijkheidsgraad van de toetsen moet aansluiten bij de beschreven niveaus van rekenen zoals verwoord door de commissie Meijerink met name die rond de streefniveaus bij het voortgezet onderwijs zoals geoperationaliseerd met de diagnostische toetsen voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs van Cito. Voor de vmbo leerlingen zal 2F als streefniveau worden gehanteerd, voor de havo leerlingen 3F.

Het niveau van de rekentoetsen zal worden bepaald aan de hand van in de toetsen opgenomen, voldoende grote ankers van opgaven afkomstig uit de diagnostische toetsen die door Cito in 2009 zijn afgenomen en gekalibreerd bij het vo en mbo.

OCW heeft Cito gevraagd de inzet van de leerlingen bij het maken van de toetsen zo goed mogelijk vergelijkbaar te maken met de inzet die zij zullen vertonen bij verplichte toetsen zoals misschien voorgenomen vanaf 2014.

Daarom wordt er voor gekozen geen vrijblijvende opzet te gebruiken dat de scholen zich kunnen aanmelden en vervolgens een toets krijgen toegestuurd met het verzoek deze af te nemen en te retourneren. De pilot scholen zal worden gevraagd een lokaal en leerlingen ter beschikking te stellen. Een toetsleider van Cito zal de afname van de toets op de school begeleiden. Over het afname moment en de faciliteiten op school worden door de toetsleider vooraf afspraken gemaakt. De school zal worden gevraagd alleen gemotiveerde leerlingen te sturen en daar bij rekening te houden met het feit dat de groep wel een afspiegeling moet zijn van de leerlingen op school. Niet alleen de heel goede leerlingen dus. De resultaten van de leerlingen op de toetsen hebben geen repercussies voor de school. De school kan wel snel op de hoogte worden gebracht van de gemiddelde score van de leerlingen op de toetsen. Indien de toetsleider beoordeelt dat de inzet van een leerling tijdens de toets beneden de maat is gebleven zullen de resultaten van deze leerling buiten de steekproef worden gehouden.

Om de leerlingen te motiveren voor serieuze deelname aan de toetsen zal een gadget als bedankje ter beschikking worden gesteld.

De opzet van de toetsen is te kwalificeren als semi adaptief. Eerst krijgen de leerlingen een voorlopertoets voorgelegd. Op basis van de score voor deze toets krijgen de leerlingen of een toets met opgaven overwegend uit het gebied rond 2F dan wel een toets uit het gebied hoger dan 2F. Voor de havo leerlingen geldt 3F in plaats van 2F. Met de voorlopertoets wordt beoogd om in de feitelijke toets zo nauwkeurig mogelijk het niveau van de rekenvaardigheden bij de leerling te kunnen bepalen. Bij een toets waar alle niveaus in verwerkt zijn, is of de niveaubepaling onnauwkeuriger of het aantal items van de toets moet veel groter zijn.

Dit model van afname past bij de wensen van CvE om te verkennen of toekomstige toetsen rekenen voor vo en mbo adaptief kunnen worden ingezet. Alle reken toetsen moeten

daarnaast zo mogelijk worden gebaseerd op één gezamenlijke vaardigheidsschaal voor vo en mbo.

Samenstelling van de toetsen

De samenstelling van de toetsen moet nog worden besproken met de deskundigen van andere instellingen dan Cito. Landelijk zijn er verschillen van inzicht hoe een ideale samenstelling van de toetsen zou moeten zijn, als er al een ideale samenstelling mogelijk is. Daarom wordt hier uitgegaan van een samenstelling die door het gemengde karakter het best kan aan sluiten bij enerzijds de maatschappelijke gevoelens dat het rekenen van de leerlingen in dagelijkse situaties moet verbeteren en anderzijds dat het rekenniveau in het algemeen omhoog moet om ons land als innovatieve natie te kunnen handhaven.

Pure rekenvaardigheden en rekenen in een relevante context zullen beide voorkomen.

De samenstelling van de toetsen zal nauw aansluiten bij die van de diagnostische toetsen.

Elk van beide toetsen bestaat uit twee delen. Een voorschatter van ongeveer 20 opgaven en een feitelijke vaardigheidsbepalende toets van 40 opgaven.

De helft van de opgaven heeft een beschrijvende context waaruit het rekenwerk moet worden afgeleid, De overige opgaven zijn pure rekenvragen. Er wordt gewerkt met losse op zichzelf staande opgaven en niet met clusters van opgaven rond een thema zoals bijvoorbeeld in de wiskunde examens.

De vier door Meijerink benoemde domeinen getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, verbanden komen evenwichtig verdeeld in de toetsen voor.

Afname met de computer

De rekentoetsen vo zullen in de pilot 2010 digitaal op de scholen worden afgenomen met behulp van het programma MiniTester 2.8 of een vergelijkbaar programma. Docenten hoeven geen opgaven na te kijken na afloop van de toets. Om een verwerking van de antwoorden bij de toetsen gelijk op school mogelijk te maken wordt gekozen voor machinaal scoorbare vragen. Dit zijn meestal meerkeuze vragen maar ook kort antwoordvragen zijn mogelijk waarbij de leerling zelf een getal of een woord moet intypen.

De leerlingen snel na afloop van de toets een overzicht van de score op de toets. Deze is uitgedrukt als een deel van de maximaal te halen score en niet in een cijfer omdat er geen cesuur is aangegeven. Op basis van de score op de voorloper toets kan de vervolgttoets aan de leerlingen worden gegeven.

Vmbo leerlingen en havo-vwo leerlingen zullen snel vertrouwd zijn met het afname programma.

Ervaringen in het verleden hebben laten zien dat leerlingen ook ongeïfend snel vertrouwd zijn met het gebruik van een toetsprogramma. Doordat de vragen een voor een op het scherm komen is de concentratie van de leerlingen in het algemeen hoger dan bij een papieren toets.

Onmiddellijk na afloop van de toetsafname krijgen de leerlingen een overzicht van hun antwoorden en scores te zien op het computerscherm. Daaruit is een relatieve maat voor het beheersen van de rekenvaardigheden af te leiden.

Om te oefenen met het programma en de soort opgaven in een rekentoets is voor de scholen een oefentoets van 15 opgaven beschikbaar. Deze is zowel op papier of in de uitvoering van een toetsprogramma beschikbaar.

In de toetsperiode van begin 2010 is de externe helpdesk ten behoeve van digitale examens van Cito beschikbaar.

Tijdpad voor de werkzaamheden:

December 2009

Indienen van het projectplan bij OCW

Eind december twee maal 60 opgaven in een of twee heidagen voorbereiden met een groep van toetsontwikkelaars waaronder docenten.

Begin januari 2010

Aan de hand van standaardsetting door materie deskundigen selectie van tweemaal 40 opgaven voor de feitelijke toetsen, tweemaal 20 opgaven voor de voorschatters en 15 opgaven voor de oefentoets.

Gereedmaken van instructiefolders voor de afname voor de scholen en voor de leerlingen.

Start van de werving van de pilotscholen.

Januari 2010

Overleg met de CvE over de voorgestelde samenstelling van de toetsen.

Overleg met een resonansgroep bestaande uit vertegenwoordigers van het Freudenthal instituut, Beter onderwijs Nederland, de Vereniging van Wiskunde leraren, de SLO groep taal en rekenen en de expert groep Rekenen. Deze contacten worden pas na overleg met OCW en CvE gelegd..

Februari 2010

Productie van de toetspackages.

Half februari versturen van de oefentoetsen naar de pilot scholen.

Gereed maken van de laptops die voor de afnames op de scholen worden gebruikt.

Maart-april 2010

Eind februari tot en met half april 2010 zijn de toetsen voor de scholen beschikbaar. Bij de afnames op een groot deel van de scholen zal een begeleider van Cito aanwezig zijn om het programma MiniTester te laten gebruiken en de inzet van de leerlingen te monitoren.

De overige scholen krijgen de toetspackages met instructie enkele dagen voor de toetsafname toegestuurd om door systeembeheer te laten installeren.

Bij Cito worden de ontvangen resultaten gedurende de periode dat de afnames lopen kort geanalyseerd om eventuele omissies in opgaven en of toetssamenstelling bij te kunnen stellen.

Mei – juni 2010

Analyse van de toetsresultaten.

De start van de werving van de scholen die de toetsen in het voorjaar van 2011 zullen gaan afnemen wordt buiten dit project gehouden als verdient het aanbeveling hier in mei 2010 reeds mee te starten in verband met mogelijke effecten die scholen zien op hun PTA's.

Kosten

De kosten worden gedekt met behulp van een SLOA subsidie van OCW.

Er is door het grote aantal onzekere factoren op dit moment alleen een globale kostenraming te geven.

De kosten voor het ontwikkelen van de toetsen, de afname op de scholen en de analyse zullen ongeveer €150.000 bedragen. Indien de toetsen alleen naar de scholen hoeven te

worden gestuurd zonder begeleiding van de Citomedewerker bij de afname en installatie zullen de kosten naar verwachting €50.000 lager zijn.

Van:
Verzonden: donderdag 29 juli 2010 16:34
Aan:
CC: 'o.nl'
Onderwerp: rekentoets

14

Beste

Ivm de rekentoetsen die jullie afgenomen hebben heb ik de vraag wanneer jullie toezending van de rapportage aan ons gepland hebben. Daarnaast speelt de vraag hoe verder. Eerder heb ik aangegeven dat wij graag zien dat CITO een voorstel maakt, waarin wordt ingegaan op de vraag wat er nodig is om in 2013-2014 een rekentoets als onderdeel van het eindexamen in te voeren, wat de werkzaamheden van CITO zijn en een schatting van de kosten die hierbij komen kijken. Mijn vraag is of CITO dat zou kunnen doen en wanneer een dergelijk document naar ons verstuurd zou kunnen worden.

Voor de goede orde: van 9 t/m 27 augustus ben ik met vakantie; het zou prettig zijn als we in september weer bij elkaar kunnen zitten om eea te bespreken. Ik zal tzt een voorzet doen voor een afspraak.

Met vriendelijke groet,

beleidsmedewerker
Directie Voortgezet Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
IPC 2150
Rijnstraat 50, 2515 XP Den Haag
Postbus 16375, 2500 BJ Den Haag

☎ 070-412

kamer

Van: [redacted] .n@cito.nl
Verzonden: donderdag 5 augustus 2010 11:05
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: rekentoets

15

Beste

In afwezigheid van [redacted], zal ik je vragen beantwoorden. [redacted] werkt aan de toegezegde rapportage. Ik verwacht dat deze rapportage begin september gereed is. Het lijkt me prima om deze rapportage in september te bespreken. Daarnaast wordt er binnen Cito gewerkt aan een adviesnotitie cq voorstel voor de Rekentoets, inclusief een kostenoverzicht en planning. Deze notitie kun je ook begin september tegemoet zien (en mogelijk wat eerder).

Ik hoop je zo voldoende geïnformeerd te hebben!
Fijne vakantie alvast.

met vriendelijke groeten,

Van:
Verzonden: donderdag 29 juli 2010 16:34
Aan:
CC:
Onderwerp: rekentoets

Beste

Ivm de rekentoetsen die jullie afgenomen hebben heb ik de vraag wanneer jullie toezending van de rapportage aan ons gepland hebben. Daarnaast speelt de vraag hoe verder. Eerder heb ik aangegeven dat wij graag zien dat CITO een voorstel maakt, waarin wordt ingegaan op de vraag wat er nodig is om in 2013-2014 een rekentoets als onderdeel van het eindexamen in te voeren, wat de werkzaamheden van CITO zijn en een schatting van de kosten die hierbij komen kijken. Mijn vraag is of CITO dat zou kunnen doen en wanneer een dergelijk document naar ons verstuurd zou kunnen worden.

Voor de goede orde: van 9 t/m 27 augustus ben ik met vakantie; het zou prettig zijn als we in september weer bij elkaar kunnen zitten om eea te bespreken. Ik zal tzt een voorzet doen voor een afspraak.

Met vriendelijke groet,

beleidsmedewerker
Directie Voortgezet Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
IPC 2150
Rijnstraat 50, 2515 XP Den Haag
Postbus 16375, 2500 BJ Den Haag

☎ 070-412 .

✉ @minocw.nl

kamer 11.142

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Van:
Verzonden: vrijdag 3 september 2010 15:01
Aan: '1@cve.nl'
CC:
Onderwerp: Cito adviesnotitie rekentoets voortgezet onderwijs
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Rood
Bijlagen: Adviesnotitie rekentoets in het voortgezet onderwijs 1 1.doc

16

Beste

Hierbij stuur ik jullie namens Cito de adviesnotitie over de rekentoets in het voortgezet onderwijs. Ik hoop dat deze notitie voldoende informatie en aanbevelingen bevat om de volgende stappen te zetten in het implementatietraject van de rekentoets. Aangezien ik vanaf morgen tot 23 september met vakantie ben en daarom niet in staat om eventueel jullie vragen te beantwoorden, kun je hiervoor vanaf maandag het beste wenden tot

Ik ben benieuwd naar jullie reactie!

Met vriendelijke groet,

Cito

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Adviesnotitie afsluitende rekentoetsen in het voortgezet onderwijs

Door : Cito
Versie : 1.1
Datum : 3-9-2010

1 Inleiding

Op 18 juni 2010 heeft een overleg plaatsgevonden tussen OCW, CvE en Cito. Dit overleg had als onderwerp een verkenning van enkele wegen naar de ontwikkeling en implementatie van verplichte afsluitende rekentoetsen in het voortgezet onderwijs op basis van de referentieniveaus 2F en 3F rekenen/wiskunde uit het rapport Meijerink. Tijdens dit overleg is Cito gevraagd een adviesnotitie te leveren over de rekentoetsen in het voortgezet onderwijs.

Specifiek zou er in de notitie aandacht moeten zijn voor:

- De mogelijkheid de rekentoets samen te stellen met behulp van een opgavenbank. Daarbij moet ook de mogelijkheid worden beschreven van overlap van deze bank met de opgavenbank zoals die zal worden ontwikkeld voor de afsluitende rekentoetsen in het mbo. In deze notitie gaan we echter niet dieper op het onderwerp van de opgavenbank in: zie immers de nog te schrijven tweede versie van "Voorwaarden voor het gebruik van itembanken bij de constructie van toetsen voor de referentieniveaus", gebaseerd op de eerste versie, Cito, juni 2010. Wel staan we uitgebreid stil bij de samenhang en afstemming met de ontwikkelingen in het mbo.
- De functie en plaats van de rekentoets in het voortgezet onderwijs en de mogelijkheden van operationalisatie (productie, weging, herkansing, enz.).
- Een activiteitenplan voor de uitrol van de rekentoetsen in het voortgezet onderwijs met een overzicht van de werkzaamheden van Cito en een schatting van de daaraan verbonden kosten.

In deze notitie wordt niet ingegaan op de ontwikkeling van toetsing voor de taalvaardigheid Nederlands.

In de volgende paragraaf worden eerst overwegingen gegeven die hebben geleid tot de gekozen aanpak en planning. Daarbij wordt ook ingegaan op de besluitvorming tot nu toe. In de daaropvolgende paragrafen wordt ingegaan op de functie van de toetsen (paragraaf 3), de status en weging (paragraaf 4), de inzage, herkansing en afnamemoment (paragraaf 5) en de samenhang en afstemming met mbo (paragraaf 6). Daarna komen in paragraaf 7 een plan van aanpak voor de pilot 2011 aan bod, in paragraaf 8 de planning en in paragraaf 9 de kostenbegroting.

2 Terugblik op de ontwikkelingen

Uitgangspunt van deze notitie is het voornemen van het Ministerie van OCW te verkennen of het mogelijk is het rekenonderwijs in Nederland te versterken door afsluitende toetsen in gebruik te nemen. In dat kader wordt een besluit voorbereid om vanaf schooljaar 2013-2014 een verplichte, afsluitende rekentoets in het voortgezet onderwijs in te voeren.

De Staatsecretaris schrijft hierover aan de Tweede Kamer (Tweede Kamer, vergaderjaar 2009–2010, 31 332, nr. 10):

"In het vo worden de examens aan het referentiekader geijkt om te borgen dat leerlingen daadwerkelijk aan de gestelde referentieniveaus voldoen. Leerlingen die in schooljaar 2013–2014 examen afleggen, zullen voor het eerst met deze geijkte examens te maken krijgen. Eveneens zullen alle leerlingen een rekentoets afleggen als onderdeel van het eindexamen.

Vanaf schooljaar 2010–2011 zullen proefafnames van deze rekentoets plaatsvinden. Aan de hand van de resultaten hiervan zal besloten worden hoe de toets zal meewegen in de slaag/zakbeslissing."

Als voorbereiding op de ontwikkeling van de toetsen heeft het Ministerie aan Cito gevraagd een verkenning met een prepilottoets uit te voeren in maart/april 2010.

In het kader van het voorbereidend project "Ontwikkeling eindtoetsen rekenen 2F en 3F voortgezet onderwijs" zijn voor rekenen twee eindtoetsen ontwikkeld en afgenomen passend bij het referentieniveau 2F respectievelijk 3F volgens de indeling van het rapport Meijerink. Deze toetsen leveren in de praktijk getest basismateriaal voor de toetsen die in het voorjaar van 2011 als pilot worden afgenomen in de eindexamenklassen van scholen voor voortgezet onderwijs.

De opgaven voor de 2F-toetsen zijn in het voorjaar van 2010 getest op scholen en genormeerd bij leerlingen op het eind van hun onderwijs in 4 vmbo BB, KB en GT, en de opgaven voor de toetsen 3F bij leerlingen op het eind van hun onderwijs in 5 havo en 6 vwo. De opgaven en de resultaten van die toetsen zijn in twee bijeenkomsten door deskundigen op het gebied van rekenen besproken. In september 2010 verschijnt een volledig eindrapport van de prepilot.

Als basis voor de samenstelling van de rekentoetsen voortgezet onderwijs uit de prepilot hebben eerder ontwikkelde toetsen gediend, waaronder de rekentoetsen voor het basisonderwijs, de diagnostische toetsen rekenen voor het voortgezet onderwijs, de rekentoetsen voor PABO en de voorbeeldtoetsen rekenen voor het mbo. Bij het bepalen van het niveau is vooral gekeken naar de niveaus zoals die zijn gemeten bij de grootschalige vrijwillige afname van de diagnostische toetsen rekenen bij duizenden leerlingen in vmbo, havo en vwo.

Deze eerste afname van de prepilottoetsen bij 40 scholen is goed verlopen. De algemene conclusies zijn:

- Er zijn geschikte opgaven te maken waarmee toetsen zijn samen te stellen op de gewenste niveaus.
- De scholen zijn in staat de afname van de toetsen te organiseren met hun leerlingen in de eindexamenklassen.
- Er is draagvlak voor digitale afname van de toetsen. In de prepilot maakte al 75 % van de scholen gebruik van digitale afname.
- De geautomatiseerde correctie die mogelijk is met digitale toetsing beperkt de organisatielast voor de scholen tot een minimum.
- Door de toetsen samen te stellen uit een mix van typen opgaven, zoals "kale" opgaven versus contextgerelateerde opgaven, kan recht worden gedaan aan de grote variëteit van wensen die de verschillende instanties en specialisten bij de toetsen hebben.

Ondanks de korte voorbereidingstijd van de prepilot hebben aan de toetsafname in het voorjaar 2010 voldoende scholen meegewerkt. Er blijkt in het voortgezet onderwijs veel aandacht voor het verhogen van het rekenniveau van de leerlingen. Hierop kan worden voortgebouwd bij de pilot in het voorjaar van 2011.

In deze notitie wordt regelmatig ingegaan op de afstemming met de ontwikkelingen van de toetsing van rekenen bij het middelbaar beroepsonderwijs. De volgende punten bij mbo zijn van belang voor de rekentoets voortgezet onderwijs.

- Er is wettelijk vastgelegd dat er centraal ontwikkelde afsluitende toetsen (COE) komen die verplicht zijn om te kunnen diplomeren. Het College voor Examens (CvE) wordt verantwoordelijk voor de inhoud en de afname van de toetsen.

- Het rapporteren op cijfers (zie "Wetgeving invoering referentiekader taal en rekenen", OCW, januari 2010, artikel 10.3) is als volgt omschreven: "De examencommissie zet de scores in cijfers om overeenkomstig de daarvoor door het college vastgestelde regels."
- "Indien de deelnemer een centraal examen niet met goed gevolg heeft afgelegd, heeft hij recht op ten minste één herkansing binnen de voor hem geldende studieduur. Herkansing vindt plaats in een volgend tijdvak." (zie "Wetgeving invoering referentiekader taal en rekenen", OCW, januari 2010).

3 Functie van de eindtoets rekenen voortgezet onderwijs

De functie van de afsluitende rekentoetsen in het voortgezet onderwijs is bepalend voor de verdere uitwerking ervan, zoals de inhoud, omvang, tijdstip van afname, inrichting van de organisatie, enz.

De rekentoets heeft de functie te bepalen of de leerling op het vereiste referentieniveau rekenen volgens de standaarden van Meijerink zit dat gedefinieerd is als behorend bij het desbetreffende eindexamenniveau. De referentieniveaus zijn daarbij een vaststaand gegeven. Aldus toetst de rekentoets in vmbo of leerlingen het 2F-niveau beheersen en de rekentoets in havo/vwo of zij het 3F-niveau hebben behaald. Daarmee geeft de rekentoets dus per leerling op de drempelmomenten van 4 vmbo naar 1 mbo, van 5 havo naar 1 hbo en van 6 vwo naar 1 wo inzicht in de beheersing van het referentieniveau. De rekentoets heeft daardoor ook een diagnostische functie voor het vervolgonderwijs.

De afsluitende rekentoetsen voortgezet onderwijs zijn echter gezien de samenstelling en lengte niet geschikt om bij individuele leerlingen te rapporteren over het niveau van specifieke (deel)vaardigheden en domeinen van rekenen.

De rekentoets maakt geen deel uit van de bestaande centrale eindexamens, maar staat er als een examen naast. De centrale eindexamens van de verschillende vakken houden, waar relevant, wel rekening met de referentieniveaus van rekenen, maar toetsen deze niet expliciet.

De resultaten van de leerlingen bij de afsluitende rekentoets gaan wel op een of ander manier deel uitmaken van de uitslagregeling waarmee wordt bepaald of een leerling een diploma kan krijgen. De mate waarin een cijfer voor de rekentoets een bijdrage aan de compensatie voor onvoldoendes bij andere vakken kan leveren, is nog een punt van discussie.

4 Status, cijfers en weging

De status van een verplichte eindtoets rekenen voortgezet onderwijs is nog niet definitief bepaald, maar de voorkeur van OCW gaat uit naar een centraal ontwikkelde toets naast het centraal examen.

Vanuit toetstechnisch, psychometrisch opzicht is het bij de hierboven genoemde functie naar de mening van Cito voldoende en het meest passend om een uitslag te geven in de vorm van "vereiste referentieniveau behaald" of "vereiste referentieniveau niet behaald". De leerling moet immers aan een bepaalde landelijk vastgelegde norm voldoen, waarbij afhankelijk van het schooltype waarvoor hij examen doet, wordt vastgesteld of hij niveau 2F of 3F heeft en of hij dus voldoende kan rekenen. Dit is nadrukkelijk anders dan bij de centrale examens, waarbij de mate van beheersing van (een deel van) het examenprogramma wordt uitgedrukt in een cijfer van 1 tot en met 10. De onderliggende argumentatie voor deze aanbeveling is de volgende.

De nadelen en risico's van *becijfering in het voortgezet onderwijs*

Als "niet behaald" betekent dat een kandidaat geen diploma kan krijgen, dan zal er veel verzet komen tegen een rekentoets van korte duur zonder invloed van een schoolexamencijfer en zonder eigen inbreng van de docent bij de correctie. Dit zou natuurlijk ook terecht zijn. Het zou namelijk betekenen dat het percentage misclassificaties in de uitslagregel van het examen onacceptabel zou stijgen (zie: Van Rijn & Béguin, 2009).

Een beoordeling met een cijfer tussen 1 en 10 zou daarom op het eerste gezicht passender zijn en beter aansluiten bij de meer gangbare cultuur in het voortgezet onderwijs van *becijfering*, maar heeft in het geval van de rekentoets vergelijkbare nadelen. Het uitgangspunt van *becijfering* is dat de grens voor niveau 2F gelijk moet zijn aan de cesuur (cijfer 5,5). Als een cijfer voor de rekentoets zou meetellen in de regel dat een leerling ten hoogste één 5 voor de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde/rekenen mag halen om voor zijn examen te slagen, dan zou een cijfer voor de rekentoets van 4,4 of lager het effect hebben dat geen compensatie meer mogelijk is.

Becijfering zou zeker in het vmbo tot problemen leiden. Aangezien het niveau 2F in het gehele vmbo vastligt, moeten leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg aan dezelfde eisen voldoen als de leerlingen in de theoretische leerweg, terwijl in het vmbo de verschillen in rekenvaardigheid bij de leerlingen groot zijn. De cesuur voldoende/onvoldoende zal echter voor al deze leerlingen op hetzelfde punt liggen. Leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg zullen vaak niet voldoen aan de eisen van het referentieniveau 2F en leerlingen in de theoretische leerweg zullen juist relatief hoog scoren. Voor leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg zou dit een verzwaring van de exameneisen betekenen en dat zou in deze leerweg leiden tot een onaanvaardbaar hoog percentage leerlingen dat geen diploma haalt doordat veel leerlingen een 4,4 of lager scoren bij de rekentoets. Daarentegen zouden de leerlingen in de theoretische leerweg naar verhouding aan minder strenge eisen te hebben voldoen om hun diploma te halen. De eisen die gesteld worden aan de rekentoets zijn immers gelijk, maar de rekenvaardigheid van deze leerlingen is hoger. Een 7 of meer bij de rekentoets zal bij deze leerlingen veel voorkomen en dat cijfer zou dan meetellen voor de compensatie van een onvoldoende bij een ander vak.

Het volgende dilemma ontstaat: te hoge cijfers voor de rekentoets kunnen leiden tot overcompensatie, waardoor de totale exameneisen dalen, en te lage cijfers leiden ertoe dat grote groepen leerlingen geen diploma meer halen.

Aanbevelingen *Cito*

Een oplossing voor het hierboven geschetste dilemma bij *becijfering* van de rekentoets wordt hieronder uitgewerkt.

- Het resultaat van de eindtoets rekenen voortgezet onderwijs telt bij de tweede fase mee in de regeling dat leerlingen met wiskunde in het profiel bij de basisvakken Nederlands, wiskunde, Engels en rekenen maximaal één 5 mogen behalen. Het "niet behaald" van het referentieniveau moet dan meetellen als een van de vijven die is toegestaan. Dus een leerling kan via voldoende bij Nederlands, Engels en wiskunde, indien hij dit vak in het profiel heeft, een "niet behaald" bij de rekentoets compenseren. Andersom impliceert het dat een leerling met één vijf bij Nederlands, Engels of wiskunde en een "niet behaald" bij de rekentoets kan zakken voor zijn examen. Bij deze oplossing telt het resultaat van de rekentoets dus gewoon mee bij de uitslagbepaling, wordt recht gedaan aan het doel en het karakter van de referentieniveaus en kan het niet halen van het niveau bij rekenen worden gecompenseerd met voldoende bij andere vakken.
- Bij vmbo kan een vergelijkbare regeling gelden: leerlingen mogen maximaal één 5 halen bij de basisvakken Nederlands, beroepsgericht vak en rekenen.
- Alleen bij de basisberoepsgerichte leerweg in het vmbo zou de regeling voorlopig kunnen worden opgeschort, analoog aan de insteek voor 1 mbo, totdat gebleken is dat het gemiddelde niveau van

het rekenen door leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg zodanig is gestegen dat de eis van maximaal één 5 geen groot nadelig effect heeft op de kans op diplomering van de leerlingen.

Bij deze oplossing is het voordeel dat leerlingen die goed kunnen rekenen bij het maken van de rekentoets hebben, beperkt tot de vraag of zij *vo/doende* kunnen rekenen. Echt goed kunnen rekenen heeft geen effect op het verlagen van de normen bij andere vakken, omdat de hoogte van het cijfer voor rekenen geen invloed heeft op de compensatieregelingen bij andere vakken.

5 Inzage, herkansing en afnamemoment

Inzage

Leerlingen hebben het recht op inzage na afloop van een toets en op correctie ervan. Aangezien er sprake is van een *high stakes*-meting staat dit principe haaks op de wens om opgaven van de rekentoets meermaals te kunnen gebruiken. De opgaven kunnen niet zomaar worden gepubliceerd en worden besproken.

Er zijn verschillende opties denkbaar voor inzage:

- Een leerling meldt centraal aan dat hij inzage wil. Vervolgens kan hij onder supervisie op een bepaald tijdstip en bepaalde plaats een uitdraai/schermbild te zien krijgen van de door hem gemaakte toets in combinatie met de door hem ingegeven antwoorden. Dit is een kostbare optie die bovendien als nadeel heeft dat de opgavenbank mogelijk gecompromitteerd wordt. Deze vorm van inzage lijkt overigens sterk op die bij de PABO-toetsen.
- Directe inzage, meteen na de afname, met vermelding van de juiste antwoorden en beoordeling. Inzage naderhand is niet mogelijk. Dit model lijkt sterk op de inzage bij het theorie-examen van het rijbewijs. Het is echter de vraag of deze vorm van inzage voldoet aan de maatschappelijke vraag naar inzage c.q. openbaarheid.
- Een inzageregeling waarbij een *school* de mogelijkheid krijgt gedurende een bepaalde periode een inzage voor een leerling centraal aan te vragen. De school begeleidt de inzage en blijft verantwoordelijk voor de vertrouwelijkheid van de opgaven. Het centraal aanvragen geeft de mogelijkheid om achteraf een reconstructie van de eventuele schending van de vertrouwelijkheid mogelijk te maken. Technisch zijn er geen beperkingen. Wel zal hierdoor de organisatielast voor de scholen enigszins toenemen. Deze optie heeft voorlopig de voorkeur van Cito.

Herkansing en afnamemomenten

Leerlingen moeten de mogelijkheid hebben te herkansen. Een leerling kan een toetsresultaat hebben behaald dat niet in overeenstemming is met zijn rekervaardigheid, bijvoorbeeld omdat zijn voorbereiding onvoldoende was, of omdat er zich op het moment van de toets een incident voordeed bij de leerling, of omdat de toetsuitslag om toetstechnische redenen niet correct was.

Om herkansen van de rekentoets voortgezet onderwijs mogelijk te maken lijkt het aanbieden van de afsluitende rekentoets in het laatste eindexamenjaar op drie vaste momenten de beste optie:

- Een toetsmoment eind januari
- Een toetsmoment eind april
- Een toetsmoment eind juni.

Na de toets van januari kunnen nog serieuze bijspijkerkursussen worden aangeboden aan de leerlingen die dat nodig blijken te hebben. Eind januari is ook ver genoeg in het examenjaar om te kunnen spreken van aandacht voor rekenen gedurende de gehele schoolloopbaan.

Eind april is een natuurlijk moment tussen het afsluiten van het schoolexamen en het starten van het centraal schriftelijk examen. Het onderwijs maakt dan gemakkelijk plaats voor eindtoetsing.

Eind juni geeft de leerlingen die nog moeten herkansen de mogelijkheid zich daarop voor te bereiden, ook nog na de periode van het tweede tijdvak. Leerlingen die weten dat zij de eindtoets rekenen nog moeten halen, hebben na het eerste tijdvak nog gelegenheid zich grondig voor te bereiden. Eind juni geeft bovendien vóór de zomervakantie de zekerheid dat een leerling met een diploma zal voldoen aan de toelatingseisen van het vervolgonderwijs.

Voor het bepalen van de toegang van de leerling tot de herkansing zijn verschillende modellen denkbaar:

- Een leerling kan zelf bepalen hoe vaak hij wil herkansen. Er zijn geen beperkingen anders dan het aantal momenten dat de school geeft om een toets af te leggen om één keer te herkansen. Deze optie raadt Cito sterk af, omdat het de kans vergroot dat leerlingen proberen op enig moment tegen een zo gering mogelijke inspanning de toets te halen. Zulk gedrag staat haaks op de doelstelling van het beleid met betrekking tot taal en rekenen in het onderwijs.
- Een variant op het bovengenoemde model is het aanbieden van drie momenten, maar de deelname te binden aan bepaalde voorwaarden:
 - Een leerling mag slechts één keer in een schooljaar herkansen en hij mag het moment zelf kiezen. Dit is een eenvoudige regeling die uitstelgedrag zal voorkomen en het "ik gok gewoon"-gedrag zal beperken.
 - Een leerling mag alleen herkansen in juni. Dit vermindert vooral voortijdig probeergedrag van een leerling bij een toetsmoment in januari of april.
 - Een leerling kan zich alleen *kwalificeren* om deel te nemen aan een herkansing. Om te voorkomen dat leerlingen de toets niet serieus maken, wordt geëist dat een leerling zich moet kwalificeren voor herkansing. Basis voor deze kwalificatie is de mate van nauwkeurigheid van de meting. Die is bij één meting met 60 rekenopgaven beperkt. Bij deze meting is sprake van een standaardfout. Om te voorkomen dat leerlingen ten onrechte de uitslag "niveau niet behaald" (of "niveau behaald") krijgen, krijgen *alleen* leerlingen die binnen de standaardfoutmarge vallen de gelegenheid tot herkansing. Bij deze regeling zal een leerling pas deel kunnen nemen aan de toets als gebleken is dat hij ook aan de eisen kan voldoen. Omdat de meetfout bij een toets niet vooraf bekend is, kan de indruk bestaan dat er sprake is van willekeur bij het bepalen van wie wel en wie niet mag deelnemen. Ook zal men zich onnodig beperkt voelen in het uitoefenen van het recht op een herkansing in vergelijking met andere examens die een dergelijke regeling niet kennen.

Gezien de eis dat de leerlingen de toets moeten afsluiten met een 5 of hoger en tegelijk de wens dat gokgedrag moet worden voorkomen, ligt de voorkeur van Cito bij het model dat de leerlingen zelf kunnen bepalen van welk moment zij gebruik willen maken om te herkansen, terwijl er slechts één herkansing per schooljaar is toegestaan. Daarmee hebben ook de scholen de mogelijkheid de door hen gewenste sturing aan de deelname aan de rekentoets te regelen. Deze herkansingsregeling sluit ook goed aan bij de regeling die gekozen lijkt te gaan worden bij het mbo.

Tot slot adviseert Cito negatief over de mogelijkheid tot afsluiten in het voortgezet onderwijs in een vooreindexamenjaar. Dit is niet aanvaardbaar met het oog op de doelstelling van het versterken van de aandacht voor rekenen gedurende de hele leerloopbaan van de leerling. Het tegenargument dat dit nadelig zou zijn voor de goede rekenaars is niet steekhoudend: goede rekenaars die in principe al in het vooreindexamenjaar zouden kunnen afsluiten, zullen ook in het examenjaar met weinig inspanning de rekentoets met een voldoende resultaat afsluiten.

6 Samenhang en afstemming mbo

Organisatorische samenhang en afstemming

De referentieniveaus rekenen zijn voor het gehele onderwijsveld van primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs vastgesteld. Een gevolg hiervan is dat het niveau 3F bereikt kan zijn op het eind van 5 havo, maar ook op het eind van 4 mbo. Een simpele redenering leidt tot drie afsluitende toetsen: een voor 1F op het eind van het primair onderwijs, een voor 2F op het eind van vmbo en een voor 3F op het eind van vwo, havo of 4 mbo. Hierop is ook het beleid van CvE en OCW gericht.

Toch zijn er bezwaren tegen het invoeren van drie toetsen die geen rekening houden met de specifieke kenmerken van het schooltype. De meeste van die bezwaren zijn terug te voeren tot het gegeven dat de schooltypen zich zelfstandig hebben ontwikkeld met een eigen visie en traditie op de vorm en functie van toetsen in hun onderwijs.

Bij de ontwikkeling van de rekentoets voortgezet onderwijs gaat Cito ervan uit dat op termijn een samenvallen van de toetsen mogelijk zal zijn, omdat de cultuurverschillen tussen de schooltypen, scholen docenten en leerlingen bij rekenen zullen verminderen. Er zal een gewenning optreden ten aanzien van de vraagformuleringen, het gebruik van contexten of juist het gebrek daaraan, de verhouding open en gesloten vragen en het gebruik van digitale hulpmiddelen met automatische correctie. Het in voldoende mate aanwezig zijn van goed voorbeeldmateriaal zal daarbij een grote rol spelen.

Op dit moment is het nog niet mogelijk voor het voortgezet onderwijs en mbo eenzelfde toets neer te zetten. Er is gekozen voor twee ontwikkelijnen die erop gericht zijn op termijn samen te vallen. Hiertoe zijn bestuurlijke maatregelen genomen. Bijvoorbeeld het CvE heeft zowel bij de toetsen van mbo als bij die van het voortgezet onderwijs de coördinerende rol gekregen. Er zullen nog wel twee "syllabi"-commissies zijn, maar uitwisseling van secretarissen is afgesproken.

De ontwikkelijn bij mbo kent een eigen dynamiek. Hier is voor het eerst sprake van een soort van centrale examens (centraal ontwikkelde examens) bij een schooltype dat gekenmerkt wordt door grote autonomie bij de ongeveer vijftig grote ROC's. Een schooltype ook dat een grote invloed ondergaat van het ontvangend bedrijfsleven. Er wordt veel energie gestoken in het bereiken van synergie en draagvlak bij de talrijke betrokken instellingen met als speerpunt de mbo-raad en begeleidingscommissies.

Het voortgezet onderwijs is al langer gewend aan centrale examens en de daarmee samenhangende centrale sturing op inhoud. De positie van CvE is onomstreden en de communicatielijnen voor de centrale examens zijn dan ook bruikbaar voor de eindtoets rekenen in het voortgezet onderwijs.

Inhoudelijke samenhang en afstemming

Voor de rekentoetsen geldt: de contexten en de omgeving waarin vaardigheden worden geoefend hebben een grote invloed op de moeilijkheidsgraad die kan worden bereikt bij het toetsen. Leerlingen in het beroepenveld van administratie bijvoorbeeld komen meer en anders in aanraking met rekenen dan leerlingen in het beroepenveld van zorg en welzijn. Bij de operationalisatie van de referentieniveaus kan dit leiden tot grote verschillen. Zal bij een administratie-leerling het berekenen van het btw-bedrag op een mix aan producten in een bakkerij niet voor grote problemen zorgen, bij diezelfde leerling zal het berekenen van de verdunning van een desinfecterend middel in een emmer met 7 liter water een lastige opgave kunnen worden.

Het zal voor de rekentoets voortgezet onderwijs een uitdaging worden deze verschillen te overbruggen. De keuze van de juiste contexten met duidelijk taalgebruik is essentieel en zal veel deskundigheid van de toetsconstructeurs van Cito vragen. Met de keuze om bij mbo geen sectorspecifieke toetsen te maken, zal

het vinden van aansluiting van de toetsen in het voortgezet onderwijs met die in het mbo wel mogelijk worden gemaakt.

Bij de ontwikkeling van de voorbeeldexamens 3F voor mbo zijn zogeheten koppelitems opgenomen naar de diagnostische toetsen taal en rekenen. Deze koppeling zorgt ervoor dat de centraal ontwikkelde examens op dezelfde schaal (meetlat) te plaatsen zijn. Hetzelfde geldt voor de prepilot rekentoets voortgezet onderwijs van voorjaar 2010. Bij al deze toetsen wordt dus steeds dezelfde meetlat gehanteerd.

Uitgangspunt is de gemeenschappelijke vaardigheidsschaal voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroeps onderwijs. Op basis van de resultaten bij de diagnostische toetsen rekenen die Cito op grote schaal heeft kunnen afnemen bij zowel leerlingen in voortgezet als middelbaar beroepsonderwijs zijn door OCW en Cito afspraken gemaakt over de onderlinge verhoudingen tussen de 2F- en 3F-niveaus en de te verwachten verschillen tussen de resultaten van de toetsen bij de verschillende schooltypen.

Een ander uitgangspunt bij de ontwikkelingen van de toetsen moet zijn dat meer dan 80 % van de opgaven onderling uitwisselbaar is en dat op termijn ook bij het samenstellen van de toetsen gebruik kan worden gemaakt van de opgaven, ongeacht voor welk schooltype ze oorspronkelijk zijn ontwikkeld. Het inrichten van een uitgebreide opgavenbank zal hier tot efficiencyvoordelen bij de productie enerzijds, het hergebruik anderzijds van toetsitems leiden.

7 Pilot rekentoetsen voortgezet onderwijs in het voorjaar van 2011

Om de juiste vorm en inhoud van de rekentoetsen te vinden is in het voorjaar van 2011 een pilot bij een groot aantal scholen van voortgezet onderwijs noodzakelijk. De voorbereidingen voor deze pilot starten al in het najaar 2010.

De pilot in voorjaar 2011 heeft de volgende doelen.

- Testen van de gekozen vorm van de eindtoets rekenen voortgezet onderwijs bij een grotere populatie scholen dan bij de prepilot.
- Verder ontwikkelen van voldoende geschikte toetsopgaven.
- Bepalen van het juiste niveau van de toetsen bij de gekozen operationalisatie van de referentieniveaus.
- Verzamelen van betrouwbare afnamedata om tot een goede, uitgebreide set opgaven te komen waarmee in de volgende jaren toetsen of toetsitems kunnen worden samengesteld. Horizon is de volledige operationalisatie van de rekentoets in 2013-2014.
- Leerlingen, scholen, toetsontwikkelaars en vakcommissie van CvE vertrouwd maken met centrale afsluitende rekentoetsen in het voortgezet onderwijs.
- De resultaten van de pilot leveren een bijdrage aan het ontwikkelen van een toetswijzer voor de rekentoets voortgezet onderwijs.

De volgende opzet van de pilot in voorjaar 2011 lijkt wenselijk.

- Aan de pilot nemen 100 scholen/locaties deel met in totaal 10.000 leerlingen
- Aan de pilot nemen 2.000 eindexamenleerlingen van elk schooltype deel: vwo, havo, vmbo GL/TL, KB en BB.
- De scholen worden geworven door middel van brieven aan de examensecretarissen.
- De pilot vindt plaats in maart en april 2011.
- De toetsen hebben een lengte van 60 minuten.
- In totaal zijn vier toetsen beschikbaar: twee niveau 2F en twee niveau 3F
- De voorkeur van Cito gaat uit naar afname door middel van een digitale toets op alle scholen. Hiermee wordt aangesloten bij de behoefte van de scholen de rekentoets digitaal af te nemen en

kan de organisatorische belasting voor de scholen beperkt blijven. Ook zijn er efficiencyvoordelen bij de productie te behalen door het gebruik van een opgavenbank.

- De automatisch scorebare opgaven in de toetsen zijn gelijkmatig verdeeld over de vier domeinen rekenen van de referentieniveaus Meijerink en zijn een mix van opgaven met een context en opgaven zonder context.
- De pilotscholen ontvangen halverwege mei een overzicht van de prestaties van hun leerlingen in relatie tot de landelijke prestaties.
- In de pilot wordt met een beperkte groep scholen de gekozen vorm van inzagerecht geoefend.
- Cito ontwikkelt en evalueert de toetsen en voert de pilot uit.
- CvE stelt de inhoudelijke samenstelling van de toetsen vast.

8 Planning

Er is een uiterst strakke planning noodzakelijk!

Aandachtspunten:

- Vooral het ontwikkelen van voldoende geschikte opgaven vraagt veel tijd. Deze ontwikkeling moet daarom zeer snel gestart worden. Er moeten ook enkele voorbeeldopgaven beschikbaar komen om de scholen en de leerlingen voor te bereiden en de software in school op een juiste werking te testen. Ook dit vergt tijd en zeer gerichte aandacht!
- Daarnaast moeten de scholen voldoende tijd hebben om de afnames op hun scholen voor te bereiden. De ruimtes moeten worden gereserveerd, leerlingen en docenten moeten worden geïnformeerd en voorbereid en indien digitaal getoetst wordt, moet er software worden geïnstalleerd. Ook dit vraagt veel tijd en aandacht.
- De werving van deelnemende scholen moet al op korte termijn, in november 2010, plaatsvinden.

Schematische planning van het project:

wanneer	Wat	wie
Augustus 2010	Opstellen adviesnotitie en plan van aanpak	Cito
September 2010	Instellen pilot projectgroep	Cito
September 2010 – december 2010	Opgavenproductie	Toetsdeskundigen Cito i.s.m. constructiegroepsleden uit het veld
September 2010	Bijstellen en goedkeuren adviesnotitie en plan van aanpak	OCW, CvE, Cito
Oktober 2010	Opstellen informatiebrochure voor de pilotscholen	Cito i.s.m. CvE
November 2010	Werving projectscholen	Cito i.s.m. CvE
November 2010	Instellen CvE vakcommissie rekentoets voortgezet onderwijs	CvE
Eind december 2010	Vaststellen opgaven rekentoetsen	CvE vakcommissie
Januari 2011	Vorbereiden digitale toetsafname en evaluatie data	Cito
Januari 2011	Bijstellen opgaven, samenstellen toetsen	Toetsdeskundigen Cito
Januari 2011 - februari 2011	Opstellen evaluatie-enquête voor de leerlingen en de scholen	Cito i.s.m. CvE
Februari 2011	Digitaliseren toetsen	Cito
Februari 2011	Verspreiden toetsprogramma en oefenopgaven	Cito

	naar de scholen	
Februari 2011	Opstellen roosterafname toetsen bij de pilotscholen	Cito
1 Maart 2011	Rekentoetsen beschikbaar voor de scholen	Cito
Maart 2011 - april 2011	Afname toetsen (flexibel)	Scholen, afnameleiders
April 2011	Start analyse data en enquêtes	Cito POK
Mei 2011	Scholen ontvangen overzicht resultaten	Cito
Mei 2011 -juni 2011	Opstellen eindrapport verloop pilot	Cito
1 juli 2011	Bespreken resultaten pilot rekentoets voortgezet onderwijs 2011	OCW, CvE, Cito
Augustus 2011	Bespreking eindrapport met rekenorganisaties als FI, SLO, LPC, universiteiten	CvE, Cito, organisaties
Augustus 2011 – september 2011	Plan van Aanpak vervolgtraject (optioneel) naar operationalisatie rekentoets in 2013-2014	Cito

9 Kosten

In de volgende berekening van de kosten van de pilot rekentoets 2011 worden alleen de kosten van Cito genoemd. Een belangrijk deel van de activiteiten start echter al in het najaar 2010.

Er wordt van uitgegaan dat CvE zelf een begroting opstelt.

De scholen ontvangen geen vergoeding voor deelname aan de pilot. Zij ontvangen wel de brochure, materialen voor de afname en de evaluatiegegevens van Cito. De scholen regelen zelf de lokalen en de installatie van de software en de aanwezigheid van docenten tijdens de afname. In de begroting wordt ervan uitgegaan dat de scholen geen informatiebijeenkomst hoeven bij te wonen noch een evaluatiebijeenkomst. De brochure en bijbehorende instructies moeten op zich voldoende zijn.

Uitgaande van de bovenstaande werkwijze bedragen de globale begrote kosten voor de pilot rekentoets in 2011 € 190.000 waarvan ca. € 25.000 aan activiteitenkosten.

Verslag prepilot rekentoetsen VO 2F en 3F

November 2009 - mei 2010

inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Organisatie op de scholen	3
3. Validatie van de opgaven met externen	5
4. Samenstelling van de toetsen rekenen VO	6
5. Methode van kalibratie van de opgaven	8
6. Resultaten en conclusies	10

1. Inleiding

Het Ministerie van OCW heeft beleid in ontwikkeling waarbij een kwaliteitsslag wordt beoogd op het gebied van het onderwijs in de Nederlandse taal en rekenen.

Door een commissie van deskundigen onderleiding van de heer Meijrink zijn rapporten verschenen waarin het gewenste niveaus voor de beheersing van taal en rekenen in Nederland zijn omschreven. Daarna zijn de zogenoemde referentieniveau taal en rekenen wettelijk vastgelegd.

Een deel van het kwaliteitsbeleid heeft betrekking op het verstrekken van toetsen voor het rekenen aan scholen voor voortgezet onderwijs. De staatssecretaris schrijft hierover:

"In het vo worden de examens aan het referentiekader geijkt om te borgen dat leerlingen daadwerkelijk aan de gestelde referentieniveaus voldoen. Leerlingen die in schooljaar 2013-2014 examens afleggen, zullen voor de eerst met deze geijkte examens te maken krijgen. Eveneens zullen alle leerlingen een rekentoets afleggen als onderdeel van het eindexamen" (brief van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer, vergaderjaar 2009-2010, 31332 nr.10)

Voor het vmbo betreft het een rekentoets behorend bij referentieniveau 2F, voor havo en vwo een rekentoets behorend bij het referentieniveau 3F.

Ter voorbereiding op de examens van 2014 is in het begin van 2010 een prepilot bij 33 scholen uitgevoerd. De prepilot is een voorbereiding op een pilot in het voorjaar van 2011.

Doel van die prepilot is te onderzoeken welke typen opgaven geschikt zijn in afsluitende toetsen rekenen VO 2F en 3F. Wat is de geschikte operationalisatie van de referentieniveaus naar opgaven die leiden tot een juiste beslissing over het beheersen van de kennis en vaardigheden bij de leerlingen? De prepilot moet informatie geven over de organisatie van de afname van de toetsen rekenen VO op de scholen voor voortgezet onderwijs.

De opgaven voor de rekentoetsen moeten worden gevalideerd door deskundigen op het gebied van rekenen vanuit de bij het rekenonderwijs betrokken organisaties.

De prepilot in 2010 kon gebruik maken van de ervaringen die waren opgedaan met de diagnostische toetsen taal en rekenen van Cito die veel leerlingen op scholen van voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs op grote schaal hebben gemaakt om het niveau van taal en rekenen te verkennen.

In deze notitie wordt verslag gedaan van het verloop van de prepilot eindtoetsen rekenen VO 2010.

In het verslag worden op basis van de resultaten conclusies getrokken. Samengevat:

Op basis van de prepilot in 2010 kan een pilot in het voorjaar van 2011 worden uitgevoerd.

De resultaten van de leerlingen komen overeen met de verwachtingen van de afnames van de diagnostische toetsen een jaar eerder. De BB-leerlingen hebben veel moeite het beoogde niveau 2F te halen, bij KB en GL/TL komend e leerlingen boven de 50% voldoende. Havo-leerlingen en met name de CM leerlingen hebben veel moeite het 3F niveau te halen, de vwo leerlingen voldoen meer aan de eisen.

Het is toetstechnisch mogelijk om bij de toetsen rekenen VO te werken met een digitale afname. In de toetsen kunnen zowel vragen met een context als "kale"vragen worden opgenomen. Bij de prepilot bleken ze een vergelijkbare moeilijkheidsgraad te hebben.

Dankzij de bereidheid van de scholen, hun medewerkers en de leerlingen, is het gelukt om in korte tijd de prepilot voor te bereiden en uit te voeren. De prepilot heeft veel nuttige informatie opgeleverd die kan worden gebruikt voor de inrichting van de pilot in 2011.

2. Organisatie op de scholen

Uitgangspunt bij de opzet van de prepilot was een zo groot mogelijke spreiding van de leerlingen over het land en de schooltypen bereiken.

Examensecretarissen van scholen zijn in januari en februari 2010 telefonisch of schriftelijk door het project benaderd om deel te nemen. Verhoudingsgewijs reageerden veel scholen positief op het verzoek deel te nemen.

De scholen kregen het verzoek deel te nemen aan een digitale afname van de toetsen. Indien scholen dat bezwaarlijk vonden hadden zij de keuze om de toetsen op papier af te nemen. Vaak wilden de scholen in het begin wel digitaal afnemen maar bleken zij tijdens de voorbereiding de installatie van de software toch niet te kunnen organiseren als gevolg van de eisen die de beveiliging stelde of omdat de voorbereidingstijd hiervoor te kort was of een combinatie van beide. Sommige scholen kozen voor een mengvorm van papier en internet.

De scholen vonden over het algemeen dat zij weinig tijd hadden voor de voorbereiding van de prepilot. Zij vonden het ook veel werk. Ook de periode vlak voor de centrale examens werd als "al vol en druk" aangemerkt. Daar staat tegenover dat de scholen ook het belang zagen van de aandacht voor taal en rekenen en van het ontwikkelen van adequate toetsen.

De klachten van de docenten en systeembeheerders hebben maar in weinig gevallen geleid tot afzien van deelname.

Alleen bij de scholen die de afnames eind april hadden gepland kwamen enkele late alsnog afzeggers voor omdat hun leerlingen er de voorkeur aan gaven zich voor te bereiden op de aanstaande centrale examens en hun tijd niet te besteden aan de vrijblijvende rekentoetsen

In het volgende overzicht zijn de kwantitatieve gegevens van de werving voor de prepilot weergegeven.

1. Aantal benaderde scholen:	ongeveer 60	
2. Aantal benaderde scholen geïnteresseerd in deelname:	51	
3. Aantal later toch annulerende scholen:	18	
4. Aantal deelnemende scholen:	33	
5. Aantal deelnemende scholen digitaal	16	(48%)
6. Aantal deelnemende scholen papier:	14	(42%)
7. Aantal deelnemende scholen internet & papier:	3	(9%)
8. Aantal scholen begeleid:	21	
9. Aantal scholen zelfstandig:	12	
10. Aantal sessies:	62	
11. Aantal sessies internet:	43	(69%)
12. Aantal sessies papier:	19	(31%)
13. Aantal sessies begeleid:	25	(40%)
14. Aantal sessies zelfstandig:	37	(60%)
15. Aantal leerlingen in analyses totaal:	2732	
16. Aantal leerlingen in analyses BB:	199	
17. Aantal leerlingen in analyses KB:	228	
18. Aantal leerlingen in analyses GL:	361	
19. Aantal leerlingen in analyses havo:	1176	
20. Aantal leerlingen in analyses vwo:	276	

Afname van digitale toetsen had de voorkeur van het project boven afname van papieren toetsen. Het is te verwachten dat de toetsen in de toekomst ook digitaal zullen worden afgenomen omdat dit meer flexibiliteit in het afname moment op de scholen toestaat. Bovendien zijn er geen correctoren nodig zijn om de correctie uit te voeren. De correctie verloop bij digitale toetsen automatisch door de software.

De digitale toetsen zijn afgenomen met het door Cito ontwikkelde toetsprogramma ICE. Hiervoor is gekozen omdat het een modern programma is en er op de scholen voorafgaande aan de toetsen relatief weinig hoeft te worden geïnstalleerd op de werkstations. Doordat er geen toetsbestanden op de scholen worden geïnstalleerd, blijven er ook geen bestanden achter na afname van de toetsen en kan de geheimhouding goed worden gegarandeerd.

Docenten hoefden geen correctie uit te voeren.

De beveiligingseisen van het programma sluiten aan bij de eisen die ook worden gesteld bij de afname van de digitale examens.

De leerlingen konden na een korte instructie gebruik maken van het programma ICE.

Tijdens de afnames van de toetsen werken de leerlingen zowel bij de digitale toetsen als bij de papieren toetsen goed door. Slechts een enkele keer werden toelichtende vragen gesteld bij onduidelijkheden.

Bij ongeveer twee derde van de toetsafnames zijn naast de eigen docenten van de school ook toetsleiders van Cito aanwezig geweest. Zij keken naar het goede verloop van de afnames en zorgden voor het transport van de (papieren) toetsen. Als scholen op meer dagen sessies hadden gepland dan regelde de school op de volgende dagen de afnames en stuurden de papieren toetsen met leerlingantwoorden naar Cito terug.

Na afloop van de toetsperiode zijn de leerlingantwoorden ingevoerd voor een analyse door de psychometrische medewerkers van POK van Cito.

De hiervoor gebruikte methode is beschreven in paragraaf 5.

In juni 2010 hebben de deelnemende scholen een rapportage gekregen over de prestaties van hun leerlingen. De scholen hebben vooraf te kennen gegeven veel waarde te hechten aan deze rapportage. Zij zien deelname aan de pilot als een goede stap op weg bij de voorbereidingen op de referentieniveautoetsen die zij verwachtten in 2014.

Er is geen school geweest die niet heeft gevraagd om een exemplaar van de toetsen. Helaas kon niet aan dat verzoek worden voldaan. De scholen is ook gewezen op het voorlopige karakter van de toetsen en de scoring. Ondanks de moeite die nodig was voor organisatie willen zij zoals het er nu uitziet, op twee of drie na, een volgende referentietoets weer afnemen op hun school.

3. Validatie van de opgaven met externen

Een van wensen van OCW als onderdeel van de prepilot was het bekijken in hoeverre er draagvlak was/is voor de keuze van de opgaven bij de scholen en de deskundigen.

Om het draagvlak bij de scholen te toetsen zijn vragen gesteld aan de docenten bij de afnames van de toetsen. Hun oordeel was over het algemeen redelijk positief. Hun oordeel kon slechts globaal blijven omdat zij niet in de gelegenheid werden gesteld op hun eigen manier kennis te nemen van de opgaven. Zij konden ze alleen tijdens de afnames bekijken.

Deskundigen van het rekenonderwijs in Nederland zijn tweemaal uitgenodigd voor een validatiebijeenkomst. De deskundigen waren afkomstig van verschillende instanties: Speerpunt rekenen, SLO, Freudenthal Instituut, Nederlandse vereniging van wiskunde leraren, KPC, CPS en APS. Sommige deskundigen konden helaas niet deelnemen. (voor nadere informatie over de deelnemers zie bijlage)

Eerste bijeenkomst 2 maart, kort voor de afnames van de toetsen, was gericht op het bespreken van beoogde opgaven. Veel van de opmerkingen die de deskundigen maakten, werden gebruikt voor het verbeteren van de opgaven. De externe deskundigen hadden formeel geen taak de toetsen vast te stellen. Sommigen van hen gaven ook te kennen dat zij de voorkeur hadden voor een andere samenstelling bijvoorbeeld in het geheel geen "kale" opgaven opnemen.

Tweede bijeenkomst 1 juli, na de afname van de toetsen, was gericht op het bespreken van de resultaten van de leerlingen. Daarbij werden het verloop van de toetsafnames, de psychometrische analyses en de opvallende opgaven besproken.

De deelnemers konden zich herkennen in de resultaten. De door hen als lastig ingeschatte opgaven bleken ook lastig. Sommigen wezen nog op het in hun ogen te hoog "wiskunde" gehalte in de opgaven van de toetsen die echt als rekentoetsen zouden moeten worden gezien. Soms bleek de context te moeilijk of onduidelijk geformuleerd voor de doelgroep volgens de deskundigen. Ook de grens tussen "Is dit nog 2F of is het 2S?" kwam regelmatig in de opmerkingen voor.

De opmerkingen van de externe deskundigen leverden een nuttige bijdrage aan de inzichten van de Cito deskundigen voor een vervolg bij de constructie van de opgaven voor 2011.

Hoewel de toetsen nog niet uitontwikkeld zijn en er nog veel gesprekken met deskundigen nodig zijn voor er een communis opinio is ontstaan, kan worden gesteld dat de toetsen in de prepilot een stap kunnen zijn op de weg naar toetsen in een pilot in 2011.

4. Samenstelling van de toetsen rekenen VO

Voor het ontwikkelen van opgaven voor de eindtoets rekenen vo is gekeken naar de overige tot nu toe ontwikkelde opgaven rekenen met name in de toetsen voor het voortgezet onderwijs (de diagnostische toetsen 2F en 3F), het middelbaar beroepsonderwijs, de pedagogische academie voor het basisonderwijs (pabo) en het primair onderwijs.

Voor de inhoudelijke ontwikkeling van de toetsen is gekozen om deze vooral te laten aansluiten bij de opzet van de 'Diagnostische toetsen Rekenen' die in dezelfde periode door de scholen van vo en mbo konden worden gebruikt. Deze toetsen worden meestal de RNGT toetsen genoemd.

Omdat er geen constructieopdracht of toetswijzer/syllabus beschikbaar was voor de toetsen waren de belangrijkste basisdocumenten om de toetsen op te baseren :

Over de drempels met rekenen en Een nadere beschouwing van de Expertgroep doorlopende leerlijnen taal en rekenen.

Twee toetsen richten zich op het 2F niveau (voor vmbo) en twee toetsen op het 3F niveau (voor havo en vwo).

De toetsen hebben betrekking op de vier genoemde domeinen:

- getallen,
- meten,
- verhoudingen,
- verbanden.

Voor de prepilot zijn vier toetsen ontwikkeld (tweemaal 2F en tweemaal 3F). Elk in twee uitvoeringen digitaal (dig) en papier (pap). Zie tabel 1.

Het beoogde aantal opgaven per toets was 52/53.

De beoogde afdruk duur is 60 minuten.

De 2F-boekjes zijn grotendeels afgenomen in vmbo 4, de 3F-boekjes in havo 5 en vwo 6. Ieder boekje is door zo'n 300 à 400 leerlingen gemaakt. (zie tabel 1)

Overzicht van de aantallen opgaven in de toetsboekjes:

Tabel 1. Overzicht van de toetsboekjes

boekje	start items	vervallen items	analyse items	N II.(opgeschoond)
2F1pap	52	2	50	344
2F2pap	53	3	50	297
3F1pap	53	1	52	278
3F2pap	52	4	48	293
2F1dig	52	1	51	309
2F2dig	53	2	51	321
3F1dig	53	1	52	457
3F2dig	52	1	51	418

De toetsen bestaan voor drie kwart uit opgaven waarbij het rekenen moet worden uitgevoerd op basis van een beschreven casus of context. Een kwart zijn zogenoemde 'kale' opgaven.

Bij ongeveer vijf opgaven op het eind van elke toets mag een rekenmachine worden gebruikt voor het berekenen van het antwoord. Bij de overige opgaven hadden de leerlingen geen rekenmachine beschikbaar.

Van de vier toetsen zijn steeds twee versies beschikbaar geweest. Een digitale versie en een papieren versie.

Inhoudelijk waren er nauwelijks verschillen. Daarom worden de toetsen als gelijkwaardig beschouwd.

In de toetsboekjes zaten naast opgaven bestemd voor de prepilot rekenen vo 2011 ook oudere en nieuwe opgaven van de diagnostische toetsen RNGT. De gebruikte RNGT opgaven waren anker opgaven. Uit de scores van de leerlingen op deze opgaven is af te leiden wat de vaardigheid is van de leerlingen in de prepilotgroep in vergelijking met de leerlingen die de RNGT opgaven al eerder maakten. Dat maakt plaatsing van de vaardigheid van de leerlingen in de prepilotgroep op een algemene schaal voor de rekenvaardigheid mogelijk. Alle toetsen rekenen (voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroeps onderwijs) moeten op dezelfde vaardigheidsschaal worden gecalibreerd. Dat wil zeggen dat het er in principe niet toe doet of een leerling op het havo of op het mbo een toets 3F maakt. Het zelfde antwoordgedrag leidt tot dezelfde score, die weer leidt tot hetzelfde oordeel/cijfer

Omdat veel opgaven in de toetsen van de prepilot nog een keer moeten worden gebruikt, bijvoorbeeld in de pilot van het voorjaar van 2011, kunnen de toetsen niet als bijlagen in dit verslag worden opgenomen.

5. Methode van kalibratie van de opgaven

De kalibratie is gedaan met de OPLM-software van Cito. Dit One Parameter Logistic Model vooronderstelt per item een logistische relatie tussen de vaardigheid van een leerling en de kans dat hij/zij het item goed maakt. De logistische functie bij OPLM heeft een helling (met gehele getallen, ook wel a-tje of discriminatie-parameter genoemd) en een moeilijkheid (ook wel beta genoemd). De moeilijkheid is de vaardigheid waarbij een leerling 50% kans heeft om het item goed te maken. Aangezien de toetsboekjes met elkaar bepaalde items gemeenschappelijk hebben (zie Tabel 2), kunnen de moeilijkheden van alle items met elkaar vergeleken worden.

Tabel 2. Aantallen items overlap tussen de toetsboekjes
Op de diagonaal de aantallen items per toetsboekje

	2F1 pap	2F2 pap	3F1 pap	3F2 pap	2F1 dig	2F2 dig	3F1 dig	3F2 dig
2F1pap	50	14	3	1	49	13	3	1
2F2pap	14	50	1	4	13	48	1	4
3F1pap	3	1	52	15	3	2	49	13
3F2pap	1	4	15	48	1	4	13	45
2F1dig	49	13	3	1	51	14	3	1
2F2dig	13	48	2	4	14	51	2	4
3F1dig	3	1	49	13	3	2	52	14
3F2dig	1	4	13	45	1	4	14	51

Items die in het schattingsproces negatieve hellingen dreigden te krijgen, zijn uit de analyse verwijderd. Deze items zijn dan binnen deze groepen niet te gebruiken om onderscheid tussen de rekenvaardigheid van de leerlingen te maken.

Items die in het schattingsproces systematische gokgedrag vertoonden, zijn uitgezet als het al te storend was voor de rest van de schatting. Gokgedrag betekent dat laag-vaardige leerlingen even vaak of vaker items goed maken dan middelmatige of hoog-vaardige leerlingen. Gokgedrag kwam bijna niet voor in de rekentoets vo, buiten de items die uit gezet zijn. Overigens leek dit op papier vaker voor te komen dan digitaal.

In eerste instantie zaten er 278 items in de analyse, daarvan zijn er twee verwijderd en van 13 items zijn twee versies gemaakt. De uiteindelijke kalibratie omvatte 289 (278-2+13) items. Van 125 items was de moeilijkheid gefixeerd op de waarden uit de kalibratie van de vrije afname van de RNGT-rekenen (2009). De schaalwaarden kunnen dus vergeleken worden met de vaardigheidsscores op de diagnostische toetsen (RNGT).

Tabel 3. Aantallen items in kalibratie van prepilot Rekentoets VO 2010 naar domein

boekje	getallen	verhoud.	meten	verbanden	totaal
2F1pap	13	15	12	10	50
2F2pap	12	15	12	11	50
3F1pap	13	9	15	15	52
3F2pap	9	8	14	17	48
2F1dig	14	15	12	10	51
2F2dig	12	15	12	12	51
3F1dig	13	9	15	15	52
3F2dig	9	8	14	20	51

6. Resultaten en conclusies

In het algemeen kan gesteld worden dat de vmbo leerlingen het doen zoals verwacht en de havo vwo leerlingen iets minder in vergelijking met de Diagnostische toetsen (RNGT). De betrouwbaarheid van de prepilottoetsen rekenen vo valt met 0,83-0,87 binnen de toetstechnische normen.

De voorlopige keuze bij het construeren van de rekentoetsen 2F om de niveaueisen te leggen bij 50% van de vmbo leerlingen komt overeen met de hierna gepresenteerde resultaten. (resultaat voldaan aan niveaueis is 52% over het gehele vmbo en voor KB specifiek 48%). Het opgaven materiaal uit de prepilot vormt dus een goede basis voor de constructie van de definitieve rekentoetsen vo pilot voorjaar 2011.

Het in toetstechnisch opzicht toch wel lage percentage vmbo leerlingen dat voldoet aan de eisen om het niveau 2F te halen (52%) wordt zoals verwacht vooral veroorzaakt door de achterblijvende resultaten bij de BB leerlingen en de leerlingen uit de sector zorg en welzijn. (zie grafiek 2)
De 3F toetsen zijn voor de havo leerlingen aan de moeilijke kant (56 %) en voor de vwo leerlingen aan de makkelijke kant (87%). (Ook hier doet zich de problematiek van de grote verschillen in vaardigheid bij de leerlingen van de verschillende niveaus en profielen voor.) (zie grafiek 1)

Leerlingen met een voorkeur voor natuurwetenschappelijke of technische vakken leerlingen maken de rekentoetsen naar verwachting veel beter dan de leerlingen die kiezen voor een richting als zorg en welzijn of cultuur en maatschappij. Met name bij havo blijven de CM leerlingen sterk achter in vaardigheid. (25% CM leerlingen voldeed aan de eisen van de 3F toetsen. Een zorgelijk vooruitzicht want ook zij zullen de PABO rekentoetsnormen moeten halen als ze voor die opleiding kiezen!)

De gemiddelde vaardigheid van de leerlingen bij papier versus digitaal toetsen van 2F lijkt niet veel uit te maken. Bij 3F lijkt de papieren versie gemiddeld iets beter gemaakt te zijn dan de digitale versie, met een iets grotere variantie.

Hierna staat een overzicht van de verschillende resultaten van de groepen leerlingen en moeilijkheidsgraden van de items.

Tabel 6. overzicht van de resultaten

boekje	niveau-groep	gem.prop goed*	MAcc***	cesuur 2F	cesuur 3F	max.score
2F1pap	VMBO_alg**	0,62	0,85	32	39	50
2F1pap	BB4	0,50	0,85	32	39	50
2F1pap	KB4	0,60	0,83	32	39	50
2F1pap	GT4	0,68	0,86	32	39	50
2F2pap	VMBO_alg	0,58	0,85	29	36	50
2F2pap	BB4	0,45	0,84	29	36	50
2F2pap	KB4	0,55	0,83	29	36	50
2F2pap	GT4	0,64	0,86	29	36	50
3F1pap	Havo5	0,62	0,83	22	31	52
3F1pap	VWO5	0,76	0,85	22	31	52
3F2pap	Havo5	0,59	0,85	19	27	48
3F2pap	VWO6	0,76	0,87	19	27	48

*Gem. prop. goed: gemiddelde proportie van de scores die toegekend zijn aan juiste antwoorden.

**vmbo_alg de leerlingen waarvan niet bekend is in welke leerweg ze examen doen.

***Macc is de betrouwbaarheid van een toets. Ofwel, als je leerlingen tweemaal de toets zou kunnen voorleggen zonder dat hij de toets zou herkennen, dan is deze waarde de correlatie van de eerste en de tweede score.

De samenstelling van de boekjes liet ook toe vergelijkingen te maken tussen de niveaugroepen en hun prestaties bij de verschillende referentieniveaus. (In principe zijn de 3F toetsen niet bedoeld voor de vmbo populatie en omgekeerd de 2F toetsen niet voor de havo en vwo leerlingen. De samenhang berekenen is hier gedaan om toetstechnische redenen.)

De getoonde resultaten laten zien dat de toetsboekjes geschikt zijn voor de doelgroep.

Tabel 7. verdeling van de percentages voldoende over de onderwijsniveaus.

niveau-groep	N	perc(2F)	perc(3F)
VMBO_alg	492	54	17
BB4	199	24	7
KB4	228	48	12
GT4	361	67	30
Havo5	1176	91	56
VWO6	276	98	87
VMBO totaal	1280	52	18

Tabel 8. opgaven bedoeld voor 2F verdeeld per domein

	aantal	gem p bij 2F
getallen	25	,65
verhoudingen	24	,59
meten	20	,61
verbanden	18	,55

Tabel 9. bedoeld voor 3F verdeeld per domein

	aantal	gem p bij 3F
getallen	14	,67
verhoudingen	11	,61
meten	23	,57
verbanden	66	,48

De opgaven bij het domein verbanden zijn over het algemeen iets moeilijker dan de opgaven in de overige domeinen. Dat is ook te verwachten. De verschillen zijn niet dramatisch te noemen.

Tabel 10. opgaven bedoeld voor 2F

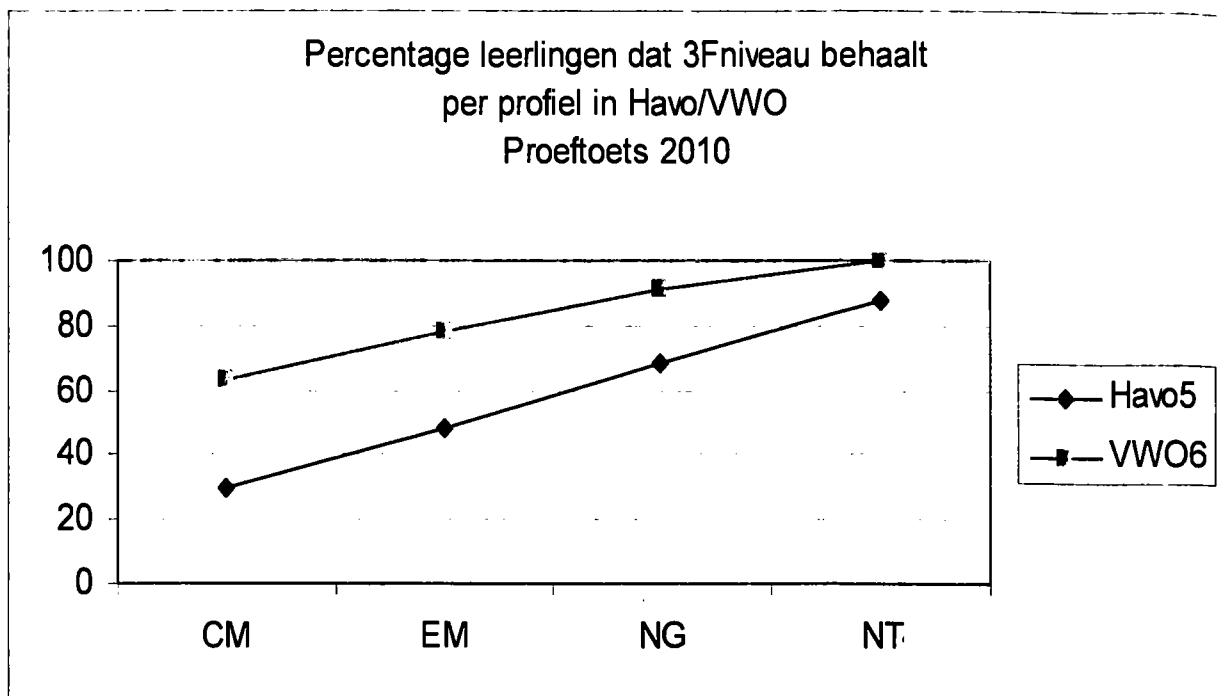
	aantal	gem p bij 2F
context	59	,59
kaal	28	,65

Tabel 11. opgaven bedoeld voor 3F

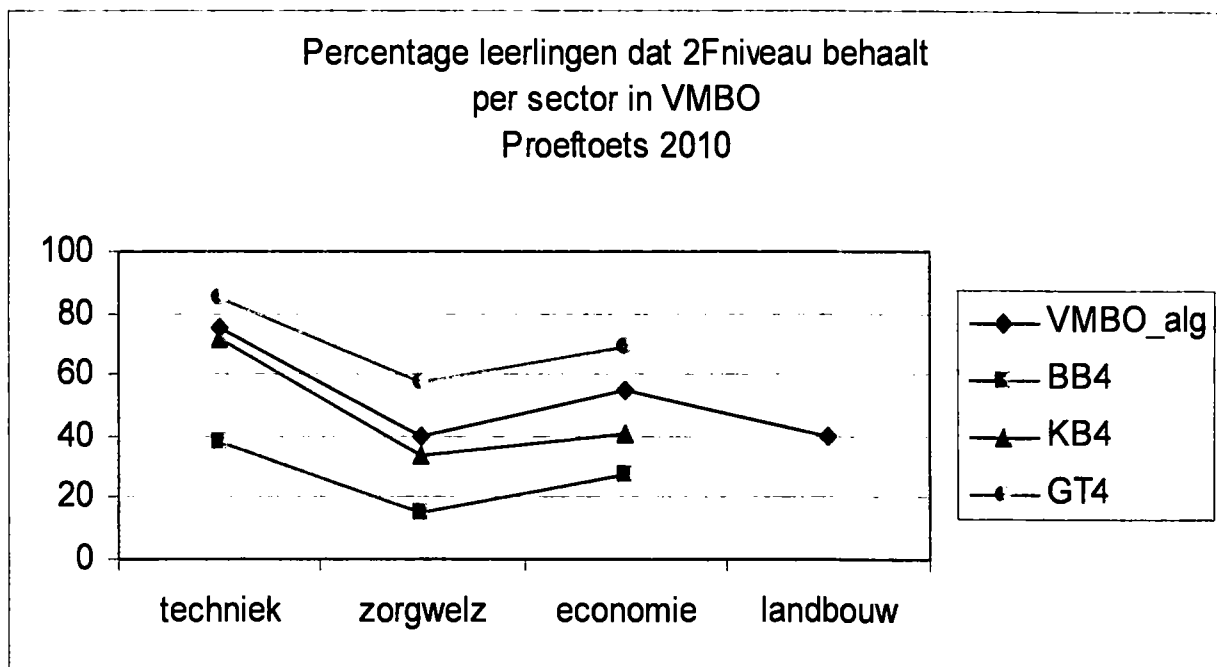
	aantal	gem p bij 3F
context	43	,57
kaal	23	,56

De verschillen in resultaten bij de opgaven met een context en de "kale" opgaven zijn gering.

Grafiek 1

Grafiek 2

18

Verslag van de pilotafname rekenen 2011

*Cito /
© Cito, Arnhem, september 2011
Versie 1.1*

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave.....	2
2. Opzet.....	3
3. De deelname	4
4. De gang van zaken m.b.t. de systeemchecks en PODS.....	4
5. De afnames en correctie.....	5
6. TIA resultaten	5
7. Samenvatting resultaten vragenlijst	5
9. Conclusies en aanbevelingen	6
Bijlage I vragenlijst pilot centrale rekentoets 2011	8

2. Uitgangspunten pilot 2011

In de SLOA-aanvraag voor de pilot 2011 staat de volgende tekst bij 'doel activiteit':

'Het Ministerie van Onderwijs heeft aangekondigd dat voor scholen van het voortgezet onderwijs toetsen beschikbaar komen om het niveau van rekenen van hun leerlingen vast te leggen. In het schooljaar van 2013-2014 zullen scholen gebruik moeten maken van toetsen rekenen VO. In het kader van het voorbereidend pilotproject ontwikkeling eindtoetsen rekenen 2F en 3F voortgezet onderwijs 2011 worden twee eindtoetsen ontwikkeld en afgenomen passend bij het niveau 2F respectievelijk 3F volgens de indeling van het rapport Meijerink. Deze toetsen worden in het voorjaar van 2011 afgenomen in de eindexamenklassen van scholen voor voortgezet onderwijs. Het betreft alle niveaus: gymnasium, vwo, havo en vmbo GT, KB en BB.'

Verwijderd:

Ook staat in deze aanvraag vermeld dat de toetsen in 2011 op ongeveer 100 scholen afgenomen moeten worden en dat de afname geëvalueerd dient te worden (informatie over de afname en organisatie door scholen).

Een vergelijking tussen de resultaten van de 2011-afname met de 2010-afname is ook een duidelijke doelstelling.

3. Toetsinhoud

Aansluitend op de prepilot 2010 zijn de onderstaande inhoudelijke keuzen gemaakt.

De toetslengte per versie bedroeg 60 opgaven.

De verhouding kale sommen – contextsommen was per versie ongeveer 50-50. Tot de definitie van kale sommen zijn ook sommen met benoemde getallen gerekend (in tegenstelling tot wat er later opgenomen is in de rekentoetswijzers VO). Bij benoemde getallen kan men bijvoorbeeld denken aan getallen met €-teken.

De opgaven waren evenredig verdeeld over de onderdelen getallen, meten & meetkunde, verhoudingen en verbanden. In elke versie van de toets bedroeg een kwart van de scorepunten één specifiek onderdeel. Om een goede aansluiting bij datgene wat onderwezen is in het basisonderwijs te bewerkstelligen, is gekozen om het merendeel van de opgaven zonder rekenmachine te presenteren.

	2F-1	2F-2	3F-1	3F-2
Opgaven met rekenmachine	5 opgaven	11 opgaven	20 opgaven	22 opgaven
Opgaven zonder rekenmachine	54 opgaven	48 opgaven	40 opgaven	38 opgaven
totaal	60 opgaven	60 opgaven	60 opgaven	60 opgaven
Ankers naar 2010	32 opgaven	25 opgaven	35 opgaven	35 opgaven
Nieuw	28 opgaven	35 opgaven	25 opgaven	25 opgaven

Voor alle varianten was de beschikbare afnametijd 90 minuten.

4. Opzet

Sinds voorjaar 2010 is er een eerste afname (prepilot) rekenen geweest bij examenleerlingen. Het betrof een 2F-toets en een 3F-toets afgenomen met het programma ICE. Deze prepilot was een eerste kennismaking vooruitlopend op een verplichte centrale rekentoets in 2014.

Ook in het voorjaar 2011 is er een afname geweest (pilot). Voor deze afname is gebruik gemaakt van ExamenTester 2.9, vooruitlopend op de wijziging in opdrachtgeverschap van OCW naar CvE. Scholen konden op basis van vrijwilligheid deelnemen aan deze pilotafname. Het betrof twee versies van een 2F-toets en twee versies van een 3F-toets. Alle toetsen bestonden uit twee packages, te weten een package met rekenmachine en een package zonder rekenmachine. Alle vragen waren automatisch scorebaar.

Omdat het aantal scholen dat deel wilde nemen erg groot bleek te zijn, is er besloten om de inschrijving dicht te zetten eind december 2010.

5. De deelname

Om scholen te wven voor deze pilot is 18 november 2010 een mailing gestuurd naar examensecretarissen om hen te attenderen op de mogelijkheid deel te nemen aan deze pilot. In deze mailing was een link opgenomen naar een digitaal inschrijfformulier op de Cito-website. Wanneer scholen deel wilden nemen aan deze pilot was het invullen van dit inschrijfformulier de enige optie. Het inschrijfformulier was voorgestructureerd. Zo moesten scholen aangeven met hoeveel kandidaten uit welke leerweg/onderwijstype zij van plan waren deel te nemen. Alleen examenkandidaten mochten deelnemen.

Uiteindelijk hebben zich 134 scholen opgegeven voor de pilot. Van deze 134 scholen waren reeds 80 scholen bekend met het programma ExamenTester. Voor 54 scholen was het programma ExamenTester nieuw. Het betrof veelal havo/vwo-scholen.

Er is geen aparte voorlichtingsbijeenkomst gegeven.

In totaal hebben 66 scholen data retour gezonden na afname (71 organisatie-codes).

6. De gang van zaken m.b.t. de systeemchecks en PODS

Om te zorgen dat de scholen met voldoende computers het examen konden afnemen is uiterlijk 24 januari 2011 een systeemcheck uitgevoerd door de scholen.

Om deze systeemcheck te kunnen uitvoeren werd de scholen gevraagd een afname in te plannen met een zogenaamd FT-examen, om de belasting van het schoolnetwerk te testen. Op deze manier kon worden vastgesteld hoeveel computers binnen 10 minuten was opgestart en, hieruit volgend, met hoeveel kandidaten dus tegelijkertijd het examen zonder veel risico voor technische storing zou kunnen worden afgenomen. Dit FT-examen is hetzelfde FT-examen geweest dat gebruikt is bij de digitale centrale examens.

Daarnaast hebben scholen door middel van een mailing op 4 februari 2011 een inlog en wachtwoord gekregen voor de Citoportal om een voorbeeldtoets bestaande uit 8 vragen te bekijken. Deze voorbeeldtoets diende meteen als Proef op de Som (PODS). Tijdens de PODS oefende de school zelfstandig de afname met de voorbeeldtoets. Op deze manier raakten de leerlingen bekend met het programma en ook konden de scholen het werken met het programma ExamenTester oefenen.

Meldingen van eventuele problemen en/of verzoeken om technische ondersteuning liepen via de ICT-examenhelpdesk. Via de helpdesk zijn er meldingen binnengekomen van scholen die nog geen ExamenTester ontvangen hadden. Dit heeft geleid tot een nazending van het programma naar een aantal scholen. Daarnaast is ook het verzoek binnengekomen van een vijftal scholen om gebruik te maken van de reeds bestaande inrichting van een andere schoolvestiging. Dit bleek geen probleem, daar op basis van de dataretour zichtbaar was welke toets/examen er afgenomen was.

Resultaten systeemcheck

De deadline voor de systeemcheck was 24 januari 2011. Er is niet bijgehouden hoeveel van de ingeschreven scholen geen gebruik gemaakt hebben van de FT-check, mede gezien de korte doorlooptijd van de pilot (inschrijving vanaf 18 november 2010, afname vanaf 15 maart 2011). Omdat verschillende scholen (ook) een systeemcheck gedaan hebben voor digitale examens, is onduidelijk hoeveel scholen precies een systeemcheck gedaan hebben specifiek voor de rekentoets.

Productie examens

Voorbeeldtoets

Door de beperkte omvang van de voorbeeldtoets bleek verspreiding via de Citoportal geen probleem. Via het mailadres rekentoetsVO@cito.nl en via de ICT-helpdesk is een beperkt aantal vragen gesteld over hoe de voorbeeldtoets te benaderen was. Doordat er sprake was van een inlogcode voor scholen die nog niet eerder met ExamenTester gewerkt hadden (specifiek bedoeld om contact te maken tussen de global server en het schoolnetwerk), was er wat verwarring.

Afname 2011

Omdat eind november 2010 duidelijk werd dat de pilot niet afgenomen zou worden in ICE maar in ExamenTester 2.9, is er weinig tijd geweest om controles in te bouwen.

Door de specifieke problematiek van het navigeren (het was niet de bedoeling dat leerlingen tussen vragen met rekenmachine en vragen zonder rekenmachine heen en weer konden navigeren) is uitgezocht of het template 'alleen vooruit navigeren' zoals toegepast bij de COE rekenen ook te gebruiken was voor de pilot rekenen voortgezet onderwijs. Dit bleek niet het geval. Daarop is besloten dat de toets opgeknipt zou worden in twee packages: een package met vragen zonder rekenmachine en een package met vragen met rekenmachine. Dit betekende een extra organisatielast voor scholen. Immers, beide packages dienden apart ingepland te worden.

Op alle packages zat een tijdslot. Dit tijdslot bleek echter niet te kloppen met eerder gecommuniceerde data, zodat scholen niet op 15 maart konden starten met afname. Daar een school op voorhand aangegeven had meer ruimte nodig te hebben voor afname, is gekozen om het tijdslot ruimer te nemen. Dat betekende dat de afnameperiode niet verkort werd door het foutieve tijdslot, maar juist verlengd (latere startdatum, latere sluitingsdatum). Reacties vanuit scholen op deze andere periode waren positief. Scholen hadden nu meer tijd om de toets(en) af te nemen.

7. De afnames en correctie

Een tweetal scholen heeft het signaal afgegeven dat, toen ze eenmaal de toets(en) behorend bij de pilot geïnstalleerd hadden, deze toets(en) ook via 'oefentoets' te benaderen waren in ExamenTester. Controle leverde op dat alle acht packages in te zien waren via 'oefentoets'.

Dat houdt in dat de toetsen mogelijk (deels) openbaar geworden zijn.

Na deze constatering zijn alle deelnemende scholen gemaïld met het verzoek leerlingen niet naar de oefenomgeving te laten gaan, wanneer er nog niet afgenomen was. Daarnaast is verzocht de toetsen na afname weer de de-installeren. Via een aanvullende mailing na de afnameperiode is verzocht de cd-roms met de toetspackages richting Cito te retourneren. Er is een retourenveloppe richting scholen verzonden om dit retour zenden te faciliteren.

Verder zijn de afnames zonder noemenswaardige problemen verlopen.

8. Resultaten

Tabel 8.1 toetsparameters

	2F versie 1	2F versie 2	3F versie 1	3F versie 2
Gemiddelde score	28,45	31,83	33,26	27,15
Gemiddelde moeilijkheidsgraad	50,06	57,31	61,75	62,25
Betrouwbaarheid	0,84	0,85	0,89	0,74

Tabel 8.2 Aantal leerlingen en behaald niveau

	vmbo 4	havo 5	vwo 6	vwo 5	vwo 4	anders	totaal
Totaal	3059	884	977	133	6	948	6007
2F	3017	13	125	2	6	397	3560
3F	42	871	852	131	0	551	2447

Tabel 8.3 Aantal leerlingen dat het vereiste niveau haalt (havo/vwo 3F, vmbo 2F)

Populatie	2011	2010
vwo 6	92%	87%
havo 5	59%	56%
vmbo 4	48%	52%

9. Samenvatting resultaten vragenlijst

Aan de deelnemende scholen is gevraagd om voor deze pilot een digitale vragenlijst in te vullen. De vragenlijst is digitaal aangeboden aan de contactpersonen van de school met betrekking tot deze pilot. De vragen en resultaten zijn opgenomen in de bijlage. Hieronder vatten we de resultaten kort samen.

Ondanks dat examensecretarissen aangeschreven zijn, is toch ruim de helft van het aantal contactpersonen geen examensecretaris.

Ongeveer een kwart van de respondenten vond de informatievoorziening niet optimaal. Dat had te maken met de wijze van afname (namelijk in ExamenTester). Dit stond namelijk nog niet vermeld in de inschrijffmail.

Van de 15 scholen die nog niet eerder gewerkt hadden met ExamenTester konden 11 scholen op basis van de verstrekte informatie aan de slag.

Er is opgemerkt dat het werken met ExamenTester een intensieve klus is, vooral wanneer men er voor het eerst mee aan de slag gaat.

Gezien het aantal scholen die afhaakten is het spijtig dat niet meer afhakkers de moeite genomen hebben de vragenlijst in te vullen. De afhakkers die dit wel gedaan hebben, geven aan dat het organiseren en inrichten een afname in ExamenTester te arbeidsintensief was en dat zij hierop niet waren voorbereid.

10. Conclusies en aanbevelingen

Helaas blijkt dat er, vooruitlopend op de rekentoetswijzers, bij de 2011-afname een paar afwijkende keuzes gemaakt zijn. Zo zijn er in de 2011-toetsen meer opgaven zonder rekenmachine dan opgaven met rekenmachine. Binnen de rekentoetswijzers is er een stringentere definitie van kale opgaven gehanteerd. Bij de 2011-afname is deze definitie niet zo gehanteerd, daar zijn benoemde getallen ook geschaard onder 'contextloos'.

Voor de 2012-afname is de toetsmatrijs onder auspiciën van CvE tot stand gekomen. Daarnaast waren de rekentoetswijzers tijdig klaar om als uitgangspunt te dienen voor de constructie van opgaven.

In het geheel genomen kan geconcludeerd worden dat de afname redelijk goed verlopen is. Er is een aantal nieuwe scholen die nog niet eerder gebruik gemaakt hebben van ExamenTester bereikt. Bij 75% van de respondenten is er geen probleem geconstateerd.

Het benaderen van de toetspackages via de 'oefentoets' is een kwalijke zaak. Dat mag niet meer voorkomen. Het effect van deze fout lijkt klein.

Naast bovenstaande conclusie kunnen de volgende aanbevelingen gedaan worden.

- Ga bij de constructie uit van de rekentoetswijzers.
- De reguliere procedures zoals die gehanteerd worden bij de digitale centrale examens compleet volgen. Dat betekent ook follow-up op de systeemcheck.
- Meer tijd nemen voor het controleren en testen van de packages.
- Alle scholen ExamenTester toezenden zodat er niet bijgehouden hoeft te worden wie er wel of geen ExamenTester ontvangen heeft.
- De wijze van afname identiek maken aan de afname in het MBO, dat willen zeggen:
 - één toetspackage per toets waarin alleen vooruit genavigeerd kan worden
 - dezelfde wijze van rapporteren hanteren, door middel van de ontwikkelde rapportagetool bij de centraal ontwikkelde examens MBO. Doordat er nu gewerkt is met twee toetspackages die tezamen één toets vormden, was dit nu niet mogelijk.

BIJLAGE 1: Resultaten digitale enquête behorend bij de pilot centrale rekentoets 2011

Aantal verstuurd uitnodigingen: 133

Aantal respondenten: 47 (35,3%)

Wat is uw functie? (meer antwoorden mogelijk)

	Aantal	%
Docent wiskunde	21	44,7 %
Examensecretaris	22	46,8 %
Systeembeheerder	0	0,0 %
Anders, nl:	13	27,7 %

Docent wiskunde	21
Examensecretaris	22
Systeembeheerder	0
Anders, nl:	13

Bij 'Anders, nl:' werd een aantal keren rekencoördinator aangegeven.

Hebt u vóór de afname voldoende informatie gehad om de toetsen te kunnen afnemen?

	Aantal	%
Ja	36	76,6 %
Nee	11	23,4 %
Totaal	47	100,0 %

Ja	36
Nee	11

Indien bij bovenstaande vraag 'Nee' ingevuld werd, is onderstaande vervolgvraag gesteld.

Welke informatie hebt u gemist?

De 11 respondenten hebben veelal aangegeven dat de informatievoorziening summier was en dat niet meteen helder was dat de toetsen afgenomen dienden te worden in ExamenTester.

Van wie hebt u informatie ontvangen?

	Aantal	%
Van de contactpersoon, die namens mijn organisatie de pilot voorbereidt	7	14,9 %
Van de examensecretaris binnen mijn organisatie	3	6,4 %
Rechstreeks van Cito, ik ben zelf contactpersoon	37	78,7 %
Anders, nl.	0	0,0 %
Geen keuze	0	0,0 %

Van de contactpersoon, die namens mijn organisatie de...	7	
Van de examensecretaris binnen mijn organisatie	3	
Rechstreeks van Cito, ik ben zelf contactpersoon		37,
Anders, nl.	0	

Welke toetsen behorend bij de pilot hebt u afgenomen?

	Aantal	%
2F-toetsen	22	46,8 %
3F-toetsen	13	27,7 %
2F-toetsen en 3F-toetsen	7	14,9 %
Geen	5	10,6 %
Geen keuze	0	0,0 %
Totaal	47	100,0 %

2F-toetsen		22
3F-toetsen	13	
2F-toetsen en 3F-toetsen	7	
Geen	5	

Indien een respondent bij bovenstaande vraag aangegeven heeft dat er geen toetsen afgenomen zijn, is onderstaande vervolgvraag gesteld.

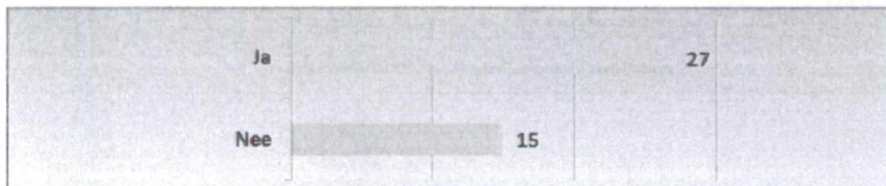
U hebt geen toetsen afgenomen. Kunt u aangeven wat daarvan de reden was? (N=5)
(meerdere antwoorden mogelijk)

	Aantal	%
Het kostte teveel tijd	1	2,1 %
De organisatie kostte mij teveel moeite	3	6,4 %
Er waren problemen met Examentester	0	0,0 %
Anders, nl.:	3	6,4 %

Bij 'Anders, nl.' is ook aangegeven dat de organisatie veel meer werk was dan verwacht, mede door de organisatiestructuur op school ('veel schrijven') en netwerkproblemen.

Voor het afnemen van de toetsen moest u gebruikmaken van het programma Examentester. Kende u het programma Examentester al? N = 42

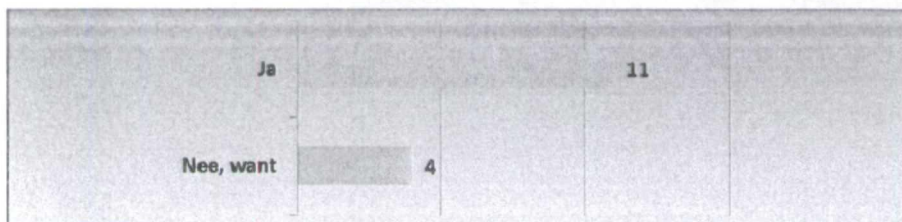
	Aantal	%
Ja	27	64,3%
Nee	15	35,7%
Totaal	42	100,0 %

Wanneer bovenstaande vraag met 'nee' beantwoord werd, kregen de respondenten onderstaande vraag voorgelegd.

Hebt u voldoende informatie ontvangen om te kunnen werken met het programma Examentester? N=15

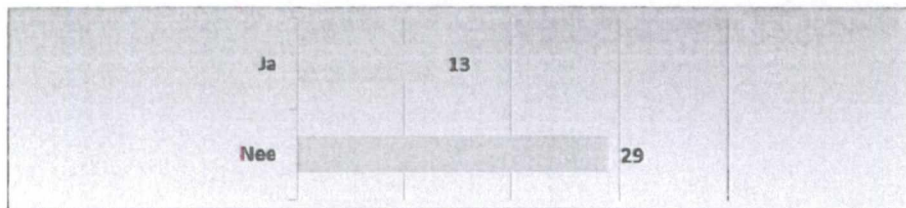
	Aantal	%
Ja	11	73,3%
Nee, want	4	26,7%
Totaal	15	100,0 %

Bij 'Nee, want' werd aangegeven dat er problemen waren met wachtwoorden en dat het inschakelen van een systeembeheerder noodzakelijk was.

Hebt u contact gehad met Cito over het programma Examentester?

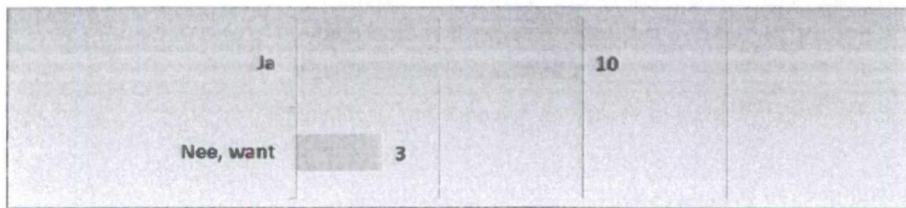
	Aantal	%
Ja	13	31,0%
Nee	29	69,0%
Totaal	42	100,0 %

Indien er bij bovenstaande vraag 'Ja' ingevuld was, kreeg een respondent de volgende vraag voorgelegd.

Bent u tevreden over de afhandeling? N= 13

	Aantal	%
Ja	10	76,9%
Nee, want	3	23,1%
Totaal	13	100,0 %

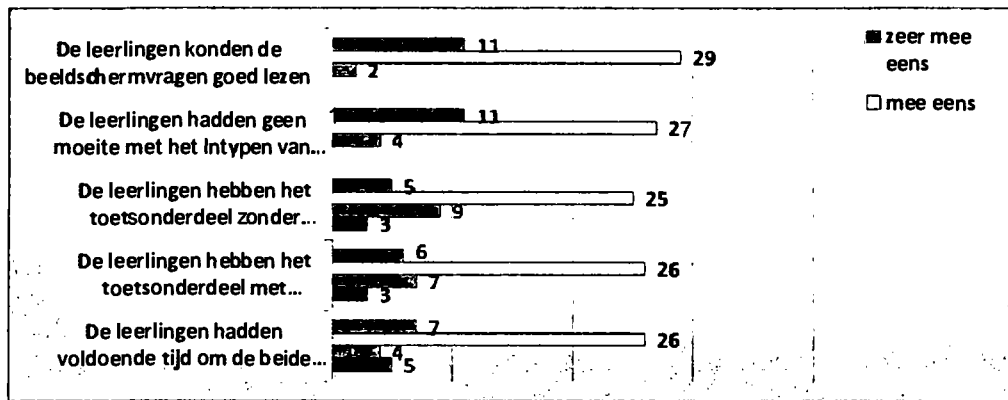

Bij 'Nee, want' is aangegeven dat er terugverwezen werd naar de handleiding. Daar zou het antwoord in te vinden zijn. Ook bleek de contactpersoon (projectleider) lastig te bereiken.

Wat zijn de ervaringen van uw leerlingen bij het maken van de toetsen?

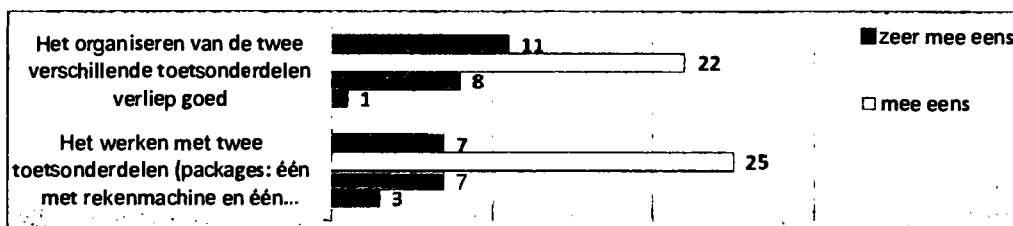
Wilt u uw mening geven over de volgende stellingen:

- De leerlingen konden de beeldschermvragen goed lezen
- De leerlingen hadden geen moeite met het intypen van de antwoorden
- De leerlingen hebben het toetsonderdeel zonder rekenmachine goed kunnen maken
- De leerlingen hebben het toetsonderdeel met rekenmachine goed kunnen maken
- De leerlingen hadden voldoende tijd om beide onderdelen van de toets te maken

Hieronder leest u een aantal stellingen over het afnemen van de toetsen in het programma Examentester. Kunt u aangeven wat voor u van toepassing is?

- Het organiseren van de twee verschillende toetsonderdelen verliep goed.
- Het werken met twee toetsonderdelen (packages: één met rekenmachine en één zonder rekenmachine) verliep goed

Sluit de inhoud van de toetsen aan bij datgene wat u verwacht had?

Deze vraag is ingevuld door respondenten die aangegeven hebben dat ze 2F-toetsen en 3F-toetsen afgenomen hebben. N = 7

	Aantal	%
Ja	4	57,1%
2F wel, 3F niet	0	0,0%
3F wel, 2F niet	1	14,3%
Bij beide niet	1	14,3%
Geen mening	1	14,3%
Totaal	7	100,0%

Ja	4
2F wel, 3F niet	0
3F wel, 2F niet	1
Bij belde niet	1
Geen mening	1

Wanneer er aangegeven werd dat de inhoud niet aansloot, is gevraagd waarom niet. Een tweetal respondenten hebben deze vraag ingevuld. Eén respondent gaf aan dat de toets te lang was voor de tijd die er voor stond. De andere respondent gaf aan dat de leerlingen de opgaven vaak moeilijker inschatten dan ze waren.

Wanneer respondenten aangaven dat ze alleen de 2F-toetsen gemaakt hadden, werd een soortgelijke vraag gesteld.

Sluit de inhoud van de 2F-toetsen aan bij datgene wat u verwacht had? N = 22

	Aantal	%
Ja	8	36,4%
Nee, te moeilijk	9	40,9%
Nee, te makkelijk	0	0,0%
Geen mening	5	22,7%
Totaal	22	100,0%

Ja	8
Nee, te moeilijk	9
Nee, te makkelijk	0
Geen mening	5

Bij de toelichting op deze vraag is aangegeven dat het pittig was, voor BB te hoog gegrepen, de vraagstelling lastig was en de vragen met behulp van rekenmachine lastig waren.

Wanneer respondenten aangaven dat ze alleen de 3F-toetsen gemaakt hadden, werd een soortgelijke vraag gesteld.

Sluit de inhoud van de 3F-toetsen aan bij datgene wat u verwacht had? N = 13

	Aantal	%
Ja	2	15,4%
Nee, te moeilijk	4	30,8%
Nee, te makkelijk	2	15,4%
Geen mening	5	38,5%
Totaal	13	100,0%

Ja	2	
Nee, te moeilijk		4
Nee, te makkelijk	2	
Geen mening		5

In de toelichting is aangegeven dat deze toets meer elementaire wiskunde en/of logisch redenen en inzichtelijk vermogen bevatte dan rekenen. Ook hier heeft één respondent aangegeven dat de tijdsduur krap was.

Hebt u voor of tijdens de afname contact gehad met Cito? N = 42

	Aantal	%
Ja, over de inhoud van de toetsen	3	7,1%
Ja, over organisatorische vragen	12	28,6%
Nee	29	69,0%

Ja, over de inhoud van de toetsen	3	
Ja, over organisatorische vragen		12
Nee		29

Wanneer bij bovenstaande vraag 'ja' ingegeven werd (bij inhoud en/of organisatie) is vervolgens gevraagd of men goed geholpen is.

Bent u tevreden over het contact met Cito? N = 13

	Aantal	%
Ja	11	84,6%
Nee	2	15,4%
Totaal	13	100,0 %

Van: cito.nl]
Verzonden: donderdag 3 november 2011 15:21

Aan:

CC:

Onderwerp: verantwoording rekentoets VO cit62b-11-71 en cit62b-12-71 3-11-2011htpm.xlsx

Bijlagen: Cit6.2b-12-71 Rekentoets VO 2012.doc; Cit6.2b-11-71 Pilot Centrale rekentoets VO 2012 werkzaamheden 2011.doc; verantwoording rekentoets VO cit62b-11-71 en cit62b-12-71 3-11-2011htpm.xlsx

Dag

Al weer lang geleden vroeg je om een onderbouwing van de SLOA aanvragen van de rekentoetsen vo. Bij deze stuur ik je het spreadsheet met het overzicht van de uren en kosten voor 2011 en 2012. Het maken van het spreadsheet nam meer tijd dan ik had gehoopt toen we elkaar voor het laatst spraken. Bij de onderbouwing van 2011 zie je nog een verschil van €16 tussen het excelblad en de sloa tekst. Ik kan dat niet verklaren anders dan een afrondingsmethodiek in Excel versus ons boekhoudkundig programma. Overigens gaat het alleen over de 2F en 3F toetsen. Ik heb de teksten van de SLOA aanvragen als een hulpmiddel bijgevoegd. Het zijn slechts kopieën. Als je nog vragen hebt, dan hoor ik dat graag.
Met vriendelijke groeten,

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Subsidieverzoek SLOA 2011 Beknopte projectomschrijving

Naam instelling	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling
Contactpersoon	Naam : Functie : Telefoonnummer:
Projectnaam	Pilot 2012 Centrale rekentoets voortgezet onderwijs
Projectcode	Cit/6.2b-11-71
Doel activiteit	In 2010 zijn in de Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen rekeneisen voor het primair en voortgezet onderwijs vastgelegd. In de Wet is de invoering van een rekentoets voor het voortgezet onderwijs geregeld. Deze rekentoets is een zelfstandig onderdeel van de centrale examens van het voortgezet onderwijs. Vanaf het schooljaar 2013-2014 zal iedere kandidaat een rekentoets moeten afleggen. In de Wet op het voortgezet onderwijs worden de organisatie en de afname van de rekentoets geregeld. Het College voor Examens (CvE) is verantwoordelijk voor de uitvoering. In de Hoofdlijnenbrief is aangegeven dat Cito belast zal worden met de constructie van de rekentoetsen. Voor de algemene verplichting van een rekentoets zal met behulp van een pilot de optimale inhoud, moeilijkheidsgraad en organisatie op de scholen worden onderzocht. In dit project pilot 2012 centrale rekentoets voortgezet onderwijs zullen de werkzaamheden van Cito als deel van de totale organisatie van de rekentoets worden uitgevoerd.
Afstemming van activiteiten (art. 4, lid 3, onder c, WSLOA)	De activiteiten staan onder regie van CvE. Er is regelmatig gemeenschappelijk overleg over de rekentoetsen voor mbo en vo. Bij het afstemmingsoverleg zijn ook SLO en OCW betrokken. Door de samenstelling van de vaststellingscommissies voor de rekentoets is een brede vertegenwoordiging van het onderwijsveld gezocht.
Producten en Diensten	In maart 2012 zal een pilot worden gehouden bij vmbo BB, KB, GL en TL, havo en vwo scholen voor de rekentoetsen van niveau 2F cq 3F. De afname periode is twee weken in maart en er zullen vijf varianten van de toetsen voor de beide niveaus 2F en 3F beschikbaar zijn. De scholen kunnen besluiten wel of niet aan deze toetsen deel te nemen. Ten behoeve van deze pilot in 2012 voert Cito in 2011 de volgende werkzaamheden uit: • organisatie van de inschrijving voor de pilot; • deelname aan de rekentoetswijzercommissies 2F en 3F • beschikbaar stellen van het programma ExamenTester en bijbehorende packages van de toetsen voor de scholen; • middels een helpdesk en informatiebijeenkomsten de scholen ondersteunen bij de installatie en de afname van

	de toetsen; • ten behoeve van de afname op de scholen een handleiding voor de pilot ontwikkelen samen met CvE; • constructie van in totaal 10 varianten van de rekentoetsen met behulp van constructiegroepsleden; • digitale packages maken van de toetsen en deze controleren voor zij aan de scholen worden verstrekt; • CvE ondersteunen bij het vaststellen van de toetsen; • ten behoeve van de afstemming met de betrokkenen en het ontwikkelen van een optimale afname praktijk en inhoud, is meer dan een gemiddelde inzet van medewerkers en managers voor overleg noodzakelijk.
Tijdpad	De werkzaamheden zijn gestart in april 2011 en zullen doorlopen tot augustus 2012. In deze aanvraag worden alleen de werkzaamheden opgenomen, die in 2011 uitgevoerd worden.
Doorloop	De pilot rekentoetsen vo 2012 maakt deel uit van een project dat leidt naar invoering van verplichte rekentoetsen in het voortgezet onderwijs. Daarom is te verwachten dat de werkzaamheden in 2012 en 2013 door zullen lopen met nieuwe generaties rekentoetsen.
Evaluatie	Van het verloop van de pilot wordt een verslag gemaakt op basis van de resultaten op de scholen en de ervaringen van de scholen zoals vastgelegd in de enquêtes. Dat verslag wordt besproken met alle stakeholders.
Gevraagde subsidie 2011	Totaal : € 294.566,13 Personele kosten: € 231.275,00 Activiteitenkosten: € 63.291,13

Van:

Verzonden: vrijdag 25 november 2011 15:03

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: resultaten van de rekentoets VO en de diagnostische toetsen taal en rekenen .

Bijlagen: Presentatie Rekenen RNGT en RVO 22 nov 2011.pptx

20

Beste

Hierbij de slides van afgelopen dinsdag. Zou je ze zelf door willen sturen aan de andere OCW-aanwezigen? Ik heb hun e-mail adressen hier niet bij de hand.

Vriendelijke groeten,

Senior Research Scientist
Cito, Psychometric Research Center

P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352
F +31 26 352 1356
@cito.nl
www.cito.nl

-----Original Appointment-----

From: .n
Sent: Friday, October 14, 2011 9:42 AM
To:
Subject: resultaten van de rekentoets VO en de diagnostische toetsen taal en rekenen .
When: Tuesday, November 22, 2011 10:30 AM-12:00 PM (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna.
Where: OCW Den Haag
Importance: High

Geachte heer

Op verzoek van heb ik een afspraak met u gemaakt om de resultaten van de rekentoets VO en de diagnostische toetsen taal en rekenen te bespreken.

Zij heeft daar al met u over gecorrespondeerd.

Vanuit Cito zal zij komen met en mogelijk kan ook daarbij aanwezig zijn.
Wilt u voor deze vergadering uitnodigen?

Met vriendelijke groet,

Assistent Primair Onderwijs - Voortgezet Onderwijs
Telefoon: 026
E-mail: @cito.nl

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by CodeTwo Exchange Rules 2007
<http://www.codetwo.com>

Resultaten 2011 DLL: Rekentoets VO, Diagnostische toetsen Taal en Rekenen (RNGT) en pilot COE-3F

22 november 2011

Aantallen deelnemers Rekentoets

<i>RVO 2011</i>	<i>VMBO4</i>	<i>Havo5</i>	<i>VWO6</i>	<i>Overig</i>	<i>Totaal</i>
2F-varianten	3017	13	125	405	3560
3F-varianten	42	871	852	682	2447
Totaal	3059	884	977	1087	6007

Varianten RVO 2011

Variant	Aantal items Zonder r.m.	Aantal items Met r.m.	Maximale score	Betrouwbaarheid
2F-V1	54	5	59	0,84
2F-V2	48	11	59	0,84
3F-V1	40	20	60	0,89
3F-V2	38	22	60	0,89

Resultaten RVO 2011

Groep, variant, geslacht	N	Beoogd niveau	Percentage leerlingen dat niveau behaalde
VMBO4, 2F	3017	2F	48%
- VMBO4, 2F, j	1060	2F	60%
- VMBO4, 2F, m	826	2F	33%
Havo5, 3F	871	3F	59%
- Havo5, 3F, j	218	3F	67%
- Havo5, 3F, m	189	3F	54%
VWO6, 3F	852	3F	92%
- VWO6, 3F, j	208	3F	94%
- VWO6, 3F, m	254	3F	88%

Vergelijking RVO 2010 en 2011

Groep	2010	2011
VMBO4 alle	52%	48%
Havo5	56%	59%
VWO6	87%	92%

Toetsen RNGT 2011

Toets	Kenmerk	Rekenen	Taalverzorging	Lezen	Luisteren
1/2F	Max. score	60	49	35	41
	Alpha	0,93	0,88	0,78	0,77
2F	Max. score	60	50	36	45
	Alpha	0,92	0,88	0,80	0,82
3F	Max. score	60	51	40	40
	Alpha	0,90	0,89	0,80	0,73

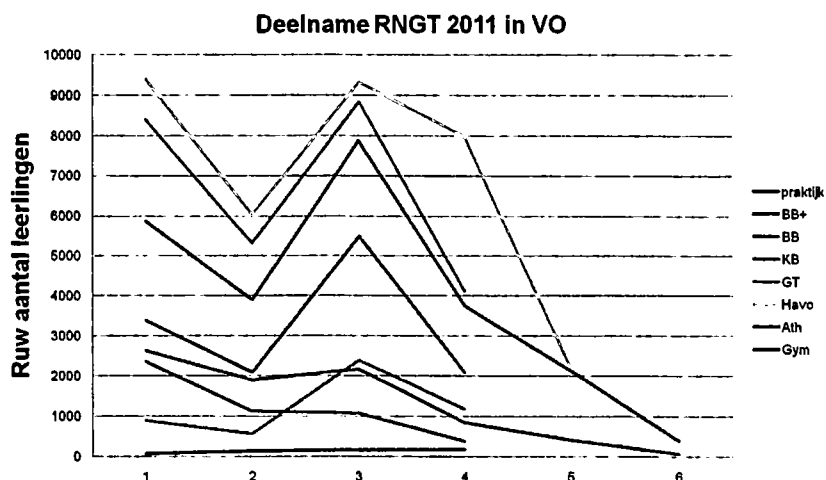
Aantallen deelnemers RNGT, VO

Toets	Ruwe N in VO
V5-1/2F	43.688
V5-2F	48.787
V5-3F	25.368
Totaal	117.843

Schone N in VO	1/2F	2F	3F
Taalverzorging	28.192	31.022	12.716
Lezen	28.642	30.498	12.461
Luisteren	14.628	13.835	3.849
Rekenen	35.530	35.994	18.177

Deelname RNGT, VO naar leerjaar

Percentages behaalde niveaus RNGT, VMBO 2011, 2010 en 2009

BB4	2F 2011	2F 2010	2F 2009
Rekenen	18	12	13
Taalverzorging	21	29	23
Lezen	49	42 (32)	21 (18)
Luisteren	44	36	26

KB4	2F 2011	2F 2010	2F 2009
Rekenen	47	37	50
Taalverzorging	50	46	50
Lezen	79	87 (73)	50 (47)
Luisteren	75	77	50

GT4	2F 2011	2F 2010	2F 2009
Rekenen	80	71	76
Taalverzorging	74	75	77
Lezen	89	97 (89)	94 (82)
Luisteren	87	90	89

Percentages behaalde niveaus RNGT, Havo/VWO 2011, 2010 en 2009

Havo4	3F 2011	3F 2010	3F 2009
Rekenen	71	66	66
Taalverzorging	78	75	76
Lezen	65	79 (61)	81 (62)
Luisteren	73	60	59

VWO4	3F 2011	3F 2010	3F 2009
Rekenen	94	94	91
Taalverzorging	95	95	96
Lezen	95	97 (93)	97 (91)
Luisteren	93	91	87

Havo5	3F 2011	3F 2010	3F 2009
Rekenen	68	75	75
Taalverzorging	80	78	75
Lezen	75	82 (69)	75 (57)
Luisteren	84	55	75

Vergelijking RNGT en RVO, 2011

Groep	RNGT 2011	RVO 2011
VMBO4 alle	18% / 47% / 80%	48%
Havo5	68%	59%
VWO6	95%	92%

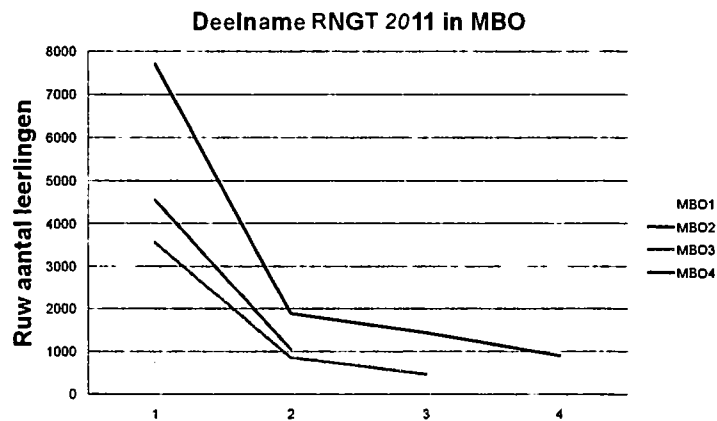
Aantallen deelnemers RNGT, MBO

Toets	Ruwe N in MBO
V5-1/2F	5.537
V5-2F	17.010
V5-3F	7.643
<i>Totaal</i>	30.190

Schone N in MBO	1/2F	2F	3F
Taalverzorging	3.903	10.964	4.888
Lezen	3.915	12.261	5.220
Luisteren	1.782	9.695	4.158
Rekenen	3.836	10.664	3.948

Deelname RNGT, MBO naar leerjaar

Percentages behaalde niveaus RNGT, MBO 2010 en 2009

MBO11	2F 2011	2F 2010	2F 2009	MBO22	2F 2011	2F 2010	2F 2009
Rekenen	24	23	19	Rekenen	36	39	49
Taalverzorging	23	18	15	Taalverzorging	32	33	30
Lezen	42	51 (42)	38 (33)	Lezen	79	85 (71)	83 (62)
Luisteren	39	40	28	Luisteren	63	60	61

MBO33	3F 2011	3F 2010	3F 2009	MBO44	3F 2011	3F 2010	3F 2009
Rekenen	26	18	20	Rekenen	50	49	44
Taalverzorging	13	22	17	Taalverzorging	50	42	48
Lezen	39	51 (32)	38 (18)	Lezen	60	87 (73)	79 (57)
Luisteren	31	38	25	Luisteren	49	71	77

Aantallen deelnemers, COE-3F

Onderdeel	Versie	Aantal
Nederlandse taal	V1	1.209
Nederlandse taal	V2	823
Rekenen	V1	1.162
Rekenen	V2	863
Totaal aantal geldige afnames		4.057

Examenvarianten COE-3F pilot

Onderdeel	Variant	Aantal items	Max. score	Betrouwbaarheid
Rekenen	V1	40	55 / 59	0,83 / 0,85
	V2	40	59 / 68	0,84 / 0,86
NL Taal	V1	50	57	0,69
	V2	50	60	0,68

Resultaten COE-3F pilot

Sector	Nederlandse taal	Rekenen
Natuur	62%	47%
Economie	46%	31%
Techniek	56%	38%
Zorg	58%	24%
Totaal MBO4	53%	31%

Vergelijking RNGT en COE, 2011

Onderdeel	RNGT 2011, MBO44	COE-3F pilot
Rekenen	50%	31%
Lezen	60%	53%
Luisteren	49%	

Van:
Verzonden: maandag 14 november 2011 10:29
Aan:
CC:
Onderwerp: evaluatieverslag afname voorjaar 2011 rekentoets **VO**
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Rood
Bijlagen: verslag afname centrale rekentoets 2011_def1.doe

Beste

Hierbij mail ik je het evaluatieverslag van de afname van de rekentoets voorjaar 2011.
Indien gewenst kunnen we dit verslag volgende week bespreken. een presentatie verzorgen over de resultaten (ook in relatie tot de diagnostische toetsen).

Met vriendelijke groeten,

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

overzicht berekening subsidieaanvraag rekentoetsen VO 2011 en 2012

versie 03-11-2011 PM en HT

In het overzicht worden de kosten die gemaakt worden in 2011 en 2012 gepresenteerd.

Oe kosten worden gemaakt voor de constructie van rekenopgaven, voor het samenstellen van toetsen en het verwerken van de gegevens in de opgavenbank. In 2011 wordt gewerkt aan de rekentoetsen van maart 2012. Hiervoor is een SLOA aanvraag ingediend in juli 2011. In 2012 wordt gewerkt aan de rekentoetsen van maart 2012 (10 varianten per niveau) en aan de voorbereiding van de rekentoetsen van 2013 (10 varianten in maart, 5 varianten in juni per niveau).

Voor de opzet van de berekening van de uren is gebruikt gemaakt van de opzet van MOPP (meerjaren opgavenbank productieplanning). Een planningsinstrument voor de reken- en taaltoetsen waarover met OCW en CvE overeenstemming is bereikt. voor de werkzaamheden die in 2011 worden uitgevoerd is een SLOA aanvraag ingeleverd in juli. Voor de werkzaamheden van 2012 is 19 oktober een SLOA aanvraag ingediend. (Omdat hier een fout in is opgetreden, zal er een nieuwe aanvraag moeten worden ingediend.)
aanvragen SLOA in 2011 € 294.550 aanvragen SLOA in 2012 € 888.457

tarieven SLOA OOWK 2011		kosten	
procescoördinator	60	1350	€ 195.750
assistentie	50	245	€ 35.525
ICT deskundige	100	550	nd
ICT tester	85		
percentage werk fase A	100	0	€ 30.000
percentage werk fase B	30	70	€ 6.450
percentage werk fase C	0	100	
aantal varianten afname 2012	20		

SLOA 2011		uren	kosten
TD/manageme	1350	1350	€ 195.750
DLL coord	245	245	€ 35.525
assistent	550	550	nd
cg			€ 30.000
act kosten			€ 6.450
ICT	100	100	€ 10.000
POK	25	25	€ 3.625
procescoörd	220	220	€ 13.200
SLOA werkzaamheden 2011			€ 294.550

Bij deze aanvraag 2011 is inbegrepen de in MOPP benoemde extra activiteiten en overhead voor 2011		uren
rekentoetswijzer		120 uur
extra overleg projectleider voor opzetten proces		160 uur
Cto DLL coördinator		245 uur
geen infrastructuur		
geen standaardsetting		

€ 218.425 =>SLOA berekening zonder de extra's en overhead 2011

verdere toelichting aanvragen bij de werkzaamheden voor de toetsen van 2012.

A: constructie rekenvariant	kosten volledig nieuwe variant			overlap 70% nieuw 30%		Rekentoets VO 2012 volgens MOPP		reeds ingediend in SLOA 2011		Nog in te dienen SLOA 2012 lvm afname 2012	
	uur	kosten	100%	uren	kosten	uren	kosten	uren	kosten	uren	kosten
TD constructie	120	€ 17.400		42	€ 6.090	840	€ 121.800	840	€ 121.800	0	0
management	20	€ 2.900		7	€ 1.015	140	€ 20.300	140	€ 20.300	0	0
assistentie (40 TD + 8 man)	48			16,8		336		336		0	
TD onderzoek	2	€ 290		0,7	€ 102	14	€ 2.030	14	€ 2.030	14	2030
TD kwaliteit	6	€ 870		2,1	€ 305	42	€ 6.090	42	€ 6.090	42	6090
afbeeldingen etc	20			7		140		140		140	6150
activiteitenkosten		€ 1.800			€ 630		€ 12.600		€ 6.450		6150
screening extern		€ 240			€ 84		€ 1.680		€ 30.000		1680
cg-leden		€ 8.530			€ 2.986		€ 59.710		€ 178.550		29710
		€ 32.030			€ 11.211		€ 224.210		€ 178.550		€ 45.660
B: samenstelling en analyse											
TD samenstelling en controle	24	€ 3.480				480	€ 69.600	90	€ 13.050	390	56550
management project	6	€ 870				120	€ 17.400			120	17400
management bedrijfsbureau	6	€ 870				120	€ 17.400			120	17400
procescoördinatie bedrijfsbureau	20	€ 1.200				400	€ 24.000	220	€ 13.200	180	10800
assistentie (bovenop dowk) BB	20	€ 1.000				400	€ 20.000			400	20000
assistentie (in dowk) project	10					200		200		0	
POK	8	€ 1.160				160	€ 23.200	25	€ 3.625	135	19575
ICT uren ontwikkeling	10	€ 1.000				200	€ 20.000	100	€ 10.000	100	10000
testers	4					80	€ -			80	0
activiteitenkosten		€ 400			€ 630		€ 8.000				sonn
cg-leden		€ 50			€ 1.000		€ 1.000				1000
		€ 10.030					€ 200.600		€ 39.875		€ 160.725
C actualiseren bank											
TD	3	€ 435				60	€ 8.700			60	8700
management project	2	€ 290				40	€ 5.800			40	5800
POK	2	€ 290				40	€ 5.800			40	5800
assistentie (in dowk)	2					40		14		26	
activiteiten		100					€ 2.000				2000
cg-leden		336					€ 6.720				6720
		1451					€ 29.020				€ 29.020
Totaal MOPP 2011						Totaal	€ 453.830	zonder extra's	€ 218.425		€ 235.405
						zonder extra's		met extra's	€ 294.550		

verdere toelichting aanvragen bij de werkzaamheden voor de toetsen van 2013.

tarieven gehanteerd bij SLOA DOWK

2012		kosten afname 2013 in 2012		kosten afname 2012 in 2012		Totaal 2012 exclusief extra's en overhead	
procescoördinator	60		€ 430.575		€ 235.405		€ 665.980
assistentie	50						
ICT deskundige	101						
ICT tester	85						
A	100	0					€ 49.000
B	30	70					€ 69.437
C	0	100					€ 38.960
aantal varianten afname 2013	30						€ 65.080
							€ 222.477

constructie rekenvariant		kosten afname 2013 in 2012		kosten afname 2012 in 2012		Totaal 2012 exclusief extra's en overhead	
toetsdeskundige constructie	120	€ 17.640	42	€ 6.174			
management	20	€ 2.940	7	€ 1.029			
assistentie (40 TD + 8 man)	48		16,8				
TD onderzoek	2	€ 294	0,7	€ 103			
TD kwaliteit	6	€ 882	2,1	€ 309			
afbeeldingen etc	20		7				
activiteitenkosten		€ 1.800		€ 630			€ 18.900
screening extern		€ 240		€ 84			€ 2.520
cg-leden		€ 8.530		€ 2.986			€ 89.565
		€ 32.326		€ 11.314			€ 339.423

samenstelling en analyse		x-1 deel		30%		
toetsdesk. samenstelling en controle	24	€ 3.528	7,2	€ 1.058	216	€ 31.752
management project	12	€ 1.764	3,6	€ 529	108	€ 15.876
procescoördinatie bedrijfsbureau	20	€ 1.200	6	€ 360	180	€ 10.800
assistentie (bovenop dowk) BB	20	€ 1.000	6	€ 300	180	€ 9.000
assistentie (in dowk) project	10		3		90	€ -
POK	8	€ 1.176	2,4	€ 353	72	€ 10.584
ICT uren ontwikkeling	10	€ 1.010	3	€ 303	90	€ 9.090
testers	4		1,2	€ -	36	€ -
activiteitenkosten		€ 400		€ 120	0	€ 3.600
cg-leden		€ 50		€ 15	0	€ 450
		€ 10.128		€ 3.545		€ 91.152

actualiseren bank		kosten	
TD	3	€ 441	
management project	2	€ 294	
POK	2	€ 294	
assistentie (in dowk)	2		
activiteiten		€ 100	
cg-leden		€ 336	
		€ 1.465	

Totaal SLOA 2012 voor 2013 toetsen constructie en afname exclusief extra's € 430.575
 extra's € 222.477
 inclusief extra's € 653.052 + € 235.405 = € 888.457

Van:

Verzonden: vrijdag 26 oktober 2012 15:12

Aan:

Onderwerp: RE: PISA 2015: Eerste beslissingen

Beste

Bedankt voor de extra informatie

Groet.

Van:

Verzonden: vrijdag 26 oktober 2012 14:31

Aan:

Onderwerp: RE: PISA 2015: Eerste beslissingen

Dag

Precieze leerlingaantallen zijn wel bekend van het bekostigd internationale onderwijs, maar niet van het particuliere of (buitenlands gefinancierd) internationale onderwijs, naar schatting momenteel in totaal zo'n 5000 in het VO. Het is de bedoeling om aan financial literacy mee te doen, daarbij is er van uit gegaan dat er voor deelname aan internationaal onderwijsonderzoek een wettelijke verplichting komt.

Groet

Van:

Verzonden: vrijdag 26 oktober 2012 13:54

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: PISA 2015: Eerste beslissingen

Beste

Bedankt voor de snelle reactie. Naar aanleiding hiervan heb ik nog twee vragen ter verduidelijking:

- 1) De aantallen leerlingen op internationale scholen zijn heel klein, maar wel altijd netjes opgegeven in het formulier. Het percentage moet namelijk optellen tot 100% en als we zeggen dat 100% van de leerlingen in het Nederlands onderwijs krijgt liegen we. Als het percentage voor een taal onder de 5% blijft hoeft je de materialen niet in de betreffende taal te vertalen. Mijn vraag is of er precieze leerlingaantallen bekend zijn. TTO-leerlingen zal ik erbuiten laten en me beperken tot internationale scholen al krijgen TTO-leerlingen natuurlijk (deels, want in de bovenbouw niet meer) wel les in het Engels (of een enkel geval Duits); dat is waar naar gevraagd wordt.
- 2) Bedoel je met de opmerking bij ad 3) dat we ook aan FL meedoen? Het is een interessant onderdeel, maar wel een flinke extra belasting voor de scholen en leerlingen. Het is mogelijk dat dit scholen afschrikt, net als bij 'Problem Solving' in PISA 2012.

Groet,

Van:

Verzonden: vrijdag 26 oktober 2012 12:17

Aan:

Onderwerp: RE: PISA 2015: Eerste beslissingen

Beste

Dank voor het voorleggen van deze beslispunten

Ad 1) geheel eens met overgaan naar computerbased testen

Ad 2) er zijn maar een paar zelfstandige internationale scholen in Nederland, niet alleen Engelstalig, maar ook Deutsche Schule, Lycee Francais, Japanese school

Ik zou ze er uit laten

Gesubsidieerd internationaal onderwijs maakt deel uit van Nederlandse scholen het gaat dan om een paar leerlingen in een steekproef m.i. ook er uit laten. Het gaat in totaal om ruim 2000 leerlingen in het VO.

Dus zeer klein aantal

Er zijn wel 120.000 tweetalig onderwijs leerlingen die kunnen gewoon Nederlandstalige toetsen krijgen;

Ad 3) CPB zal wel mee moeten doen tenzij problemen te groot zijn, dan doen we niet mee

o.a. onder druk van het ministerie van financiën is besloten mee te doen aan deze optie

ad 4) ict en educational career meedoen ok, niet meedoen aan parents en teachers, we halen responsdrempel toch niet groet

NB ik kom apart nog terug op het rapport over secundaire analyse PISA 2009

Van:

Verzonden: vrijdag 26 oktober 2012 10:52

Aan:

CC:

Onderwerp: PISA 2015: Eerste beslissingen

Beste

PISA 2015 begint al op stoom te komen. Eind dit jaar dienen er al enige beslissingen genomen te worden. Ik breng je graag op de hoogte van de plannen en ideeën die we bij Cito hebben, zodat je ons kunt laten weten of je het hiermee eens bent. Hieronder geef ik een opsomming van zaken die spelen.

1. CB versus PB: We waren al van plan volledig op CB over te gaan; aangezien PB in PISA een soort sterfhuisconstructie is (vergelijk met volgende cycli wordt onmogelijk) is de keuze wat ons betreft definitief gemaakt.
2. Talen waarin getoetst wordt: Vóór 14 november 2012 moeten we laten weten in welke talen we in de FT 'science' gaan toetsen. In voorgaande cycli hebben we schattingen gemaakt van het percentage leerlingen op internationale scholen. Gezien het feit dat de vraag specifiek gericht is op het onderwijzen van natuurwetenschappelijke vakken vind ik eigenlijk dat we hierin ook tweetalig onderwijs zouden moeten betrekken. Ik verwacht niet dat we daarmee voor Engels de 5% zullen halen (en we dus niet daadwerkelijk in het Engels hoeven te toetsen), maar het is wel zo netjes. Wat is jouw idee hierover?
3. Deelname aan optionele toetsen
 - a. Collaborative Problem Solving: Officieel is dit onderdeel optioneel, maar het wordt zodanig geïntegreerd in de 'toetsboekjes' dat het ons onverstandig lijkt hier niet aan deel te nemen. Leerlingen vinden het waarschijnlijk ook leuk om te doen. Wel hebben we nog onze twijfels bij het werken met voorgeprogrammeerde 'agents' en het vertaalwerk wat dit met zich mee gaat brengen.
 - b. Financial Literacy: We hebben begrepen dat Nederland hier niet aan deelneemt. Het zou ook een extra belasting voor scholen en leerlingen betekenen die het deelnamepercentage waarschijnlijk negatief zou beïnvloeden.
4. Deelname aan optionele vragenlijsten
 - a. ICT Questionnaire: Hier heeft Nederland in voorgaande cycli aan deelgenomen en we nemen hier voor PISA 2015 ook aan deel.
 - b. Educational Career Questionnaire: Hier heeft Nederland in voorgaande cycli niet aan deelgenomen, maar we nemen hier voor PISA 2015 wel aan deel. Het is een relatief korte vragenlijst die interessante extra informatie oplevert.
 - c. Parent Questionnaire: Hier heeft Nederland nooit aan deelgenomen. Mij lijkt het me wel interessant, maar heeft me ervan overtuigd dat Nederlandse ouders hier over het algemeen niet toe bereid zijn.
 - d. Teacher Questionnaire: Dit is nieuw voor PISA. Gezien de ervaringen met de TQ binnen ESLC lijkt het me niet haalbaar voor Nederland om hieraan deel te nemen.

Ik hoor graag van je of we wat betreft bovenstaande zaken op één lijn zitten.

Groet,

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

Please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Van:

Verzonden: donderdag 31 mei 2012 17:12

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: NPM PISA 2012

Dag

Bedankt voor je reactie, dat is goed om te horen. Ik vind het ook jammer dat onze samenwerking eindigt; die vond ik ook vanuit mijn kant uitstekend gaan namelijk. Wellicht komen we elkaar nog eens tegen in een andere context.

Ik wens je het allerbeste en natuurlijk veel succes met de afronding van PISA 2012 en met de nieuwe cyclus.

Hartelijke groeten,

Van:

Verzonden: donderdag 31 mei 2012 16:28

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: NPM PISA 2012

Hallo

Jammer, de samenwerking met [redacted] ging uitstekend

Groet

Van:

Verzonden: donderdag 31 mei 2012 16:23

Aan:

CC:

Onderwerp: NPM PISA 2012

Dag

Graag wil ik je informeren over een verschuiving in werkzaamheden die zich intern heeft voorgedaan. Zoals je weet, was [redacted] van NPM voor PISA 2012 Nationaal. Het takenpakket van [redacted] heeft een andere invulling gekregen met als gevolg dat zij het projectleiderschap voor PISA 2012 Nationaal overgedragen heeft aan [redacted]. Zoals je weet, heeft [redacted] ervaring als coördinator voor het project ESLC Nationaal. [redacted] is ook betrokken bij activiteiten voor PISA 2012 Nationaal. We denken dat hiermee een goede overgang van het NPM-schap gewaarborgd is.

Natuurlijk informeren wij ook het internationaal consortium.

Hartelijke groet,

T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

23

Van:
Verzonden: woensdag 9 mei 2012 7:34
Aan:
CC:
Onderwerp: FW: CBA data: initial report

Goedemorgen

Goed bericht vanuit Australië: we hebben data van (ruim) meer dan 1500 lln binnen voor Problem Solving!

Groeten,

[verzonden vanaf mijn telefoon]

-----Origineel bericht-----

Van:
Verz.: 09-05-2012, 05:35
Aan:
CC:
Onderw.:CBA data: initial report

Dear

We are pleased to provide you with a report on the CBA data you uploaded. Out of 1793 students we lost data for only 2 students.

I'm sure you will agree that's a great result!

We will inform you when your data are available on the Online Coding System. It should be only a day or two at most.

Best regards

=====
Report for Netherlands

Total students : 1793
nl-NL: 1793

Complete
nl-NL: 1790

Complete with missing initial data
(these data will be included but the initial questions for which the data are missing will be set to not administered. The records will be flagged)
nl-NL: 0

Partial student trace
(these data will be included and flagged)
nl-NL: 1
00 02 079 00028 nspdpg7ee9m6p3eold44n8pcs7

Partial student trace with missing initial data
(these data will be included but the initial questions for which the data are missing will be set to not administered. The records will be flagged)
nl-NL: 0

Duplicate

(These data are not included as it is impossible to correctly link the student)

nl-NL: 0

Dropped

(These data are corrupt and will not be included)

nl-NL: 1

00 02 372 00029 ofdhmebc4p32ngq2e21rf8eat4

Empty: 1

(There is no data to include)

00 01 014 00025 obh22gmqes5t9d5s8sk63o2ih4

=====

This email and any attachment ("the Email") is for the exclusive use of the addressee. The Email may contain information that is legally privileged, confidential or protected by copyright. Privilege or confidentiality is not waived or lost, nor is any licence granted in respect of copyright, by virtue of delivery of the Email to you. If you have received the Email in error, kindly notify the sender by return email and delete the original and any copies. To the full extent permitted by law ACER does not accept liability for any loss or damage caused by: you failing to check the Email; transmission errors; or your reliance on or use of any information contained in this email. For further information refer to <http://www.acer.edu.au/about/privacy>.

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

Van:

Verzonden: donderdag 19 april 2012 11:56

Aan:

Onderwerp: RE: stand van zaken PISA

Bedankt voor je snelle reactie. Ik zal eens navragen wat we hier in de analyses nog mee kunnen.

Het goede nieuws is dan wel weer dat we de 4500 leerlingen dus gehaald hebben!

Groeten,

Van:

Verzonden: donderdag 19 april 2012 11:14

Aan:

Onderwerp: RE: stand van zaken PISA

Dag

Als we er geen kunnen missen moeten ze maar wel meedoen.

En dan maar kijken wat er in de analyse aan te repareren valt (zo nodig)

Van:

Verzonden: donderdag 19 april 2012 11:02

Aan:

Onderwerp: RE: stand van zaken PISA

Dag

Hoe was de PGB-meeting?

We hebben inmiddels alle aantallen op een rijtje:

Totaal aantal deelnemende leerlingen: 4566

Aantal PRO-IIn met gewoon boekje:

SC01052: 29 leerlingen

SC01030: 19 leerlingen

SC01007: 26 leerlingen

(3x 1^e keuze school)

Wat is nu wijsheid? Als we al deze leerlingen niet meenemen, komen we (net) niet aan de benodigde 4500 IIn en hebben we drie 1^e keuze scholen minder.

Daarnaast vraag ik me af wat het (negatieve) effect zal zijn: deze IIn hadden met het PRO-boekje (minder opgaven, niet per se gemakkelijker) ook bij de zwakker presteerders gescoord lijkt me. Het enige verschil is dat ze het normale boekje waarschijnlijk niet af hebben gekregen.

Ik verder nog geen navraag gedaan over de mogelijkheden binnen de analyse (wordt er bijvoorbeeld nog iets gedaan met de gegevens over IIn die het boekje niet afkrijgen), omdat we dan eerst zeker moeten weten dat we de leerlingen mee willen laten tellen.

Ik neig er dus naar de leerlingen wel mee te nemen – we kunnen eigenlijk geen IIn of scholen missen – en dan aan te kaarten wat het probleem met deze IIn is (voor zover daar iets mee te doen is in de analyse). Wat vind jij?

Alvast bedankt voor je reactie.

Groeten,

Van:

Verzonden: vrijdag 13 april 2012 8:35

Aan:

Onderwerp: RE: stand van zaken PISA

Hallo
eens met niet meenemen in analyse

Van:

Verzonden: donderdag 12 april 2012 18:18

Aan:

CC: Pisa

Onderwerp: RE: stand van zaken PISA

Dag

Graag gedaan. De 'einduitslag' ontvang je binnenkort van me.

Excuses voor mijn late antwoord op je vraag over de praktijkscholen. Mijn idee is om eerst precies op een rijtje te zetten om hoeveel scholen (1^e/2^e/3^e keuze) en hoeveel leerlingen het precies gaat.

Als die aantallen beperkt zijn, lijkt het mij verstandig deze toetsgegevens niet mee te laten nemen in de analyses. Het gaat per slot van rekening om een fout in de steekproef, waardoor de toetsgegevens voor deze leerlingen niet juist te interpreteren zijn - inderdaad met een toename van het aantal zwakke presteerders als gevolg. We kunnen de scholen dan vanuit Cito alsnog een rapportage sturen. Hoe denk jij hierover?

Als dit niet mogelijk/wenselijk is, dan kan er in de internationale analyses - als het goed is - rekening gehouden worden met de misstratificatie.

Ik laat je zo snel mogelijk de aantallen weten.

Groeten,

Van:

Verzonden: donderdag 5 april 2012 15:50

Aan:

Onderwerp: RE: stand van zaken PISA

dank voor info

nog even een vraag over wat je vorige week vertelde
een school bleek onvenwacht een praktijkschool te zijn en moest te moeilijke toetsen maken

betekent dit dat we gemiddeld lager scores hierdoor krijgen en met name ook weer een toename bij zwakke lezers en cijferlaars

of wordt die score gerepareerd in het kader van een gestratificeerde steekproef

Prettige Pasen

Van:

Verzonden: donderdag 5 april 2012 15:33

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: stand van zaken PISA

Beste

Hierbij een nieuwe stand van zaken voor PISA:

Materiaal retour
139 scholen
3516 leerlingen
(gemiddeld: 25 leerlingen per school)

Deze week is helaas wederom een school alsnog afgefallen. We zijn op de goede weg met het aantal leerlingen, maar het blijft erg spannend...

Een fijn paasweekend gewenst!
Groeten,

Van:
Verzonden: donderdag 22 maart 2012 15:33
Aan:
CC:
Onderwerp: stand van zaken PISA

Beste

Zoals beloofd hierbij de stand van zaken voor PISA. De afnames verlopen nog altijd zonder grote problemen, zowel op papier als digitaal. Wel zijn tot nu toe 3 scholen alsnog afgefallen.

Hierbij alles op een rijtje:

Deelname
1^e keus: 156 scholen
2^e keus: 26 scholen
3^e keus: 3 scholen
Totaal: 185 scholen

Materiaal retour
76 scholen
1919 leerlingen
Gemiddeld: 25 leerlingen per school
(We hebben 4500 leerlingen nodig; bij 185 scholen zijn gemiddeld 24 ln per school nodig.)

We zijn dus op de goede weg! Volgende week volgt een nieuwe stand.

Hartelijke groeten,

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

25

Van:**Verzonden:** woensdag 14 maart 2012 16:48**Aan:****Onderwerp:** RE: E-mail met bijlage (attachment): PGBreFeedbackfin_distributed.pdf**Bijlagen:** PGBreFeedbackfin_distributed.pdf; Feedback to schools - NLD.pdf

Dag

Hierbij de ingevulde lijst. Uiteindelijk heb niet ik niet veel aangevinkt, want ik neem aan dat het rapport met daarin de landelijke PISA-resultaten niet geldt als 'feedback'? Als dat wel zo is, moeten er veel meer hokjes aangevinkt worden, dat rapport is namelijk door iedereen in te zien op onze website.

Ik heb nu dus alleen de rapporten die wij naar de scholen sturen als directe feedback op de PISA-afname gezien. In de bijlage ook een voorbeeld van een schoolrapport uit 2009 (in het Nederlands, dat wel...).

Hopelijk heb je hier wat aan.

Kun je me trouwens nog de tekst van het wetsvoorstel over de verplichte internationale onderzoeken toesturen?

Alvast bedankt,

Van:**Verzonden:** woensdag 14 maart 2012 15:44**Aan:****Onderwerp:** RE: E-mail met bijlage (attachment): PGBreFeedbackfin_distributed.pdf

Hi

Mooi dank

Van:**Verzonden:** woensdag 14 maart 2012 15:42**Aan:****Onderwerp:** RE: E-mail met bijlage (attachment): PGBreFeedbackfin_distributed.pdf

Dag

Wij doen – zeer beperkt – aan terugkoppeling. Ik zal zo veel mogelijk vragen invullen en stuur het document dan terug naar jou, zodat jij het in kan dienen. Ik stuur je dan ook een voorbeeld mee van de rapportage zoals die voor PISA 2009 naar de scholen is gegaan.

Groeten,

Van:**Verzonden:** woensdag 14 maart 2012 13:34**Aan:****Onderwerp:** E-mail met bijlage (attachment): PGBreFeedbackfin_distributed.pdf

Hallo doen jullie aan terugkoppeling resultaten naar scholen die aan PISA tests hebben meegedaan zo ja kun je dan vragen beantwoorden

QUESTIONS ON PROVIDING FEEDBACK TO STUDENTS, SCHOOLS AND ADMINISTRATIONS

At its last meeting, the PISA Governing Board agreed to seek information from countries on policies and practices for providing feedback from PISA assessments to schools, students, administrations, and other stakeholder groups.

In order to compile this information, delegates to the PISA Governing Board are requested to respond to the questions on the following two pages. Please also provide, in electronic format, any feedback material that you provided for PISA 2009 or plan to use for PISA 2012.

Note that the last page here has an example of the questionnaire as it might be filled out.

A further questionnaire concerning some of the technical details and issues will be distributed in a few days, with a longer time for completion and return.

Thank you for your participation!

COUNTRY

The Netherlands

RESPONDENT

EMAIL

Instructions for returning the questionnaire:

- When you have completed this questionnaire, please click the "submit" button. The completed form should be automatically saved and emailed.
- If you are not directly connected to an email system, please save the form as filled out and send it manually as an attachment to an email.

Request for further information. We would be very happy to receive additional comments on school reporting and, especially, examples of reports that you may have or are planning. These can be emailed separately.

email address for responding and sending further material:

Plans for PISA 2012 Feedback

For each combination of Feedback Topic (column) and Feedback Recipient (row), please check the blue box if you plan feedback of that type. Type any further specifications or comments in the corresponding red box; especially important is the level of aggregation of the information to be provided.

Consider each of these potential recipients of feedback...	Consider each of these potential kinds of information for feedback...				
	Participation	Background variables	Attitudes	Overall achievement levels	Achievement details (subscores, items)
Participating students	☐	☐	☐	☐	☐
Participating schools	☐	☐	☐	☒	☒
Local administration (supervisory authority, board, district)	☐	☐	☐	☐	☐
National (ministry of education)	☐	☐	☐	☐	☐
Other bodies (parents, teachers, unions, etc.) Specify:	☐	☐	☐	☐	☐

General questions.

A. Would you like to provide feedback of some kind that you are not currently providing?

If yes, please specify the type of feedback that you would like to provide, to whom you would like to provide this feedback and at what level of aggregation (e.g. school, student...):

No.

B. What is preventing you from currently providing this feedback? Cost? Technical reasons? Other reasons? Please describe.

C. Do you believe that changes are needed to the PISA design or sampling in order to allow you to provide the feedback that you are currently not giving? If yes, please describe.

D. If you are currently providing feedback to schools or students, would you be interested in giving a short presentation at the PGB meeting in April to showcase this?

YES

NO

Plans for PISA 2012 Feedback

For each combination of Feedback Topic (column) and Feedback Recipient (row), please check the blue box if you plan feedback of that type. Type any further specifications or comments in the corresponding red box; especially important is the level of aggregation of the information to be provided.

Consider each of these potential kinds of information for feedback...					
Consider each of these potential recipients of feedback...	Participation	Background variables	Attitudes	Overall achievement levels	Achievement details (subscores, items)
Participating students	☒	☐	☐	☐	☐
	Letter of appreciation				
Participating schools	☒	☒	☐	☒	☐
	Certificate of participation, tabulation of numbers of students and of tests received	Tabulation of students by grade and sex		School overall achievement means in main topic areas, position of school means in national distribution	
Local administration (supervisory authority, board, district)	☐	☒	☒	☒	☐
	Tabulation of number of schools participating by state; response rates	Tabulation of students by grade and sex by state	Selected item tabulations by state and national with international reference statistics	Means and percentages at achievement levels by state, with reference to national and international results	
National (ministry of education)	☒	☒	☒	☒	☒
	Response rate analysis by state and school and student types	Almanac of background variables	Item and scale distributions	Full analysis of achievement distributions with international reference	Item and subscore analysis. Value added calculations over schools
Other bodies (parents, teachers, unions, etc.) Specify:	☐	☐	☐	☒	☐
Teacher unions				National report information	

PISA Schoolrapportage

Cito, Arnhem

November 25, 2009

School: XXXXXXXXXX

Schooltype: Havo-Vwo

Geachte PISA deelnemer,

In dit document staan de resultaten van uw school in het PISA-onderzoek. De resultaten worden gegeven in de vorm van percentielscores op de verschillende onderdelen, te weten: Lezen, Wiskunde en Natuurwetenschappen.

Een percentielscore is een getal dat aangeeft hoeveel procent van de scholen een gelijke of lagere score heeft behaald. Een percentielscore van 54 bijvoorbeeld, geeft aan dat 54% van de scholen een score heeft behaald die kleiner of gelijk is aan de score van uw school.

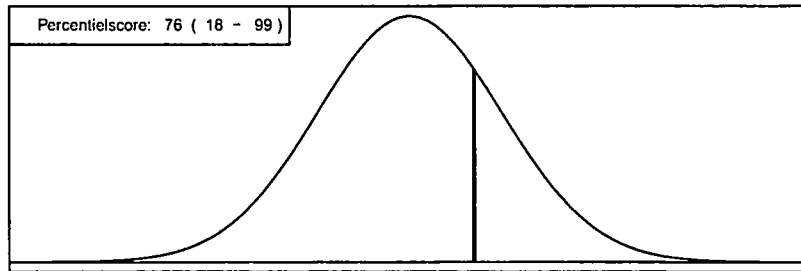
Voor de berekening van de percentielscore wordt uitgegaan van de gemiddelde score van de leerlingen op uw school. Deze wordt vergeleken met de scores van de andere scholen, van hetzelfde schooltype als uw school, die mee hebben gedaan met het PISA onderzoek.

Om aan te geven dat een meting een bepaalde onzekerheid heeft wordt hieronder in de tabel ook een zogeheten 90% betrouwbaarheidsinterval gegeven. Dit geeft de grenzen aan waarbinnen de score van uw school met 90% waarschijnlijkheid zal liggen (in de verdeling van alle scholen van uw schooltype in Nederland).

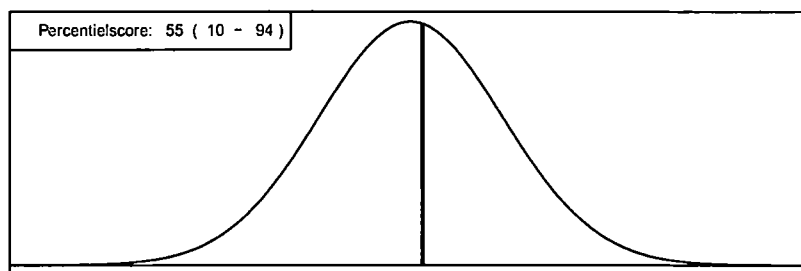
Onderdeel	Aantal leerlingen	Percentielscore	Betrouwbaarheidsinterval
Lezen	27	76	18 - 99
Wiskunde	18	55	10 - 94
Natuurwetenschappen	20	66	9 - 99

Op de achterzijde vindt u de grafische weergave van de resultaten van uw school in vergelijking met andere scholen van uw schooltype.

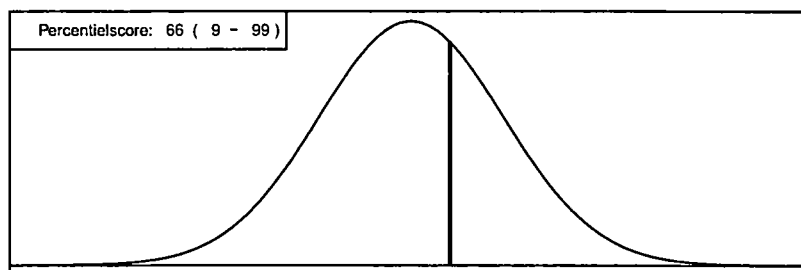
Lezen

Wiskunde

Natuurwetenschappen

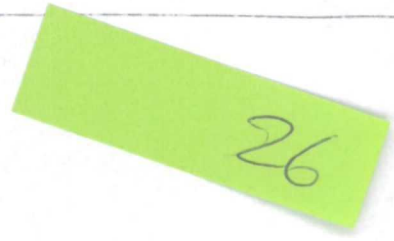
De bovenstaande figuren geven de verdelingen van de schoolscores voor de onderdelen lezen, wiskunde en natuurwetenschappen weer in schooltype havo-vwo. De zwarte streep geeft de percentielscore van uw school aan.

Van:

Verzonden: woensdag 7 maart 2012 13:46

Aan:

Onderwerp: RE: PISA is begonnen

Dag

Geen probleem; het zou goed kunnen dat ik zelf ook wat later ben (we hebben een erg volle agenda voor een afspraak van een uur...).

Tot morgen,

Van:

Verzonden: woensdag 7 maart 2012 11:18

Aan:

Onderwerp: RE: PISA is begonnen

Beste

mogelijk ben ik morgen 5 a 10 minuten later terug op mijn kamer ivm een andere afspraak

Ben jij wel precies op tijd om ½ 1 neem rustig even plaats

Groet

Van:

Verzonden: donderdag 1 maart 2012 16:34

Aan:

Onderwerp: RE: PISA is begonnen

De OCW-kantine lijkt me een prima (en verstandige) keuze. Ik kom na mijn afspraak naar je kamer.

Groeten,

Van:

Verzonden: donderdag 1 maart 2012 16:31

Aan:

Onderwerp: RE: PISA is begonnen

Ik dacht in deze financieel sobere tijden eigenlijk gewoon aan de OCW kantine (verdieping) afhankelijk van wat en hoeveel je wil eten

We kunnen afspreken dat je om ½ 1 of iets later naar mijn kamer komt :erdieping ,

Van:

Verzonden: donderdag 1 maart 2012 16:24

Aan:

Onderwerp: RE: PISA is begonnen

Dag

Wat mij betreft is 12.30 prima, dat sluit mooi aan op mijn andere afspraak. (Met als enige risico dus dat die uitloopt...)

Waar spreken we af?

Groeten,

Van:

Verzonden: donderdag 1 maart 2012 16:17

Aan:

Onderwerp: RE: PISA is begonnen

Dag
Dank voor info

Lijkt me nuttig om gang van zaken nog door te praten op de

We kunnen dat combineren met lunchen om ½ 1
of na lunchtijd om 1u of ½ 2 afspreken

groet

Van:

Verzonden: donderdag 1 maart 2012 16:05

Aan:

Onderwerp: PISA is begonnen

Beste

Vandaag is de PISA-toets afgenomen op de eerste 6 scholen. Op in ieder geval 1 school zal een her-afname plaatsvinden; daar waren 10 van de 30 leerlingen afwezig (door gebrekkige communicatie binnen de school). Verder hebben we (nog) geen bijzonderheden doorgerekregen van de toetsleiders en/of ICT-medewerkers. Geen bericht is goed bericht!

Volgende week donderdag (8 maart) ben ik voor een ander project bij OCW in Den Haag. Als je het nuttig vindt (en je hebt tijd), dan kan ik je die dag in meer detail bijpraten over PISA. Mijn afspraak is van 11.30 tot 12.30, daarna ben ik de hele middag beschikbaar.

Groeten,

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

27

Van:

Verzonden: woensdag 16 november 2011 17:13

Aan:

Onderwerp: FW: Brief PISA

Bijlagen: Brief schoolbesturen namens VO-raad_A_weigerende scholen.docx

Dag

Zie hieronder de stand van zaken. In de bijlage de brief die naar de scholen gaat.

Groeten,

Van:

Verzonden: woensdag 16 november 2011 16:24

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: Brief PISA

Dag

De brieven zijn prima. Er wordt nog gewerkt aan een zoektocht naar welke school onder welk bestuur valt. Ik hoop dat dit vanmiddag wordt afgerond.
Wordt vervolgd.

Met vriendelijke groet,

Secretaresse

VO-raad

De VO-raad is de sectororganisatie voor het voortgezet onderwijs. De VO-raad behartigt de belangen van het voortgezet onderwijs bij overheid, andere onderwijssectoren en maatschappelijke organisaties. Samen met het veld werkt de VO-raad aan een actieve en open relatie tussen scholen, leerlingen, ouders en samenleving.

De VO-raad hanteert een [emaildisclaimer](#).

Van:

Verzonden: woensdag 16 november 2011 15:37

Aan:

CC:

Onderwerp: Brief PISA

Urgentie: Hoog

Beste

Zoals afgesproken met _____ treft u bijgevoegd de betreffende brief aan.

Mocht u vragen hebben dan horen wij deze graag. Alvast bedankt voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

Cito Internationaal

Aan het college van bestuur,

In het voorjaar van 2012 wordt het *Programme for International Student Assessment (PISA)* in Nederland uitgevoerd. Een van de scholen binnen uw bestuur is via een steekproef geselecteerd hieraan deel te nemen. Onlangs is deze school door een PISA-ambassadeur van Cito benaderd over de deelname aan PISA. Helaas is daarna geen toestemming gegeven de toets af te nemen op school. Met deze brief wil ik u wijzen op het belang van PISA voor het onderwijs in Nederland.

PISA is opgezet om onderwijssystemen over de hele wereld te vergelijken en zo zicht te krijgen op de factoren die bijdragen aan het succes van deze systemen. Op de scholen uit de steekproef worden dertig 15-jarige leerlingen geselecteerd deel te nemen aan PISA. Deze leerlingen maken een toets waarin hun kennis en vaardigheden op het gebied van wiskunde, lezen en natuurwetenschappen getoetst worden. De leerlingen en de schoolleider van de geselecteerde scholen vullen bovendien een vragenlijst in. Hiermee wordt onder andere informatie verzameld over de achtergrond van de leerlingen en over het beleid, de organisatie en de middelen van de school. Door deze gegevens te koppelen wordt inzicht verkregen in de kwaliteit van het onderwijs in Nederland.

In 2012 nemen meer dan 400.000 leerlingen uit 67 landen over de hele wereld deel aan PISA. De resultaten voor Nederland worden alleen in de internationale vergelijking opgenomen als aan strenge steekproefcriteria wordt voldaan. Om deze reden is het van groot belang dat geselecteerde scholen daadwerkelijk meewerken aan het onderzoek.

Als voorzitter van de VO-raad hecht ik veel waarde aan deelname van Nederland aan dit internationale onderzoek. Ik zou daarom een beroep willen doen op uw rol als bestuurder en wil u hierbij verzoeken deelname aan PISA te bespreken met de schoolleiding van de geselecteerde school uit uw bestuur. In bijlage 1 vindt u de gegevens van de school, inclusief de naam van de PISA-contactpersoon. Het is helaas niet toegestaan deze school te vervangen door een andere school binnen uw bestuur.

Ik hoop van harte dat u de betreffende school kunt overtuigen van het belang mee te werken aan PISA.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter VO-raad

Bijlage 1: Schoolgegevens
Bijlage 2: Informatiefolder PISA
Bijlage 3: Praktische informatie PISA-afname

28

Van:
Verzonden: maandag 7 november 2011 16:28
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: stand werving PISA

Dag

Hierbij het bestand met daarin 4 tabbladen:

NEE: scholen uit de eerste ronde die tot nu toe geweigerd hebben deel te nemen
MISSCHIEN: scholen uit de eerste ronde waarvoor we nog uitsluitel moeten krijgen
JA: scholen die toegeln de blauwe kolommen de contactinformatie: naam school, naam contactpersoon en
BRIN-VES. In de kolom 'school_notes' staat voor sommige scholen aanvullende informatie (bijv: is opnieuw benaderd en heeft écht nee gezegd).

Van:
Verzonden: maandag 7 november 2011 13:20
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: stand werving PISA

Dag

De nieuwe stand is nu als volgt:

105 x JA
64 x NEE
32 x ?

Zoals je ziet, is de situatie er nog zorgelijker op geworden... Wij gaan ondertussen door met het nabellen van de nee-zeggers.

Het overzicht van de scholen + contactpersonen ontvang je later deze middag van ons.

Groeten,

Van:
Verzonden: maandag 7 november 2011 9:38
Aan:
Onderwerp: RE: stand werving PISA

Dag :

begrijp ik nu dat jullie er nog 55 moeten benaderen en wel voor het eerst of worden die opnieuw benaderd ?
Komt er daarna nog een ronde. En wanneer benaderen ambassadeurs scholen en wanneer doen jullie dat per telefoon.

Van onze kant hebben wij mogelijk nog een suggestie/middel om scholen alsnog over te halen.;
Mijn directeur heb ik geïnformeerd over de wervingsproblemen bij PISA en hij heeft meteen met voorzitter VO raad gebeld, zo werd mij aldus gemaïld:
.....hij wil graag helpen. Hij vind ook dat de scholen zouden moeten meedoen. Hij wil graag weten welke scholen/besturen niet willen meedoen. Kan jij dat via Cito achterhalen? En dat morgen aan het eind van de dag aan sturen, dan kan hij het aan doorgeven. Moet morgen want woensdagochtend

heeft VO-raad bestuursvergadering en daar kan het dan besproken worden. Hoor graag van je.
Groeten,

Dus de vraag is of jij een lijst met scholen eventueel met contactpersonen kunt leveren van scholen uit de steekproef die niet mee willen doen aan PISA 2012

groet

Van:

Verzonden: vrijdag 4 november 2011 17:47

Aan:

Onderwerp: stand werving PISA

Beste

Hierbij een onofficieel – want nog niet alles verwerkt – overzicht van de werving voor PISA:

JA 93 scholen
NEE 53 scholen
? 55 scholen

Nagebeld: 11 scholen, waarvan er 3 alsnog meedoen.

Lichtpuntje: Tussen de 'nee'-zeggers zitten wellicht nog enkele zeer kleine (2 of minder PISA-IIn) scholen, die mogen we uitsluiten van deelname.

Zoals je ziet gaat het dus niet de goede kant op: uit de eerste ronde moeten we minimaal 135 scholen binnenhalen om ook nog enige marge (4 scholen) te hebben voor latere uitval.

Bij het nabellen weten we sommige scholen alsnog over te halen door de toetsafname in te korten, maar voor andere scholen spelen toch andere redenen:

- ongunstige afnameperiode (examentijd vmbo)
- 'toetsmoe'
- bezwaar tegen gebruik resultaten voor onderwijshervormingen
- deelname toegezegd aan andere onderzoeken (bijv. Rekentoets VO)

Zoals je begrijpt zijn deze argumenten zijn voor ons niet weerlegbaar. Wij doen ondertussen natuurlijk ons uiterste best om voldoende scholen binnen te halen en gaan maandag vol goede moed verder scholen (opnieuw) te benaderen.

Mocht jij nog suggesties (middelen) hebben om scholen over te halen tot deelname, dan horen we dat erg graag.

Een fijn weekend,

eg

Van:

Verzonden: donderdag 3 november 2011 16:43

Aan:

Onderwerp: RE: werving scholen PISA

Dank voor je bevestiging. Ik zal je op de hoogte houden van het aantal scholen dat interesse heeft.

Het klopt dat de 30 leerlingen per school ook nog eens verschillende boekjes maken, maar door te werken met *plausible values* is met categorieën van opgaven waarschijnlijk wel iets te doen (heb ik me laten vertellen). Ook zouden we bijvoorbeeld achtergrondgegevens kunnen koppelen aan de resultaten. Al met al moet er wel iets bruikbaar uit te halen zijn voor de school verwachten wij.

Groeten,

Van:

Verzonden: donderdag 3 november 2011 16:34

Aan:

Onderwerp: RE: werving scholen PISA

Beperkt budget moet kunnen
Doe maar geen leerlingresultaten

Overigens is het ook niet zo dat leerlingen maar een deel van de opgaven maken ?
Ook dat bemoeilijkt de vaststelling hoe goed ofslecht een school het doet, vergeleken met andere scholen (met deels andere opgaven)

Van:

Verzonden: donderdag 3 november 2011 16:24

Aan:

Onderwerp: RE: werving scholen PISA

Dag

(Nog een mail van mij, anders loopt alles zo door elkaar.)

Die beperkte diagnose van schoolresultaten vind ik een goed idee. Ik heb even overlegd met de psychometricus die voor PISA 2009 ook de schoolrapportages maakte, en hij zei dat het goed mogelijk is extra analyses te doen per school. De kanttekening blijft natuurlijk altijd dat de data gebaseerd zijn op weinig leerlingen, maar de school krijgt dan in ieder geval meer informatie dan alleen het feit dat de school slecht (of goed) presteert t.o.v. overige scholen in dat stratum. We zouden natuurlijk zelfs leerlingrapportages kunnen maken, maar dat is waarschijnlijk in strijd met de anonimiteit van het onderzoek?

Mijn voorstel is dat we ambassadeurs doorgeven deze extra analyse achter de hand te houden als extraatje om scholen over halen deel te nemen (voor scholen die het beperkte nut van deelname aan het onderzoek als reden aangeven niet mee te doen). We beloven de scholen dan dat de toetsdata bij Cito nog eens nader bekeken gaan worden en dat de school een uitgebreidere rapportage ontvangt.

Afhankelijk van bij hoeveel scholen deze optie uiteindelijk wordt ingezet, zou er dan beperkt extra budget nodig zijn.

Is dat akkoord?

Groeten,

Van:

Verzonden: woensdag 2 november 2011 9:08

Aan:

Onderwerp: RE: werving scholen PISA

Hallo

Ik twijfel hier een beetje over om apart budget ter beschikking te stellen

Scholen ontvangen al jaren en komende jaren extra budget om rekenen/wiskunde en taal te verbeteren

Om aan een PISA deelname weer nieuw budget op te hangen voor zwakker presterende scholen wordt wat dubbelop.

Ook weet ik niet of een steekproef van zo'n 30 (?) 15 jarige leerlingen uit een school een echt representatief beeld oplevert van die school

Ik kan me eventueel nog voorstellen dat op basis van de uitkomsten een CITO deskundige een beperkte diagnose opstelt:

In de trant van bij dit type opgaven gaat het mis op uw school. Dat moet dan qua kosten om een beperkte hoeveelheid middelen gaan.

Als de school dan nog verder advies willen: hoe moet ik dat verbeteren, kunnen ze daarvoor dan iemand gericht inhuren.

Van:

Verzonden: dinsdag 1 november 2011 11:11

Aan:

Onderwerp: RE: werving scholen PISA

Dag

Dank voor je reactie.

Zou je misschien nog mee willen denken over het volgende: Tijdens de training voor onze ambassadeurs hebben we een discussie gevoerd over mogelijke manieren om twijfelende scholen over te halen tot deelname. Een van de ideeën toen was de mogelijkheid om scholen 'nazorg' te bieden op basis van hun PISA-resultaten. Scholen geven soms aan op zich blij te zijn met de schoolrapportage die ze van Cito krijgen na deelname aan PISA, maar vinden het jammer dat er daarna geen goede aanknopingspunten zijn voor verdere acties (in het geval van een relatief lage score). De rapportage is dan niet goed bruikbaar voor de scholen.

Wat volgens de ambassadeurs zou helpen is de mogelijkheid om de resultaten nader te bespreken, met bijvoorbeeld een deskundige van Cito. Vanuit Cito zou dit te regelen zijn (we hebben de kennis in huis), het enige probleem is dat er waarschijnlijk geen uren beschikbaar voor zijn binnen de huidige begroting - afhankelijk natuurlijk van het aantal aanvragen. (Op dit moment hebben we van één ambassadeur de vraag gekregen of dit consult aangeboden kan worden.)

Ik heb daarom twee vragen:

1. Vind je het een goed idee om op deze manier meer aandacht te besteden aan het nut van de PISA-rapportage voor de zelfevaluatie van scholen?
2. Zou hiervoor budget beschikbaar zijn vanuit het ministerie, voor het geval het niet binnen de huidige begroting te organiseren is?

Alvast weer bedankt voor je reactie.

Groeten,

Van:

Verzonden: dinsdag 1 november 2011 10:44

Aan:

Onderwerp: RE: werving scholen PISA

Dag

dit is wat we besproken hebben

ik blijf graag op de hoogte

Van:

Verzonden: maandag 31 oktober 2011 16:08

Aan:

Onderwerp: werving scholen PISA

Beste

Hieronder nog even op een rijtje wat we vrijdag telefonisch besproken hebben:

Probleem

- De deelnamecijfers van PISA 2012 blijven achter bij vorige cycli, met als een van de redenen - genoemd door de scholen - de verlengde toetstijd (van 3 uur naar 5 uur).

Voorstel

- Om de deelname aan de papieren (wiskunde)toets veilig te stellen, was daarom besloten de scholen de mogelijkheid aan te bieden niet deel te nemen aan de computertoets. Door de grotere marge voor de deelnamepercentages van de computertoets zou dit namelijk geen gevolgen hebben voor de opname van onze gegevens in de internationale database.

Risico's

- Vanuit ACER is echter het bericht gekomen dat voor de computertoets 80% van de oorspronkelijk gesampelde leerlingen getoetst moeten worden. Dit percentage wordt zeer waarschijnlijk niet gehaald als scholen de keuze krijgen geen computertoets te doen. Het grootste risico van het optioneel maken van de computertoets is daarom dat de Nederlandse data voor Problem Solving data niet in de internationale vergelijkingen gebruikt zullen worden.
- Een tweede risico vormen scholen die toezeggen deel te nemen aan beide toetsonderdelen, maar daarna alsnog afvallen doordat weigering van deelname door ouders en/of leerlingen ervoor zorgt dat het benodigde aantal leerlingen op een school niet gehaald wordt. (Welwillendheid van de school houdt niet per definitie ook welwillendheid van ouders/leerlingen in...) Hierdoor komt opname van de data van de papieren toets in de internationale database mogelijk in gevaar. Dit risico zou waarschijnlijk verkleind kunnen worden door bij geen enkele school de computertoets aan te bieden.

Besluit

- Na de risico's besproken te hebben, is besloten om 1) de computertoets toch als optioneel onderdeel te blijven zien en 2) de toets in eerste instantie wel aan alle scholen aan te bieden, zodat een nationale rapportage voor Problem Solving mogelijk blijft. Scholen die al geweigerd hebben deel te nemen worden door Cito nogmaals gebeld met deze aanbieding, de scholen die nog benaderd moeten worden krijgen de optie - bij twijfel - direct aangeboden door de ambassadeurs.

Zou je nog even kunnen bevestigen dat dit inderdaad is wat we afgesproken hebben? Alvast bedankt.

Vanaf morgen beginnen we met het nabellen van scholen, in de loop van de week zal ik je nog berichten over de stand van zaken.

Groeten,

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

30

Van:**Verzonden:** maandag 17 oktober 2011 16:14**Aan:****Onderwerp:** RE: belasting scholen bij deelname aan PISA

Dag

Dit weekend ben ik teruggekomen van de NPM-meeting in Singapore. Er waren veel positieve ervaringen met het digitale toetsen en ook veel zorgen over de lengte van de toets + vragenlijsten.

Wij zijn ondertussen begonnen met het werven van scholen en dit gaat weer moeizaam... Scholen geven o.a. aan dat ze zich zorgen maken over de beslissingen die er op basis van de PISA-gegevens genomen worden. Verder blijft het natuurlijk een probleem om leerlingen uit te roosteren (vooral voor de vmbo-4 leerlingen).

Een verplichte deelname zou dus voor het succes van PISA in Nederland zeer welkom zijn. Hoe staat het met de besluitvorming hierover? Heb je nog behoefte aan een definitievere schatting van het aantal uren voor de schoolcontactpersoon? (Wegens omstandigheden is het er hier nog niet van gekomen dit na te vragen, excuus daarvoor.)

Groeten,

Van:**Verzonden:** donderdag 29 september 2011 15:29**Aan:****Onderwerp:** Re: belasting scholen bij deelname aan PISA

Dag

Dat klinkt als een goed idee, hopelijk komt het erdoor.

Over je schatting:

- 15 min. voor beslissing deelname lijkt mij genoeg, maar ik heb het idee dit het in de praktijk vaak meer tijd kost: inbrer
- 1 uur voor de schoolcontactpersoon is aan de krappe kant, ik zou zeggen 2 a 3 uur. (Ze moeten een lokaal regelen, zor
- 45 min. voor invullen vragenlijst is prima.

Ik ben op vakantie, maar zie volgende week mijn mail wel weer.

Groeten,

[Verzonden vanaf mijn telefoon]

-----Origineel bericht-----

Van:

Verz.: 28-09-2011, 19:12

To:

Onderw.:RE: belasting scholen bij deelname aan PISA

Beste

We zijn bij OCW bezig met wetgeving rond toetsing.

In dat kader bestaat het idee om deelname door scholen aan internationaal vergelijkend onderzoek zoals PISA ook wettelijk te verplichten (was indertijd een van de aanbevelingen van de Commissie Dijsselbloem)

Voordat zoiets in de wet opgenomen kan worden is het nodig aan te geven welke belasting een dergelijke verplichting voor scholen met zich mee brengt

Graag hoor ik van jou welke belasting voor scholen PISA met zich mee brengt
Hierbij een conceptberekening

Benadering directeur en besluit tot deelname 15 minuten

Werk voor contactpersoon op school om zaken te regelen ca 1 uur

Invulling vragenlijst door directeur 45 minuten

Totaal betrokken 150 scholen (vestigingen)

Voor leerlingen worden geen kosten berekend, er is een externe testleider

De kosten van de belasting is verder vrij simpel (standaard uurtarief is € 45)
 $150 \times (1u + 1u) \times \text{€}45 = \text{€} 13.500$

Klopt dit ongeveer ?

Groet

Van:

Verzonden: dinsdaa 6 september 2011 10:33

Aan:

Onderwerp: vragenlijst PISA

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

31

Van:

Verzonden: dinsdag 10 mei 2011 12:03

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: PISA: Next meeting of the PISA Governing Board and other issues -please note the deadline of 4 February 2011

Bijlagen: PISA PGB Survey on CBA vSDG rev 5 (4)_EG.doc

Dag .

Ik heb vandaag met van Centrale Examens gesproken. Hij is verantwoordelijk voor de computereexamens. Ik heb de vragen alleen beantwoord voor Centrale Examens. Ik hoop dat je daarmee akkoord gaat.

Zie de bijlage.

Wat je tweede vraag over het PISA-rapport en zittenblijven betreft, we kunnen alleen constateren dat leerlingen antwoorden wat ze antwoorden. We hebben geen andere verklaring.

Met hartelijke groet,

Van:

Verzonden: dinsdag 26 april 2011 12:04

Aan:

Onderwerp: FW: PISA: Next meeting of the PISA Governing Board and other issues -please note the deadline of 4 February 2011

Beste

hierbij wat verlaat een enquête naar het computergebruik bij Assessment in Nederland kunnen jullie deze invullen ?

dank

Van:

Verzonden: dinsdag 26 april 2011 11:15

Aan:

Onderwerp: RE: PISA: Next meeting of the PISA Governing Board and other issues -please note the deadline of 4 February 2011

Dear

Here you go. Are you able to get onto SharePoint in general?

Regards,

From:

Sent: 26 April, 2011 9:51 AM

To:

Subject: RE: PISA: Next meeting of the PISA Governing Board and other issues -please note the deadline of 4 February

2011

Dear _____, can you send me the questionnaire **reporting your experience in using computers in the assessment of student performance** (questionnaire). By mail

The link does not work any more for me .

OECD Programme for International Student Assessment (PISA)

Next meeting of the PISA Governing Board

Please note the deadline of 4 February 2011

Dear members of the PISA Governing Board,

Several of you have asked for information on the location of the 31st meeting of the PISA Governing Board on 11-13 April 2011 to make corresponding travel arrangements. The meeting will be held Viña del Mar, Chile, at the Sheraton Miramar Hotel and Convention Center. Ground transportation from the airport in Santiago (requiring around 1.5 hours by car) to the venue will be arranged by the organisers.

I am then pleased to inform you that the PISA thematic report **Quality Time** (that deals with student learning time inside and out of school and its interrelationships with student performance) is now ready. You can download a pre-print copy of the report through the PISA SharePoint site (see [link](#)). We intend to make this report publicly available on **1 February 2011**. Also the PISA thematic report **Against the Odds** (that examines students performing well on PISA despite socio-economic disadvantage) is now available for download at our SharePoint (see [link](#)). We intend to make this report publicly available on **8 February 2011**.

Let me also draw your attention again to the **user-friendly access to the PISA online database** where you can obtain customised and visual access to the micro-level PISA data (<http://stats.oecd.org/PISA2009Profiles/#>). The development of this database is ongoing and it would be helpful to receive your feedback to allow us to develop a system that meets users' needs. Please send any comments to my colleague _____

Please also note that the **call for tender for the development of the assessment framework for PISA 2015** was issued on 23 December 2010 as planned (<http://www.oecd.org/dataoecd/14/33/46809690.pdf>). As usual, we will establish a technical review panel (for PGB approval) to review the proposals with the aim to have a proposed preferred supplier identified in time for the meeting of the PGB in April. The second stage of the call for tender concerning the context questionnaire framework and the electronic delivery platform is currently in preparation. This is now likely to be issued in February because of the need to seek expert advice on the transition from paper-based towards electronic assessment in 2015 and the specific issues that the bids should address. The draft terms of reference based on this expert advice will be shared with the PGB by the end of January 2011, with a view to the call for tender being issued by mid February.

Let me then thank those of you who have completed the questionnaire **reporting your experience in using computers in the assessment of student performance** (questionnaire). If you have not yet made your return, I would encourage you to do so as soon as possible as this will help shape the planning for computer delivery of PISA 2015 and beyond.

Last but not least, I am sending you attached a request for access to confidential material from PISA. Please let me know before **4 February 2011** if you have any concerns or objections to this request. As usual, if we do not receive any concerns or objections before this date we will consider the request as approved.

Best regards,

Advisor to the Secretary-General on Education Policy
Head of the Indicators and Analysis Division at the Directorate for Education

Organisation for Economic Co-operation and Development

13-2-2013

Survey to the PGB

Questions on EXPERIENCES USING COMPUTERS IN ASSESSING STUDENT PERFORMANCE

Following development by the PISA Strategic Development Group, the PISA Governing Board agreed to seek information from countries on their uses of computers in large-scale student assessment, testing, and examination programs and/or their capacities to do so internationally in the future. This information is needed to inform efforts to develop a plan for using computers in the PISA assessments. From PISA 2012 onward, it is anticipated that computer-based assessment will be available for all schools in countries' PISA samples.

The questions on the following pages solicit information on the "basics" of computer-based assessments, with closed-ended items on design and process, and on broader issues, with open-ended items on capacity, challenges, successes, etc.

Please send your responses to The Secretariat
will collate the material obtained and send out a summary report inviting further
comments from the PISA Governing Board.

Thank you for your participation!

Country:

Name of PGB member:

This survey asks questions about countries' uses of computers in student assessment, testing, and examination programs.

The first section asks for specific details about the use of computers in assessments, tests, or examinations in your country that are implemented system-wide (e.g., at the national/federal or provincial/regional level). The second section asks about capacity for future implementation.

The third section is broader and asks about issues in and implications from implementing computer-based assessment. Your thoughtful answers to the questions in the second section, especially, will provide valuable information for planning the future of PISA.

I. Describing Computer-Based Assessments

The first item asks about the use of computers to assess student performance.

- 1) a. Does your country currently use computers to assess student performance?
YES / NO (Please circle one)
- b. If yes, what is the name of the assessment/test/examination program in which they are used? (If there is more than one example in your country, please complete this survey individually for each example.)

National school leaving examinations

- c. If yes, please mark all those that apply from among the following choices.

The assessment/test/exam items mainly:

- Mirror the paper-and-pencil items of a paper-based assessment
- Are taken from a paper-based assessment but are enhanced by the increased functionality of the computerized environment (e.g., hypertext, audio/video)
- Have no analogy to paper-based items, either because the items have been reconceptualized or measure content or skills that are not measurable in a paper-based format

The items a student receives are:

- Presented in a linear fashion **OR**
- Selected adaptively, based on the student's responses to prior questions

Student responses are:

- Provided/recorded on paper **OR**
- Provided to/recorded by the computer

Scoring of the assessment/test/exam:

- Is manual **OR**
- Is automated and performed by the computer **OR**
- Includes both manual and automated elements

The assessment/test/exam is delivered:

- On individual laptops or computer, onto which the testing system/software has been loaded **OR**
- Using a browser on the Internet (i.e., web-based) **OR**
- Using a single computer/laptop acting as a server for local computers/laptops (i.e., server-based) **OR**
- Using a large-scale network of computers (i.e., cloud computing).

II. Capacity

1) We are interested in your country's capacity to deliver a computer-based assessment to the entire PISA sample.

a. What proportion of you country's schools in 2012 and 2015 do you expect would have computers manufactured after 2005 (a rough percentage will do)?

2012 = 65 % 2015 = 95 %

b. What proportion of you country's schools in 2012 and 2015 do you expect would have stable high speed internet access (a rough percentage will do)?

2012 = 100 % 2015 = 100 %

c. Would you have the capacity to provide hardware (e.g. laptops, server) to schools during test administrations to make up any for any lack of school hardware?
Yes, if necessary we could

III. Issues and Implications with Using Computers to Assess Student Performance

1) What was/were the purpose(s) of implementing computers to assess student performance in your country? Did the computerized assessment/test/exam, as planned or

implemented, fulfill this/these purpose(s)?

Firstly have been introduced in educational assessment to follow developments in society and in education.

Secondly to be able to exploit the value added of computerized testing.

Thirdly because of the convenience of automated scoring

Finally because of the logistics

And yes, these purposes were fulfilled

- 2) If you moved from a paper-based assessment to a computer-based format, was maintaining comparability of the assessment over time a specific goal? Was it met? How was this issue dealt with?

It was not a specific goal. Maintaining comparability has always been a goal, also for paper based testing.

- 3) What are the benefits (not including costs, see below) of using computers to assess student performance compared to paper-and-pencil assessments in the instances in which they are used in your country? That is, have they provided added value and what was that value?

Skills can be tested more effectively, e.g. integrated language skills; simulations can be used e.g. for science subjects; computer-based exams for drama, music and arts are much more versatile than paper-based ones (audio, video). Colour can be used for these exams, whereas in paper-based exams this would be too expensive. Students can work in their own tempo.

- 4) Did you encounter any problems in implementing the computer-based assessment/test/exam (e.g., with the hardware or software platform, capacity of schools for implementation, etc.)? If so, please describe.

Yes, there were problems and issues. Now all computers to be used need to be tested beforehand by the schools. There is flexibility in the exam times using parallel exam versions, so that school with capacity problems can participate. Sometimes quarantine systems are used (students being confined in a space to wait for the next exam session) The software is very robust, so that it can be used on a variety of systems, on the other hand minimum demands are made on the school computer systems.

- 5) Did you implement procedures to maintain the security of the instruments (e.g., to prevent email transfer, printing, saving locally, etc.)? If so, please describe.

A testplayer needs to be installed on each computer. Everything runs on windows, but the other windows functionalities are blocked off as soon as the testing system is running. Automatically the computers get into a secure mode.

- 6) How does the cost of implementing computer-based assessments/tests/exams compare with implementing paper-and-pencil assessments? Are they more expensive or less? In what areas have the higher costs been? The lower costs?

It is difficult to assess the balance. Computer based is cheaper in port, paper and printing, but

more expensive in development, authoring tools, encryption and passwords, schooling of test developers and assistants, helpdesk facilities, communications and support, website, hotline, information meetings for schools, development of familiarization materials for students and schools.

- 7) Has the use of computers to assess student performance affected the information that is provided to users (e.g., policy makers, schools, teachers, the public)?

Not really, the information provided is different and perhaps there is more information, especially in the initial stages of the implementation and then mostly to schools, teachers and students.

32

TER BESLUITVORMING

Aan: M

VO
Van

nota

Datum
30 november 2010

Registratienr
251704

Kopie voor
D. VO
DIV. VO

**Kopie aan en reeds
afgesteld met**
COM
Kennis

Datum afgedaan

Gekoppeld registratienr.

Deponeren in dossier

Paraaf VO
Datum

Paraaf DGPV
Datum

Aanleiding

Vandaag, 7 december 2010, verschijnt het OECD rapport over PISA 2009. De resultaten worden om 11 u gepubliceerd vanuit Parijs en er zijn die dag onder meer persbijeenkomsten in Brussel, Madrid, Berlijn, Tokyo en Washington. De meest kenmerkende resultaten zijn op dezelfde dag online te raadplegen met de OCW stelselmonitor 'Trends in Beeld' (www.minocw.trendsinbeeld.nl). CITO heeft een nationaal rapportage opgesteld waarin de resultaten voor Nederland centraal staan. Een uitgebreide samenvatting daarvan wordt u aangeboden door onderzoekers van Cito op 7 december van 9u tot 9.30 u.

PISA is het belangrijkste internationaal vergelijkende onderzoek naar vaardigheden van leerlingen. Alle OECD lidstaten en een groeiend aantal zogenaamde partnerlanden doen mee. In de meeste landen wordt PISA als de belangrijkste benchmark beschouwd voor prestaties van het onderwijsstelsel. PISA onderzoekt leesvaardigheden, wiskundige en natuurwetenschappelijke vaardigheden in een driejarige cyclus door middel van testen bij 15 jarige leerlingen. Alle drie de domeinen worden om de drie jaar getest, maar bij elke afname staat een van de drie centraal:
Lezen in 2000; Wiskunde in 2003; Science in 2006; Lezen 2009.

Resultaten van PISA 2009

Nederlandse leerlingen scoren in alle drie de domeinen ruim boven het gemiddelde van de OECD lidstaten.

Bij **lezen** scoort Nederland als 10^e van de deelnemende landen, 2^e in Europa achter Finland, de gemiddelde score is iets beter dan in 2006, met name door afname van het % zwakke lezers.

Bij **Science** scoorde Nederland als 11^e van alle landen, als 3^e van Europa achter Finland en Estland. Tov 2006 is er een kleine daling van de gemiddelde score.

Bij **Wiskunde scoort** Nederland nu als 11^e van alle landen, en 4^e van Europa (achter Finland, Zwitserland en Liechtenstein). T.o.v. 2003 en 2006 is er een

daling van de gemiddelde score. De daling is over een periode van 3 jaar net niet significant.

VO
Datum
26 november 2010

Waardering van de resultaten over 2009 in het licht van beleid

Nederland scoort bij PISA nog steeds in de subtop van de wereld en over de drie domeinen in de top 5 van Europa. Positief is de afname van het percentage zwakke en zeer zwakke lezers

Binnenkort wordt U (Nederland) uitgenodigd voor een ministeriele conferentie in Washington voor top performing `PISA countries` (maart 2011). Hierover wordt u separaat geïnformeerd in samenwerking met IB.

In de periode 2003 – 2009 zijn de gemiddelde prestaties van leerlingen voor lezen licht gedaald en voor science gelijk gebleven maar is er achteruitgang bij wiskunde (waar Nederland in 2000 en 2003 nog tot de wereldtop behoorde).

In de rankings is Nederland eveneens gedaald, naar de tiende en elfde plaats. Dat komt ook door nieuwe deelnemende en hoog scorende `landen` zoals de Chinese provincie Sjanghai en de stadsstaat Singapore. Maar ook enkele landen zijn Nederland gepasseerd: Canada, Australië, Nieuw-Zeeland.

Het behoren tot de top 5 van de kenniseconomieën, kan voor onderwijs vertaald worden naar het behalen van de top 5 van PISA. Met deze PISA uitslag is dat streven lastiger geworden.

Het regeerakkoord vraagt om versterking van de kwaliteit en de bevordering van hogere leerprestaties in het onderwijs. Verbetering van de positie van Nederland: terug naar de top 5, is gezien de afstanden tot de scores van andere landen mogelijk voor lezen en wiskunde en lastiger voor science. Streven naar een top 5 van deelnemende OESO-landen is nog eerder binnen handbereik.

Beleidsreactie/woordvoering

“Actieplan Beter Presteren”

U heeft aangegeven om n.a.v. de resultaten PISA en het voornemen om tot de beste kenniseconomieën te behoren een plan uit te brengen gericht op het verbeteren van resultaten van het Nederlandse onderwijs ofwel van Nederlandse leerlingen. Dit alles onder de werktitel “Actieplan Beter Presteren”. De contouren voor dit actieplan zijn verwerkt in een woordvoeringslijn en de adviesaanvraag aan de Onderwijsraad. Het actieplan wordt de komende tijd verder uitgewerkt, daarbij is het uiteindelijke advies van groot belang.

Adviesaanvraag Onderwijsraad

De adviesaanvraag aan de onderwijsraad is bijgevoegd (bijlage 1). Er heeft inmiddels informeel afstemming plaatsgevonden met de Onderwijsraad hierover. Pons van Wieringen heeft in grote lijnen positief gereageerd. Hij heeft het aspect van excellente docenten nog extra toegevoegd. Voorstel is nu om de brief met de

adviesaanvraag op 7 december a.s. formeel naar de Onderwijsraad te sturen en tegelijkertijd ook naar de Kamer. Deze brief bevat daarmee een eerste beleidsreactie bij het PISA-rapport. Daarmee krijgt de aanbiedingsbrief bij het rapport aan de Tweede Kamer een meer procedureel karakter. De onderwijsraad geeft aan op hoofdlijnen haar advies in februari 2011 te kunnen uitbrengen. Daarmee blijft het tempo hoog.

Woordvoeringslijn

De woordvoeringslijn bijlage 2 bevat de basis voor eventuele mediamomenten. COM denkt daarbij in de richting van een videoboodschap. Of dit ook daadwerkelijk zal plaatsvinden wordt door COM met u besproken. Ook zal hij als basis dienen voor een persbericht dat u later deze week van COM ontvangt.

Aanbieding rapport PISA 2009 op 7 december

De internationale bekendmaking van resultaten is op 7 dec in Parijs om 11 u . In Nederland ontvangt u om 9u van het CITO het Nederlandse rapport (uitdraai internet versie) en de gedrukte samenvatting. Tevens komt er om 11 u een persbericht van het CITO uit. Dit persbericht wordt opgesteld in nauwe samenwerking met uw woordvoerders.

Op dit moment is de invulling van de aanbieding nog open gelaten. COM denkt aan twee mogelijkheden:

- A) op uw kamer alleen door CITO onderzoekers. VO zal hierbij aanschuiven.
- B) in het Nieuwscafé in aanwezigheid van externen (journalisten)

COM zal u ook adviseren over de beste keuze. Bijlage 3 bevat enkele mogelijke vragen/ uitspraken voor optie A. Mocht er toch gekozen voor optie B dan biedt de woordvoeringslijn de basis voor eventuele voorbereiding.

Bent u akkoord met bovenstaande gang van zaken rondom de publicatie van de PISA-cijfers?

33

Van:

Verzonden: dinsdag 23 november 2010 10:47

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: Agenda M 7 december

Bijlagen: Persbericht Rapport PISA_2009.doc

Vergeet ik de bijlage,

Hierbij.

Van:

Verzonden: dinsdag 23 november 2010 10:38

Aan:

Onderwerp: RE: Agenda M 7 december

Hallo

is er al een concept persbericht
wat wordt er 7 dec aangeboden

de gedrukte ruime samenvatting ?
uitdraai volledig rapport ?
ook de folder ?

Van:

Verzonden: woensdag 17 november 2010 9:20

Aan:

Onderwerp: RE: Agenda M 7 december

Dag

Ik ga altijd al om 06.15 de deur uit, dus dat moet lukken.

Dank voor de informatie. Ik schrijf vandaag een eerste concept van het persbericht. Dat zal ik je sturen voor commentaar.

Groet,

Van:

Verzonden: woensdag 17 november 2010 8:53

Aan:

Onderwerp: FW: Agenda M 7 december

Hallo

Voorlopig kan de aanbieding rapportage PISA 7 dec tussen 9 en 10, vroeg opstaan dus

Van:

Verzonden: dinsdag 16 november 2010 18:00

Aan:

CC:

Onderwerp: Re: Agenda M 7 december

Ola

Politieke beschouwingen zijn dan vanaf 10u in de Eerste Kamer. Ervoor kan dus wel.... Later niet.

Dan weet je dat. En ik heb alvast t laten blokken.

Groet!

Van:

Aan:

Verzonden: Tue Nov 16 14:10:35 2010

Onderwerp: Agenda M 7 december

Hoi,

Leuk aan het po-en met VO??

Even een vraagje: 7 december worden in Parijs de PISA-cijfers bekend gemaakt. En het is gebruikelijk dat het Nederlandse rapport dan door Cito wordt aangeboden aan M. Nu weet ik dat jij daar niet overgaat en dat dat via protocol moet, maar ik dacht het is wel fijn om te weten voordat de nota de lijn ingaat of ze überhaupt die dag/ochtend tijd heeft. Zou jij voor mij even kunnen kijken, aub? Alvast thanx.

Secretariaat nam ook al niet op ☹.

Grs,

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

New address as of January 3rd 2011: Amsterdamseweg 13, Arnhem, the Netherlands.

please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Conceptpersbericht Rapport PISA-2009

Nederlandse 15-jarigen doen het internationaal gezien goed in leesvaardigheid. In wereldwijd onderzoek onder 65 landen staat Nederland op de tiende plaats. Binnen Europa scoort alleen Finland beter. Op 7 december 2010 neemt mevrouw Marja van Bijsterveldt, minister van OCW, het Nederlandse rapport over het in 2009 uitgevoerde PISA-onderzoek in ontvangst. Het rapport heeft als titel "Resultaten PISA-2009, praktische kennis en vaardigheden van 15-jarigen, Nederlandse uitkomsten van het OESO Programme for International Student Assessment (PISA) op het gebied van leesvaardigheid, wiskunde en natuurwetenschappen in het jaar 2009.

In Nederland is het Ministerie van OCW opdrachtgever van het PISA-onderzoek. De uitvoering ervan is in handen van Cito. Het doel van het PISA-onderzoek is het ontwikkelen van indicatoren voor onderwijsopbrengsten die het mogelijk maken onderwijsstelsels in kaart te brengen en met elkaar te vergelijken. Het peilingsonderzoek naar de prestaties van 15-jarigen is in 2009 uitgevoerd in 65 landen: 32 OESO-lidstaten en 33 partnerlanden of partnereconomieën.

Leesvaardigheid

Het accent van PISA lag in 2009 op leesvaardigheid. Nederlandse leerlingen staan gemiddeld op de tiende plaats. Het percentage leerlingen dat lager dan niveau 2 scoort is 14,3%. Volgens de definities van PISA zijn deze leerlingen laaggeletterd. Ze zullen moeite hebben volwaardig mee te doen in onze moderne maatschappij. Nederlandse meisjes scoren gemiddeld hoger dan jongens. Er zijn aanzienlijk meer jongens laaggeletterd dan meisjes. Onder het minimale geletterdheidsniveau 2 scoren 17,8% van de jongens en 10,7% van de meisjes. In vergelijking met andere landen is het verschil tussen meisjes en jongens echter relatief klein. In andere landen zijn de verschillen veel groter. Op drie subvaardigheidsschalen: zoeken en vinden, integreren en interpreteren en reflecteren en evalueren scoren de meisjes steeds beter dan de jongens. De verschillen zijn redelijk constant: tussen de 20 en 30 scorepunten. De scores van allochtone leerlingen liggen lager dan die van autochtone leerlingen. Allochtone leerlingen van de tweede generatie scoren hoger dan allochtone leerlingen van de eerste generatie. Zoals bijna te verwachten valt, scoren autochtone leerlingen beter dan allochtone leerlingen op de leesvaardigheidsniveaus boven niveau 2 (de ondergrens van de geletterdheid). 26,2% van de allochtone leerlingen van de eerste generatie is laaggeletterd en 17% van de allochtone leerlingen van de tweede generatie is laaggeletterd. Opmerkelijk is dat 12,4% van de autochtone leerlingen onder niveau 2 scoort, dus volgens de PISA-definitie laaggeletterd is. Het is dus een misverstand te veronderstellen dat laaggeletterdheid vooral een probleem van allochtone leerlingen is.

Wiskunde en natuurwetenschappen

Nederlandse leerlingen scoren ver boven het OESO-gemiddelde. Nederland staat daarmee op de elfde plaats. De vijf best scorende landen zijn Aziatisch, van de Europese landen scoort Finland het hoogst: het staat op de zesde plaats.

Het percentage Nederlandse leerlingen dat op of onder niveau 1 scoort is lager dan dat van de OESO-landen: 14,4% tegenover 21,8%. Iets minder dan 75% van de leerlingen op het vmbo gl/tl scoort boven het OESO-gemiddelde. In Nederland scoren jongens bij wiskunde gemiddeld beter dan meisjes. Deze verschillen tussen meisjes en jongens zijn relatief groot, met name op de laagste twee niveaus en op de hoogste twee niveaus. Uit de resultaten valt op te maken dat er onder de zwakke wiskundeleerlingen relatief meer meisjes zijn, terwijl er onder de sterke wiskundeleerlingen relatief meer jongens zijn.

Nederlandse leerlingen scoren voor natuurwetenschappen gemiddeld ver boven het OESO-gemiddelde.

Nederland staat daarmee op de elfde plaats.

Het blijkt dat leerlingen in vmbo gl/tl, havo en vwo een gemiddelde score hebben die hoger is dan het OESO-gemiddelde

In Nederland scoren bij natuurwetenschappen meisjes beter dan jongens. Echter, dit verschil is niet statistisch significant.

Nederland vergeleken met Duitsland, België en Vlaanderen

Over het algemeen liggen de gemiddelde prestaties van leerlingen in Duitsland en België lager dan die van leerlingen in Nederland. Echter, wanneer wij Vlaanderen apart bekijken, dan blijkt dat de leerlingen daar in elk van de drie gemeten vaardigheden gemiddeld beter scoren dan de leerlingen in België(totaal), Duitsland en Nederland. Dit geldt ook als we de prestaties van jongens en meisjes apart beschouwen. Ook blijkt dat, evenals in Nederland, in de buurlanden meisjes gemiddeld beter presteren dan de jongens bij leesvaardigheid en de jongens gemiddeld beter scoren dan de meisjes bij wiskunde en natuurwetenschappen.

PISA-2003 – 2009 trends

In Nederland is er nauwelijks een verandering in de gemiddelde score voor leesvaardigheid waar te nemen tussen 2006 en 2009: van 507 naar 508 scorepunten. Deze minieme stijging is echter niet statistisch significant. Alleen bij de laagst scorende leerlingen is er een significante toename van de leesvaardigheidsscore. De vaardigheid in wiskunde van 15-jarigen in Nederland is sinds 2000 geleidelijk minder geworden, maar de daling tussen 2006 en 2009 is niet statistisch significant. Voor de natuurwetenschappen geldt dat de vaardigheid van 15-jarigen in Nederland sinds 2003 minder is geworden, maar de daling tussen 2006 en 2009 is niet statistisch significant.

34

Van:

Verzonden: dinsdag 23 oktober 2012 15:55

Aan:

Onderwerp: FW: Lijntje m.b.t. twee versies eindtoets

Ter info.

Programmanager directie Primair Onderwijs,
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Van:

Verzonden: dinsdag 23 oktober 2012 15:53

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: Lijntje m.b.t. twee versies eindtoets

Hoi

De reactie is op zich prima; we draaien de volgorde iets om, om te beginnen bij datgene waar nu wél voor verantwoordelijk is... ;-)

Werkt dit?

H.gr.,

Minister Van Bijsterveldt laat in een reactie weten dat er op dit moment een wetsvoorstel voor de invoering van een centrale eindtoets in de Tweede Kamer ligt. De centrale eindtoets gaat straks uit van twee toetsen, één toets voor de meeste leerlingen en één toets voor leerlingen die wat meer moeite hebben met leren. In dat opzicht is de keuze die Cito nu maakt volledig in lijn met het wetsvoorstel.

De minister laat verder weten dat goed is dat een school kan kiezen welke leerlingen welke toets maken. Leraren weten namelijk het beste wat het kind aankan en bij welke toets de leerling zich prettig zal voelen.

Van:

Verzonden: dinsdag 23 oktober 2012 15:14

Aan:

Onderwerp: RE: Lijntje m.b.t. twee versies eindtoets

Ha

Krijg wat vragen voor m.b.t. tot citotoets.

Kun jij naar deze lijn krijgen?

15-2-2013

Minister Van Bijsterveldt laat in een reactie weten dat het heel goed is dat een school kan kiezen welke leerlingen welke toets maken. Leraren weten namelijk het beste wat het kind aankan en bij welke toets de leerling zich prettig zal voelen. Op dit moment ligt het wetsvoorstel voor de invoering van een centrale eindtoets in de Tweede Kamer. Uitgangspunt van het voorstel is dat door de centrale eindtoets naar een later moment in het schooljaar te verschuiven, het schooladvies van de basisschool centraler komt te staan bij de keus voor een school in het voortgezet onderwijs. De centrale eindtoets gaat straks ook uit van twee toetsen, één toets voor de meeste leerlingen en één toets voor leerlingen die wat meer moeite hebben met leren.

Dank en groet!

Met vriendelijke groet,

.....

Van:

Verzonden: dinsdag 23 oktober 2012 11:28

Aan:

CC:

Onderwerp: Lijntje m.b.t. twee versies eindtoets

Dag

Hierbij een lijntje n.a.v. het bericht in het ND en overige media over de 'makkelijkere' Citotoets.

- De Eindtoets Basisonderwijs is een marktproduct van Cito en in die zin gaat M/OCW er op dit moment niet over.
- Dat verandert als het wetsvoorstel 'Toetsing in het primair onderwijs' is aangenomen. Dan wordt de centrale eindtoets voor taal en rekenen onder verantwoordelijkheid van de overheid (het College van examens) ontwikkeld door Cito.
- Dit wetsvoorstel ligt nu bij de Tweede Kamer. (De Vaste Kamercommissie heeft aangegeven dat ze het wetsvoorstel met voorrang wil behandelen zodra een nieuwe minister van Onderwijs is aangetreden.)
- Het onderscheid tussen de Eindtoets Basis en de Eindtoets Niveau is in lijn met het wetsvoorstel: daarin is voorzien in een toets voor de meeste leerlingen en in een toets voor leerlingen die wat meer moeite hebben met leren (uitstroomperspectief grofweg VMBO-Kader en lager). Deze toetsen worden op dezelfde schaal gescoord en leveren dus een betrouwbare en vergelijkbare score op.
- Je kunt niet slagen of zakken voor de Eindtoets. In die zin is de Eindtoets Niveau dus niet 'makkelijker',

maar die toets brengt goed in beeld wat een cognitief minder sterke leerling wel en niet kan.

- Het is heel goed dat de school kan kiezen welke leerlingen welke toets maken: de leraar weet het beste wat het kind aankan en bij welke toets de leerling zich prettig zal voelen.

Achtergrond, niet voor de publiciteit:

Cito had dit bericht al langer op haar website staan, dat klopt.

De afstemming van dat bericht heeft niet met het kerndepartement plaatsgevonden, wel met andere partijen (waaronder het Cve en Inspectie). Cito heeft zich daarvoor verontschuldigd.

Het onderscheid tussen Eindtoets Basis en Niveau is in lijn met het implementatieplan dat onder het inhoudelijke ontwikkeltraject van de centrale eindtoets ligt, alleen het noemen van de percentages is nieuw.

Dit pakken wij verder op met Cito en Cve.

H.gr.,

! Beleidsmedewerker | Directie Primair Onderwijs | ! Ministerie van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | Postbus 16375 | 2500 BJ | Rijnstraat 50 | 2515 XP | 's-Gravenhage |

Van:

Verzonden: woensdag 13 juni 2012 9:05

Aan:

Onderwerp: FW: Cito-toets in februari (2)

rogrammamanager directie Primair Onderwijs,
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Van:

Verzonden: woensdag 13 juni 2012 7:26

Aan:

Onderwerp: Fw: Cito-toets in februari (2)

Heb al even contact gehad met

Van:

Verzonden: Wednesday, June 13, 2012 07:25 AM

Aan:

Onderwerp: Fw: Cito-toets in februari (2)

Van:

Verzonden: Wednesday, June 13, 2012 06:53 AM

Aan:

Onderwerp: Cito-toets in februari (2)

Cito-toets in februari (2)

Woensdag, 13 juni 2012 / 06:52

Nieuw bericht, meer informatie

ARNHEM (ANP) - De Cito-toets voor basisschooll leerlingen zal in 2013 niet in april, maar in februari plaatsvinden. Althans, als het aan de maker van de toets, het Cito ligt. Dat maakte het Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling (Cito) bekend.

De zogenoemde Eindtoets Basisonderwijs zal worden afgenomen op 5, 6 en 7 februari. Volgens de Cito zitten de scholen te springen om duidelijkheid over de exacte data, maar blijft het onduidelijk wanneer een wetsvoorstel over de eindtoets in de Tweede Kamer wordt behandeld.

Zolang de wet niet is aangenomen, houdt het Cito vast aan het toetsen in februari. Het Cito benadrukt echter dat als de wet wel tijdig wordt aangenomen, de minister van Onderwijs en het College voor Toetsen en Examens bepalen wanneer de toets wordt afgenomen. Dat geldt voor 2013 en voor de jaren daarna.

Ook dit jaar vond de Cito-toets in februari plaats. Zo'n 162.000 basisschooll leerlingen op ongeveer 6200 scholen deden mee aan de toets. De toets is bepalend voor het type onderwijs dat de leerling in de jaren erna gaat volgen. Volgend jaar zou de toets echter op verzoek van onderwijsorganisaties en ouders in april plaatsvinden, waardoor het oordeel van een docent over een leerling zwaarder mee zou gaan wegen.

(c) ANP 2012 alle rechten voorbehouden

15-2-2013

Van:

Verzonden: vrijdag 13 april 2012 14:29

Aan:

Onderwerp: toetsterreur

36

Ik ben deze week bij [redacted] geweest en heb vooral gesproken met haar over de mogelijke nadelen van toetsing. Uiteraard met haar gesproken over de door haar gebezigde term 'toetsterreur'. En haar uitgelegd dat hier twee zaken aan ten grondslag liggen:

1. De positie die toetsing al dan niet inneemt binnen het onderwijs. Naarmate de consequenties groter worden voor scholen/leerlingen, wanneer toetsresultaten tegenvallen, zal misbruik en fraude toenemen. Vergelijk de outputbesteding in het hoger onderwijs. Cito is pertinent tegenstander van het 'vervuilen' van toetsresultaten met teveel toegevoegde functies. Het is aan de wetgever om eventuele onwenselijke stapeling van functies expliciet te verbieden (of niet).
2. Ook de totale tijd die door leerlingen besteed wordt aan toetsen, kan een nadelig effect hebben op de mening over toetsing. We hebben daarom eens uitgerekend hoeveel tijd er feitelijk gemoeid is met het afnemen van de toetsen uit ons LOVS en de Eindtoets. Zie onderstaande tabel. Dit overzicht toont het aandeel van de toetsen van het Cito leerlingvolgssysteem, Entreetoets (eind groep 7) en Eindtoets (eind groep 8) ten opzichte van de totale onderwijstijd in 8 jaar basisonderwijs, indien een leerling **alle** beschikbare toetsen maakt. Totale onderwijstijd is 7520 uur per leerling, dit is gemiddeld per leerjaar 940 uur.

	Gr. 1	Gr. 2	Gr. 3	Gr. 4	Gr. 5	Gr. 6	Gr. 7	Gr. 8	Tot.
Toetstijd (abs.) in uren	3,33	3,33	11,97	12,77	13,43	14,10	16,35	9,51	84,79
Toetstijd (%) van de totale onderwijstijd	0,35%	0,35%	1,27%	1,36%	1,43%	1,50%	1,74%	1,01%	1,13%

Voor jou ter kennisname.

p.s. jammer dat [redacted] nog geen brief aan de Kamer wil sturen over 2013, anders dan je me vorige week vrijdag meldde. Kabinet en VVD houden de druk blijikbaar op de ketel.

Met vriendelijke aroet / with kind regards,

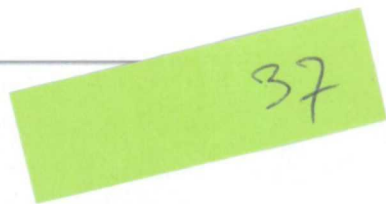
Cito

Van:

Verzonden: vrijdag 6 april 2012 10:36

Aan:

Onderwerp: FW: wetsvoorstel Eindtoets PO; uitkomst procedurevergadering 5 april

Programmamanager directie Primair Onderwijs,
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Van:

Verzonden: vrijdag 6 april 2012 10:08

Aan:

CC:

Onderwerp: wetsvoorstel Eindtoets PO; uitkomst procedurevergadering 5 april

Beste mensen,

De vaste TK-commissie van OCW heeft in de procedurevergadering van gisteren besloten dat de schriftelijke voorbereiding van het wetsvoorstel nog niet is afgerond. De SGP-fractie, waarbij de PvdA zich aansloot, heeft nog de behoefte op een aantal punten nadere tekst en uitleg van het kabinet te vragen. Dit betekent dat er een 'nader verslag' vanuit de TK komt, waarop het kabinet (M) reageert met een 'nota naar aanleiding van het nader verslag'. De inbreng voor het nader verslag is vastgesteld op 17 april a.s. voor 14.00 uur. Het zal niet lukken de kabinetsreactie per kerende post voor de procedurevergadering van 19 april a.s. aan te leveren; als streefdatum houd ik voor nu aan dat we het nader verslag voor 1 mei indienen bij de kamer. Vanwege het meireces en Hemelvaart zal het nader verslag niet eerder worden geagendeerd dan voor de procedurevergadering van 24 mei a.s. Zelfs in deze Paasperiode hoeft je niet over profetische gaven te beschikken om vast te stellen dat invoering van de centrale eindtoets in 2013 feitelijk niet meer haalbaar is. Vraag is wel hoe en wanneer we dat naar buiten kunnen brengen. Dat overleggen we binnenkort met M. In afwachting van uitkomst daarover blijft de officiële kabinetslijn van kracht: invoering in 2013.

Prettige Paasdagen,

Programmamanager directie Primair Onderwijs,
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Van:

Verzonden: maandag 2 april 2012 12:53

Aan:

Onderwerp: Re: Eindtoets 2013

38

Okee, ik zie je zo.

Van:

Verzonden: Monday, April 02, 2012 12:44 PM

Aan:

Onderwerp: RE: Eindtoets 2013

Dat had ik je nog willen vertellen: kwam vrijdag al met de mededeling dat een persbericht uit wilde doen. Ik had me niet gerealiseerd dat dat op zo'n korte termijn zou komen; had je er vandaag over willen inlichten. Heb tegen gezegd dat het slecht plan zou zijn als dat zou doen; weet niet of er nadien nog contact is geweest.

Gr.,

Van:

Verzonden: maandag 2 april 2012 12:21

Aan:

CC:

Onderwerp: Fw: Eindtoets 2013

Urgentie: Hoog

Beste

Voordat ik vanmiddag contact opneem met Cito over onderstaande 'verrassende' actie: wisten jullie hiervan? Of is het voor jullie ook een verrassing.

Groet

Van:

Verzonden: Monday, April 02, 2012 10:43 AM

Aan:

Cc:

Onderwerp: Eindtoets 2013

Daar

Cito heeft besloten om op korte termijn bijgaand persbericht te versturen.

We snappen dat het voor jullie mogelijk niet handig is qua timing. Cito is echter van mening dat het van belang is om op korte termijn duidelijkheid te verschaffen over de afnameperiode naar ouders en scholen.

Zowel de scholen als Cito zijn gebaat bij de afname in 2013 in de maand februari om zo te continuïteit te waarborgen. Indien de wet op tijd wordt aangenomen, zullen in 2013 de resultaten op de centrale eindtoets als enige gebruikt mogen worden voor het tweede onafhankelijke gegeven. Vaststellen van de afname in februari 2013 voorkomt dat scholen (en ouders) nu al afspraken gaan maken om andere toetsen/tests af te nemen voor de verwijzing dan ze normaalgesproken zouden doen. Daarnaast geeft afname in februari 2013 de scholen extra benodigde ruimte om de aanmeldings- en toelatingsprocedures aan te passen aan het later beschikbaar komen van de toetsgegevens vanaf 2014.

Uiteraard zijn we bereid om waar nodig iets aan te passen aan de tekst over het wetsvoorstel. Ik zou graag uiterlijk dinsdag een reactie van je krijgen.

Met vriendelijke groet

r Basisonderwijs

Van:

Verzonden: maandag 2 april 2012 12:21

Aan:

CC:

Onderwerp: Fw: Eindtoets 2013

Urgentie: Hoog

Bijlagen: 010412_Afname Eindtoets basisonderwijs 2013.docx

38

Beste

Voordat ik vanmiddag contact opneem met Cito over onderstaande 'verrassende' actie: wisten jullie hiervan? Of is het voor jullie ook een verrassing.

Groet

Van:

Verzonden: Monday, April 02, 2012 10:43 AM

Aan:

Cc:

Onderwerp: Eindtoets 2013

Daar

Cito heeft besloten om op korte termijn bijgaand persbericht te versturen.

We snappen dat het voor jullie mogelijk niet handig is qua timing. Cito is echter van mening dat het van belang is om op korte termijn duidelijkheid te verschaffen over de afnameperiode naar ouders en scholen. Zowel de scholen als Cito zijn gebaat bij de afname in 2013 in de maand februari om zo te continuïteit te waarborgen. Indien de wet op tijd wordt aangenomen, zullen in 2013 de resultaten op de centrale eindtoets als enige gebruikt mogen worden voor het tweede onafhankelijke gegeven. Vaststellen van de afname in februari 2013 voorkomt dat scholen (en ouders) nu al afspraken gaan maken om andere toetsen/tests af te nemen voor de verwijzing dan ze normaalgesproken zouden doen. Daarnaast geeft afname in februari 2013 de scholen extra benodigde ruimte om de aanmeldings- en toelatingsprocedures aan te passen aan het later beschikbaar komen van de toetsgegevens vanaf 2014.

Uiteraard zijn we bereid om waar nodig iets aan te passen aan de tekst over het wetsvoorstel. Ik zou graag uiterlijk dinsdag een reactie van je krijgen.

Met vriendelijke groet

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

Cito
Amsterdamsseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

Afname Eindtoets basisonderwijs 2013

Arnhem, XX april 2012 - Het wetsvoorstel van het ministerie van OCW, waarin staat dat alle leerlingen in groep 8 van de basisschool vanaf volgend schooljaar een centrale eindtoets voor taal en rekenen maken, is nog niet goedgekeurd. De verwachting is dat politieke besluitvorming nog even op zich laat wachten. Dat brengt scholen in het basis- en voortgezet onderwijs in logistieke problemen. Om scholen, leerlingen en ouders duidelijkheid te bieden, maakt Cito hierbij bekend dat de afname in 2013 plaatsvindt op 5, 6 en 7 februari.

De meeste scholen in het basis- en voortgezet onderwijs gaan deze maand aan de slag met de jaarplanningen voor het volgend schooljaar. Daarnaast zijn verwijzings- en aanmeldingsprocedures die scholen hanteren, gebaseerd op de huidige situatie. Vanwege de onzekerheid rond de centrale eindtoets op dit moment zijn veel scholen nog niet gestart met het herzien van de procedures en maken van nieuwe afspraken over de toelating. Daar is tijd voor nodig. Cito vindt dat scholen zich goed moeten kunnen voorbereiden op de afname van de eindtoets en de toelating.

Wetsvoorstel

Het wetsvoorstel voor een centrale eindtoets in groep 8 is inmiddels bij de Tweede Kamer in behandeling. Daarna moet de Eerste Kamer het wetsvoorstel nog behandelen.

Onafhankelijk advies

De Eindtoets basisonderwijs is een hulpmiddel bij het maken van de keuze voor een passend brugklatype. De toets geeft een onafhankelijk advies naast het advies van de basisschool. De Eindtoets Basisonderwijs is eigendom van Cito B.V.

Over Cito

Cito is een internationaal erkend expert op het gebied van het ontwikkelen en afnemen van examens en toetsen. Het pakket diensten en producten voor de onderwijs- en beroepspraktijk is breed en richt zich op moderne toetsvormen en volgsystemen. Daarnaast verzorgt Cito trainingen en advieswerk en onderzoekt de kwaliteit van het onderwijs. Al deze activiteiten voert de organisatie uit voor onderwijsinstellingen, overheden en bedrijfsleven in binnen- en buitenland.

■ Noot voor redactie, niet voor publicatie:

Op dit persbericht rust een embargo tot XX 2012, 01.00 uur.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met

39

Van:
Verzonden: woensdag 29 februari 2012 14:20
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Eindtoets 2011

Beste

1.
 Ook dit jaar zal Cito een 'Terugblik en resultaten' uitbrengen. Wij doen dat zodra de resultaten van alle deelnemende leerlingen verwerkt zijn.
 De Digitale Eindtoets kan nog gemaakt worden tot en met 6 april. De terugblik zal naar verwachting eind april verschijnen, met een persbericht.
 Dat persbericht wordt niet echt opgepikt door de media, omdat de afname van de Eindtoets dan al weer lang geleden is.

Volgende week komt er ook een persbericht, dat wél gretig wordt ontvangen.
 Op maandag 5 maart worden de leerlingrapporten naar de scholen gestuurd van de leerlingen van wie we de antwoorden (op papier of digitaal) vóór 22 februari hebben kunnen verwerken.
 Het betreft het overgrote deel van de leerlingen (ongeveer 145.000); we missen er dan nog een kleine 10.000.
 Dinsdag krijgt de pers van ons een persbericht onder embargo.
 Ik neem aan dat jullie dat persbericht ook graag willen ontvangen? Daar zal ik voor zorgen.

Vanaf woensdagochtend, als alle scholen de rapporten hebben ontvangen, mag er over de uitslag van de 'Citotoets' gepubliceerd worden.
 Het gaat dan om feiten en feitjes als: wat was de gemiddelde score, hoeveel leerlingen hadden alles goed, hoeveel leerlingen hadden 550 (de hoogste standaardscore), hoeveel opgaven moest je goed hebben om 550 te halen etc.

De gemiddelde score is op dat moment nog niet definitief.
 Er ontbreken immers nog 10.000 leerlingen in de analyses.
 De ervaring heeft ons geleerd dat de ontbrekende leerlingen gemiddeld niet de meest vaardige leerlingen zijn.
 Het zijn leerlingen die een Niveautoets of een Digitale Eindtoets hebben gemaakt.
 Bij de laatste groep zitten ook de leerlingen die al eerder een papieren Eindtoets hadden gedaan waarvan het resultaat erg tegenviel (deze leerlingen gebruiken de Digitale Eindtoets als een herkansing).
 De resultaten van de laatste 10.000 leerlingen zullen naar verwachting de gemiddelde standaardscore die begin maart gepubliceerd wordt ongeveer een half punt naar beneden halen.

2.
 Voor het tweede punt moet ik de hulp inroepen van [redacted] van onze afdeling POK (Psychometrisch Onderzoek- en Kenniscentrum).
 Zodra ik van haar een antwoord heb gekregen, geef ik je dat door.

Met vriendelijke groet,

Van:
Verzonden: woensdag 29 februari 2012 13:44
Aan:
CC:
Onderwerp: Eindtoets 2011

Dag

De Cito-eindtoets van dit jaar is weer achter de rug. De voorgaande jaren rapporteerde het Cito in een 'terugblik en resultaten'; het rapport verscheen op de Cito-website. Ik heb naar aanleiding daarvan op dit moment twee vragen:

1. Het Cito bracht tot dusver geen persbericht uit bij de 'terugblik en resultaten'? Misschien wil OCW wel een persbericht uitbrengen, maar wij zullen dat uiteraard tijdig en goed afstemmen met het Cito. [redacted] al dat op zich nemen.
2. Eén van doelstellingen in het Actieplan PO luidt: de onderscore van de beste 20% leerlingen op de Cito-eindtoets stijgt van tussen de 543-544 (2010) naar 545. Deze formulering hebben wij op advies van [redacted] gebruikt. Is het mogelijk dat wij een eerste trendindicatie krijgen?

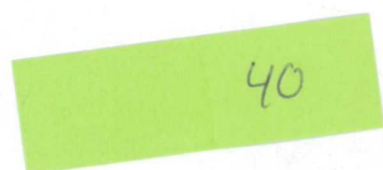
Alvast bedankt voor je reactie.

Van:

Verzonden: vrijdag 5 november 2010 16:44

Aan:

Onderwerp: FW: verplichte eindtoets PO

Programmamanager directie Primair Onderwijs,
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
2500 BJ Den Haag

tel:
e-mail:

Van:

Verzonden: vrijdag 5 november 2010 16:40

Aan:

Onderwerp: Fw: verplichte eindtoets PO

Ter info

Van:

Aan:

Verzonden: Fri Nov 05 16:29:07 2010

Onderwerp: verplichte eindtoets PO

Ik heb ons telefoongesprek van hedenochtend nog even geverifieerd bij enkele betrokken collega's. Kort het volgende:

Zij bevestigden de haalbaarheid van het door jou genoemde tijdpad (start in voorjaar 2013 en voor de geïntegreerde toets voorjaar 2015).

Wel vroegten ze nog voor het volgende je aandacht:

Wij gaan ervan uit:

- dat er op 2 niveaus getoetst gaat worden: SO/SBO en de zeer zwakke PO-leerlingen (toch 5-10%) krijgen een eigen eindtoets (is nu ook het geval)
- dat er voor zieke kinderen etc. een digitale inhaaltoets komt (is nu ook het geval)
- dat er direct na behandeling van de begroting in de 2e Kamer gestart wordt met het overleg over de voorbereidingen; er moet nog wel veel gebeuren.

Met vriendelijke groet / with kind regards,

Cito

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034

15-2-2013

6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

New address as of January 3rd 2011: Amsterdamseweg 13, Arnhem, the Netherlands.

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Van:

Verzonden: vrijdag 3 september 2010 15:46

Aan:

Onderwerp: FW: notitie verplichte centrale eindtoets

Bijlagen: Advies Centrale Eindtoets Basisonderwijs 1-09-2010.doc

41

Van:

Verzonden: donderdag 2 september 2010 11:46

Aan:

Onderwerp: FW: notitie verplichte centrale eindtoets

Van:

Verzonden: donderdag 2 september 2010 8:51

Aan:

CC:

Onderwerp: notitie verplichte centrale eindtoets

Dag allemaal,

Bijgaand ontvangen jullie onze notitie voor de verplichte centrale eindtoets.
In elk geval tot volgende week woensdag.

met vriendelijke groet

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Advies Verplichte Centrale Eindtoets voor het primair onderwijs

1 september 2010,

1 Inleiding

De Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen is inmiddels aangenomen en is per 1 augustus 2010 in werking getreden. In deze wet is opgenomen dat scholen op den duur verplicht zijn om objectieve en valide informatie over de leerlingen te verzamelen. Uit die informatie moet ten behoeve van de overdracht naar het voortgezet onderwijs blijken waar de leerlingen voor taal en rekenen staan ten opzichte van een referentieniveau. Deze verplichting gaat in op het moment dat:

- de referentieniveaus 1F en 1S zijn geoperationaliseerd;
- er toetsen voor de referentieniveaus beschikbaar zijn.

Meer specifiek betreft het toetsen voor alle vier domeinen van Rekenen en twee van de vier domeinen van Taal. Mondelinge communicatie en Schrijfvaardigheid zijn voorts nog uitgezonderd. Aan de Tweede Kamer is toegezegd dat er een onderzoek komt naar de mogelijkheden om ook bij deze twee domeinen toetsen of toetsvormen te ontwikkelen zodat de referentieniveaus volledig vastgesteld kunnen worden.

De Inspectie van het Ondewijs zal de implementatie van de wet volgen. Pas nadat het basisonderwijs gewend is aan het werken met referentieniveaus, zal de inspectie deze betrekken bij het oordeel over een school.

Het Ministerie van OCW heeft Cito de volgende vraag gesteld:

Stel dat de nieuwe regering besluit dat er een verplichte Centrale Eindtoets voor het basisonderwijs moet komen, waarin op enige wijze wordt nagegaan welk niveau de leerlingen hebben behaald ten opzichte van de vastgestelde referentieniveaus. Of nog specifieker: stel het nieuwe kabinet maakt van de Cito Eindtoets Basisonderwijs de verplichte landelijke toets van de referentieniveaus:

- 1 Welke besluiten zouden dan eerst moeten worden genomen?
- 2 Wie zou daarover moeten adviseren en wie zou erover moeten beslissen?
- 3 Hoe zou de organisatie van deze toets er dan uit moeten zien?
- 4 Zijn er daarbij meer uitvoeringen denkbaar?

Deze vragen zijn leidend geweest bij het opstellen van deze notitie. In de volgende paragrafen gaan we in op de besluiten die vooraf genomen moeten worden over de functie(s) van de verplichte centrale eindtoets (paragraaf 2) en daaraan gekoppeld de inhoud en omvang, afnametijdstip en wijze van normering (paragraaf 3). Vervolgens schetsen we in paragraaf 4 de mogelijke institutionele organisatie en in paragraaf 5 de technische organisatie. In paragraaf 6 doen we suggesties voor de invoering en in de laatste paragraaf blikken we terug op het geheel.

2 Functie(s) van de Verplichte Centrale Eindtoets

Het belangrijkste besluit dat genomen zal moeten worden, betreft de functie(s) die de verplichte centrale eindtoets dient te hebben. De functie van de toets is namelijk bepalend voor de verdere uitwerking ervan, zoals de inhoud, omvang, tijdstip van afname, inrichting van de organisatie, etc. In het licht van de invoering van de referentieniveaus, heeft de centrale eindtoets in elk geval de volgende functie:

Diagnostiek van de referentieniveaus: welk niveau heeft elke individuele leerling gehaald ten opzichte van de referentieniveaus? Dit vanuit het oogpunt van een goede overdracht naar het voortgezet onderwijs.

Bij de concrete invulling van de verplichte centrale eindtoets dient nadrukkelijk rekening gehouden te worden met het risico van het (negatieve) beeld dat '12-jarigen worden afgerekend':

- a het ontorechte idee dat leerlingen zouden kunnen zakken of slagen voor de Centrale Eindtoets, hetgeen zou impliceren dat leerlingen die het niveau niet halen, door 'beter hun best doen' of 'een jaartje extra' alsnog kunnen slagen;
- b stigmatisering en 'afschrijven door de maatschappij' van de (25%) zwakkere leerlingen die niveau 1F niet zullen halen aan het eind van de basisschool.

Bij de positionering van de verplichte centrale eindtoets moet daarom elke schijn van een centraal examen vermeden worden.

De huidige Eindtoets Basisonderwijs van Cito venvuit de volgende drie functies:

- 1 geven van een onafhankelijk advies voor het voortgezet onderwijs;
- 2 genereren van informatie bedoeld voor schoolzelfevaluatie;
- 3 genereren van informatie ten behoeve van toezicht door de inspectie van het onderwijs.

Scholen kunnen ervoor kiezen om de Eindtoets Basisonderwijs uit te breiden met het zogenaamde Opgavenboekje Extra. In dat geval venvuit de Eindtoets Basisonderwijs ook nog een diagnostische functie. Het Ministerie van OCW heeft aangegeven dat de verplichte centrale eindtoets ook de eerste van deze drie functies zou moeten vervullen. De andere twee functies zouden in eerste instantie niet meegenomen moeten worden door de verplichte centrale eindtoets, ondanks het feit dat zo'n verplichte centrale eindtoets deze functies wel vanaf het begin zou kunnen vervullen. Met de Tweede Kamer is namelijk nadrukkelijk afgesproken dat de inspectie de eerste jaren de prestaties van leerlingen op de referentieniveaus niet zal betrekken bij het kwaliteitsoordeel van een school. Uiteraard is de functie van schoolzelfevaluatie altijd mogelijk, maar deze kan niet los gezien worden van de derde functie: op het moment dat rapportages op schoolniveau worden gegenereerd zal dit al snel door derden worden gebruikt voor toezicht op de kwaliteit van het onderwijs.

Beide keuzes hebben diverse consequenties waarmee rekening gehouden moet worden. We zoomen eerst in op de combinatie van zowel de adviesfunctie als de diagnostische functie:

- *Inhoudelijk* vragen beide functies om een eigen invulling. Voor de adviesfunctie moet de toets die onderdelen bevatten die een zo goed mogelijke voorspelling geven van het succes in het voortgezet onderwijs. Voor de diagnostische functie moeten de domeinen voor Taal en Rekenen in voldoende detailniveau aan bod komen om een uitspraak te kunnen doen over het niveau van de leerlingen ten opzichte van de referentieniveaus. Vooral qua detailniveau maar ook qua vakgebied vragen beide functies niet per definitie om dezelfde inhoudelijke invulling, hetgeen ook consequenties kan hebben voor de omvang van de toets (zie paragraaf 3.1).
- Een ander punt betreft het *tijdstip* van afname. Voor de diagnostische functie op leerlingniveau is het van belang om de toets zo laat mogelijk in groep 8 af te nemen, zodat de informatie die wordt doorgegeven aan het voortgezet onderwijs zo recent mogelijk is. De adviesfunctie daarentegen vraagt dat de toets duidelijk vroeger in het schooljaar wordt afgenomen, zodat de school voor primair onderwijs het onafhankelijke advies kan meenemen in de uiteindelijke advisering en de scholen voor voortgezet onderwijs tijdig over deze informatie beschikken in verband met de planningen voor het volgende schooljaar (zie ook paragraaf 3.2).

De keuze om de *functies schoolzelfevaluatie en toezicht niet (direct) mee te nemen* wordt ingegeven door een aantal argumenten. Zo is de verplichte centrale eindtoets op de eerste plaats bedoeld om diagnostische informatie te verstrekken over het niveau van de leerlingen ten opzichte van de referentieniveaus en niet zozeer over het kwaliteitsniveau van de scholen. Daarnaast vraagt invoering van de referentieniveaus tijd van de scholen voor de implementatie ervan. Vandaar de afspraak met de Tweede Kamer dat de inspectie pas op termijn de leerlingprestaties op de referentieniveaus betreft bij de beoordeling van opbrengsten. Tot die tijd worden de opbrengsten beoordeeld volgens de huidige werkwijze van de inspectie. Bij de evaluatie van de *Wet referentieniveaus Nederlandse taal* en van de *Wet Goed onderwijs*, goed bestuur zal gekeken worden welke rol de referentieniveaus kunnen spelen. Als en/voor gekozen wordt om de Eindtoets Basisonderwijs in te zetten als verplichte centrale eindtoets, dan leidt deze afspraak met de Tweede Kamer mogelijk tot een probleem:

- De Eindtoets Basisonderwijs wordt, net als het Schooleindonderzoek en het Drempelonderzoek 678 - op dit moment gebruikt als een belangrijke gegevensbron voor de Inspectie van het Onderwijs voor het toezicht op de schoolkwaliteit. Nadat de toets is aangepast aan de meting van de referentieniveaus is het de vraag of de resultaten ervan nog gebruikt mogen worden bij de beoordeling van de opbrengsten. Dit kan immers gezien worden als een schending van de afspraak met de Tweede Kamer. Bij zo'n interpretatie betekent het inzetten van de Eindtoets Basisonderwijs als verplichte centrale toets voor de referentieniveaus dat de

inspectie haar belangrijkste gegevensbron wordt ontnomen, aangezien deze de functie van toezicht niet meer zou mogen vervullen. Een wat pragmatischer interpretatie laat het huidige toezichtkader voor de opbrengsten intact en gebruikt wel de resultaten op de Eindtoets Basisonderwijs, maar niet de interpretatie van de resultaten in termen van referentieniveaus¹.

- Daar komt bij dat de scholen die andere schoolvorderingentoetsen gebruiken voor de advisering, die naar alle waarschijnlijkheid niet meer zullen afnemen. En dus ook die toetsen verdwijnen als gegevensbron voor de inspectie.

In de rest van deze notitie gaan we uit van twee mogelijke scenario's die als uitersten van een continuüm kunnen worden beschouwd. Aan de hand van deze twee scenario's schetsen we de consequenties van de keuzes die gemaakt kunnen en moeten worden.

Scenario 1 Brede verplichte centrale toets, gericht op de diagnostische functie en de adviesfunctie

In dit scenario gaan we uit van één verplichte centrale eindtoets die beide functies in zich verenigt en optimaal vervult: de diagnostische functie ten behoeve van gedetailleerde informatie op leerlingniveau wat betreft de referentieniveaus en de adviesfunctie richting voortgezet onderwijs. Uitgaand van de Cito Eindtoets Basisonderwijs hebben we het in dit geval over het aanpassen van deze toets richting een verplichte centrale toets om aan beide functies te voldoen. Zoals hierboven al is aangegeven, heeft dit scenario – in elk geval tot het moment waarop de wet geëvalueerd wordt - consequenties voor het inspectietoezicht. De inspectie kan de Eindtoets mogelijk niet meer als bron gebruiken. Hiervoor zal een oplossing gevonden moeten worden.

Scenario 2 Beperkte verplichte centrale toets, uitsluitend gericht op de diagnostische functie

In dit scenario komt er een verplichte centrale eindtoets die een globale indicatie geeft van het niveau dat elke leerling heeft behaald ten opzichte van de referentieniveaus voor Nederlandse taal en rekenen. Voor de adviesfunctie gaan we uit van de bestaande praktijk in het primair onderwijs: scholen en besturen kiezen zelf welke toets of test ze gebruiken voor het onafhankelijk advies. Het inspectie kan in dit scenario de Eindtoets blijven gebruiken als belangrijke informatiebron waardoor er niet zoveel verandert aan het toezicht.

3 Nadere invulling op basis van de functie(s)

3.1 Inhoud en omvang

In de vorige paragraaf is al aangegeven dat de inhoud van de verplichte centrale eindtoets mede bepaald wordt door de functie(s) die deze moet vervullen. In deze paragraaf gaan we hier dieper op in.

Wat betreft de *diagnostische functie* is het een noodzakelijke voorwaarde dat de referentieniveaus 1F en 1S voldoende specifiek worden geoperationaliseerd. De commissie Meijerink heeft in haar publicaties inhoudelijke beschrijvingen gemaakt van deze domeinen gekoppeld aan de verschillende referentieniveaus, waaronder 1F en 1S. Daarnaast is reeds de keuze gemaakt dat vooralsnog van Taal twee van de vier domeinen getoetst moeten worden en van Rekenen alle vier domeinen. Om concrete toetsen te kunnen maken, zijn nog nadere keuzes nodig wat betreft de inhoud:

- De concrete operationalisering van de referentieniveaus 1F en 1S: welke kennis en vaardigheden moeten leerlingen beheersen om te kunnen zeggen dat zij voldoen aan deze niveaus?
- Welke specifieke onderdelen dienen per domein in de toets aan bod te komen en in welke verhouding? Elk domein is zo omvangrijk dat het onmogelijk is om alles te toetsen, los nog van de onaanvaardbaar hoge toetslast die het gevolg daarvan zou zijn. Dat betekent dus dat keuzes gemaakt moeten worden die de basis vormen voor de concrete invulling van de toets. Dit wordt ook wel het vaststellen van de toetsmatrijs genoemd: welke inhoudsgebieden en opgaventypen moeten in welke verhouding voorkomen in de toets? Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden, zullen de referentieniveaus concreter gestalte krijgen. Maar dat zal altijd een steekproef betreffen van alle mogelijke opties, ook binnen de domeinen. Dat wat niet in de

¹De vraag blijft dan bestaan hoe de inspectie om moet gaan met de resultaten van scholen die tot nu toe de Eindtoets Basisonderwijs niet gebruiken.

toetsmatrijs staat, loopt het risico door het onderwijsveld te worden gezien als niet relevant voor de referentieniveaus en dus het onderwijs. Bij de beantwoording van deze vraag dient dan ook rekening gehouden te worden met het huidige (en gewenste) aanbod in het primair onderwijs.

- En nog specifiek: van welke moeilijkheidsgraden dienen de opgaven in de toets te zijn? Met daaraan gekoppeld de vraag: bij welke prestatie op de toets leggen we de cesuur voor 1F en 1S (zie paragraaf 3.3).
- Hoe specifiek dienen de uitkomsten van de toetsing te zijn? Volstaan totaalscores per domein of is specifiekere informatie nodig? Deze vragen moeten mede beantwoord worden met het oog op de bruikbaarheid van de informatie voor de ontvangende school voor voortgezet onderwijs: welke informatie is voor hen zinvol en te gebruiken?

Uit bovenstaande kunnen we afleiden dat bij de inhoudelijke invulling voor de diagnostische functie diverse partijen betrokken moeten worden: inhoudelijk experts en het scholenveld voor primair en voortgezet onderwijs (zie ook paragraaf 4).

Voor de adviesfunctie hoeven alleen die onderdelen in een toets opgenomen te worden die de beste voorspelling geven van het succes in het voortgezet onderwijs. Welke onderdelen dat zijn, wordt bepaald op basis van longitudinaal onderzoek. Het onderwijsaanbod is daarbij wel een uitgangspunt, maar volledige dekking van domeinen Taal en Rekenen is daarvoor niet noodzakelijk en ook niet het streven. Zo weten we op basis van meerjarig onderzoek dat begrijpend lezen, spelling en rekenvaardigheid, maar ook studievaardigheden – de laatste is geen onderdeel van de referentiedomeinen – de beste voorspellers zijn voor dat succes. De uitkomst van een dergelijke toets is niet een niveauaanduiding per (sub)domein of vakgebied, maar één score die een indicatie geeft voor het best passende type voortgezet onderwijs. Het gewicht dat de diverse onderdelen krijgen in die totaalscore wordt bepaald op basis van onderzoek.

Ongeacht de functie van de toets liggen nog de volgende keuzes open:

- *Maken we één toets voor alle leerlingen, of komen er toetsen op meerdere verschillende niveaus?*
De verschillen in vaardigheid tussen 12-jarigen zijn groot, groter dan het verschil in referentieniveaus 1F en 1S zou kunnen suggereren. Zeker omdat de verplichte centrale toets ook bruikbaar moet zijn in het SBO en het SO (met uitzondering van ZML en MG). Op dit moment moeten we er vanuit gaan dat voor 25% van de leerlingen opgaven op niveau 1F (te) moeilijk zijn en voor 50% van de leerlingen opgaven van niveau 1S. Omgekeerd zijn dus opgaven van niveau 1F voor 75% van de kinderen (te) makkelijk en opgaven van niveau 1S voor 50% van de leerlingen. Indien gestreefd zou worden naar één toets voor alle leerlingen, dan zal de omvang ervan onaanvaardbaar groot worden, om ervoor te zorgen dat de toetsen voor alle leerlingen voldoende diagnostische informatie opleveren, wordt de omvang van de toets onaanvaardbaar groot. Een toets van beperktere omvang zal leiden tot: frustratie bij de zwakkere leerlingen die vrijwel geen enkele opgave goed kunnen maken; onvoldoende specifieke diagnostische informatie voor deze zwakke leerlingen en ten behoeve van het onderscheid LWOO/PrO; eveneens onvoldoende specifieke informatie voor het onderscheid tussen havo en vwo.
Op basis van bovenstaande adviseren we dan ook om de verplichte centrale eindtoets minimaal op twee niveaus te ontwikkelen, waarbij het van belang is te zorgen voor een goede vergelijkbaarheid door middel van een (psychometrische) koppeling tussen de varianten. Dit sluit aan bij de huidige praktijk van de Eindtoets Basisonderwijs waarbij de Niveautoets is ontwikkeld voor leerlingen met leerachterstand die gemiddeld genomen presteren op het niveau van groep 6.
- *Hoe gaan we om met specifieke doelgroepen, zoals leerlingen met een zware visuele handicap, leerlingen met dyslexie en dyscalculie?*
De keuzes daarin zullen verschillen, afhankelijk van de functie van de toets. Nemen we leerlingen met dyslexie als voorbeeld. Deze leerlingen mogen in het voortgezet onderwijs gebruik maken van hulpmiddelen zoals voorleessoftware om hun gebrekkige technische leesvaardigheid en spellingvaardigheid te compenseren. Bij maken van een toets bedoeld om succes in het voortgezet onderwijs te voorspellen, is het dan ook heel legitiem om hen met deze hulpmiddelen de toets te laten maken. Daarom heeft de Eindtoets Basisonderwijs ook een gesproken versie. Als we echter willen bepalen hoe hun begrijpende leesvaardig-

heid is ten opzichte van de referentieniveaus, dan is het meest zuivere om ze de toets zonder hulpmiddel te laten maken. Dat betekent dus dat beide functies tegenstrijdige eisen stellen aan de afnamecondities.

- *Vernieuwen we de inhoud elk jaar of doen we dat niet?*

De belangrijkste reden om een toets elk jaar te vernieuwen, is het voorkomen dat de toets bekend raakt in het onderwijs en daardoor snel zijn waarde verliest. Naarmate het belang van de toets groter is, is het des te belangrijker om de toets elk jaar te vervangen. Indien de verplichte eindtoets zowel een diagnostische functie als een adviesfunctie heeft, is ons advies om de inhoud jaarlijks te vervangen. Dit is ook de reden waarom de Eindtoets Basisonderwijs elk jaar wordt vernieuwd. Een belangrijk vraagstuk daarbij is de vergelijkbaarheid van toetsen over de jaren heen (zie ook paragraaf 3.3).

Tot slot is er nog de kwestie van de omvang van de verplichte centrale eindtoets. De omvang hangt samen zowel samen met de functie van de toets als met de gewenste mate van specificiteit van de rapportage. Laten we de omvang van de huidige Eindtoets Basisonderwijs – drie dagdelen – als uitgangspunt nemen. Deze omvang is voldoende om zowel de adviesfunctie te kunnen vervullen, als om een globale indicatie te geven voor de prestaties van de leerlingen op de hoofdonderdelen Taal, Rekenen-Wiskunde, Studievaardigheden en Wereldoriëntatie. Scholen kunnen enpor kiezen om naast de Eindtoets Basisonderwijs, het Opgavenboekje Extra af te nemen, hetgeen nog eens twee dagdelen toetsing vraagt. In dat geval wordt een gedetailleerd leerlingprofiel opgesteld waarin ook op subonderdelen gerapporteerd wordt, zoals Begrijpend lezen bij taal en Getallen en bewerkingen bij Rekenen-Wiskunde. Uitgaand van deze ervaringsgegevens, kunnen we stellen dat een verplichte centrale eindtoets die redelijk specifieke informatie verstrekt over de referentieniveaus én de adviesfunctie dient te vervullen, een omvang vraagt van vijf dagdelen toetsing; mits de toets in elk geval op twee niveaus wordt aangeboden.

Dit is een behoorlijke toetslast voor de leerlingen. Indien een minder omvangrijke toetslast gewenst is, zullen leerlingen minder opgaven maken en dat heeft gevolgen voor de onderdelen waarop gerapporteerd wordt. Voor elk onderdeel waarop apart gerapporteerd wordt, is namelijk een minimaal aantal opgaven vereist om een betrouwbare en valide resultaat te kunnen berekenen. Simpelweg kan gezegd worden: hoe gedetailleerder de gewenste rapportage, des te omvangrijker is de vereiste totale omvang van een toets. De omvang van de verplichte centrale eindtoets kan alleen teruggedrongen worden door op leerlingniveau minder specifiek te willen rapporteren, bijvoorbeeld alleen op de hoofdonderdelen Taal en Rekenen, of op slechts een selectie van de subonderdelen. In dat geval zou de overheid ervoor kunnen kiezen om gedetailleerdere informatie op subonderdelen in beeld te brengen op systeemniveau, volgens de werkwijze die bekend is van PPON.

3.2 *Tijdstip van afname*

Al eerder in deze notitie hebben we aangegeven dat de afnameperiode van de verplichte eindtoets samenhangt met de functies van de toets: voor de diagnostische functie zo laat mogelijk in groep 8 om zo up-to-date mogelijke informatie te kunnen doorgegeven aan het voortgezet onderwijs, voor de adviesfunctie veel vroeger in het schooljaar zodat het primair onderwijs de resultaten kan meenemen in de uiteindelijke advisering én de scholen voor voortgezet onderwijs tijdig over deze informatie beschikken in verband met de plaatsing van leerlingen voor het volgende schooljaar.

Daarnaast speelt nog een ander argument een rol bij het bepalen van het afnametijdstip, namelijk het optimaal benutten van de ondervijstijd in het primair onderwijs. Juist vanwege dit argument heeft de PO-raad gepleit voor verplaatsing van de Eindtoets Basisonderwijs naar een zo laat mogelijk tijdstip in groep 8. De huidige afnameperiode – de eerste week van februari – zou ertoe leiden dat scholen en leerlingen in de daaropvolgende maanden niet meer effectief onderwijs geven respectievelijk volgen. De VO-raad daarentegen wil liever een vroegere afname in verband met plaatsing van leerlingen. In 2010 loopt een pilot Verplaatsing Eindtoets Basisonderwijs in een aantal regio's om na te gaan welk effect een verplaatsing (van begin februari naar eind maart) heeft op de prestaties van leerlingen. De resultaten hiervan worden eind 2010 verwacht en zullen belangrijke informatie opleveren om de keuze voor de afnameperiode te onderbouwen.

3.3 Wijze van normeren en kwaliteitsbewaking

De wijze waarop normering en kwaliteitsbewaking plaats moet en kan vinden, is wederom verschillend voor beide functies van de toets. Voor de adviesfunctie is dit het meest eenduidig: de toets moet leiden tot een advies dat een goede voorspelling geeft van succes in het voortgezet onderwijs, ook wel criteriumvaliditeit genoemd. Longitudinaal onderzoek naar schoolloopbanen van leerlingen vormt de basis voor het koppelen van scores aan adviezen. Simpel gezegd komt het erop neer dat de keuze of een leerling met een bepaalde score bijvoorbeeld het advies vmbo-t of havo krijgt, bepaald wordt door de mate waarin uit onderzoek blijkt dat leerlingen met die score succesvol zijn in deze vormen van voortgezet onderwijs. De Cotan speelt een essentiële rol bij de kwaliteitsbewaking van deze (en andere) toetsen. Deze onafhankelijke commissie beoordeelt of een toets waarmaakt wat deze belooft, en dus in het geval van een adviesfunctie: of de toets daadwerkelijk leidt tot een betrouwbare en valide voorspelling van succes in het voortgezet onderwijs.

Voor de diagnostische functie ligt dit anders. De toets dient in dat geval om vast te stellen welk niveau een leerling heeft behaald ten opzichte van de referentieniveaus 1F en 1S. De cruciale vraag hierbij is: wat zijn die referentieniveaus 1F en 1S nu exact? Deze vraag is niet eenvoudig en eenduidig te beantwoorden. Dit heeft op de eerste plaats te maken met de onlosmakelijke samenhang ervan met de concrete inhoud van de toets. In paragraaf 3.1 zijn de diverse keuzes benoemd die daarbij gemaakt moeten worden en hebben we het gevolg daarvan benoemd: dat de definitieve toetsmatrijs een selectie van het totaal aan mogelijkheden betreft. Om de diagnostische functie goed te vervullen is het in elk geval van belang dat de invulling van de toetsmatrijs geaccepteerd wordt door experts en scholenveld als zijnde de kern van wat in het primair onderwijs is onderwezen en naar het voortgezet onderwijs overgedragen moet worden.

Een toetsmatrijs met voldoende draagvlak is stap 1, maar de volgende stap is die van de normering: hoe bepalen we nu of (en in welke mate) een leerling voldoet aan de referentieniveaus? Met andere woorden, hoe bepalen we de cesuur voor 1F en 1S? Daarvoor zijn grofweg twee opties mogelijk:

- een absolute normering via standard setting, bijvoorbeeld voor niveau 1F moet een leerling 80% van de opgaven met een specifieke moeilijkheidsgraad goed maken of een bepaalde vaardigheidsscore behalen;
- een relatieve normering, bijvoorbeeld om niveau 1F te krijgen moet een leerling hoger scoren dan percentiel 25 (dat is de toetsscore die door 75% van de leerlingen wordt behaald en door 25% niet gehaald).

Vanuit de optiek dat een referentieniveau een vast ijkpunt zou moeten zijn, ligt een absolute normering meer voor de hand dan een relatieve normering. De vraag blijft echter: hoe bepaal je bij een eerste versie van een concrete toets welke toetsscore voldoet aan dat ijkpunt? We stellen voor om deze keuze pas te maken wanneer de toets voor de eerste keer wordt samengesteld en afgenomen. Daarbij zullen we uitgaand van de uitspraken van de commissie Meijerink (75% 1F en 50% 1S) deze punten vastleggen op de toets en vervolgens voorleggen aan experts. Het moge duidelijk zijn dat ook hiervoor consensus en draagvlak belangrijk is bij experts en scholenveld en dat deze bepaling daarom samen met hen gedaan moet worden.

Net als nu bij de Eindtoets Basisonderwijs kan als het ijkpunt eenmaal is vastgesteld, via een specifieke dataverzameling en een statistische procedure die equivalering wordt genoemd, de vergelijkbaarheid over de jaren heen worden geborgd. Ons advies is om deze procedure als volgt uit te voeren, en/ of uitgaand dat de toets jaarlijks vernieuwd wordt:

- de eerste keer dat de verplichte centrale eindtoets wordt afgenomen, vindt de definitieve ijking van de referentieniveaus plaats;
- alle opgaven worden twee maal geproeftoetst alvorens ze in een definitieve toets worden opgenomen zodat de kwaliteit en moeilijkheidsgraad van de items vooraf bekend is;
- equivalering tussen toetsen van verschillende niveaus en verschillende jaren vindt plaats door ankering in proeftoetsen en gericht onderzoek bij een aantal scholen;
- elke 3-5 jaar wordt onderzocht in welke mate het vastgestelde referentieniveau gehandhaafd kan blijven;

Bovengenoemde werkwijze komt – op het eerste gedachtestreepje na – overeen met de werkwijze voor de huidige Eindtoets Basisonderwijs.

3.4 Consequenties voor beide scenario's

Uit het voorgaande wordt duidelijk dat beide functies andere, soms tegengestelde eisen, stellen aan een toets. Deze hebben we tegenover elkaar gezet, waarbij telkens de eerstgenoemde eis betrekking heeft op de diagnostische functie en de tweede op de adviesfunctie:

- inhoud: invulling van alle relevante domeinen van Taal en Rekenen op voldoende detailniveau versus invulling op basis van voorspellende waarde voor het van succes in voortgezet onderwijs;
- rapportage: gedetailleerd per (sub)domein versus totaalscore gekoppeld aan advies vervolgonderwijs;
- omvang: zeker 5 dagdelen gezien de gewenste mate van detailniveau versus beperktere omvang mogelijk mits voldoende betrouwbare voorspelling;
- afnameperiode: zo laat mogelijk in verband met recentheid gegevens en maximaliseren onderwijstijd versus vroeger in verband met plaatsing in het voortgezet onderwijs;
- wijze van omgaan met specifieke doelgroepen: niet versus wel toestaan van hulpmiddelen;
- wijze van normering: op basis van vooraf vastgestelde ijkpunten versus op basis van een optimalisatie van een betrouwbare voorspelling van schoolsucces.

Wat zijn de consequenties hiervan voor de beide scenario's?

Scenario 1 Brede verplichte centrale eindtoets

Uitgangspunt in dit scenario is dat de brede verplichte centrale eindtoets beide functies optimaal zal vervullen.

Dat betekent voor de invulling van deze toets in elk geval het volgende:

- De toets moet voldoende opgaven bevatten van alle relevant geachte (sub)domeinen van de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen zodat gedetailleerde informatie beschikbaar komt voor de overdracht naar het voortgezet onderwijs. Daarbovenop bevat de toets opgaven van andere domeinen die van belang zijn voor het voorspellen van schoolsucces.
- Het afnemen van de toets zal 5 dagdelen vergen van de scholen en leerlingen.
- Rapportage op leerlingniveau bevat zowel het advies voor voortgezet onderwijs, als gedetailleerd informatie over het behaalde niveau ten opzichte van de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen.
- Het bepalen van de afnameperiode is niet eenvoudig aangezien de optimale periode voor beide functies niet gelijk is én sprake is van tegengestelde wensen en belangen van het primair en voortgezet onderwijs. Bij een zo laat mogelijke afname zal het voortgezet onderwijs de procedures voor plaatsing moeten aanpassen, een zo vroeg mogelijke afnemen betekent dat de diagnostische informatie gedateerd kan zijn op het moment van overdracht naar het voortgezet onderwijs.
- Twee verschillende vormen van normering en zullen dus met elkaar verenigd moeten worden.

In het geval dat de Eindtoets Basisonderwijs ingezet wordt als verplichte centrale eindtoets, dan zal deze toets aangepast moeten worden qua omvang en inhoud. De huidige toets bevat niet voor alle (sub)domeinen voor Taal en Rekenen voldoende opgaven met het oog op de referentieniveaus. En sommige subdomeinen zijn momenteel geen onderdeel van de toets, ook niet van de uitgebreide variant. Daarmee is de toets niet specifiek genoeg om voldoende nauwkeurig te kunnen rapporteren op de referentieniveaus voor de vier reken- en twee taaidomeinen.

Scenario 2 Beperkte verplichte centrale eindtoets

Uitgangspunt in dit scenario is dat verplichte centrale eindtoets alleen een diagnostische functie heeft. Dat betekent het volgende voor de invulling van deze toets:

- Aangezien deze toets toegevoegd wordt aan de huidige toetspraktijk in groep 8, is het belangrijk de omvang ervan te beperken tot maximaal 2-3 dagdelen.
- De toets moet voldoende opgaven bevatten van alle (sub)domeinen waarover men wil rapporteren naar het voortgezet onderwijs. Vanwege de beperkte omvang van de toets, zullen keuzes gemaakt worden in het aantal te toetsen (sub)domeinen en het detailniveau.
- Rapportage op leerlingniveau bevat voornamelijk globale informatie over het behaalde niveau ten opzichte van de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. Meer gedetailleerde informatie zal op systeemniveau gemeten moeten worden via een PPON-achtige werkwijze.

- De toets wordt in principe afgenomen aan het eind van groep 8. De maand mei is de gewenste afnamemaand is zodat er voldoende tijd is voor de verwerking en rapportage van de toetsresultaten.
- Normering vindt plaats aan de hand van vastgestelde ijkpunten.

Voor beide scenario's geldt het volgende:

- De verplichte centrale toets zal op minimaal twee niveaus ontwikkeld moeten worden, gezien de grote niveaoverschillen tussen de leerlingen.
- Het toestaan van hulpmiddelen zal voor de diagnostische functie een heikel punt blijven.
- Het is gewenst om de inhoud van de toets elk jaar te vernieuwen om te voorkomen dat de toets bekend raakt en daarmee snel aan waarde verliest. Dit geldt zeker voor scenario 1, gezien het civiele belang van de adviesfunctie. In het geval van scenario 2 is het zeker in de implementatieperiode goed denkbaar om deze eens in de drie jaar te vernieuwen in plaats van elk jaar. Voor beide scenario's geldt dat vernieuwen onontkoombaar is indien op termijn ook de inspectie de referentieniveaus gebruikt bij het kwaliteitsoordeel van scholen.

4 Institutionele organisatie

De invoering van een verplichte centrale eindtoets brengt diverse afbreukrisico's met zich mee:

- Inhoudelijke kritiek: er bestaat een risico dat substantiële groepen scholen of experts kritiek blijven hebben op de inhoud van de toets.
- Verplichtende karakter: los van mogelijke inhoudelijke kritiek is een tweede risico dat een verplichte centrale eindtoets gezien wordt als het belangrijkste en misschien enige doel van het onderwijs om naartoe te werken. Als in de beeldvorming de toets wordt gezien als allesbepalend, kan dit het draagvlak ondermijnen².
- Opbreken bestaande markt: als er een verplichte centrale eindtoetsing komt die ook de adviesfunctie meeneemt, dan zijn er toetsaanbieders die het marktaandeel van hun product zien kelderen.

In de voorgaande paragrafen is draagvlak al een aantal malen genoemd. Voor het welslagen van een verplichte centrale eindtoets is een goede inbedding van belang. De centrale examens in het voortgezet onderwijs kennen een dergelijke inbedding in het veld van scholen en vakdeskundigen. De wijze waarop die inbedding moet plaatsvinden, hangt af van het scenario.

Scenario 1 Brede verplichte centrale eindtoets

Het belang van de verplichte centrale eindtoets in dit scenario is groot en daarmee ook de kans op bovengenoemde afbreukrisico's. Daarom adviseren we het volgende, geïnspireerd door de wijze waarop de centrale examens zijn gebaseerd:

- Benoem zowel voor de Nederlandse taal als voor Rekenen een commissie met drie tot vijf leden die de volgende taken heeft:
 - vaststellen van de inhoud, voor zover het de diagnostische functie betreft;
 - het vaststellen van de normen (ijkpunten) voor de referentieniveaus 1F en 1S, mede op basis van de resultaten van de eerste afname van de toets;
 - het vaststellen van toegestane hulpmiddelen bij het maken van de toets;
 - toezicht op procedure rond toetsconstructie, waaronder controle of de toets voldoet aan de toetsmatrijs.
- Beide commissies bestaan uit vakinhoudelijke experts en experts uit het onderwijsveld. Werkwijze en frequentie dienen t.z.t. nader ingevuld te worden.
- In het gezamenlijke bestuur van deze commissies zitten de belangrijke vertegenwoordigers uit het veld ten behoeve van draagvlak. Denk daarbij aan de PO-raad, de VO-raad en vakbonden.

² Internationaal zijn er diverse studies die laten zien wat de nadelige gevolgen zijn van toetsing die ervaren wordt als alles bepalend. Zie bijvoorbeeld: Koretz, D.M. & Hamilton, L.S. (2006). *Testing for Accountability in K-12*. In: R.L. Brennan (Ed). *Educational Measurement. Fourth Edition*; Australian Primary Principals Association (2010). *The reporting and use of NAPLAN (national aptitude test on literacy and numeracy)*.

Een keuze die gemaakt moet worden is of deze commissies gemandateerd zijn namens de Minister om bovengenoemde zaken vast te stellen, of dat ze de minister adviseren en deze zelf vaststelt wat de inhoud, normen en toegestane hulpmiddelen zijn. In het voortgezet onderwijs is bewust voor de eerste optie gekozen om te voorkomen dat de Minister telkens naar de Tweede Kamer zou moeten om vragen te beantwoorden.

Scenario 2 *Beperkte verplichte centrale eindtoets*

Van de afbreukrisico's genoemd aan het begin van deze paragraaf geldt in dit scenario met name het eerste, aangezien de verplichte centrale eindtoets uitsluitend een globale indicatie geeft van resultaten van leerlingen ten opzichte van de referentieniveaus. In dit scenario kan daarom zowel voor de Nederlandse taal als voor rekenen worden volstaan met een brede commissie van inhoudelijke experts en vertegenwoordigers uit het veld – drie tot vijf leden – die op de volgende momenten een rol speelt:

- bij de eerste vaststelling van de inhoud en daarmee de toetsmatrijs van de verplichte centrale eindtoets;
- het vaststellen van de normen (ijkpunten) voor de referentieniveaus 1F en 1S, mede op basis van de resultaten van de eerste afname van de toets;
- het vaststellen van toegestane hulpmiddelen bij het maken van de toets;
- driejaarlijkse evaluatie van de toetsen en de vastgestelde ijkpunten.

In beide scenario's is Cito verantwoordelijk voor:

- constructie van de opgaven – met constructiegroepen uit het veld – conform de toetsmatrijs;
- uitvoeren van proefonderzoeken en op basis daarvan jaarlijks samenstellen van de definitieve toets;
- de gehele afname van de verplichte eindtoets, van inschrijving tot en met rapportage;
- uitvoeren van de analyses ten behoeve van de normering;
- uitvoeren van onderzoek naar de kwaliteit van de toetsen, normhandhaving en naar de verdere ontwikkeling van de toets.

5 Technische organisatie

Om het in aanvang niet te complex te maken, hebben we de huidige Eindtoets Basisonderwijs als basis genomen voor de technische organisatie. Daarbij maken we, afhankelijk van het scenario, de volgende aannames die logischenvijs voortvloeien uit de eerdere paragrafen:

- 1 De toets ven/uit de diagnostische functie (scenario 1 en 2) en eventueel de adviesfunctie (alleen scenario 1).
- 2 De toets kan gedurende de eerste jaren (mogelijk) geen functie vervullen gericht op toezicht door de inspectie. Deze functie komt op zijn vroegst na de evaluatie van de Wet Referentieniveaus en de Wet Goed onderwijs, goed bestuur in beeld.
- 3 De toetsmatrijs die de basis vormt voor de concrete invulling van de diagnostische functie van de toets, is het resultaat van een op consensus gericht overleg zoals beschreven in paragraaf 4. Cito vult deze op basis van eigen kennis en onderzoek waar nodig aan ten behoeve van de adviesfunctie (alleen scenario 1).
- 4 De concrete vulling van de toets met opgaven vindt plaats conform de gebruikelijke werkwijze van Cito (zie paragraaf 5.1).
- 5 De toets kent een omvang van 5 dagdelen in scenario 1 en 2-3 dagdelen in scenario 2.
- 6 De inhoud van de toets wordt jaarlijks vernieuwd in scenario 1; in scenario 2 is in ieder geval gedurende de implementatiefase vernieuwing eens per drie jaar mogelijk.
- 7 De toets verschijnt in twee niveaus. Voor bepaalde doelgroepen (dyslexie, visuele handicap, dyscalculie) zullen in elk geval op onderdelen aparte edities beschikbaar komen en/of wordt het gebruik van hulpmiddelen toegestaan.
- 8 In scenario 1 wordt de definitieve afnameperiode bepaald op basis van de uitkomsten van de pilot Verlate Eindtoets. In scenario 2 wordt de toets afgenomen in mei.
- 9 Voor de adviesfunctie (scenario 1) vindt validering en normering plaats zoals vereist door de Cotan. Voor de diagnostische functie (scenario 1 en 2) wordt de procedure gevolgd zoals beschreven in paragraaf 3.3 en paragraaf 4.

5.1 *Cyclus van constructie en proefvoetsing*

Op basis van de toetsmatrijs – eenmalig vastgesteld door een onafhankelijke commissie, zie paragraaf 4 – zal Cito zorgdragen voor constructie van de opgaven. Bij de constructie volgen we de cyclus van de Eindtoets Basisonderwijs, die er bij jaarlijkse vernieuwing als volgt uit ziet:

- in jaar X vindt itemconstructie plaats gevolgd, gevolgd door proefvoetsing van deze items in de jaren X+1 en X+2;
- in jaar X+2 vindt de definitieve samenstelling van de toets plaats, die in het jaar X+3 wordt afgenomen;
- parallel hieraan vindt in het jaar X+1 constructie plaats van nieuwe items, die in de jaren X+2 en in X+3 worden geproefvoetst en leiden tot de definitieve toets van het jaar X+4.
- twee keer proefvoetsing garandeert betere kwaliteit van de items en zorgt tegelijkertijd voor een goede ankering tussen de jaren: ankering vindt telkens plaats met de definitieve toets die een jaar eerder én de definitieve toets die één jaar later wordt afgenomen.

Kortom: de totale ontwikkeltijd van één verplichte centrale eindtoets bedraagt drie jaar. De itemconstructie gebeurt via constructiegroepen met daartoe geschoolde leerkrachten en andere ervaringsdeskundigen uit het primair onderwijs, onder begeleiding van een toetsdeskundige van Cito.

5.2 *Proces van inschrijving tot rapportage*

Het proces van inschrijving tot rapportage, inclusief de scoringsservice, zoals ontwikkeld voor de Eindtoets Basisonderwijs kan als basis worden gebruikt. Deze komt er kortweg op neer dat ruim van te voren bekend moet zijn met hoeveel leerlingen scholen deelnemen aan de toets en voor welke niveaus c.q. speciale edities. Conform de werkwijze bij de huidige niveautoets van Eindtoets Basisonderwijs bepalen de scholen zelf welke leerlingen de makkelijkere variant van de verplichte centrale eindtoets – bedoeld voor leerlingen met een achterstand van 1,5 tot 2 jaar – maken. Enige tijd voor de afnameperiode ontvangen de scholen de benodigde materialen, waaronder de toetsboekjes en antwoordformulieren voor de leerlingen. Na afloop van de toetsafname worden deze optisch leesbare antwoordformulieren naar Cito geretourneerd en in de daaropvolgende week verwerkt. Vervolgens vindt datacontrole, waar nodig equivalering en vaststellen van de definitieve rapportage plaats. Ongeveer drie weken nadat de formulieren zijn teruggestuurd ontvangen de scholen voor elk van hun leerlingen het leerlingenrapport. In welke mate toezicht en beveiliging nodig is, is mede afhankelijk van het gewicht dat aan de verplichte centrale eindtoets wordt gehecht. In de huidige situatie is sprake van geheimhouding wat betreft toetsconstructie en toets-samenstelling en van beveiliging ten tijde van de verwerking om in geval van calamiteiten (bijvoorbeeld brand) in te kunnen grijpen. Er is geen sprake van onafhankelijk toezicht op de scholen tijdens de afname. Ons advies zou zijn om dit toezicht bij geen van beide scenario's in te stellen omdat dit het beeld versterkt dat het een examen betreft. De Onderwijsinspectie kan de afname monitoren en daarover verslag uitbrengen.

5.3 *Kosten*

De eenmalige kosten zijn mede afhankelijk van de definitieve werkwijze, maar behelzen in elk geval:

- het maken van de nieuwe inhoudelijke opzet van de Eindtoets;
- het inrichten van institutionele organisatie, inclusief het bepalen van de inhoud en normen;
- aanpassen van proces van inschrijving tot rapportage.

De kosten hiervan bedragen naar schatting €350.000 -€ 400.000.

Voor de *jaarlijks* terugkerende kosten hebben we ons voor scenario 1 gebaseerd op de kosten van de huidige Eindtoets Basisonderwijs: tussen de € 2.200.000 en € 2.750.000 (prijsspeil 2011). Bij jaarlijkse vernieuwing liggen de kosten voor scenario 2 in dezelfde orde van grootte. Bij driejaarlijkse vernieuwing kost elke vernieuwingsronde naar schatting tussen de 1.200.000 en € 1.500.000 en bedragen de kosten voor de jaarlijkse afname naar schatting tussen de € 1.100.000 en € 1.350.000 per jaar. In alle gevallen moet opgemerkt worden dat de kosteninschattingen eerste indicaties zijn. De daadwerkelijke kosten zijn mede afhankelijk van keuzes die gemaakt worden wat betreft het aantal versies (zowel wat betreft niveau, als aparte versies voor bijvoorbeeld een visuele handicap of dyslexie), de exacte werkwijze van de commissies, etc.

6 Invoering

In deze paragraaf gaan we in op de manier waarop de verplichte centrale eindtoets ingevoerd moet worden.

Scenario 1 Brede verplichte centrale eindtoets

Dit scenario heeft een aantal voordelen:

- alle leerlingen maken dezelfde toets, waardoor voor scholen eenduidige informatie beschikbaar komt over het niveau van de leerlingen die uitstromen uit het primair onderwijs en instromen in het voortgezet onderwijs;
- de wijze waarop de toetsen tot stand komen is transparant, evenals de wijze waarop de resultaten van de leerlingen worden gewaardeerd;
- de overheid heeft hiermee een instrument in handen om de kwaliteit van het onderwijs te volgen.

Er kleven echter ook diverse nadelen aan dit scenario:

- Beide functies stellen andere, soms tegengestelde eisen.
- De combinatie van beide functies betekent dat de toets – zeker in de beleving van scholen, ouders en leerlingen – een groot gewicht krijgt: de uitslag zal meer en meer als belangrijk worden gezien voor de verdere schoolloopbaankansen van leerlingen en kan het imago van een centraal examen voor het basisonderwijs krijgen. Dit risico zal verder toenemen indien de inspectie op termijn de gegevens gaat gebruiken voor haar toezicht.
- Aangezien met de Tweede Kamer is afgesproken dat de referentieniveaus in eerste instantie niet gebruikt worden voor de kwaliteitsbeoordeling van scholen, verliest de inspectie mogelijk haar belangrijkste gegevensbronnen. De Eindtoets Basisonderwijs indien deze wordt omgebouwd naar de verplichte centrale eindtoets, alle schoolvorderingstoetsen met een adviesfunctie die door scholen niet meer worden afgenomen omdat deze als dubbelop worden gezien.

Los van de keuze om beide functies te verenigen, moeten we bij de invoering van dit scenario rekening houden met de risico's die te maken hebben met het verplichtende karakter van een verplichte centrale eindtoets:

- Draagvlak voor het systeem is relatief kwetsbaar doordat de bestaande keuzevrijheid van scholen verdwijnt. Nu kunnen scholen een vorm van toetsing kiezen waarvan zij vinden dat die aansluit bij hun visie op onderwijs. Door het verdwijnen van keuzevrijheid kan kritiek verwacht worden vanuit scholen die vinden dat de wijze van toetsing niet aansluit bij hun visie op onderwijs. Dit kan voorkomen als zij aspecten van het onderwijs dat zij geven onvoldoende herkennen in de gekozen toetsen of toetsvormen of bijvoorbeeld als zij bang zijn dat aspecten van de toets strijdig kunnen zijn met hun geloofsopvatting. Om draagvlak te creëren bij scholen die om bovenstaande gronden andere toetsen hanteren dan de Eindtoets Basisonderwijs, zal veel werk moeten worden gemaakt van het implementatietraject van de verplichte centrale toetsing.
- Een andere bron van kritiek valt te verwachten vanuit inhoudelijke experts en toetsontwikkelaars. Uiteindelijk is de exacte inhoud en vorm van de toets tot op zekere hoogte namelijk een arbitraire keuze uit alle mogelijke toetsvormen en –inhouden. Visies van inhoudsexperts op de vakken Taal en Rekenen, op de ontwikkeling van kinderen en op toetsconstructie verschillen. Daarnaast hebben toetsontwikkelaars en –uitgevers nog een eigen belang: door de verplichte centrale eindtoets zal hun markt voor adviestoetsen en eindmetingen in het primair onderwijs grotendeels wegvallen.

Scenario 2 Beperkte verplichte centrale eindtoets

Het tweede scenario sluit dicht aan bij de bestaande toetspraktijk in het primair onderwijs en zal daardoor makkelijker in te voeren zijn dan het eerste. Doordat in dit scenario de verplichte centrale eindtoets alleen de diagnostische functie vervult, blijft voor de adviesfunctie én voor inspectietoezicht en schoolzelfevaluatie de huidige praktijk gehandhaafd. Dit brengt een aantal voordelen met zich mee, te weten:

- De beperkte verplichte centrale eindtoets is uitsluitend gericht op die diagnostische functie: welk niveau heeft een leerling gehaald ten opzichte van de referentieniveaus 1F en 1S.
- De beeldvorming van de verplichte centrale eindtoets verbetert, omdat deze uitsluitend gericht is op informatieoverdracht naar het voortgezet onderwijs ten behoeve van de doorgaande ontwikkeling.

- De verplichte centrale toets aan het eind biedt de mogelijkheid tot aanscherpen van het advies en biedt zo voor sommige leerlingen een herkansing.
- De scholen behouden hun keuzevrijheid wat betreft het instrument dat ze gebruiken voor het onafhankelijke advies voor het voortgezet onderwijs, mits deze voldoet aan vooraf gestelde kwaliteitseisen (via Cotan).
- Daaraan gekoppeld blijft er een markt voor toetsaanbieders van instrumenten voor schooladvies. De wijze waarop deze toetsen en tests inhoudelijk worden samengesteld en worden genormeerd, is de zaak en de taak van de afzonderlijke toetsaanbieders.
- Zowel het onafhankelijke advies als de diagnostische gegevens voor de referentieniveaus komen op hun eigen juiste moment beschikbaar. De adviestoets wordt afgenomen op een zodanig tijdstip dat het primair onderwijs de uitkomsten mee kan nemen in hun voorlopige advies en het voortgezet onderwijs tijdig informatie heeft voor de plaatsing van leerlingen. De diagnostische toetsing vindt zo laat mogelijk in het schooljaar plaats zodat de scholen voor voortgezet onderwijs zo recent mogelijke informatie over de instromende leerlingen ontvangen.
- Scholen en schoolbesturen bepalen zelf welke instrumenten ze gebruiken voor schoolzelfevaluatie;
- De inspectie van het onderwijs behoudt gedurende de implementatieperiode van de referentieniveaus de huidige informatiebronnen voor het bepalen van haar kwaliteitsoordelen over scholen.

Uiteraard heeft het scenario ook nadelen:

- Een hogere waargenomen toetsdruk doordat scholen verplicht worden twee toetsen af te nemen. Dit is oplosbaar door:
 - de adviestoets korter te maken dan de huidige Eindtoets Basisonderwijs, wat ook kan als dit de enige functie is van de toets;
 - door de verplichte centrale eindtoets in twee (of meer) versies te ontwikkelen, waarbij de uitkomst van de eerdere adviestoets leidend is voor de keuze welke versie een leerling maakt.
- Minder controle op en transparantie in vooral de wijze waarop advisering naar voortgezet onderwijs tot stand komt.

Geleidelijke invoering

We adviseren om de verplichte centrale eindtoets geleidelijk in te voeren, ongeacht het scenario waarvoor wordt gekozen. De kern van de geleidelijke invoering is de volgende:

- gedurende twee jaren wordt met een beperkt aantal scholen/regio's proef gedraaid, om zo de eerste kinderziekten op te sporen en te verhelpen voordat de toets landelijk wordt ingevoerd;
- vervolgens start een samen met het veld nader vast te stellen invoeringsperiode;
- in deze periode wennen de scholen aan het gebruik van referentieniveaus en het overdragen van diagnostische informatie aan het voortgezet onderwijs en verbeteren ze waar nodig hun onderwijs om de prestaties van hun leerlingen te verbeteren;
- in deze invoeringsperiode kunnen gaandeweg zaken rond de verplichte centrale eindtoets worden aangepast op basis van de ervaringen in het veld;
- gedurende de invoeringsperiode worden de gegevens over de referentieniveaus van de verplichte centrale eindtoets niet gebruikt ten behoeve van toezicht door de inspectie.

In scenario 1 zal de inspectie gedurende de invoeringsperiode wel een alternatieve informatiebron wensen voor haar schooltoezicht. In scenario 2 speelt dit niet, doordat de diagnostische functie wordt losgekoppeld van de adviesfunctie en daarmee de huidige situatie van schooltoezicht gehandhaafd kan blijven.

7 Slotbeschouwing

Leidend voor deze notitie was de volgende vraag. Stel dat de nieuwe regering besluit tot een verplichte Centrale Eindtoets voor referentieniveaus in het basisonderwijs, en meer concreet dat men beslist dat de Eindtoets Basisonderwijs die verplichte toets moet worden: wat dan? Vanuit dit mogelijke scenario en een alternatief scenario hebben we in deze notitie een aantal specifieke vragen beantwoord. Daaruit komen de volgende hoofdlijnen naar voren.

- 1 Het eerste en belangrijkste besluit betreft de functie(s) die de verplichte centrale eindtoets dient te vervullen. Indien gekozen wordt de Eindtoets Basisonderwijs om te bouwen naar een brede centrale eindtoets met zowel een diagnostische functie als een adviesfunctie (scenario 1), heeft dit consequenties voor schoolzelfevaluatie en inspectietoezicht. Gezien de afspraak met de Tweede Kamer, zal de verplichte centrale eindtoets pas na de evaluatie van de wet Referentieniveaus en de wet Goed onderwijs, goed bestuur, ook een functie kunnen vervullen wat betreft toezicht. In de tusseliggende periode is het van belang om ervoor te zorgen dat de inspectie een gegevensbron behoudt ten behoeve van haar toezicht. In het tweede scenario speelt dit punt niet.
- 2 Ten behoeve van het draagvlak is het belangrijk om een commissie in het leven te roepen voor zowel Nederlandse taal als Rekenen. In het tweede scenario kan volstaan worden met twee commissies bestaand uit inhoudelijke experts die met name verantwoordelijk zijn voor het vaststellen van de inhoud en toetsmatrijs voor de diagnostische functie en het vaststellen van de ijkpunten voor de referentieniveaus. Gezien het grote belang van de toets in het eerste scenario, zullen de commissies in dat scenario ook verantwoordelijk zijn voor de procedure van kwaliteitsbewaking en het toezicht op het naleven van de procedure, en zal een bestuur aangesteld worden met vertegenwoordigers uit het onderwijsveld.
- 3 Geleidelijke invoering van de verplichte centrale eindtoets is gewenst, om scholen de gelegenheid te geven voor implementatie van referentieniveaus, om kinderziektes in het systeem op te sporen en waar nodig aanpassingen te doen, en om in scenario 1 een oplossing te zoeken voor het wegvallen van de informatiebronnen voor toezicht door de inspectie.
- 4 Cito is in beide scenario's verantwoordelijk voor de itemconstructie en toetssamenstelling op basis van de vastgestelde toetsmatrijs, voor het benodigde kwaliteitsonderzoek en voor het proces van inschrijving van leerlingen tot en met rapportage naar de scholen.

Van:

Verzonden: dinsdag 14 september 2010 8:27

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: PO-debat en invoeringstrategie centrale eindtoets

Dag

Wat en mij betreft:

- prima om er een uur aan vast te knopen om te brainstormen.
 - ook prima om de samenvatting te verspreiden
- Ik bel je woensdagochtend om de dilemma's/discussiepunten af te stemmen.

groeten

Van:

Verzonden: maandag 13 september 2010 13:26

Aan:

CC:

Onderwerp: PO-debat en invoeringstrategie centrale eindtoets

Beste

Donderdag verzorgen jullie van 12 - 13 uur een PO-debat over een verplichte eindtoets.

Ik heb twee collega's van de directie VO uitgenodigd. Kunnen jullie daarom ook aandacht besteden aan de doorloop van referentieniveaus en overdracht van leerlingen naar het vervolgonderwijs?

Ook graag aandacht besteden aan absolute versus relatieve normen in relatie tot de rol van de inspectie hierbij: oordeel over kwaliteit van de opbrengsten van scholen.

Het lijkt ons daarnaast leuk om nav de scenario's een aantal punten/ dilemma's te presenteren waarover onderling gediscussieerd kan worden. heeft een korte samenvatting gemaakt van jullie notitie.

Ik stel voor deze vooraf te verspreiden naar de deelnemers van het PO-debat. Is dat wat jullie betreft oké?

Hebben jullie nog vragen aan mij? Ik ben vandaag en woensdag eventueel ook telefonisch bereikbaar (070 - 412).

Tijdens het overleg op 8 september, is afgesproken op korte termijn te brainstormen over de invoeringstrategie voor een centrale eindtoets.

Kunnen jullie aansluitend op het PO-debat aanstaande donderdag? Dus van 13 - 14 uur.

Tot donderdag!

Groet,

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

43

Van:

Verzonden: woensdag 20 oktober 2010 16:15

Aan:

CC:

Onderwerp: Regeerakkoord: vervolgggesprek

Hallc

Wij zijn druk bezig met de voorlopige uitwerking van het regeerakkoord.

Hiervoor wil ik graag een vervolgggesprek met jullie plannen, liefst op woensdag 3 of donderdag 4 november. Kunnen jullie dan ook?

Zouden jullie ter voorbereiding op dit gesprek schriftelijk kunnen reageren op de plannen van Rutte I (centrale begin- en eindtoets, toegevoegde waarde, verplicht lvs)?

ik hoorde dat jij ook betrokken bent bij de toetsen/examens taal en rekenen en de normering (referentieniveaus) in het VO en MBO (?). Daar wil ik het ook een keer met je over hebben. Want klopt het dat het niveau 2F voor PO, VO en MBO zowel inhoudelijk als qua cesuur verschilt? Als dat zo is, hoe komen we dan ooit tot een doorlopende leerlijn?! Help! ;-)

Verder zouden wij nog een overzicht krijgen van andere landen waar op het gebied van toetsen/ normeren voor ons interessante ontwikkelingen gaande zijn. Lukt het om dit overzicht binnenkort te sturen?

Ondertussen heb ik al wel Australische websites over onderwijs bekeken. De wijze waarop de overheid gegevens over (de resultaten van) scholen openbaar maakt is voor ons een voorbeeld hoe wij met de referentieniveaus zouden kunnen omgaan: een vaste norm per schooljaar met 'bands' (stroken) van leerlingen/ scholen die onder en boven die norm presteren. (zie ook bijlage: Smarter Schools waarin ik snel wat teksten heb geknipt en geplakt).

Groet,

Van:

Verzonden: donderdag 18 november 2010 12:09

Aan:

CC:

Onderwerp: Onderdeel wereldoriëntatie in eindtoets

Hoi

Tijdens de begrotingsbehandeling is een motie aangenomen, gericht op oa 'een landelijk stelsel van eindtoetsen in het primair onderwijs voor de kenniscomponent van vakken'.

Zie ook de hele tekst van de motie, onderaan deze mail.

Als je kijkt naar de kenniscomponenten in het PO, gaat het om meer dan alleen taal en rekenen. Voor de minister moeten wij deze motie verder uitwerken.

In de huidige eindtoets zit nu al een (facultatief) onderdeel wereldoriëntatie. Kan jij nagaan hoeveel scholen (in %) dit onderdeel van de eindtoets ook afnemen bij hun leerlingen?

Alvast bedankt!

Groet,

Vergaderjaar 2010-2011, 32 500 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap (VIII) voor het jaar 2011 GEWIJZIGDE MOTIE VAN DE LEDEN
BEERTEMA EN ELIAS

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat de kwaliteit van diploma's boven elke twijfel verheven moet zijn;

constaterende, dat een aantal onderwijsinstellingen nu regelmatig de eigen kwaliteitsnormen vaststelt, willekeurig aanpast en in eigen beheer toetst;

constaterende, dat dit ernstige schade toebrengt aan de landelijke erkenning (het zogenaamde civiel effect) van diploma's;

verzoekt de regering een landelijk stelsel van eindtoetsen in het Primair onderwijs en examens in het Voortgezet Onderwijs en Middelbaar Beroepsonderwijs in te voeren voor de kenniscomponent van vakken, vastgesteld en gecontroleerd door onafhankelijke instituties, en gaat over tot de orde van de dag.

Van:
Verzonden: dinsdag 7 december 2010 9:40
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: LVS+
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid
Bijlagen: Verplichte Eindtoets 2014.doc

Dag

Zojuist heb ik ook de informatie binnen gekregen, uitgesplitst naar taal en rekenen. Op een rijtje:

Rekenen: 1/3 alleen papier, 1/3 alleen digitaal, 1/3 papier én digitaal (dit betekent veelal papier voor de meeste leerlingen en digitaal voor leerlingen die ziek waren of op een duidelijk ander niveau rekenen dan de hele groep)

Spelling en Begrijpend lezen: 1/3 alleen papier, 1/3 alleen digitaal, 1/3 papier én digitaal.

Verder vind je in de bijlage nog een korte notitie die jullie volgens mij nog van me te goed hadden, namelijk over welke gevoeligheden en evt. zwakke schakels er zijn bij invoering van een verplichte centrale eindtoets.

groeten

Van:
Verzonden: woensdag 1 december 2010 12:25
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: LVS+

Hoi

Deze informatie geeft alvast een goed beeld.

Ik snap nu ook waarom zoveel scholen hun schooladministratiesysteem 'leerlingvolgsysteem' noemen!

Groet,

Van:
Verzonden: woensdag 1 december 2010 10:58
Aan:
Onderwerp: RE: LVS+

Dag

Deze vraag 'hangt' ook nog steeds. Uit een marktonderzoek dat we in het voorjaar van 2010 hebben laten uitvoeren komt in elk geval het volgende naar voren:

de LOVS- toetsen voor taal (spelling, begrijpend lezen, AVi/DMT) worden gebruikt door 1/3 van de scholen

de LOVS-toetsen voor Rekenen-wiskunde door 1/3 van de scholen.

Wat betreft het digitale gebruik: ik wacht nog steeds op de gegevens uitgesplitst naar Taal en Rekenen.

Maar in zijn totaliteit zien we dat van al onze klanten in het basisonderwijs alleen papieren toetsen afneemt, zowel papier als digitaal en minder dan (en dat zijn scholen!) alleen digitaal.

groeten

Van: I
Verzonden: woensdag 20 oktober 2010 13:23
Aan:
Onderwerp: LVS+

Hoi ..

Weet jij hoeveel procent van de basisscholen gebruik maken van het 'gewone' en van het digitale LOVS?

Alvast bedankt voor je reactie!

Groet,

Cito
Nieuwe Oeverstraat 50
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

New address as of January 3rd 2011: Amsterdamseweg 13, Arnhem, the Netherlands.

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

Verplichte Eindtoets 2014

In het overleg op 27 oktober is vanuit het ministerie van OCW de volgende vraag gesteld:

Stel dat in het voorjaar 2014 de eerste Verplichte Centrale Eindtoets wordt afgenomen, die is vastgesteld door de overheid: is dit reëel en waar liggen gevoeligheden en zwakke schakels?

Bij het beantwoorden van deze vraag zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- een papieren toets
- op twee niveaus beschikbaar
- elk jaar vernieuwd
- af te nemen op een vast afnamemoment

In theorie is het haalbaar om in het voorjaar 2014 voor de eerste keer een dergelijke toets beschikbaar te hebben en af te nemen. Er zijn wel een aantal punten te benoemen die de realisatie ervan onder druk zetten.

1 *Functie van de verplichte centrale eindtoets*

Zoals in het advies van 1 september 2010 reeds vermeld, betreft het eerste en belangrijkste besluit de functie(s) die de verplichte centrale eindtoets dient te vervullen. Deze keuze bepaalt (deels) de verdere invulling van zowel de inhoud als het proces van constructie, de normering en de kwaliteitsbewaking. Dat betekent dat deze beslissing snel genomen moet worden om verder te kunnen met hetgeen onder de punten 2 en 3 wordt genoemd.

2 *Institutionele organisatie*

Ten behoeve van het draagvlak is meermalen ter sprake gekomen dat een institutionele organisatie ingericht zal moeten worden, vergelijkbaar met de inbedding van de centrale examens in het voortgezet onderwijs. Dat betekent dat in vrij korte tijd maar wel met de vereiste zorgvuldigheid:

- commissies samengesteld moeten worden;
- waarbij het onderwijsveld nauw betrokken is;
- de te volgend procedures en werkwijze vastgesteld moeten zijn;
- en aansluitend de toetsmatrijzen vastgesteld moeten worden.

3 *Tijdpad*

Indien in 2014 de eerste verplichte eindtoets afgenomen moet worden, dan zal de constructie van de toetsen vanaf september 2011 moeten starten, om zowel in 2012 en 2013 te kunnen proeftoetsen en de toets definitief te kunnen samenstellen voor de afname. Daarvoor is het onder andere noodzakelijk dat vóór augustus 2011:

- de institutionele organisatie is ingericht;
- de toetsmatrijs definitief is vastgesteld;
- de procedure voor constructie, samenstelling, equivalering, normering en kwaliteitsbewaking is vastgesteld.

Gezien de afhankelijkheid in tijd van de eerder genoemde punten, is het de vraag of daadwerkelijk met ingang van het schooljaar 2011-2012 gestart kan worden met de constructie. Begin 2011 zullen de inhoudelijke beschrijvingen van de SLO beschikbaar zijn, die als basis zullen dienen voor de inhoud van de toetsen en de toetsmatrijs. Maar ook dan nog zullen keuzes gemaakt moeten worden omdat niet alles uitputtend getoetst zal kunnen worden.

4 *Verschillende wensen wat betreft de afnameperiode*

Zoals al eerder is beschreven, hangt de afnameperiode van de verplichte eindtoets samen met de functies van de toets: voor de diagnostische functie en het optimaal benutten van de onderwijstijd zo laat mogelijk in groep 8 om zo up-to-date mogelijke informatie te kunnen doorgegeven aan het voortgezet onderwijs; voor de adviesfunctie veel vroeger in het schooljaar zodat het primair onderwijs de resultaten kan meenemen in de uiteindelijke advisering én de scholen voor voortgezet onderwijs tijdig over deze informatie beschikken in verband met de plaatsing van leerlingen voor het volgende schooljaar. Over de afnameperiode zal overeenstemming bereikt moeten worden tussen de sectoren/sectororganisaties.

Daarnaast komt vanuit het primair onderwijs het geluid dat het door de vakantiespreiding niet eerlijk zou zijn dat alle leerlingen, ongeacht het startpunt van het schooljaar, in dezelfde periode de verplichte centrale eindtoets maken. De wens is dat scholen mogen variëren in de afnameperiode. Vanuit het oogpunt van geheimhouding van de verplichte eindtoets is dit echter geen wenselijke optie. Daarom ook dat in het voortgezet onderwijs - waar eveneens sprake is van vakantiespreiding - de centrale examens ook voor alle leerlingen gelijktijdig worden gemaakt.

5 *Acceptatie van de inhoud door diverse doelgroepen*

In de huidige situatie kunnen scholen een vorm van toetsing kiezen waarvan zij vinden dat die aansluit bij hun visie op onderwijs. Door het verdwijnen van keuzevrijheid kan kritiek verwacht worden vanuit scholen die vinden dat de wijze van toetsing niet aansluit bij hun visie op onderwijs. Dit kan voorkomen als zij aspecten van het onderwijs dat zij geven onvoldoende herkennen in de gekozen toetsen of toetsvormen of bijvoorbeeld als zij bang zijn dat aspecten van de toets strijdig kunnen zijn met hun geloofsopvatting.

Uiteraard zal bij de constructie van een verplichte centrale eindtoets zo goed mogelijk met de diverse gevoeligheden rekening gehouden worden. Echter, dat zal nooit tot volle tevredenheid van iedereen kunnen gebeuren.

46

Van:
Verzonden: woensdag 15 december 2010 14:58
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Handleiding eindtoets, nu met bestand!
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid
Bijlagen: handleiding-2010.pdf

Te snel geweest met de verzendknop!

Van:
Verzonden: woensdag 15 december 2010 14:55
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Handleiding eindtoets

Dag

Bijgaand de PDF van de handleiding 2010. Die van 2011 willen we nog niet vrijgeven.
Verzoek is uiteraard wel om er prudent mee om te gaan.

Groeten

Van: []
Verzonden: woensdag 15 december 2010 12:47
Aan:
CC:
Onderwerp: Handleiding eindtoets

Hoi

Zoals je begrijpt zijn we druk bezig met de voorbereidingen voor het verplichten van de eindtoets. Maandag voeren we een eerste gesprek met het College voor Examens om te bezien of zij, als onafhankelijke partij, hier een rol in kunnen spelen. Als dit inderdaad doorgaat, moeten we de nieuwe taken van het CvE (dan: het CvToetsen en Examens) wettelijk vastleggen. Hieronder vallen ook het vastleggen van toegestane hulpmiddelen, bepalen hoe de toets mag/moet worden afgenomen, e.d. Dit soort zaken staan nu in de handleiding voor de school die Cito maakt. Kan je ons hiervan een digitaal exemplaar toesturen? Alvast bedankt!

Groet,

P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

New address as of January 3rd 2011: Amsterdamseweg 13, Arnhem, the Netherlands.

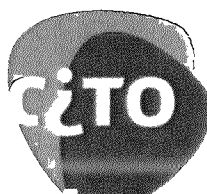
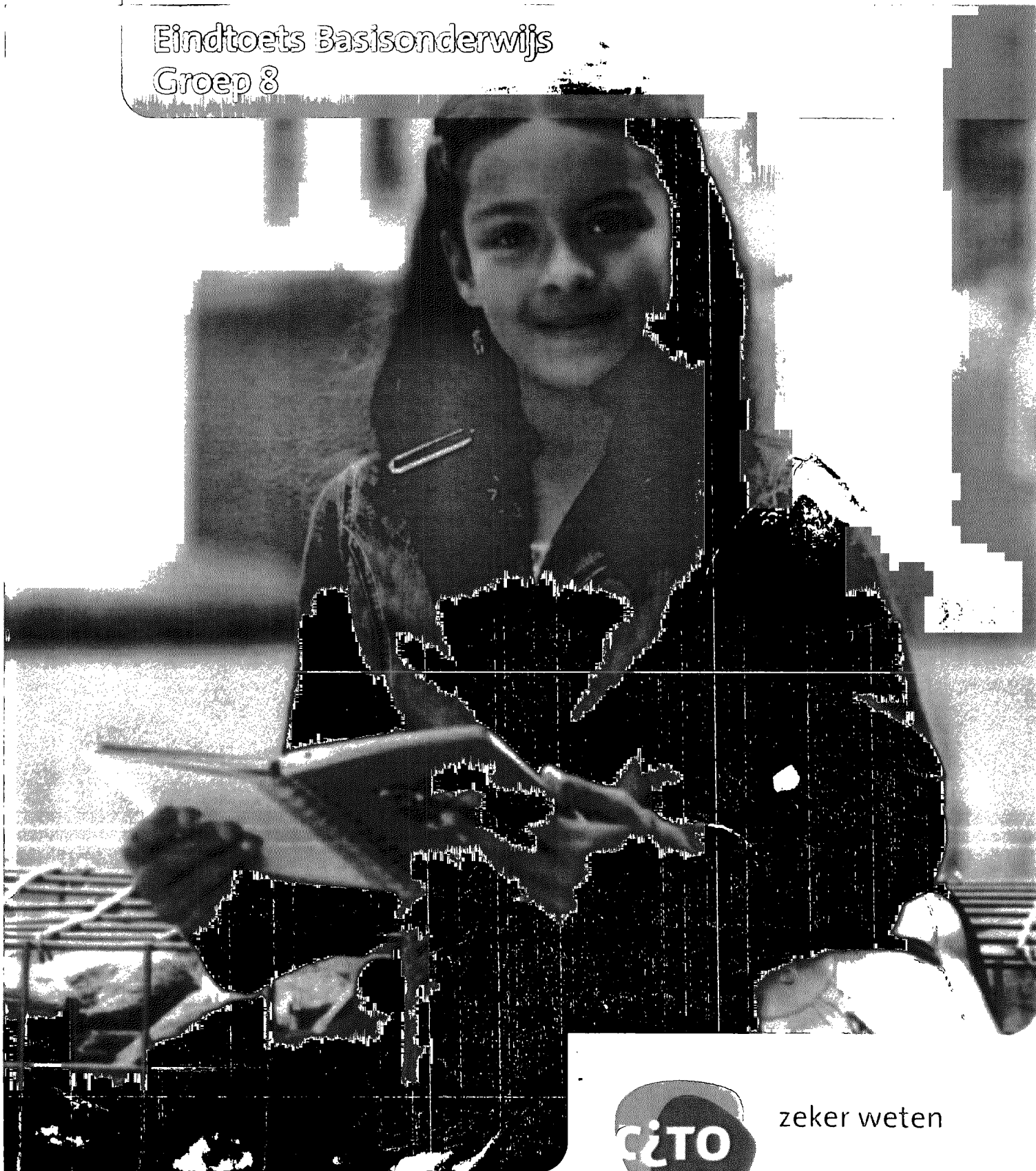

please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Handleiding 2010

Eindtoets Basisonderwijs
Groep 8

zeker weten

Handleiding

Inhoud

Werkkalender	4
Van Trefwoord naar Pagina	5
1 De Eindtoets Basisonderwijs: een overzicht	7
1.1 Belangrijke kenmerken	7
1.2 Doelgroep	7
1.3 Digitale Edities en aangepaste versies van de reguliere Eindtoets	8
1.4 Inhoud en samenstelling	10
1.5 Opgavenboekje Extra	
1.6 Intelligentietest	10
1.7 Scoringsservice	11
1.8 Materialen	12
1.9 Kosten deelname	13
1.10 Bovenschoolse rapportages	14
2 Voorbereiding van de afname	17
2.1 Administratief-organisatorische voorbereiding	17
2.2 Gereedmaken van de antwoordbladen door de leerlingen	17
2.3 Gereedmaken van de antwoordbladen door uzelf	18
2.4 Wet Bescherming Persoonsgegevens	20
2.5 Afname Opgavenboekje Wereldoriëntatie	20
2.6 Afname Opgavenboekje Extra	21
2.7 Afname Niveautoets, Digitale Eindtoets en Intelligentietest	21
2.8 Voorlichting aan de ouders	21
3 Afname van de Eindtoets	23
3.1 Materialen voor de afname	23
3.2 De rol van proefleider	23
3.3 Afnameschema	23
3.4 Aanwijzingen voor de afname	23
3.5 Afwezige leerlingen	25
3.6 Afhandeling	26
4 Rapportage	27
4.1 Algemeen	27
4.2 Leerlingrapport	28
4.3 Leerlingprofiel	30
4.4 Schoolrapporten	33
4.5 Rapportage Niveautoets, Digitale Eindtoets en Intelligentietest	38
Bijlagen	39
1 Veelgestelde vragen	40
2 Herkomst van teksten, illustraties en foto's opgavenboekjes	42

Werkkalender Eindtoets Basisonderwijs 2010

November 2009

Wat u ontvangt • Bevestiging van inschrijving • Ouderkranten Nederlands • Bestelkaart afzonderlijk te bestellen materialen <i>Indien besteld:</i> • Voorlopig Leerlingrapporten • Ouderkranten in het Turks of Arabisch Op Cito Portal staat: • Doelenboek • Bespreeklijst • Eindtoets 2010 voor ouders • Handleiding Digitale Edities Eindtoets 2010	Wat u doet • Controleer of u alle materialen heeft ontvangen. • Controleer de Bevestiging van inschrijving op schoolgegevens, aantal ingeschreven leerlingen en wel of geen deelname aan het onderdeel Wereldoriëntatie. • Tot 01-12-2009 kunt u uw inschrijfgegevens wijzigen via Cito of EB-status op Cito Portal. • Bestel eventuele andere materialen via de bestelkaart voor 01-12-2009. • Verspreid de ouderkranten onder de ouders van de deelnemende leerlingen en laat hen eventueel de 'Eindtoets 2010 voor ouders' maken. • Lees de handleiding Digitale Edities Eindtoets 2010 als u leerlingen wilt inschrijven voor de Digitale Eindtoets en/of de Niveautoets 2010.

Medio december 2009

Wat u ontvangt <i>Indien besteld:</i> • Opgavenboekjes Extra 2007-2009 (ook in 2010 nog te gebruiken) • Antwoordbladen Opgavenboekje Extra • Aangepaste versies Opgavenboekjes Extra	Wat u doet • Neem het Opgavenboekje Extra af. • Indien u geprinte Leerlingprofielen bij de rapportage wilt ontvangen, stuur dan de antwoordbladen van het Opgavenboekje Extra retour vóór 28 januari 2010.

Eind januari 2010 → Als u op 25 januari nog niets hebt ontvangen, neem dan contact op met Cito.

Wat u ontvangt • Opgavenboekjes Eindtoets en Wereldoriëntatie, Bronnenboekje, antwoordbladen van de eerste, tweede en derde toetsdag • Vergroot antwoordblad eerste toetsdag • Retourenveloppe antwoordbladen • Handleiding Eindtoets Basisonderwijs 2010 • Aangepaste versies Opgavenboekjes Eindtoets en Wereldoriëntatie (indien besteld via bestelkaart)	Wat u doet • Controleer of u alle materialen heeft ontvangen. • Controleer met behulp van de geleidebon de leerlingnummers op de antwoordbladen. • Lees de handleiding. • Laat de leerlingen de administratieve gegevens op alle drie de antwoordbladen invullen. • Berg de opgavenboekjes en de antwoordbladen zorgvuldig op.

2 februari 2010: Eerste toetsdag

Wat u doet   • Laat de opgaven uit het Opgavenboekje eerste toetsdag maken. Tot slot maken de leerlingen de eerste taak uit het Opgavenboekje Wereldoriëntatie 2010-2012 (indien van toepassing). • Berg de ingevulde antwoordbladen van de tweede toetsdag zorgvuldig op.

3 februari 2010: Tweede toetsdag

Wat u doet   • Laat de opgaven uit het Opgavenboekje eerste tweede toetsdag maken. Tot slot maken de leerlingen de tweede taak uit het Opgavenboekje Wereldoriëntatie 2010-2012 (indien van toepassing). • Berg de ingevulde antwoordbladen van de tweede toetsdag zorgvuldig op.

4 februari 2010: Derde toetsdag

Wat u doet   • Laat de opgaven uit het Opgavenboekje derde toetsdag maken. Tot slot maken de leerlingen de derde taak uit het Opgavenboekje Wereldoriëntatie 2010-2012 (indien van toepassing). • Maak een kopie van alle ingevulde antwoordbladen. • Houd van een leerling die de toets niet volledig heeft gemaakt alle drie de antwoordbladen op school achter. Overweeg de leerling in te schrijven voor de Digitale Eindtoets (als inhaaltoets). • Bezorg de retourenvelop met daarin de volledig ingevulde originele antwoordbladen van de eerste, de tweede en de derde toetsdag bij TNT Post. Stuur de retourenvelop niet aangetekend op, dit levert vertraging op bij de verwerking.

In de loop van week 9 2010

Wat u ontvangt • Leerlingrapporten (per leerling in viervoud) • Leerlingprofielen (1 profiel per leerling, voor de scholen die de antwoordbladen van het Opgavenboekje Extra hebben opgestuurd.) Op Cito Portal staat: • REB 2010 • Aanwijzingen voor de handscoreng • Toelichting schoolrapporten 2010 • Brochure Interpretatie van het Leerlingrapport	Wat u doet • Verstrek de Leerlingrapporten. • Bekijk uw rapportage via REB2010 op Cito Portal. U kunt ook een export van uw gegevens maken.

Van Trefwoord naar Pagina

Onderwerp	Beknopte informatie	Pagina
Afname	De afname is dit jaar op 2, 3 en 4 februari. In hoofdstuk 2 leest u over de voorbereiding van de afname. Daar vindt u ook de precieze instructies voor de afname.	17
Afwezige leerlingen	U kunt leerlingen die een taak van de toets gemist hebben, de taak later laten inhalen. U stuurt alle antwoordbladen van deze leerlingen niet naar Cito. U kunt later zelf de score berekenen met behulp van de handscoring. U kunt leerlingen die één of meerdere dagen afwezig waren ook inschrijven voor de Digitale Eindtoets.	25
Antwoordbladen	De antwoordbladen ontvangt u automatisch met de opgavenboekjes in januari. Voor de afname vult u alvast de administratieve gegevens in. Op de laatste toetsdag stuurt u de antwoordbladen naar Cito.	15
Digitale Eindtoets	De Digitale Eindtoets kan in plaats van de reguliere Eindtoets worden afgenomen. De afnameperiode is ruimer dan de afnameperiode van de reguliere Eindtoets. De Digitale Eindtoets kan ook gebruikt worden voor leerlingen die bijvoorbeeld wegens ziekte op één of meer vaste afnamedagen van de reguliere, papieren Eindtoets niet hebben kunnen deelnemen of als herkansingstoets. De Digitale Eindtoets wordt op de computer afgenomen.	9
Doelenboek	De inhoudsverantwoording van de Eindtoets. Het Doelenboek kunt u downloaden op Cito Portal.	12
Groepsindeling	U kunt door het aanstrepen van een letter de leerlingen op uw school groeperen. Met behulp van het computerprogramma REB kunt u vervolgens schoolrapporten maken op basis van bepaalde leerlinggroepen.	18
Intelligentietest	Met de Intelligentietest kan het verschil tussen capaciteiten en leervorderingen van de leerlingen zichtbaar worden gemaakt.	11
Inhoud Eindtoets	De inhoud van de toets is gebaseerd op de algemeen aanvaarde doelen. De toets bestaat uit vier onderdelen: Taal, Rekenen-Wiskunde, Studievaardigheden en Wereldoriëntatie. Dit laatste onderdeel is facultatief. Voor een verdere verantwoording van de inhoud kunt u het Doelenboek lezen.	10
Leerlingprofiel	Het Leerlingprofiel geeft een gedetailleerd overzicht van de prestaties op de verschillende onderdelen waaruit Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden bestaan. Zo heeft u in één oogopslag een beeld van de sterke en minder sterke kanten van uw leerlingen waar het gaat om de basisvaardigheden.	30
Leerlingrapport	Voor elke leerling ontvangt u een Leerlingrapport. Hierin vindt u de toetsresultaten van de leerling en de betekenis van de resultaten voor de schoolkeuze.	28
Niveautoets	De Niveautoets is bestemd voor leerlingen met een grote leerachterstand. Het betreft leerlingen die vrijwel zeker in aanmerking komen voor het leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs. De betreffende leerlingen hebben over vrijwel de hele linie een leerachterstand van tenminste 1½ jaar. De Niveautoets wordt op de computer afgenomen.	8

Onderwerp	Beknopte informatie	Pagina
NiveautoetsPlus	De NiveautoetsPlus is een uitbreiding van de Niveautoets in de vorm van een extra opgavenboekje. Door de afname van de drie taken in dit opgavenboekje ontvangt u naast een Leerlingrapport ook een rapportage van de leerachterstanden in DLE's ten behoeve van het didactische deel van de aanvraag voor het leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs.	9
Opgavenboekje Extra	De functie van het Opgavenboekje Extra is: kennismaking én toetsing. In het opgavenboekje zijn vrijwel alle typen opgaven die ook in de Eindtoets zitten opgenomen. Verder maken de scores op de opgaven in het Opgavenboekje Extra én van de Eindtoets het mogelijk een Leerlingprofiel te maken.	10
Ouderkrant	De Ouderkrant geeft aan ouders van leerlingen van groep 8 informatie over de Eindtoets Basisonderwijs. Deze krant is ook in het Arabisch en Turks te verkrijgen. Op internet staat ook een Ouderkrant in het Engels.	21
Percentiel(score)	Het percentage leerlingen dat evenveel of minder opgaven goed maakt.	31
REB2010	REB staat voor Rapportage Eindtoets Basisonderwijs. REB is een eenvoudig computerprogramma waarmee u zelf Leerling- en Schoolrapporten kunt maken. Behalve de gegevens van 2010 leveren we met REB ook de gegevens van 2009 en 2008.	33
Schoolrapport zonder correctie	In Schoolrapport zonder correctie worden de gemiddelden van uw school vergeleken met de gemiddelden van alle deelnemende scholen.	34
Schoolrapport correctie LG	Het Schoolrapport correctie LG corrigeert uw schoolgemiddelden met dat van scholen die gelet op de sociaal-culturele achtergrond van uw leerlingen met uw school vergelijkbaar zijn.	34
Schoolrapport correctie LG en BL	Het Schoolrapport correctie LG en BL corrigeert uw prestaties voor zowel het percentage leerlingen met een bepaald leerlinggewicht als de vaardigheid van uw leerlingen op begrijpend lezen als indicator voor de intelligentie van uw leerlingen	35
Standaardscore	Om de toetsresultaten van leerlingen van dit jaar en voorgaande jaren te kunnen vergelijken, zijn ze omgezet in standaardscores. Deze worden weergegeven op een schaal van 501 tot 550. Het landelijke gemiddelde ligt elk jaar rond de 535.	29
Voorlopig Leerlingrapport	Op het Voorlopig Leerlingrapport Eindtoets Basisonderwijs staat de standaardscore die op basis van de totaalscore op de in groep 7 afgenomen Entreetoets kan worden verwacht in groep 8.	27
Cito Portal	Cito Portal (http://portal.cito.nl) is een beveiligde website van Cito voor levering van digitale toetsen en andere producten of informatie. Cito Portal geeft specifieke gebruikers via een wachtwoord toegang tot deze producten en informatie.	8

1 De Eindtoets Basisonderwijs: een overzicht

1.1 Belangrijke kenmerken

De Eindtoets Basisonderwijs (verder ook wel Eindtoets) vormt samen met de Entreetoets voor groep 5, 6 en 7 en de LVS-toetsen het Leerling- en onderwijsvolgsysteem (LOVS). De scores op de toetsen die deel uitmaken van dit volgsysteem zeggen iets over de vaardigheid van leerlingen én over de resultaten van het onderwijs. Van de Eindtoets maakt Cito jaarlijks een nieuwe versie.

De specifieke functie van de Eindtoets is het geven van onafhankelijke informatie voor de keuze van het best passende brugklatype voortgezet onderwijs. De Eindtoets is een school- of leervorderingstoets: de toets meet wat een kind in vergelijking met andere kinderen in acht jaar basisonderwijs geleerd heeft. En leervorderingen zeggen iets over de kansen op succes in de verschillende typen van het voortgezet onderwijs. Bovendien levert een leervorderingstoets zoals de Eindtoets indirect een afgewogen meting van een aantal eigenschappen die van groot belang zijn voor toekomstig schoolsucces zoals leertempo, intelligentie, concentratie, motivatie en doorzettingsvermogen. Omdat de Eindtoets meestal bij alle leerlingen in groep 8 wordt afgenomen, kan een discrepantieanalyse van de gemiddelde scores op de verschillende onderdelen in de schoolrapportage worden gebruikt bij de evaluatie van het onderwijs. In aanvulling daarop geven we in de schoolrapportage aan wat de plaats van de school (gecorrigeerd voor een aantal instroomvariabelen) is in de landelijke verdeling van schoolgemiddelden.

1.2 Doelgroep

In principe doen alle leerlingen in groep 8 mee aan de afname van de Eindtoets. Een uitzondering op deze regel vormen:

- (allochtone) leerlingen die aan het begin van groep 8 vier jaar of korter in Nederland zijn en die het Nederlands onvoldoende beheersen om de opgaven goed te kunnen lezen;
- leerlingen die naar verwachting naar het (voortgezet) speciaal onderwijs of naar het praktijkonderwijs gaan.

U kunt ervoor kiezen de leerlingen uit deze twee groepen niet deel te laten nemen aan de Eindtoets.

De Eindtoets Basisonderwijs is weliswaar ook geschikt voor leerlingen die naar verwachting naar het leervegondersteunend onderwijs (lwoo) gaan, maar hij is voor een deel van deze leerlingen wat aan de moeilijke kant. Daarom is specifiek voor deze groep leerlingen de Niveautoets beschikbaar. Leerlingen die naar verwachting naar het lwoo gaan, kunnen ofwel aan de reguliere toets ofwel aan de Niveautoets deelnemen. Zie hierover ook paragraaf 1.3.

1.3 Digitale edities en aangepaste versies van de reguliere Eindtoets

Naast de reguliere, papieren Eindtoets bestaan er twee digitale edities bij de Eindtoets: de Niveautoets en de Digitale Eindtoets.

Er zijn verschillen en overeenkomsten tussen de digitale edities en de reguliere Eindtoets:

- Beide digitale edities worden op de computer (met gebruik van internet) gemaakt.
- Beide digitale edities bestaan uit dezelfde onderdelen en opgavenrubrieken en hetzelfde aantal opgaven als de reguliere Eindtoets. Om praktische redenen is bij de Niveautoets het onderdeel Wereldoriëntatie niet opgenomen. Deze toets bestaat dus uit 9 taken op het gebied van Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden. Bij de Digitale Eindtoets komen daar nog 3 taken op het gebied van Wereldoriëntatie bij (facultatief).
- De moeilijkheid van de opgaven van de Digitale Eindtoets is gelijk aan de moeilijkheid van de opgaven van de reguliere Eindtoets.
- De moeilijkheid van de opgaven van de Niveautoets is aangepast aan het niveau van leerlingen met een leerachterstand.
- De opgaven van alle digitale edities zijn geheim en worden na de afname niet op papier beschikbaar gesteld.
- Zowel de Digitale Eindtoets als de Niveautoets kunnen naar keuze volledig auditief worden ondersteund. Doordat er in de Digitale Eindtoets en de Niveautoets telkens maar één opgave op het scherm getoond wordt, zijn de opgaven groter afgebeeld dan in het reguliere opgavenboekje. Leerlingen voor wie deze vergrote weergave onvoldoende is, dienen de vergrote versie van de reguliere, papieren Eindtoets te maken. Ditzelfde geldt voor kleurenblinde leerlingen; zij kunnen de zwart-wit versie van de reguliere, papieren Eindtoets maken.

Voor deelname aan de digitale edities geldt dat scholen allereerst moeten zijn ingeschreven voor deelname aan de Eindtoets Basisonderwijs van dat schooljaar. De inschrijving en het downloaden van de toetsen verloopt via een beveiligde website van Cito, Cito Portal (<http://portal.cito.nl>). Meer informatie over de inhoud, de inschrijving en de afname van de digitale edities leest u in de Handleiding Digitale Edities Eindtoets 2010 die vanaf begin december 2009 op Cito Portal staat.

(1) Niveautoets 2010

De Niveautoets is bestemd voor leerlingen met een grote leerachterstand. Het betreft leerlingen die vrijwel zeker in aanmerking komen voor het praktijk- of het leerweg-ondersteunend onderwijs. De betreffende leerlingen hebben over vrijwel de hele linie een leerachterstand van tenminste 1½ jaar (niveau midden/eind groep 6). Voor alle andere leerlingen - ook die met partiële achterstand - is de reguliere Eindtoets aangewezen. De opgaven van de Niveautoets zijn aangepast aan het niveau van leerlingen met een leerachterstand.

Als u één of meer leerlingen van uw school aan de Niveautoets laat deelnemen, ontvangt u na de afname voor deze leerlingen - net als voor de leerlingen die de reguliere Eindtoets hebben gemaakt - een Leerlingrapport. Dit Leerlingrapport heeft dezelfde vorm als het Leerlingrapport van leerlingen die de reguliere Eindtoets maken. U vindt hierop dus de standardscore, de bijbehorende 'poppetjesgrafiek' en per hoofdonderdeel het aantal opgaven, het aantal goed en de percentielscore. Op het Leerlingrapport van de Niveautoets staan vertaalde scores; dat wil zeggen dat de scores van een leerling op de Niveautoets omgezet zijn naar scores op de reguliere Eindtoets (dus de scores die de leerling zou hebben gehaald als hij of zij de reguliere Eindtoets zou hebben gemaakt). Daarnaast zijn op het leerlingrapport van de Niveautoets ook het aantal goed en de bijbehorende percentielscores van een leerling op de Niveautoets opgenomen.

Van 7 december 2009 tot en met 15 januari 2010 kunt u via Cito Portal leerlingen inschrijven voor de Niveautoets. Inschrijven buiten deze periode of op een andere manier dan via Cito Portal is niet mogelijk. De afname van de Niveautoets start net als de afname van de reguliere Eindtoets Basisonderwijs op 2 februari 2010 en is mogelijk tot en met 19 februari 2010.

NiveautoetsPlus

Naast de Niveautoets kan ook de NiveautoetsPlus worden afgenomen. De NiveautoetsPlus is een uitbreiding van de Niveautoets. De NiveautoetsPlus bestaat uit een papieren opgaven-boekje waarin naast extra opgaven spelling en begrijpend lezen ook een taak is opgenomen om de technische leesvaardigheid van leerlingen in kaart te brengen. Als u de Niveautoets en de NiveautoetsPlus afneemt, krijgt u niet alleen een Leerlingrapport met een onafhankelijk advies voor het best passende brugklatype voortgezet onderwijs maar ook een rapportage van de leerachterstanden in DLE's ten behoeve van het didactische deel van de aanvraag voor het leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs. De NiveautoetsPlus is opgenomen op de lijst van te gebruiken instrumenten bij de indicatiestelling voor het lwoo en pro.

Inschrijven voor de NiveautoetsPlus kan via Cito Portal onder de menuoptie Niveautoets. Meer informatie over de NiveautoetsPlus leest u in de Handleiding Digitale Edities Eindtoets 2010 die op Cito Portal staat.

(2) Digitale Eindtoets 2010

De Digitale Eindtoets is een editie van de Eindtoets die uw leerlingen in plaats van de reguliere, papieren Eindtoets kunnen maken. Net als de Niveautoets bestaat de Digitale Eindtoets uit dezelfde onderdelen en opgavenrubrieken en hetzelfde aantal opgaven als de reguliere Eindtoets. De Digitale Eindtoets bevat in tegenstelling tot de Niveautoets echter ook het onderdeel Wereldoriëntatie (facultatief). De opgaven van de Digitale Eindtoets zijn natuurlijk anders dan die van de reguliere Eindtoets; de moeilijkheid van beide toetsen is echter gelijk. Naast het feit dat de Digitale Eindtoets op de computer wordt gemaakt, is het belangrijkste verschil met de reguliere Eindtoets de afnameperiode. Als u deelneemt aan de Digitale Eindtoets kunt u van 25 januari tot en met 2 april 2010 zelf bepalen wanneer u de toets afneemt. Bovendien is, afhankelijk van het tijdstip van afname, de rapportage eerder beschikbaar: in de week van 22 februari is de standardscore al via Cito Portal in te zien.

De Digitale Eindtoets kan ook worden gebruikt als een inhaaltoets. Dat betekent dat leerlingen die bijvoorbeeld wegens ziekte op één of meer vaste afnamedagen van de reguliere Eindtoets niet hebben kunnen deelnemen, de Digitale Eindtoets kunnen maken. Ook leerlingen van wie de leerkracht zeker weet dat er tijdens de afname van de reguliere Eindtoets iets is misgegaan, kunnen de Digitale Eindtoets maken. U gebruikt de Digitale Eindtoets dan als een herkansingstoets.

Van 7 december 2009 tot en met 12 maart 2010 kunt u via Cito Portal leerlingen inschrijven voor de Digitale Eindtoets. Inschrijven buiten deze periode of op een andere manier dan via Cito Portal is niet mogelijk. De afname van de Digitale Eindtoets start op 25 januari en is mogelijk tot en met 2 april 2010.

(3) Aangepaste versies van de reguliere Eindtoets 2010

EB2010 voor *dyslectische leerlingen (in bezit van een dyslexieverklaring)* en *leerlingen met NLD*
Voor dyslectische leerlingen en leerlingen met NLD is er een gesproken versie van de Eindtoets. In 2010 bestaat deze uit 4 audio cd's (1 cd per opgavenboekje inclusief 1 cd met daarop de opgaven van het Opgavenboekje Wereldoriëntatie 2010-2012) of 1 Daisy-cd.

EB2010 voor visueel gehandicapte leerlingen

Voor visueel gehandicapte leerlingen zijn er drie aangepaste edities van de EB2010:

- een zwart-wit versie voor kleurenblinde leerlingen;
- een vergrote versie (A3 formaat en in zwart-wit) voor slechtziende leerlingen;
- een papieren en digitale brailleversie voor blinde leerlingen (op aanvraag).

Deze aangepaste edities zijn te bestellen met de bestelkaart die u in november heeft ontvangen.

1.4 Inhoud en samenstelling

De Eindtoets bestaat uit twaalf taken. In de taken staan opgaven op het gebied van Taal, Rekenen-Wiskunde, Studievaardigheden en Wereldoriëntatie. Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden zijn verplichte onderdelen. Wereldoriëntatie is een facultatief onderdeel. Per onderdeel treft u hieronder een overzicht aan van de rubrieken (tussen haakjes staat het aantal opgaven).

Taal (totaal 100)

- Schrijven van teksten (30)
- Spelling (20)
- Begrijpend lezen (30)
- Woordenschat (20)

Rekenen-Wiskunde (totaal 60)

- Getallen en bewerkingen (25)
- Verhoudingen, breuken en procenten (20)
- Meten, meetkunde, tijd en geld (15)

Studievaardigheden (totaal 40)

- Hanteren van studieteksten (10)
- Hanteren van informatiebronnen (10)
- Lezen van schema's, tabellen en grafieken (10)
- Kaartlezen (10)

Wereldoriëntatie (totaal 90)

- Aardrijkskunde (30)
- Geschiedenis (30)
- Natuuronderwijs (30)

1.5 Opgavenboekje Extra

Het Opgavenboekje Extra bij de Eindtoets kunt u gebruiken als een kennismaking met de Eindtoets óf als een volwaardige toets in samenhang met de Eindtoets. Het boekje bevat 15 taken. De taken 1 tot en met 8 zijn de zogeheten kerntaken. De inhoud van deze taken heeft betrekking op de onderdelen Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden; de opbouw van de taken is gelijk aan die van de Eindtoets Basisonderwijs. In het tweede deel van het Opgavenboekje Extra zijn zeven extra, optionele taken opgenomen die betrekking hebben op luisteren, technisch lezen, herkennen van de persoonsvorm, leestekens en rekenen met de zakrekenmachine.

Gaan uw leerlingen met de opgaven uit de taken 1 tot en met 8 aan het werk, dan raken ze vanzelf vertrouwd met de opzet en het vraagtype van de Eindtoets. Bovendien vult het Opgavenboekje Extra de Eindtoets zo aan dat er niet alleen een Leerlingrapport gemaakt kan worden, maar ook een Leerlingprofiel. Dit is een overzicht dat in één oogopslag toont hoe een leerling er op de verschillende onderdelen voor staat. Zo weet u direct wat de sterke en minder sterke kanten van uw leerling zijn waar het gaat om de basisvaardigheden. Op het Leerlingprofiel rapporteren we ook vaardigheidsscores. Daarmee slaan we een brug naar de LVS-toetsen. Als u in groep 8 in plaats van de LVS-toetsen het Opgavenboekje Extra afneemt kunt u de ontwikkeling van uw leerlingen op een aantal gebieden (bijvoorbeeld Begrijpend lezen en Rekenen-Wiskunde) blijven volgen.

Het Opgavenboekje Extra kunt u bestellen met de bestelkaart die u in november heeft ontvangen en vervolgens naar keuze voor of na de Eindtoets afnemen (zie paragraaf 2.6). Van het Opgavenboekje Extra zijn ook aangepaste versies beschikbaar.

N.B. Bij de afname van de Eindtoets 2010 kunt u nogmaals gebruik maken van het Opgavenboekje Extra 2007-2009. De reden om het Opgavenboekje Extra 2007-2009 ook in 2010 te gebruiken is dat er in 2010 naar verwachting een nieuwe toets wordt geïntroduceerd die eind groep 8 kan worden afgenomen. Deze toets zal vanaf 2011 ook kunnen worden gebruikt als Opgavenboekje Extra naast de Eindtoets Basisonderwijs. Het jaar 2010 wordt hierdoor een overbruggingsjaar.

1.6 Intelligentietest

Vanaf vorig schooljaar is het mogelijk om in groep 8 naast de Eindtoets Basisonderwijs de Intelligentietest af te nemen. Met behulp van de Intelligentietest kunt u het verschil tussen capaciteiten (wat zit erin?) en leervorderingen (wat komt eruit?) van uw leerlingen zichtbaar maken. Mocht er sprake zijn van een betekenisvol verschil (dit wordt in de rapportage aangegeven), dan kan dat aanleiding zijn om over de betreffende leerling meer informatie te verzamelen. Het in kaart brengen van bijvoorbeeld de persoonlijkheidskenmerken van de leerling kan dan relevant zijn. Leerlingen die zich bijvoorbeeld moeilijk op schoolse taken kunnen concentreren, er niet in geïnteresseerd zijn en ook niet (erg) gemotiveerd zijn om te leren, laten zien dat er binnen hun persoon kenmerken aan te wijzen zijn die in het verleden waarschijnlijk hebben bijgedragen aan de onderbenutting van hun eigen mogelijkheden. Deze kenmerken zullen zich in de toekomst, in een nieuwe schoolcontext, mogelijk opnieuw voordoen. Daarom is deze informatie van belang voor de keuze van het best passende type voortgezet onderwijs. Maar de informatie geeft ook aanknopingspunten om in de toekomst nog beter op het gedrag van de leerling in te spelen.

De Intelligentietest kan alleen worden afgenomen als de leerling ook deelneemt aan de Eindtoets Basisonderwijs. Als u deelneemt, ontvangt u naast een Leerlingrapport met het best passende brugklatype voor de leerlingen ook een rapportage met hun intelligentie-index. Op het Leerlingrapport Intelligentietest rapporteren we naast de standaardscore op de Eindtoets, gegevens over de verbale en ruimtelijke intelligentie en over de score op beide onderdelen samen: de algemene intelligentie.

Voor de verbale, de ruimtelijke en de algemene intelligentie wordt het aantal opgaven, het aantal goed en de daarbij behorende percentielscore vermeld. Op basis van het totaal aantal goed op de Intelligentietest wordt ook de intelligentie-index berekend. Daarnaast wordt op het Leerlingrapport Intelligentietest de betekenis van de algemene intelligentie-index in relatie tot de standaardscore op de Eindtoets grafisch weergegeven. Als de standaardscore op de Eindtoets sterk afwijkt van wat op basis van de score op de Intelligentietest verwacht zou worden, dan wordt dit op het rapport vermeld. Dit gebeurt niet als de verbale en ruimtelijke intelligentie zeer sterk van elkaar verschillen: de algemene intelligentie-index is dan namelijk niet goed interpreteerbaar. Ook als hiervan sprake is wordt dit op het rapport vermeld.

Vanaf december 2009 tot en met 17 april 2010 kunt u de materialen van de Intelligentietest bestellen en de Intelligentietest afnemen. De handleiding en de opgavenboekjes zijn meerdere jaren te gebruiken. Meer informatie over de Intelligentietest leest u in de Handleiding Intelligentietest.

1.7 Scoringsservice

Leerlingrapporten, Leerlingprofielen en Schoolrapporten

De scoringsservice Eindtoets Basisonderwijs bestaat standaard uit het Leerlingrapport (in viervoud) en het computerprogramma Rapportage Eindtoets Basisonderwijs (REB). Met REB2010, in de week van 1 maart 2010 beschikbaar via Cito Portal, kunt u zelf Schoolrapporten maken op basis van alle mogelijke selecties van leerlingen. En dat kan niet alleen voor 2010, maar ook voor 2009 en 2008 als uw school in die jaren aan de Eindtoets Basisonderwijs heeft deelgenomen. Uiteraard zijn in REB de scores van uw leerlingen op de Eindtoets opgenomen. Maar ook de achtergrondgegevens (geboortedatum, leerlinggewicht etc.) van uw leerlingen staan in REB, mits ingevuld op het antwoordblad eerste toetsdag. Ditzelfde geldt voor de achtergrondgegevens en scores van leerlingen die hebben deelgenomen aan één van de Digitale Edities van de Eindtoets. Naast Schoolrapporten kunt u met REB ook zelf Leerlingrapporten maken (gelijk aan de Leerlingrapporten die u in viervoud van ons ontvangt).

Als uw school het Opgavenboekje Extra heeft afgenomen en de antwoordbladen tijdig heeft ingestuurd, ontvangt u in de week van 1 maart 2010 naast papieren Leerlingrapporten ook Leerlingprofielen (1 profiel per leerling). Deze Leerlingprofielen kunt u ook in REB2010 opvragen. Datzelfde geldt ook voor het Leerlingrapport van de Intelligentietest en de rapportage bij de NiveautoetsPlus: als uw leerlingen hieraan hebben deelgenomen ontvangt u niet alleen een papieren rapportage, maar kunt u deze ook opvragen in REB.

Voorlopig Leerlingrapport Eindtoets Basisonderwijs

In het Voorlopig Leerlingrapport wordt op basis van de score van een leerling op de Entreetoets groep 7 een voorspelling gemaakt van zijn of haar standardscore op de Eindtoets in groep 8. Deze informatie kan in de eerste gesprekken met ouders over de schoolkeuze door de leerkracht worden ingebracht.

U kunt het Voorlopig Leerlingrapport bestellen (bij uw inschrijving) als u deelneemt aan de afname van zowel de Entreetoets als de Eindtoets. Voorwaarde voor het ontvangen van het Voorlopig Leerlingrapport is dat u aan de Eindtoets Basisonderwijs 2010 deelneemt onder hetzelfde schoolnummer als waaronder u de Entreetoets heeft afgenomen.

Een tweede voorwaarde is dat de voor de Eindtoets ingeschreven leerlingen vóór 30 september de Entreetoets gemaakt hebben en op deze toets een totaalscore hebben behaald. In figuur 2 op bladzijde 26 ziet u een voorbeeld van het Voorlopig Leerlingrapport.

1.8 Materialen

Per inschrijving

Als u zich ingeschreven heeft voor de Eindtoets Basisonderwijs 2010, ontvangt u de volgende materialen:

Voor de leerkracht:

- Handleiding Eindtoets Basisonderwijs 2010
- Vergroot Antwoordblad

Op Cito Portal staat:

- Handleiding Digitale Edities Eindtoets 2010
- Doelenboek ; de inhoudsverantwoording bij de Eindtoets Basisonderwijs
- Brochure 'Interpretatie van het Leerlingrapport'; een toelichting op de Leerlingrapporten
- Bespreeklijst; ten behoeve van het oudergesprek over de schoolkeuze voortgezet onderwijs
- Eindtoets 2010 voor Ouders; een selectie van 20 opgaven uit de Eindtoets 2009

Voor de leerling:

- Opgavenboekjes Eindtoets 2010 1e, 2e en 3e toetsdag (inclusief Bronnenboekje 2e toetsdag)
- Opgavenboekjes Wereldoriëntatie 2010-2012 (indien van toepassing)
- Antwoordbladen 1e, 2e en 3e toetsdag

Voor de ouders:

- Ouderkrant Nederlands
- Ouderkrant Turks, Arabisch (indien besteld)

Een Engelstalige versie van de Ouderkrant is te downloaden van onze website (www.cito.nl)

Afzonderlijk te bestellen via bestelkaart (extra kosten)

Voor de leerling:

- Aangepaste versies van de opgavenboekjes 1e, 2e en 3e toetsdag en Wereldoriëntatie (zie paragraaf 1.3)
- Opgavenboekje Extra 2007-2009 (inclusief antwoordblad)
- Aangepaste versies van het Opgavenboekje Extra 2007-2009 (zie paragraaf 2.6)
- Opgavenboekje Intelligentietest

Voor de leerkracht:

- Handleiding Intelligentietest

1.9 Kosten deelname

Deelname Eindtoets 2010 inclusief het onderdeel Wereldoriëntatie € 15,10 per leerling.

Deelname Eindtoets 2010 exclusief Wereldoriëntatie € 14,75 per leerling.

U betaalt bij de factuur in maart 2010 per ingeschreven leerling.

Deelname Niveautoets € 18,95 per leerling.

Deelname NiveautoetsPlus € 23,95 per leerling (dit is inclusief de kosten voor de Niveautoets).

Deelname Digitale Eindtoets inclusief het onderdeel Wereldoriëntatie € 15,10 per leerling.

Deelname Digitale Eindtoets exclusief het onderdeel Wereldoriëntatie € 14,75 per leerling.

Overige kosten

EB 2010 vergrote versie	€ 16,50
EB 2010 zwart-wit versie	€ 9,75
EB 2010 gesproken versie - cd	€ 35,50
EB 2010 gesproken versie daisy-cdrom	€ 35,50
EB 2010 Voorlopig Leerlingrapport	€ 0,75

Kosten Opgavenboekje Extra 2007-2009 en aangepaste versies

Opgavenboekje Extra 2007-2009	€ 5,00
Scoringsservice Opgavenboekje Extra 2007-2009	€ 1,00 per leerling
Cd Begrijpend Luisteren	€ 24,60
Opgavenboekje Extra 2007-2009 vergrote versie	€ 16,50
Opgavenboekje Extra 2007-2009 zwart-wit versie	€ 9,75
Opgavenboekje Extra 2007-2009 gesproken versie - cd	€ 43,50

Kosten Intelligentietest

Handleiding Intelligentietest	€ 29,50
Opgavenboekje Intelligentietest	€ 2,90
Scoringsservice	€ 2,50 per leerling

1.10 Bovenschoolse rapportages

Met het programma REB kunt u zelf Schoolrapporten maken. In het Schoolrapport zonder correctie worden de gemiddelden van uw school¹ vergeleken met de gemiddelden van alle deelnemende scholen. Het Schoolrapport correctie LG geeft een vergelijking van uw schoolgemiddelden met dat van scholen die gelet op de sociaal-culturele achtergrond van uw leerlingen met uw school vergelijkbaar zijn. Het Schoolrapport correctie LG en BL corrigeert uw prestaties voor zowel het percentage leerlingen met een bepaald leerlinggewicht als de vaardigheid van uw leerlingen op begrijpend lezen als indicator voor de intelligentie van uw leerlingen. Voor meer informatie over de schoolrapportage, zie paragraaf 4.4.

Als de nevenvestigingen van uw school zich apart van de hoofdvestiging hebben ingeschreven, maar u toch één schoolrapport wilt van alle vestigingen die onder uw school vallen, dan kunt u daarvoor een offerte aanvragen.

Ook andere bovenschoolse rapportages, bijvoorbeeld regiorapportages en rapportages over alle scholen die onder één bestuur ressorteren, kunnen op aanvraag en onder bepaalde condities (zie onder meer paragraaf 2.4) worden geleverd. U kunt uw aanvragen richten tot Riny Mayer, riny.mayer@cito.nl.

¹ Met gemiddelden wordt hier telkens bedoeld: de gemiddelde standaardscore en de gemiddelde score op de verschillende onderdelen (bijv. Taal) en rubrieken (bijv. Schrijven) die deel uitmaken van de Eindtoets Basisonderwijs.

2 Voorbereiding van de afname

2.1 Administratief-organisatorische voorbereiding

Controle materialen

Zodra u de materialen heeft ontvangen, controleert u of u voldoende opgavenboekjes, bronnenboekjes en antwoordbladen heeft gekregen. Wij raden u aan om door alle opgavenboekjes te bladeren om te kijken of alle boekjes juist zijn gedrukt en ingebonden. Met behulp van de geleidebon bij de materialen controleert u of de nummers op de antwoordbladen overeenkomen met de nummers die op de geleidebon staan vermeld. Iedere leerling krijgt één persoonlijk antwoordbladnummer. Dit nummer is voorgedrukt op alle drie de antwoordbladen. Daarnaast ontvangt u één reservenummer, voor het geval u één deelnemende leerling meer heeft dan u heeft ingeschreven.

Als het ontvangen aantal materialen of de nummers op de antwoordbladen niet overeenkomen met de aantallen of nummers zoals vermeld op de geleidebon, neem dan contact op met Cito (project Eindtoets Basisonderwijs), telefoonnummer (026) 352 11 11, faxnummer (026) 352 11 35, e-mailadres: eindtoets@cito.nl

2.2 Gereedmaken van de antwoordbladen door de leerlingen

Eén of meer dagen voordat u de Eindtoets afneemt, moeten de leerlingen een deel van het antwoordblad invullen (u kunt dit eventueel ook zelf doen). U heeft daarbij de volgende materialen nodig:

- potloden met hardheidsgraad HB;
- (niet te zachte) gummen;
- de vergrote versie van het antwoordblad.

Invullen en aanstrepen van gegevens: stap voor stap

Zorg ervoor dat elke leerling voor elke afnamedag (3x!) een antwoordblad Eindtoets Basisonderwijs 2009 krijgt met hetzelfde antwoordbladnummer. U kunt eventueel van te voren de naam van de school met het schoolstempel opdrukken. (Let er daarbij alstublieft op dat de inkt binnen het daarvoor bestemde vakje blijft.)

LET OP! Als uw school ook deelneemt aan het Opgavenboekje Extra en/of de Intelligentietest, is het van wezenlijk belang dat een leerling bij de afname van het Opgavenboekje Extra en/of de Intelligentietest zijn of haar naam en geboortedatum op een eenduidige wijze op het antwoordblad invult. Alleen op deze manier kunnen wij de scores aan elkaar koppelen voor het maken van een Leerlingprofiel of een Leerlingrapport Intelligentietest.

Neemt u bij het invullen van de antwoordbladen de onderstaande stappen met de leerlingen door. De nummers van de stappen corresponderen met de nummers in de afbeelding van het antwoordblad (figuur 1). U kunt bij elke stap de invul- of aanstreekplaats aanwijzen op het vergrote antwoordblad.

- 1 Laat de leerlingen controleren of op alle antwoordbladen hetzelfde nummer staat. Zorg ervoor dat de leerlingen de antwoordbladen afzonderlijk invullen (de antwoordbladen niet op elkaar leggen i.v.m. het doordrukken van de streepjes).
- 2 Laat de leerlingen de naam en de plaats van de school invullen (als u de antwoordbladen al van een schoolstempel heeft voorzien, is dat uiteraard niet nodig).
- 3 Laat de leerlingen hun achternaam op de lijn schrijven en vervolgens (alleen op het antwoordblad 1e toetsdag) onder elkaar in de hokjes, letter voor letter. Tot slot strepen de leerlingen de letter aan in de regel achter het hokje met de betreffende letter. N.B. Als er sprake is van voorvoegsels of dubbele achternamen, wordt één regel opengelaten tussen deze voorvoegsels en/of achternamen. Plaats de voorvoegsels

altijd achter de naam. Bijvoorbeeld: de achternaam 'de Jong' wordt 'Jong de'.
Wijs de leerlingen op het verschil tussen de letters O en Q.

- 4 Laat de leerlingen hun voorletters op de lijn schrijven en vervolgens (alleen op het antwoordblad te toetsdag) onder elkaar in de hokjes, letter voor letter. Tot slot strepen de leerlingen de letter aan in de regel achter het hokje met de betreffende letter.
N.B. Er kunnen maximaal drie voorletters ingevuld worden.
- 5 Laat de leerlingen het juiste rondje onder jongen of meisje aanstrepen.

Als alle stappen doorlopen zijn, verzamelt u de antwoordbladen en bewaart u ze tot de dag van de toetsafname. Controleer tijdens het verzamelen van de antwoordbladen of de leerlingen inderdaad alle benodigde gegevens hebben ingevuld.

2.3 Gereedmaken van de antwoordbladen door uzelf

Op het antwoordblad eerste toetsdag vragen we u om een aantal (achtergrond)gegevens. Al deze gegevens worden in het computerprogramma REB opgenomen (indien aangestreept) en kunt u gebruiken voor het maken van selecties ten behoeve van de schoolrapportage. Wij adviseren u de achtergrondgegevens na afloop van de eerste toetsdag op het antwoordblad aan te strepen.

De gegevens die op het antwoordblad eerste toetsdag dienen te worden aangestreept zijn:

- 6 de groepsindeling
Bij 'Groep' onderscheiden we de letters A tot en met H. U kunt door het aanstrepen van een letter de leerlingen op uw school groeperen. Als u op het antwoordblad achter 'Groep' een A invult, dan wilt u de leerling ondergebracht zien in groep A. Het indelen van uw leerlingen op deze manier is vooral handig voor scholen met parallelklassen en voor scholen die als hoofdvestiging zijn ingeschreven, maar die wel een aantal nevenvestigingen hebben. U kunt zelf bepalen welke indeling u maakt. Wij raden u aan om de gemaakte indeling voor uzelf te noteren.
- 7 de leerlingcategorie
Bij 'Leerlingcategorie' kunt u aangeven of de leerling behoort tot een van de volgende categorieën. Het is mogelijk om bij 'Leerlingcategorie' meerdere letters aan te strepen, bijvoorbeeld I en K.

I

(Allochtone) leerlingen die aan het begin van groep 8 vier jaar of korter in Nederland zijn en die het Nederlands onvoldoende beheersen om de opgaven goed te kunnen lezen. Deze leerlingen hoeven volgens de definitie van de doelgroep (zie paragraaf 1.2) niet deel te nemen, maar het is wel mogelijk deze leerlingen te laten meedoen. Als uw school deze leerlingen laat deelnemen, streept u op het antwoordblad van de betreffende leerling de aanstreeplaats onder 'I' aan.

J

Leerlingen die naar verwachting naar het (voortgezet) speciaal onderwijs of naar het praktijkonderwijs gaan. Deze leerlingen hoeven volgens de definitie van de doelgroep (zie paragraaf 1.2) niet deel te nemen, maar het is uiteraard wel mogelijk deze leerlingen toch te laten meedoen. Als uw school deze leerlingen laat deelnemen, streept u op het antwoordblad van de betreffende leerling de aanstreeplaats onder 'J' aan.

K

Leerlingen die naar verwachting in aanmerking komen voor het leerweg-ondersteunend onderwijs. Voor deze leerlingen is de Eindtoets maakbaar, de

Niveautoets sluit echter wellicht beter aan bij hun niveau. Als uw school deze leerlingen laat deelnemen, streept u op het antwoordblad van de betreffende leerling de aanstreeplaats onder 'K' aan.

8 de geboortedatum

Als achtergrondgegevens vragen we u de geboortedatum van de leerling aan te strepen. We vragen u dringend om dit te doen omdat we de geboortedatum gebruiken in verband met het toelatings- & doorstroomonderzoek bij de Eindtoets Basisonderwijs. Dit is het onderzoek waarop de poppetjesgrafiek van het Leerling-rapport gebaseerd is. Ook gebruiken we de geboortedatum om de resultaten van de Eindtoets, het Opgavenboekje Extra en de Intelligentietest aan elkaar te kunnen koppelen.

9 de taal die thuis gesproken wordt

In de Schoolrapporten correctie LG en correctie LG en BL (zie paragraaf 4.4) corrigeren we voor verschillen in instroom. Ook de thuistaal hopen we in de toekomst te kunnen gebruiken bij deze correctie. Bij de thuistaal kan maar één mogelijkheid worden aangestreept.

10 het leerlinggewicht

Vanaf dit schooljaar maken we ook bij de Eindtoets Basisonderwijs gebruik van de nieuwe gewichtenregeling. Deze regeling kent twee gewichten: 0.3 en 1.2. Voor het bepalen van het gewicht van de leerling is het van belang te weten welke opleiding de ouders hebben gevolgd. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in drie categorieën:

Categorie 1: maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk

De ouder heeft maximaal basisonderwijs (tot en met het dertiende levensjaar) of (v)so-zmlk gehad.

Categorie 2: maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg

De ouder heeft maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg gedaan. Of de ouder heeft maximaal twee jaar onderwijs in een andere schoolopleiding in het voortgezet onderwijs aansluitend op het basisonderwijs gehad. In de praktijk komen hiervoor de volgende, verouderde benamingen voor:

- lager beroepsonderwijs (lbo)
- lagere agrarische school (las)
- lagere technische school (lts)
- lager economisch en administratief onderwijs (leao)
- lager huishoud- en nijverheidsonderwijs (lhno)
- ambachtsschool
- huishoudschool
- technische school.

Categorie 3: Overig voortgezet onderwijs en hoger

De ouder heeft een opleiding van drie of vier jaar mavo (c- of d-niveau), drie of vier jaar vmbo gemengde leerweg of theoretische leerweg genoten. Of de ouder heeft meer dan twee jaar havo of vwo gevolgd. Voor het niveau mavo/havo/vwo kunnen ook de oudere opleidingen worden gelezen: (m)ulo, mms of hbs. Of de ouder heeft een mbo, hbo of universitaire opleiding gevolgd.

Het gewicht 0.0 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders of beide ouders een opleiding heeft gehad uit categorie 3.

Het gewicht 0.3 wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouders of de ouder die belast is met de dagelijkse verzorging een opleiding uit categorie 2 heeft gehad.

Het gewicht 1.2 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders een opleiding heeft gehad uit categorie 1 en de ander een opleiding uit categorie 1 óf 2.

Voor meer informatie over de gewichtenregeling verwijzen we u naar de website van het CFI (<http://www.cfi.nl>).

11 Advies leerkracht brugklatype

Bij 'Advies leerkracht brugklatype' kunt u uw advies voor een brugklatype aangeven. Dit gegeven gebruiken we ter validering van de Eindtoets Basisonderwijs. We kunnen zo nagaan in hoeverre het advies van de leerkracht voorafgaand aan de Eindtoets overeenstemt met het advies op basis van de score op de Eindtoets.

12 Schooljaar van inschrijving op de huidige basisschool

In dit vakje kunt u het schooljaar van inschrijving van de betreffende leerling op uw school aanstrepen. Het schooljaar van inschrijving kan bij de evaluatie van uw onderwijs een rol spelen. U kunt bijvoorbeeld een onderscheid maken tussen leerlingen die hun hele schoolloopbaan onderwijs op uw school hebben gevolgd en leerlingen die op een later moment zijn ingestroomd.

13 Aangepaste versie

Bij 'Aangepaste versie' kunt u aanstrepen of een leerling bij de afname van de Eindtoets gebruik heeft gemaakt van één van de aangepaste versies bij de Eindtoets (zie paragraaf 1.3).

2.4 Wet Bescherming Persoonsgegevens

Cito behandelt de persoonlijke gegevens van de leerlingen met de grootst mogelijke zorgvuldigheid. Daarom lichten wij hieronder kort toe hoe wij met deze gegevens omgaan. Uiteraard houden wij ons in alle gevallen aan de eisen die de Wet Bescherming Persoonsgegevens stelt. In overeenstemming daarmee hebben wij de verwerking van de gegevens van de (digitale edities en aangepaste versies van de) Eindtoets Basisonderwijs en de Intelligentietest aangemeld bij het College Bescherming Persoonsgegevens (zie www.cbpreb.nl).

De leerling heeft op het antwoordblad van de eerste toetsdag zijn of haar voorletters en achternaam, geboortedatum en geslacht ingevuld. Deze gegevens gebruiken wij in de eerste plaats natuurlijk om het Leerlingrapport op naam te kunnen stellen. Daarnaast worden de gegevens gebruikt voor het zogenaamde toelatings- en doorstroomonderzoek bij de Eindtoets Basisonderwijs. Dit onderzoek voert Cito uit om na te gaan tot welk brugklatype leerlingen die in een bepaald jaar aan de Eindtoets hebben deelgenomen zijn toegelaten en hoe zij binnen het voortgezet onderwijs doorstromen. De verzamelde gegevens worden vervolgens verwerkt in tabellen die we gebruiken als vergelijkingsgegevens in de 'poppetjesgrafieken' op de leerlingrapporten bij de Eindtoets Basisonderwijs. Zodra de toelatings- en doorstroomgegevens zijn verzameld en gekoppeld zijn aan de resultaten op de Eindtoets, worden alle namen uit onze computerbestanden verwijderd. Bovenschoolse rapportages (zie paragraaf 1.9) kunnen dan ook enkel bestaan uit gegevens die niet tot personen herleidbaar zijn.

2.5 Afname Opgavenboekje Wereldoriëntatie

Voor de afname van het onderdeel Wereldoriëntatie gebruikt u het nieuwe Opgavenboekje Wereldoriëntatie 2010-2012. De afname van het Opgavenboekje Wereldoriëntatie is in het afnameschema opgenomen (zie bladzijde 22).

2.6 Afname Opgavenboekje Extra

Voor de afname van het Opgavenboekje Extra gebruikt u ook in 2010 nog het Opgavenboekje Extra 2007-2009 (zie paragraaf 1.5). U kunt het Opgavenboekje Extra het beste voorafgaand aan de afname van de Eindtoets afnemen. De leerlingen kunnen de taken in het boekje dan een tot twee weken voor de afname van de Eindtoets maken. De taken zijn kort en kunnen in die periode met gemak worden afgenomen. Op Cito Portal vindt u algemene aanwijzingen voor de afname van het Opgavenboekje Extra inclusief een mogelijk afnamerooster.

Als u de beschikking wilt hebben over het Leerlingprofiel bij het Opgavenboekje Extra, maakt u gebruik van de scoringsservice bij het Opgavenboekje Extra (€1,00 per leerling). Indien de antwoordbladen van het Opgavenboekje Extra op uiterlijk 28 januari 2009 in bezit zijn van Cito, ontvangt u de Leerlingprofielen tegelijk met de Leerlingrapporten bij de Eindtoets. Antwoordbladen die wij in de periode van 29 januari tot en met 2 april ontvangen, worden vanaf 1 maart verwerkt met een verwerkingstermijn van ongeveer twee weken. Na 3 april kan Cito geen antwoordbladen van het Opgavenboekje Extra meer verwerken.

U kunt het Opgavenboekje Extra ook afnemen en zelf de score van uw leerlingen bepalen. De goede antwoorden kunt u in dat geval op Cito Portal vinden. Als u zelf de score van uw leerlingen bepaalt, stuurt u de antwoordbladen niet retour en ontvangt u geen Leerlingprofielen.

Op Cito Portal treft u met betrekking tot het Opgavenboekje Extra de volgende materialen aan:

- algemene aanwijzingen voor de afname van het Opgavenboekje Extra;
- de goede antwoorden van het Opgavenboekje Extra;
- aanwijzingen voor de taken Leestempo en Begrijpend Luisteren;
- de taak Leestempo inclusief de voorbeeldtoets voor de leerling.

2.7 Afname Niveautoets, Digitale Eindtoets en Intelligentietest

Aanwijzingen en informatie over de afname van de Niveautoets en de Digitale Eindtoets vindt u in de Handleiding Digitale Edities Eindtoets 2010 die op Cito Portal staat. Aanwijzingen en informatie over de afname van de Intelligentietest vindt u in de Handleiding Intelligentietest. U kunt deze handleiding bestellen met de bestelkaart die u medio november 2009 heeft ontvangen.

2.8 Voorlichting aan de ouders

De belangrijkste functie van de Eindtoets is leerkrachten, ouders en leerlingen voorzien van onafhankelijke informatie voor de keuze van een passend brugklatype voortgezet onderwijs. Het spreekt dan ook vanzelf dat de ouders goed op de hoogte moeten zijn van de opzet en inhoud van de toets. U heeft daartoe van ons in november de Ouderkrant ontvangen. Bij de voorlichting aan ouders kan ook de Eindtoets 2010 voor Ouders en onze website (www.cito.nl) een rol spelen.

Tabel 1 Afnameschema Eindtoets Basisonderwijs 2010

Dinsdag 2 februari 2010

Taak in het opgavenboekje Eindtoets	Aantal opgaven	Rubrieken	Tijdschema	Afnameduur
Inleiding			8.45 - 9.00 uur	15 minuten
Taal 1	30	Gemengde opgaven	9.00 - 9.40 uur	40 minuten
Pauze			9.40 - 9.45 uur	5 minuten
Rekenen 1	20	Rekenen	9.45 - 10.20 uur	35 minuten
Pauze			10.20 - 10.35 uur	15 minuten
Taal 2	20	Schrijven van teksten	10.35 - 11.15 uur	40 minuten
Pauze			11.15 - 11.20 uur	5 minuten
Taak in het opgavenboekje Wereldoriëntatie				
Wereldoriëntatie 1	30	Natuuronderwijs	11.20 - 12.00 uur	40 minuten
Totaal	100			

Woensdag 3 februari 2010

Taak in het opgavenboekje Eindtoets	Aantal opgaven	Rubrieken	Tijdschema	Afnameduur
Studievaardigheden 1 Bronnenboekje	20	Studieteksten/naslagwerken	9.00 - 9.40 uur	40 minuten
Pauze			9.40 - 9.45 uur	5 minuten
Rekenen 2	20	Rekenen zonder papier	9.45 - 10.20 uur	35 minuten
Pauze			10.20 - 10.35 uur	15 minuten
Studievaardigheden 2 Bronnenboekje	20	Tabellen/grafieken/kaarten	10.35 - 11.15 uur	40 minuten
Pauze			11.15 - 11.20 uur	5 minuten
Taak in het opgavenboekje Wereldoriëntatie				
Wereldoriëntatie 2	30	Aardrijkskunde	11.20 - 12.00 uur	40 minuten
Totaal	90			

Donderdag 4 februari 2010

Taak in het opgavenboekje Eindtoets	Aantal opgaven	Rubrieken	Tijdschema	Afnameduur
Taal 3	30	Gemengde opgaven	9.00 - 9.40 uur	40 minuten
Pauze			9.40 - 9.45 uur	5 minuten
Rekenen 3	20	Rekenen	9.45 - 10.20 uur	35 minuten
Pauze			10.20 - 10.35 uur	15 minuten
Taal 4	20	Begrijpend Lezen	10.35 - 11.15 uur	40 minuten
Pauze			11.15 - 11.20 uur	5 minuten
Taak in het opgavenboekje Wereldoriëntatie				
Wereldoriëntatie 3	30	Geschiedenis	11.20 - 12.00 uur	40 minuten
Totaal	100			

3 Afname van de Eindtoets

3.1 Materialen voor de afname

Voor de afname van de Eindtoets hebben de leerlingen de volgende materialen nodig:

- een opgavenboekje
- een bronnenboekje (tweede toetsdag)
- het bij het opgavenboekje passende antwoordblad
- een potlood (hardheid: HB)
- een gum
- een liniaal
- een boek waarin ze graag lezen

3.2 De rol van proefleider

Voor de vergelijkbaarheid en de juiste interpretatie van de resultaten op de Eindtoets is het van groot belang dat alle leerlingen de Eindtoets zo veel mogelijk onder dezelfde omstandigheden maken (zie ook 'Gestandaardiseerde afname' in paragraaf 3.4). Houdt u zich daarom strikt aan de aanwijzingen voor de afname van de Eindtoets in deze handleiding. Tijdens de afname van de Eindtoets bent u immers in de eerste plaats proefleider. En in die rol wilt u gegevens over de vaardigheden van uw leerlingen verzamelen en er zeker van zijn dat die gegevens berusten op zelfstandig werk. De belangrijkste functie van een proefleider is dan ook ervoor te zorgen dat de leerlingen zelfstandig en ongestoord aan de toetsopgaven kunnen werken.

3.3 Afnameschema

In Tabel 1 op bladzijde 22 kunt u zien volgens welk schema de taken in de boekjes worden afgenomen. De in de tabel genoemde tijden zijn richttijden. De meeste leerlingen zullen de taken binnen deze tijd kunnen maken. Het is echter mogelijk om bijvoorbeeld dyslectische leerlingen extra tijd te geven de taken in hun eigen tempo af te ronden. Dit is toegestaan omdat de Eindtoets geen 'snelheidstoets' is.

3.4 Aanwijzingen voor de afname

Gestandaardiseerde afname

Net als de eisen die aan toetsconstructie en toetsinhoud gesteld worden, zijn er ook eisen met betrekking tot het gebruik van toetsen. Bij landelijk genormeerde toetsen zoals de Eindtoets Basisonderwijs geldt een eenvoudige regel namelijk: neem de toets af volgens de verstrekte richtlijnen. Alleen indien u de toets afneemt volgens de in deze handleiding beschreven richtlijnen, krijgt u inzicht in de daadwerkelijke vaardigheid van uw leerlingen en kunt u de resultaten van uw leerlingen op de Eindtoets op een betrouwbare manier gebruiken voor de schoolkeuzeadvisering en de evaluatie van het onderwijs op uw school.

Uiteraard is het gebruik van de aangepaste versies van de Eindtoets zoals Cito die verstrekt, toegestaan. De standaardscore behaald met een aangepaste versie is echter niet zonder meer vergelijkbaar met de standaardscore van een 'gewone' leerling. Aan de school voor voortgezet onderwijs moet dan ook worden meegedeeld dat de leerling een aangepaste versie van de Eindtoets heeft gemaakt. Indien er sprake is van een bijzondere afnameconditie, dan adviseren wij u dat ook te melden aan de school voor voortgezet onderwijs.

Het gebruik van hulpmiddelen tijdens de afname van de Eindtoets is niet toegestaan tenzij anders vermeld (bijvoorbeeld bij de taken Rekenen 1 en Rekenen 3 waarbij het gebruik van uitrekenpapier is toegestaan). Dit betekent dus ook dat didactische materialen die normaliter in het lokaal aanwezig zijn (bijvoorbeeld tafelkaarten, overzichten met betrekking tot (werkwoord)spelling en inhouds- en oppervlaktematen) niet mogen worden gebruikt tijdens de afname van de Eindtoets.

Voordat we een opsomming geven van instructies willen we u nadrukkelijk wijzen op de wenselijke aanpak van de overgang van de ene naar de andere taak.

Aanpak overgang van de ene naar de andere taak

Over het algemeen is de richttijd (de tijdsduur van een taak) zo ruim dat alle leerlingen de taak binnen de aangegeven richttijd kunnen maken. We raden u dringend aan na afloop van de aangegeven richttijd de afname van een taak niet abrupt af te breken. Ga na of er nog leerlingen bezig zijn en geef deze leerlingen de tijd om de opgave waar ze mee bezig zijn af te maken. Eventueel kunt u bijvoorbeeld dyslectische leerlingen extra tijd geven om de taken in hun eigen tempo af te ronden. Dit is toegestaan omdat de Eindtoets geen 'snelheidstoets' is.

Probeer tijdens de afname na te gaan of de leerlingen hun tijd goed verdelen. Als u de indruk heeft dat dat niet het geval is, adviseer de leerlingen dan eventueel (op een ontspannen en voor de andere leerlingen niet storende wijze) hun tempo iets te verhogen. Als leerlingen blijven 'hangen' op een opgave, adviseer hen dan voorlopig een antwoord te noteren (zie ook de instructies in het opgavenboekje). U hoeft tegen het eind van de aangegeven richttijd geen waarschuwingen te geven als: "Jullie hebben nog 10 minuten". Voor sommige leerlingen kan dit soort mededelingen de spanning onnodig verhogen en soms zelfs storend werken op de concentratie.

Aan het eind van de afnametijd vraagt u de leerlingen die nog niet klaar zijn de opgave waar ze mee bezig zijn af te maken. Dit doet u leerling voor leerling, dus niet klassikaal. Leerlingen die door een calamiteit de afname hebben moeten onderbreken, kunnen de verloren tijd direct na de afname van alle taken van de betreffende toetsdag inhalen. Bespreek nooit een taak als er nog andere taken op een toetsdag moeten worden afgenomen.

Afname-instructies Eindtoets

Zorg ervoor dat leerlingen die binnen de aangegeven afnametijd klaar zijn de andere leerlingen niet storen! Vraag ze hun boek te gaan lezen.

- 1 Deel aan het begin van iedere toetsdag de materialen uit.
Let op: er zijn Opgavenboekjes Eindtoets én een Opgavenboekje Wereldoriëntatie. Wijs de leerlingen er bij de start van de tweede toetsdag op dat ze bij de taken Studievaardigheden 1 en 2 het Bronnenboekje nodig hebben. In een aantal opgaven wordt naar dit Bronnenboekje verwezen.
- 2 Bespreek voor de afname de aanwijzingen voor de leerlingen die voorin het opgavenboekje vermeld staan en maak samen met de leerlingen de voorbeeldopgave (alleen de eerste toetsdag).
- 3 Wijs de leerlingen nogmaals op de juiste wijze van het aanstrepen van een antwoord: de opgaven mogen alleen met potlood aangestreept worden (zie de eerste bladzijde in het opgavenboekje). Zorg ervoor dat het antwoordblad op een harde ondergrond ligt.
- 4 Wijs de leerlingen erop dat u vanaf het moment dat ze met de eerste taak begonnen zijn geen vragen over de opgaven kunt beantwoorden. De leerlingen moeten de taak zelfstandig maken.
- 5 Wijs de leerlingen er nogmaals op dat ze alleen aan de taak mogen werken waaraan ze volgens opdracht moeten werken.
- 6 Kondig het begin van de toets letterlijk aan met: "We gaan beginnen. Als je straks helemaal klaar bent en de tijd is nog niet om, leg dan je antwoordblad onder je opgavenboekje aan de rand van je tafel. Pak vervolgens je leesboek en ga rustig zitten lezen. Stoor de anderen niet! Er mag nu niet meer gepraat worden tot het pauze is.

Kijk nu naar de eerste taak en lees samen met mij wat er boven staat."

- 7 Lees bij het begin van elke nieuwe taak de aanwijzingen hardop voor en licht deze zo nodig toe.
- 8 Geef bij het begin van elke nieuwe taak aan wat de afnameduur van een taak is en geef aan welke materialen (kladpapier, liniaal en dergelijke) de leerlingen bij het maken van de taak mogen gebruiken. Het gebruik van kladpapier is met uitzondering van de taak Rekenen 2 bij alle taken toegestaan. Didactische materialen die normaliter in het lokaal aanwezig zijn (bijvoorbeeld tafelkaarten, overzichten met betrekking tot (werkwoord)spelling en inhouds- en oppervlaktematen) mogen niet worden gebruikt tijdens de afname van de Eindtoets.
- 9 Wijs de leerlingen bij het begin van elke nieuwe taak op de kolom waarin ze de antwoorden op de opgaven in de taak moeten aanstrepen.
- 10 Ga, als de aangegeven richttijd verstreken is, na of er nog leerlingen bezig zijn. Geef geen opdrachten als: leg nu je potlood neer. Geef leerlingen nog even de tijd om de opgave waarmee ze bezig zijn af te maken (zie eerder in deze paragraaf) en laat ze dan stoppen. Zo kunt u een abrupte en een spanningsverhogende overgang van de ene naar de andere taak voorkomen.
- 11 Als alle leerlingen klaar zijn met een taak, vraagt u hen het opgavenboekje te sluiten en de antwoordbladen onder het opgavenboekje te leggen. Vervolgens geeft u de leerlingen de pauze die in het afnameschema is aangegeven.
- 12 Haal aan het einde van de toetsdag al het materiaal op. Berg de opgavenboekjes zorgvuldig op. Kijk het materiaal na en leg dit klaar voor de volgende afname.
- 13 Leg de ingevulde antwoordbladen op volgorde van antwoordbladnummer en doe deze in de retourenveloppe. Bewaar de retourenveloppe zorgvuldig.

3.5 Afwezige leerlingen

Inhalen voor of op de derde toetsdag

Leerlingen die op één of meer van de toetsochtenden niet aanwezig konden zijn, kunnen de gemiste taken eventueel in de middag inhalen. Leerlingen die aan het einde van de derde toetsdag één of meer taken niet gemaakt hebben, kunnen die taken op een later tijdstip inhalen.

Inhalen na de derde toetsdag

Er zijn twee mogelijkheden als een leerling de Eindtoets na de derde toetsdag nog niet in zijn geheel heeft afgerond:

1 Handscoreing

Van de leerlingen die (een aantal taken van) de toets pas na de derde toetsdag inhalen, stuurt u geen van de antwoordbladen aan Cito retour. Op Cito Portal vindt u vanaf 1 maart 2010 de zogenoemde handscoreing. In dit document staan de goede antwoorden op de Eindtoets, de percentielscores en de omzetting van de ruwe score (=goede antwoorden) naar een standaardscore.

U ontvangt bij de rapportage een blanco Leerlingrapport waarop u zelf de gegevens van de leerling kunt noteren. Extra blanco leerlingrapporten kunt u aanvragen bij Cito. De gegevens van de afwezige leerling(en) worden uiteraard niet opgenomen in REB.

2 Digitale Eindtoets

U schrijft de leerling in voor de Digitale Eindtoets. De Digitale Eindtoets kan namelijk ook worden gebruikt als een inhaaltoets of als een herkansingstoets. (zie paragraaf 1.3) Meer over de Digitale Eindtoets leest u in de Handleiding Digitale Edities Eindtoets 2010 die op Cito Portal staat.

3.6 Afhandeling

Maak een kopie van de antwoordbladen

Als alle taken zijn afgerond, is het verstandig om van elk antwoordblad een kopie te maken. Bewaar deze kopieën op een veilige plaats. Stuur de originele antwoordbladen naar Cito. Van de leerlingen die (een aantal taken van) de toets pas na de derde toetsdag inhalen, stuurt u geen van de antwoordbladen aan Cito retour.

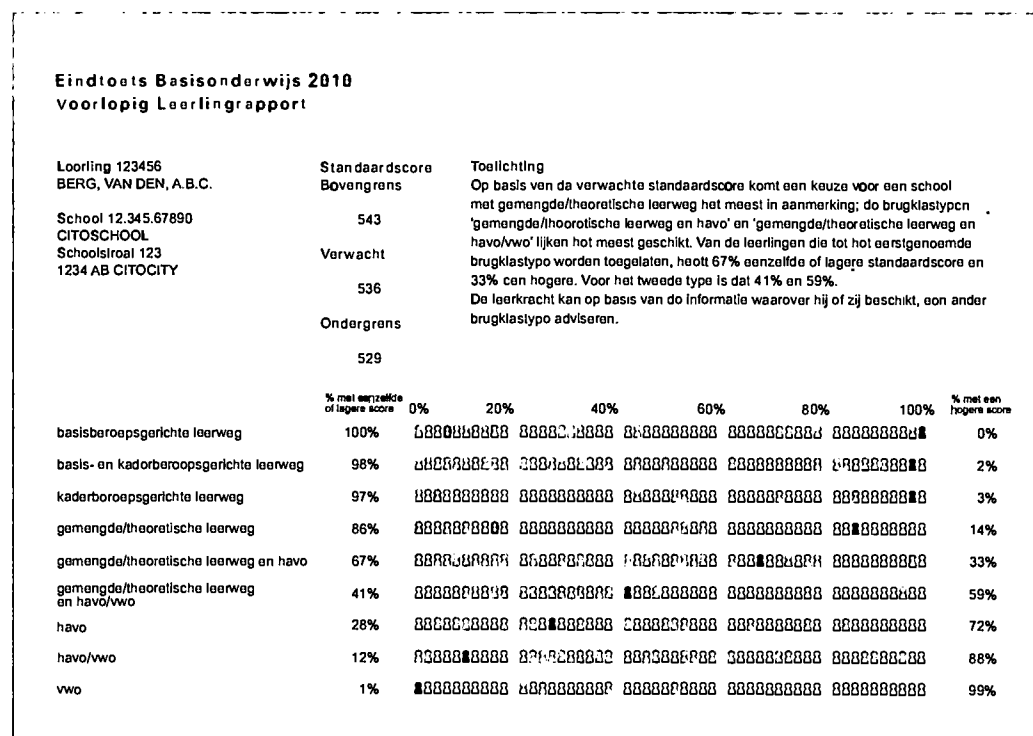
Let op: Stuur geen kopieën van de antwoordbladen op. Cito kan alleen de originele antwoordbladen verwerken. Kopieën van antwoordbladen moeten we helaas terugsturen. Daardoor kan het gebeuren dat de antwoordbladen van uw school niet tijdig kunnen worden verwerkt.

Verzending van antwoordbladen

Let bij het terugsturen van de antwoordbladen op de onderstaande punten:

- 1 Stop de originele antwoordbladen per toetsdag in de retourenveloppe. Sluit deze enveloppe goed af.
- 2 Plak voldoende postzegels op de enveloppe. Onvoldoende gefrankeerde enveloppen of retourenveloppen zonder postzegels worden apart gelegd en pas achteraf verwerkt!
- 3 Stuur de enveloppe niet aangetekend op. Dit kan vertraging veroorzaken bij de verwerking.
- 4 Bezorg de retourenveloppe na afloop van de derde toetsochtend (4 februari) direct bij TNT Post.

Figuur 2 Afbeelding Voorlopig Leerlingrapport

4 Rapportage

4.1 Algemeen

Standaard

De standaard scoringservice bestaat uit de volgende onderdelen:

- Leerlingrapport EB2010 (in viervoud)
- REB2010 (in de week van 1 maart 2010 beschikbaar via Cito Portal)

Op het Leerlingrapport rapporteren we de standaardscore en de scores op de hoofdonderdelen Taal, Rekenen-Wiskunde, Studievaardigheden en Wereldoriëntatie. Per hoofd- onderdeel rapporteren we het aantal opgaven, het aantal goed en de percentielscore.

Op het Leerlingrapport is verder de zogenoemde poppetjesgrafiek afgebeeld. Deze grafiek geeft grafisch weer wat de betekenis is van de standaardscore voor de keuze van een brugklatype. Bovendien staat in de toelichting boven de poppetjesgrafiek in woorden wat de standaardscore op de Eindtoets zegt over het brugklatype dat het meest in aanmerking komt voor de betreffende leerling.

Met het programma REB2010 kunt u zelf Schoolrapporten maken op basis van alle mogelijke selecties van leerlingen. Naast Schoolrapporten kunt u met REB ook Leerlingrapporten en Leerlingprofielen (indien u het Opgavenboekje Extra heeft afgenomen) opvragen. Ook het Leerlingrapport van de Intelligentietest en de rapportage bij de NiveautoetsPlus zijn in REB opgenomen.

Wij verzoeken u dringend om op school en eventueel in uw regio afspraken te maken over het verspreiden van de rapportages bij de Eindtoets. Het is bijvoorbeeld belangrijk dat alle leerlingen van eenzelfde school (en hun ouders) op hetzelfde moment over het Leerlingrapport kunnen beschikken. Bovendien is het vanwege de privacygevoeligheid van de informatie niet verstandig om bijvoorbeeld de klassenoverzichten uit REB te verspreiden.

Verkrijgbaar op bestelling

De volgende onderdelen van de Scoringservice Eindtoets Basisonderwijs zijn op bestelling verkrijgbaar:

- Voorlopig Leerlingrapport (zie paragraaf 1.6)
- Leerlingprofiel (zie verder paragraaf 2.6 en 4.3)

Het Voorlopig Leerlingrapport EB2010 hebben we in november 2009 toegezonden naar de scholen die dit bij hun inschrijving besteld hadden. Op het Voorlopig Leerlingrapport 2010 geven we de verwachte standaardscore op de EB2010. Deze score wordt in het rapport grafisch vertaald in de zogenoemde poppetjesgrafiek. Bij deze afbeelding wordt bovendien een beknopte toelichting gegeven (zie figuur 2).

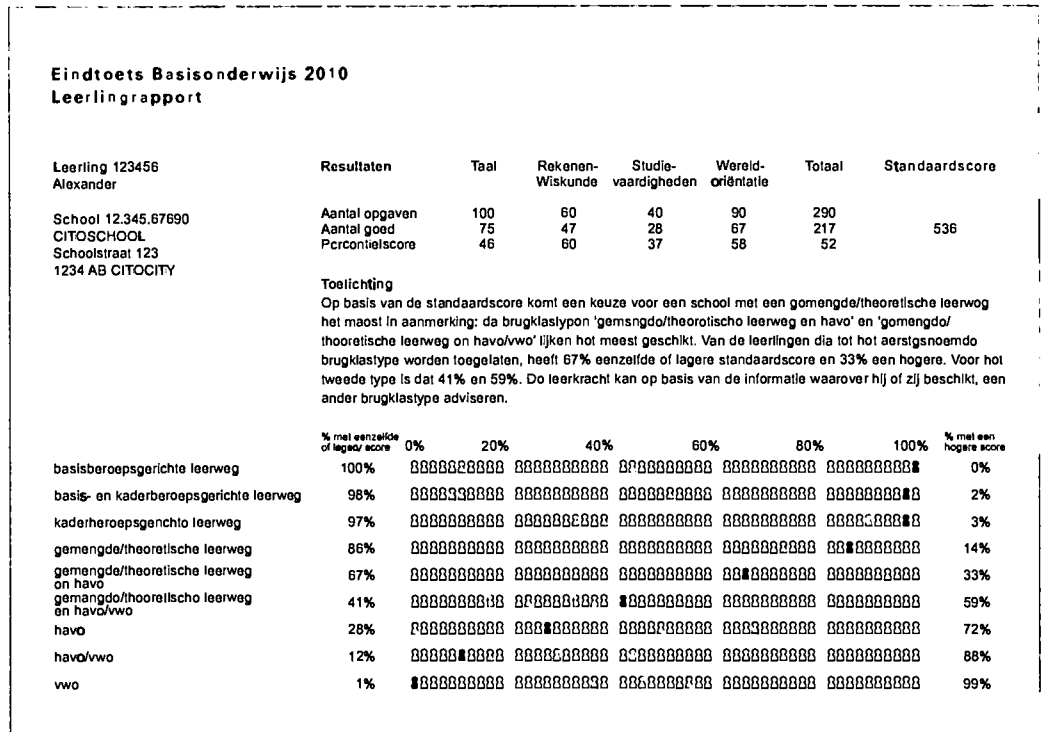
In het Leerlingprofiel kunt u zien hoe een leerling er wat betreft de basisvaardigheden voor staat. Niet alleen de scores op de hoofdonderdelen Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden worden gerapporteerd, maar ook de scores op de subonderdelen zijn opgenomen. Per onderdeel wordt het percentage goed en het percentiel gerapporteerd. Bovendien rapporteren we voor een aantal onderdelen vaardigheidsscores. Het profiel stelt u in staat de scores op verschillende onderdelen in één oogopslag te overzien. Een analyse van het profiel geeft antwoord op vragen zoals: is het niveau zoals verwacht? Zijn er opvallende verschillen tussen de prestaties op de diverse onderdelen?

Over de rapportage bij de Digitale Edities van de Eindtoets (Digitale Eindtoets en Niveautoets(Plus)) en de Intelligentietest, leest u meer in paragraaf 4.5 van dit hoofdstuk.

4.2 Leerlingrapport

U ontvangt voor elke deelnemende leerling een Leerlingrapport in viervoud. Daarop rapporteren we de standaardscore en per hoofdonderdeel het aantal opgaven, het aantal goed en de percentielscore. De betekenis van de standaardscore geven we grafisch weer in de zogenoemde poppetjesgrafiek. Op deze grafiek geven we in het Leerlingrapport bovendien een korte toelichting.

Figuur 3 Afbeelding Leerlingrapport

Aantal opgaven

In de rij **Aantal/** opgaven staat hoeveel opgaven er tot het betreffende onderdeel behoren. De kolom **Totaal/** bevat dezelfde informatie, maar dan voor alle gemaakte opgaven samen.

Aantal goed

In de rij **Aantal/** goed staat per onderdeel hoeveel opgaven de leerling goed heeft beantwoord. De kolom **Totaal/** bevat dezelfde informatie, maar dan voor alle gemaakte opgaven samen.

Percentielscore

De **Percentielscore** geeft aan welk percentage leerlingen landelijk gezien een even hoog of lager **Aantal/** goed heeft behaald. De kolom **Totaal/** bevat dezelfde informatie, maar dan voor alle gemaakte opgaven samen.

Voorbeeld

In het Leerlingrapport in de afbeelding hierboven ziet u dat een aantal goed van 75 op het onderdeel **Taal** overeenkomt met een percentielscore van 46. Dat betekent dat 46% van de kinderen een aantal goed van 75 of minder heeft gehaald. 54% van de kinderen heeft dus 76 of meer vragen goed beantwoord.

NB. De hier als voorbeeld gegeven percentielscores kunnen van de percentielscores in de 'echte' rapportage afwijken.

Standaardscore

De standaardscore is een vertaling of omzetting van het totaal aantal goed op de onderdelen Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden. De standaardscores liggen op een schaal waarnaar de 'aantallen goed' op de verschillende jaargangen te vertalen zijn. Ongeveer net zoals bedragen uitgedrukt in de vroegere Europese munteenheden (bijvoorbeeld guldens, Duitse marken en Franse francs) via de euroschaal gemakkelijk te vergelijken zijn. Door de standaardscoreschaal zijn we in staat de scores van jaar tot jaar te vergelijken ondanks verschillen in moeilijkheid tussen de diverse jaargangen van de Eindtoets. De EB2009 was bijvoorbeeld een beetje makkelijker dan de EB2008. Daardoor kunnen de prestaties in die jaren via de 'aantallen goed' niet direct vergeleken worden. Via een omzetting naar de standaardscores kan dat wel.

Voorbeeld

Een leerling die op de EB2008 een aantal goed had van 147 en een standaardscore van 535 presteerde net zo goed als een leerling die op de EB2009 een aantal goed had van 148 en eveneens een standaardscore van 535.

NB. De omzetting van aantal goed naar standaardscore is bij wijze van voorbeeld gegeven. In de 'echte' rapporten kan de relatie tussen het aantal goed en een standaardscore anders zijn!

Toelichting

In de toelichting boven de poppetjesgrafiek staat in woorden wat de standaardscore op de Eindtoets zegt over het brugklatype dat het meest in aanmerking komt voor de betreffende leerling.

Grafische weergave van de betekenis van de standaardscore in de poppetjesgrafiek

In de poppetjesgrafiek geven we weer welke positie een leerling zou innemen tussen zijn medeleerlingen in de verschillende brugklatypes. Zie ook de brochure Interpretatie van het Leerlingrapport die op Cito Portal staat.

NB. We wijzen erop dat '% met een lagere score' en '% met een hogere score' in de rapportage bij de EB2009 kunnen afwijken van de percentages in figuur 3.

Voorbeeld

Van de leerlingen die zijn toegelaten tot het brugklatype 'gemengde/theoretische leerweg en havo' heeft 67% een lagere en 33% een hogere standaardscore dan 536. Voor het brugklatype gemengde/theoretische leerweg en havo/vwo' is dit respectievelijk 41% en 59%. In beide brugklatypes behoort de leerling tot de middenmoot.

De kans op overschatting van de mogelijkheden van de leerling lijkt bij plaatsing in het brugklatype 'havo' tamelijk groot: slechts 28% van de leerlingen heeft een score van 536 of lager. Aan de andere kant zou er wel eens van onderschatting sprake kunnen zijn bij plaatsing in het brugklatype 'gemengde/theoretische leerweg': daar heeft 86% van de leerlingen een lagere standaardscore dan 536!

Let op: de gegevens op het Leerlingrapport zijn een belangrijke onafhankelijke bron van informatie. Vergelijk uw eigen advies met de richting die de standaardscore aangeeft en ga na waardoor discrepanties verklaard kunnen worden. De combinatie van gegevens is uiteindelijk doorslaggevend voor de keuze van het best passende vervolg!

4.3 Leerlingprofiel

Naast een Leerlingrapport ontvangt u per deelnemende leerling ook een Leerlingprofiel als uw school niet alleen de Eindtoets maar ook het Opgavenboekje Extra afneemt. Het Leerlingprofiel geeft een gedetailleerd overzicht van de prestaties op de verschillende onderdelen waaruit Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden bestaan. Per onderdeel en rubriek wordt het percentage goed en het percentiel gerapporteerd. Bovendien rapporteren we voor een aantal onderdelen vaardigheidsscores. Deze slaan een brug naar de LVS-toetsen.

Figuur 4 Afbeelding Leerlingprofiel

Primair onderwijs Leerling- en onderwijsvolgsysteem									
Eindtoets Basisonderwijs Leerlingprofiel									
Leerling 123456 BERG VAN DEN, A.B.C. School 12.345.67690 CITOSCHOOL Schoolstraat 123 1234 AB CITOCITY									
Aantal opgaven	Percentage goed	Percentiel	V	IV	III	II	I	Veerdigheids scores	
185	75	54				*			
TAAAL									
Producteren van teksten									
• Schrijven van teksten	45	80	66				*		72
• Herkennen van de persoonsvorm	25	100	100						
• Spelling	50	66	51			*			69
• Niet-werkwoorden	25	76	59			*			71
• Werkwoorden	25	56	49			*			66
• Leestekens	30	70	38		*				71
Begrijpen van teksten									
• Begrijpend luisteren	50	78	62			*			130
• Begrijpend lezen	45	82	66				*		63
• Lees tempo	100	56	68			*			75
• Woordenschat	45	73	29		*				78
REKENEN-WISKUNDE									
80	67	40				*			117
• Getallen en bewerkingen	30	67	40				*		91
• Verhoudingen, breuken en procenten	25	70	47			*			93
• Meten, meetkunde, tijd en geld	25	64	41			*			83
• Rekenen met de zakrekenmachine	20	65	50			*			94
STUDIEVAARDIGHEDEN									
75	77	55				*			108
• Studieteksten en informatiebronnen	25	80	70			*			111
• Kaanlezen	25	64	33			*			101
• Lezen van schema's, tabellen en grafieken	25	88	77			*			113
TOTAALSCORES									
• Taal	185	75	54			*			
• Rekenen-Wiskunde	80	67	40			*			117
• Studievaardigheden	75	77	55			*			108
TOTAAL EINDTOETS BASISONDERWIJS (inclusief Opgavenboekje Extra)									
340	75	51				*			

Aantal opgaven

In de kolom Aantal opgaven staat hoeveel opgaven er tot het betreffende onderdeel behoren.

Percentage goed

In deze kolom staat het aantal goed gemaakte opgaven uitgedrukt in een percentage van het totale aantal opgaven van het betreffende onderdeel.

Voorbeeld

In het Leerlingprofiel hiernaast heeft ABC van den Berg van het onderdeel Begrijpend Lezen 37 van de 45 opgaven goed gemaakt. Het Percentage goed is dus 82.

Percentiel

Het Percentiel geeft aan welk percentage leerlingen landelijk gezien een even hoog of lager percentage goed heeft behaald.

Voorbeeld

In het Leerlingprofiel van ABC van den Berg kunnen we zien dat hij op het onderdeel Studievaardigheden rond het gemiddelde scoort (niveau III). Uit het profiel van de scores op de verschillende rubrieken van Studievaardigheden kunnen we aflezen dat ABC van den Berg relatief vaardig is in het Lezen van schema's, tabellen en grafieken en het hanteren van Studieteksten en informatiebronnen. Zijn score op de rubriek Kaartlezen blijft daarbij enigszins achter.

Let op!

Het percentiel en het percentage goed zijn twee verschillende gegevens.

Daarnaast betekent een percentage goed van bijvoorbeeld 80 niet dat daar per definitie, zoals in het voorbeeld hiernaast bij studieteksten en informatiebronnen, een percentiel van 70 bij hoort. Het percentiel hangt af van het percentage leerlingen dat een even hoog of lager percentage goed heeft behaald op dat betreffende onderdeel. Een percentage goed van 80 kan heel goed overeenkomen met een percentiel van bijvoorbeeld 66 (zie het onderdeel Schrijven van teksten op het Leerlingprofiel in figuur 4).

De hier als voorbeeld gegeven percentielen kunnen van de percentielen in de 'echte' rapportage afwijken.

Profiel

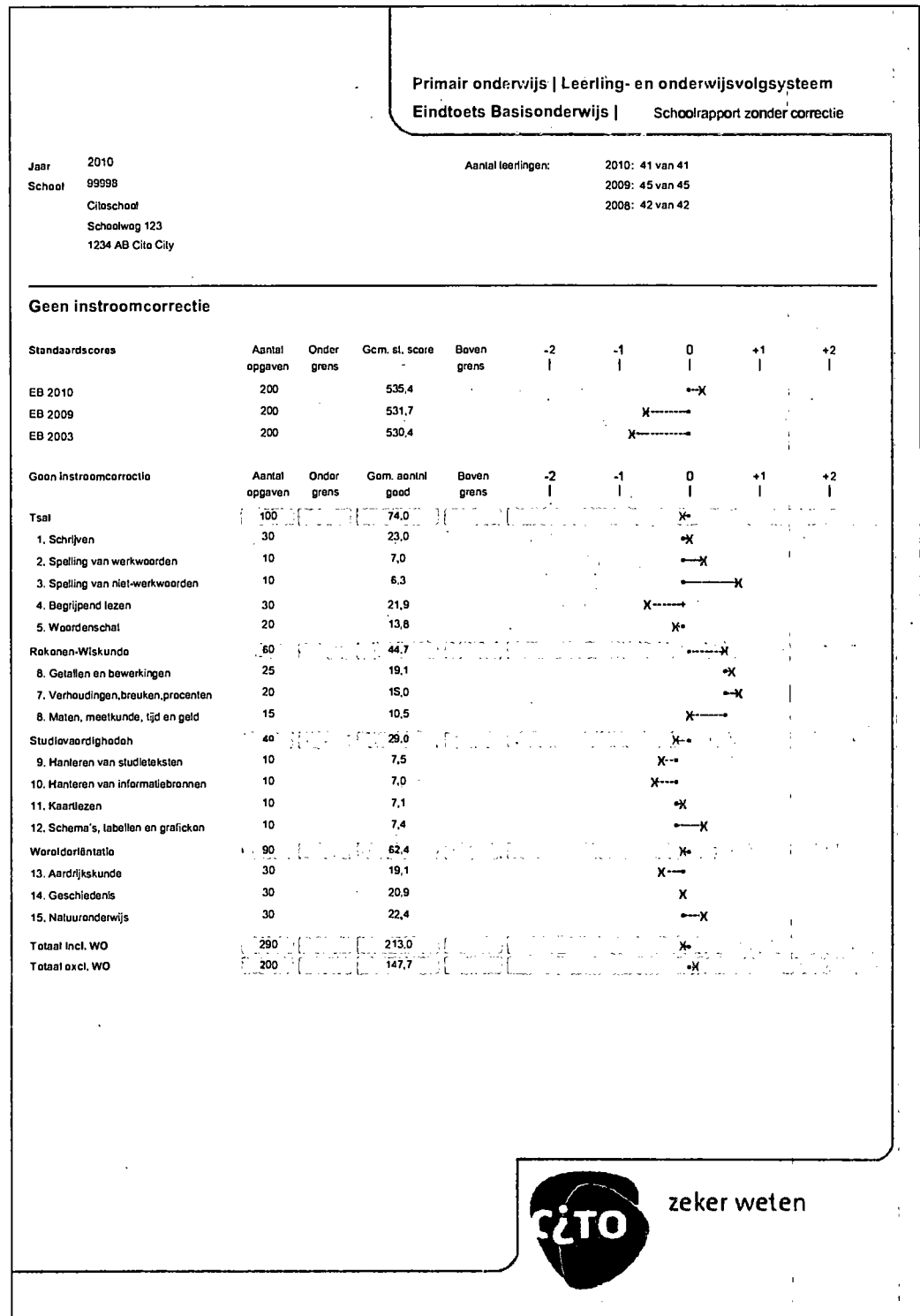
In het profiel staan van links naar rechts vijf 'kolommen' van een gelijke breedte.

De 'kolommen' dragen als titel V (= ver onder het gemiddelde), IV (= onder het gemiddelde), III (= de gemiddelde groep leerlingen), II (= boven het gemiddelde) en I (= ver boven het gemiddelde).

De plaats van de sterretjes in het profiel komt bij benadering overeen met het percentiel.

Niet precies. Dat hoeft ook niet als we letten op de belangrijkste functie van het profiel: een overzicht geven van uitschieters naar boven (rechts) en naar beneden (links).

Figuur 5 Afbeelding Schoolrapport zonder correctie (verkleind)

De waarden in dit voorbeeld kunnen afwijken van de waarden in de 'echte' rapportage.

4.4 Schoolrapporten

Met het programma REB2010 kunt u zelf Schoolrapporten maken.

In het Schoolrapport zonder correctie worden de gemiddelden¹ van uw school vergeleken met de gemiddelden van alle deelnemende scholen. Hierbij wordt geen rekening gehouden met kenmerken van uw school of uw leerlingen. Het Schoolrapport zonder correctie kunt u dan ook vergelijken met het vroegere Schoolrapport A.

Het Schoolrapport correctie LG geeft een vergelijking van uw schoolgemiddelden met dat van scholen die gelet op de sociaal-culturele achtergrond van uw leerlingen met uw school vergelijkbaar zijn. Daarom corrigeren we in Schoolrapport correctie LG uw gemiddelde scores voor de samenstelling van uw school in percentages leerlingen met een bepaald leerlinggewicht. Het Schoolrapport correctie LG en BL corrigeert uw prestaties voor zowel het percentage leerlingen met een bepaald leerlinggewicht als de vaardigheid van uw leerlingen op begrijpend lezen als indicator voor de intelligentie van uw leerlingen². Het Schoolrapport correctie LG en het Schoolrapport correctie LG en BL vervangen de vroegere IC-Tabel.

Met REB2010 kunt u de Schoolrapporten maken op basis van al uw leerlingen, maar ook voor specifieke door uzelf samen te stellen leerlinggroepen. In dit laatste geval selecteert u alleen de gewenste leerlingen en maakt u het rapport voor de gekozen selectie. Meer hierover leest u in de toelichting bij REB op onze website of in de handleiding bij REB onder de helpfunctie van het programma in Cito Portal.

Indeling schoolrapporten

Ieder schoolrapport bestaat uit twee delen. In het bovenste deel staan de (gecorrigeerde) gemiddelde standaardscores van uw school in de afgelopen drie jaar. In het Schoolrapport correctie LG en het Schoolrapport correctie LG en BL is de gecorrigeerde gemiddelde standaardscore van uw school in 2009 niet opgenomen. Dit komt omdat er geen berekening met de nieuwe leerlinggewichten mogelijk is voor de jaren 2009 en eerder.

De gemiddelde standaardscore is de omzetting van het totaal aantal goed op de onderdelen Taal, Rekenen-Wiskunde en Studievaardigheden. De standaardscores liggen op een schaal waarnaar de 'aantallen goed' op de verschillende jaargangen van de Eindtoets te vertalen zijn. Door de standaardscoreschaal kunnen we de scores op de Eindtoets van jaar tot jaar vergelijken ondanks verschillen in moeilijkheid tussen de verschillende jaargangen van de Eindtoets.

Voorbeeld

In het Schoolrapport zonder correctie in figuur 5 is de gemiddelde standaardscore in 2010 535,4. Deze score ligt net iets boven het landelijk gemiddelde in 2010 (de 0 in de grafische weergave; zie het kopje Interpretatie grafische weergave). In 2009 en 2008 ligt de (ongecorrigeerde) gemiddelde standaardscore van de Citoschool beneden het landelijk gemiddelde.

¹ Met gemiddelden wordt hier telkens bedoeld: de gemiddelde standaardscore en de gemiddelde score op de verschillende hoofdonderdelen (bijvoorbeeld Taal) en opgavenrubrieken (bijvoorbeeld Schrijven) die deel uitmaken van de Eindtoets Basisonderwijs. De landelijke gemiddelden op de Eindtoets (corresponderend met de 0 in de grafische weergave van de schoolrapporten) worden gepubliceerd in de Toelichting op de schoolrapporten. Dit document is gelijktijdig met REB beschikbaar op Cito Portal.

² Kinderen die intelligenter zijn, behalen bij dezelfde onderwijsinspanning hogere scores dan kinderen die meer moeite hebben met leren. Het zou het mooiste zijn als we voor de correctie op intelligentie over een directe meting van de intelligentie konden beschikken. Praktisch is dat echter niet haalbaar: alle leerlingen zouden moeten worden getest op hun intelligentie. Daarom gebruiken we de scores van uw leerlingen op het onderdeel Begrijpend lezen van de Eindtoets als indicator voor hun intelligentie. Over het algemeen zijn deskundigen het er namelijk over eens dat begrijpend lezen de vaardigheid is die het minst door het onderwijs beïnvloed wordt. Dit wil echter niet zeggen dat onderwijs totaal geen invloed heeft op het aanleren van deze vaardigheid.

In het onderste deel van de rapporten staan de (gecorrigeerde) gemiddelden op de afzonderlijke onderdelen van de Eindtoets Basisonderwijs 2010. Het betreft de gemiddelde score op de hoofdonderdelen (bijvoorbeeld Taal) en op de -genummerde- opgavenrubrieken die binnen die hoofdonderdelen onderscheiden worden (bijvoorbeeld 1. Schrijven). De score op een hoofdonderdeel is een optelling van de scores op de opgavenrubrieken die eronder staan.

Ieder rapport bestaat uit vier kolommen en een grafische weergave van de score per onderdeel. In de eerste kolom staat het aantal opgaven waaruit het betreffende onderdeel bestaat. In de derde kolom staat het gemiddelde aantal goed gemaakte opgaven op dat betreffende onderdeel. In de schoolrapporten met correctie betreft dit het verwachte aantal goed gemaakte opgaven na correctie, ofwel het gecorrigeerde gemiddelde. Alleen in de schoolrapporten met correctie zijn de tweede en vierde kolom gevuld. In deze kolommen staan de onder- en bovengrens van het 90%-betrouwbaarheidsinterval rondom het gecorrigeerde gemiddelde. Over dit betrouwbaarheidsinterval leest u meer onder het kopje 'Betrouwbaarheidsinterval rondom een gecorrigeerd gemiddelde'.

Zinvolle vergelijking met correctie

In het Schoolrapport zonder correctie worden de prestaties van uw school vergeleken met die van alle andere scholen die deelnemen aan de Eindtoets. Het is echter de vraag of zo'n vergelijking zinvolle informatie oplevert. Dat zou zo zijn als we het op een school gegeven onderwijs als enige verklaring voor verschillen tussen schoolgemiddelden zouden kunnen beschouwen. Dat is echter niet zo. Verschillen tussen schoolgemiddelden worden namelijk mede bepaald door factoren waarop het onderwijs niet of nauwelijks invloed heeft, maar die wel van grote betekenis zijn voor de onderwijsresultaten.

Factoren die systematische verschillen tussen scholen veroorzaken maar waar het onderwijs niet of nauwelijks invloed op heeft, zijn onder te verdelen in twee categorieën: factoren op schoolniveau en factoren op leerlingniveau. Een factor op schoolniveau is de sociaal-culturele achtergrond van de leerlingpopulatie. Scholen die veel leerlingen met een zwakke(re) sociaal-culturele achtergrond hebben, moeten er harder aan trekken om landelijk gemiddelde prestaties neer te zetten dan scholen die weinig leerlingen met een zwakke(re) sociaal-cultureel zwakke achtergrond hebben. Een factor op leerlingniveau is de intelligentie van leerlingen. Leerlingen die intelligenter zijn, behalen bij dezelfde onderwijsinspanning hogere scores dan leerlingen die meer moeite hebben met leren.

In het Schoolrapport correctie LG wordt een schatting gegeven van de gemiddelde standardscore en de gemiddelde score op de onderdelen wanneer alle scholen die aan de Eindtoets meedoen gelijk zouden zijn geweest wat betreft het percentage gewichtenleerlingen. Het percentage gewichtenleerlingen op een school wordt daarbij beschouwd als een indicator voor de sociaal-culturele achtergrond van de leerlingpopulatie. In het Schoolrapport correctie LG en BL wordt een schatting gegeven van de gemiddelde standardscore en de gemiddelde score op de onderdelen wanneer alle scholen die aan de Eindtoets meedoen gelijk zouden zijn geweest wat betreft het percentage gewichtenleerlingen en de score op het onderdeel Begrijpend lezen. De score op Begrijpend lezen wordt daarbij beschouwd als een indicator voor de intelligentie van leerlingen.

Een andere factor waar het onderwijs geen invloed op heeft, is toeval. Een enkele leerling met een extreem hoge of lage score kan grote invloed hebben op de gemiddelde prestatie van een school, zeker bij een kleine groep leerlingen. Bij grotere groepen leerlingen vallen extreem hoge en lage scores makkelijker tegen elkaar weg. Het gemiddelde van grotere groepen leerlingen geeft daarom beter de prestaties van een school weer dan het gemiddelde van een kleine groep leerlingen. Bij de schoolrapporten met correctie wordt rekening gehouden met de omvang van de groep.

Interpretatie van gecorrigeerde gemiddelden

Een gecorrigeerd gemiddelde is het verwachte gemiddelde dat uw school behaald zou hebben als het een school met doorsnee-instroom zou zijn. Het verschil tussen het gecorrigeerde gemiddelde van uw school en het gemiddelde in het Schoolrapport zonder correctie is groter naarmate uw school qua instroom meer afwijkt van de aan de Eindtoets deelnemende scholen. Indien uw school een relatief hoog percentage gewichtenleerlingen heeft (correctie LG) eventueel in combinatie met een lage score op het onderdeel Begrijpend lezen (correctie LG en BL), zult u zien dat de gemiddelden in de schoolrapporten met correctie naar boven zijn bijgesteld. Omgekeerd, indien uw school een relatief laag percentage gewichtenleerlingen heeft (correctie LG) eventueel in combinatie met een hoge score op het onderdeel Begrijpend lezen (correctie LG en BL), zult u zien dat de gemiddelden in de schoolrapporten met correctie naar beneden zijn bijgesteld.

Voorbeeld

In het Schoolrapport correctie LG in figuur 6 op bladzijde 37 is de verwachte gemiddelde standardscore na correctie voor LG 534,5 (gebaseerd op 41 van de 41 leerlingen). De ongecorrigeerde gemiddelde standardscore van deze school (te vinden in het Schoolrapport zonder correctie, zie figuur 5) is 535,4. Deze school heeft dus, in vergelijking met andere aan de Eindtoets deelnemende scholen, een lager percentage gewichtenleerlingen waardoor het gemiddelde na correctie naar beneden is bijgesteld.

Interpretatie grafische weergave (gebied onder -2 ... -1 ... 0 ... +1 ... +2)

De (gecorrigeerde) gemiddelde score van uw school is in de grafische weergave met het teken X aangeduid. Formeel heet de waarde waar het kruisje (de X) staat de gestandaardiseerde score (dit is niet hetzelfde als standardscore). Voor gestandaardiseerde scores geldt dat 0 het gemiddelde is. De helft van de scholen scoort hieronder, en de andere helft hierboven. Ongeveer twee van de drie scholen heeft een gestandaardiseerde score tussen -1 en +1. Kruisjes tussen -1 en +1 zijn dus niet uitzonderlijk. Bijna alle scholen (95%) hebben een gestandaardiseerde score tussen -2 en +2. Een kruisje op of onder -2 is ver onder het gemiddelde, en een kruisje op of boven +2 is ver boven het gemiddelde.

De horizontale stippellijn geeft bij de standardscores en de hoofdonderdelen de afstand vanaf het landelijk gemiddelde (de 0) weer. Hoe langer de horizontale stippellijn, hoe meer de (gecorrigeerde) gemiddelde score van uw school afwijkt van het landelijk gemiddelde en hoe uitzonderlijker de score van uw school. Bij de rubrieken is de horizontale stippellijn anders getekend. Bij de rubrieken geeft de horizontale stippellijn aan in hoeverre uw resultaten op de betreffende opgavenrubriek (bijvoorbeeld Schrijven) afwijken van de (gecorrigeerde) gemiddelde score van uw school op het hoofdonderdeel (bij Schrijven dus het onderdeel Taal). Hiermee kunt u zien op welke rubrieken uw school mogelijk afwijkend scoort ten opzichte van het hoofdonderdeel waar de rubriek onder valt. De horizontale stippellijnen zijn kort als uw school op alle rubrieken binnen het hoofdonderdeel ongeveer even goed heeft gescoord.

Voorbeeld

In het Schoolrapport correctie LG in figuur 6 ligt de voor LG gecorrigeerde gemiddelde standardscore van de school enigszins onder het landelijk gemiddelde. Wat betreft de hoofdonderdelen ligt de score op het onderdeel Studievaardigheden net iets verder van het landelijk gemiddelde af dan de score op de onderdelen Taal en Wereldoriëntatie. Als we naar de opgavenrubrieken binnen het hoofdonderdeel Taal kijken, valt op dat de score op de opgavenrubriek Spelling van niet-werkwoorden ruim boven het gemiddelde op dit hoofdonderdeel ligt. Begrijpend lezen ligt er in verhouding ruim onder. Deze informatie kan worden gebruikt bij de evaluatie van uw onderwijs.

Betrouwbaarheidsinterval rondom een gecorrigeerd gemiddelde

Elke schatting heeft een bepaalde mate van onzekerheid. Daarom spreken we ook wel van verwachte gemiddelden als we het over de gecorrigeerde gemiddelden hebben. De mate van onzekerheid hangt af van allerlei factoren, maar een van de belangrijkste factoren is het aantal leerlingen waarop een gemiddelde berekend is. Hoe groter het aantal leerlingen, hoe nauwkeuriger het gecorrigeerde gemiddelde.

Om de onzekerheid aan te geven, rapporteren we in de tweede en vierde kolom de ondergrens en de bovengrens van het 90% (on)zekerheids- ofwel betrouwbaarheidsinterval. Uw gecorrigeerde gemiddelde ligt met 90% zekerheid tussen deze onder- en bovengrens. De donkere balk in de grafische weergave geeft het 90%-betrouwbaarheidsinterval voor de gecorrigeerde gemiddelde standaardscore en de score op de hoofdonderdelen grafisch weer. Als de waarde 0 in de donkere balk valt, valt het landelijk gecorrigeerde gemiddelde tussen uw onder- en bovengrens. Als dit het geval is, heeft uw school niet uitzonderlijk gepresteerd op het betreffende onderdeel. Als de donkere balk geheel onder de gestandaardiseerde score 0 ligt, heeft uw school na correctie onder het landelijk gemiddelde gepresteerd. Als de donkere balk geheel boven de gestandaardiseerde score 0 ligt, heeft uw school na correctie op dit onderdeel boven het landelijk gemiddelde gepresteerd.

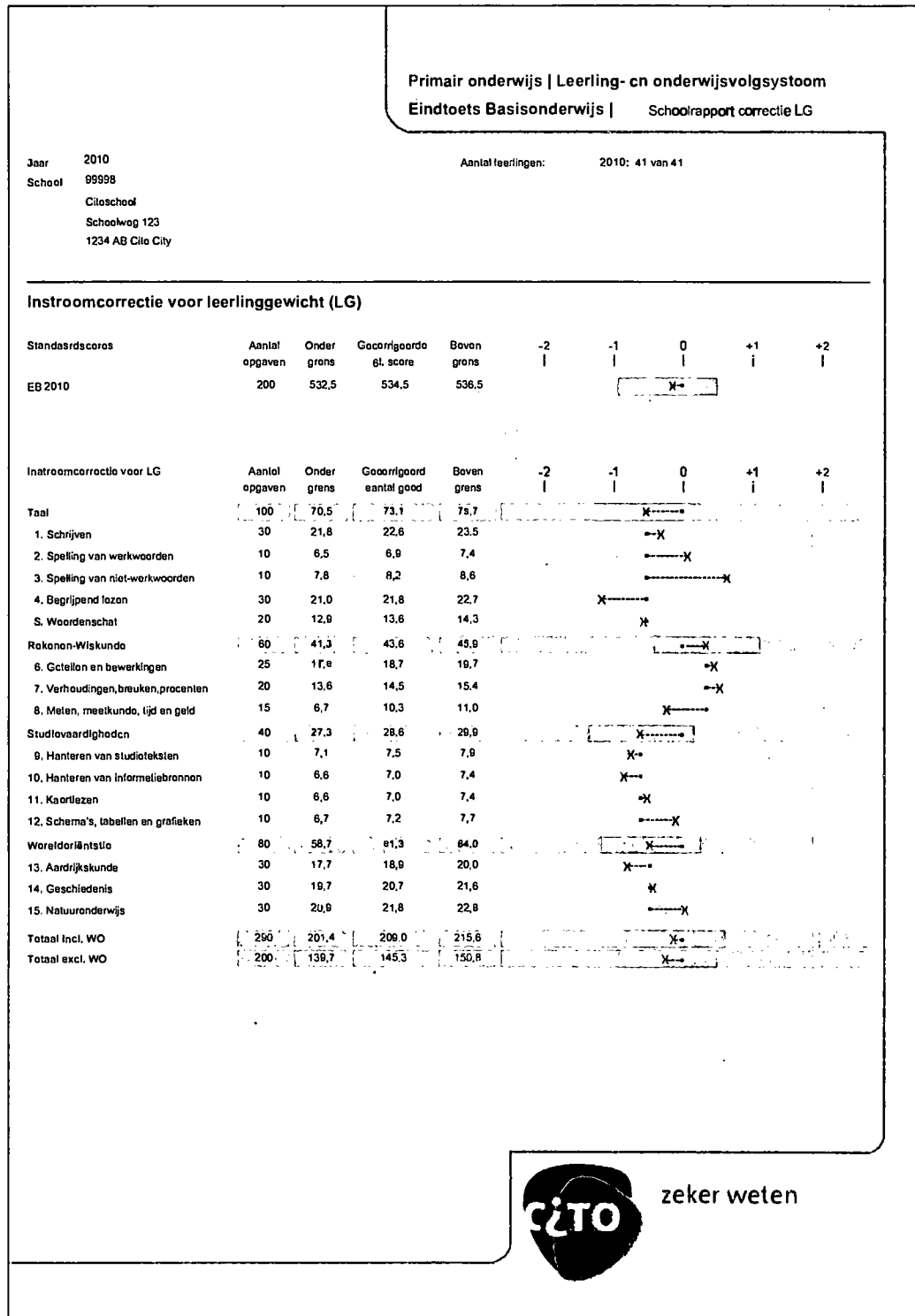
Voorbeeld

In het Schoolrapport correctie LG in figuur 6 is te zien dat deze school na correctie voor leerlinggewicht niet uitzonderlijk heeft gepresteerd op zowel de totale Eindtoets 2010 (de gecorrigeerde gemiddelde standaardscore) als op de hoofdonderdelen.

Tot slot

Ook na de hierboven genoemde correcties, bestaan er nog verschillen tussen scholen. Voor snelle en gemakkelijke conclusies over de kwaliteit van het onderwijs op basis van vastgestelde verschillen is dus geen ruimte. De correcties zijn weliswaar relevant, maar we kunnen niet uitsluiten dat er meer factoren op de onderwijsbaarheid van kinderen van invloed zijn en dat de factoren 'sociaal culturele achtergrond' en 'intelligentie' beter gemeten zouden kunnen worden dan nu nog voor ons mogelijk is. De voor instroom gecorrigeerde gemiddelden moeten dan ook in de eerste plaats worden gebruikt in het kader van schoolzelfevaluatie. Als de correctie voor instroom niet bij alle onderdelen hetzelfde uitwerkt, kan dat een goede aanleiding zijn tot zinvolle vragen over bijvoorbeeld de verdeling van aandacht over de diverse onderdelen.

Figuur 6 Schoolrapport correctie LG

De waarden in dit voorbeeld kunnen afwijken van de waarden in de 'echte' rapportage.

4.5 Rapportage Niveautoets, Digitale Eindtoets en Intelligentietest

Niveautoets

Alleen als uw leerlingen alle 9 taken van de Niveautoets hebben afgerond, kan Cito een Leerlingrapport maken. Dit Leerlingrapport heeft dezelfde vorm als het Leerlingrapport van leerlingen die de reguliere Eindtoets maken. In het Leerlingrapport van de Niveautoets staan vertaalde scores; dat wil zeggen dat de scores van een leerling op de Niveautoets omgezet zijn naar scores op de reguliere Eindtoets (dus de scores die de leerling zou hebben behaald als hij of zij de reguliere Eindtoets zou hebben gemaakt).

Daarnaast zijn op het leerlingrapport van de Niveautoets ook het daadwerkelijke behaalde aantal goed en de bijbehorende percentielscores van de leerling op de Niveautoets opgenomen. U ontvangt de Leerlingrapporten voor de leerlingen die de Niveautoets gemaakt hebben van ons gelijktijdig met de rapportage voor de Eindtoets, dus in de week van 1 maart 2010. Dit geldt ook voor de rapportage van de leerachterstanden als u de NiveautoetsPlus heeft afgenomen.

Digitale Eindtoets

Pas als alle leerlingen van uw school alle taken van de Digitale Eindtoets hebben afgerond, kan Cito de rapportage voor uw school aanmaken. Afhankelijk van de datum waarop uw school de toets heeft afgerond, ontvangt u van ons het volgende:

- Digitale Eindtoets afgerond vóór 17 februari 2010: in de week van 22 februari 2010 kunt u via Cito Portal de standardscore van uw leerlingen bekijken. In de week van 1 maart 2010 ontvangt u van ons de definitieve Leerlingrapporten.
- Digitale Eindtoets afgerond tussen 17 en 26 februari 2010: binnen drie werkdagen kunt u op Cito Portal de standardscore van uw leerlingen bekijken. In de week van 1 maart 2010 ontvangt u van ons de definitieve Leerlingrapporten.
- Digitale Eindtoets afgerond na 26 februari 2010: binnen drie werkdagen kunt u op Cito Portal de standardscore van uw leerlingen bekijken. Minimaal drie en maximaal vijf werkdagen na het afronden van de toets ontvangt u van ons de definitieve Leerlingrapporten.

Met behulp van REB kunt u schoolrapporten maken waarin ook de resultaten van de leerlingen die de Niveautoets en/ of de Digitale Eindtoets hebben gemaakt, zijn opgenomen.

Intelligentietest

Als u de antwoordbladen van de Intelligentietest voor medio februari 2010 instuurt, volgt de rapportage gelijk met de rapportage van de Eindtoets 2010. Als u de antwoordbladen na medio februari 2010 instuurt, geldt een verwerkingstijd van twee weken.

Bijlagen

Hoe wordt de standaardscore van de Eindtoets berekend?

De standaardscore wordt bepaald op basis van de totaalscore (aantal goed op de Eindtoets) zonder het onderdeel **Wereldoriëntatie**. Deze score wordt omgezet in een score tussen de 501 en 550 met behulp van een formule die jaarlijks wordt aangepast op basis van de moeilijkheidsgraad van de toets.

In de **Brochure Interpretatie van het Leerlingrapport** staan alle standaardscores vanaf 519 vermeld met een toelichting. Deze brochure staat op Cito Portal.

Waarom lopen de standaardscores van 501-550?

Voor de Eindtoets kun je niet slagen of zakken, op de Eindtoets kun je geen voldoende of onvoldoende halen. Daarom vond Cito het niet verstandig om voor een schaal te kiezen die direct associeerbaar is met schoolcijfers zoals 1 tot 10. Bovendien wilden we in 1976 met de keuze van de schaal van 501-550 vermijden dat de Eindtoets zou worden opgevat als een IQ-test (intelligentietest). De scores op deze testen hebben in de meeste gevallen een gemiddelde van 100. De reden dat we een schaal van 50 punten gebruiken terwijl de toets uit 200 opgaven bestaat, is dat een schaal van 50 punten breed genoeg is voor het doel waar het bij de Eindtoets in de eerste plaats om gaat: het geven van een onafhankelijk advies over het best passende brugklatype voortgezet onderwijs.

Waarom telt het onderdeel **Wereldoriëntatie niet mee in de berekening van de standaardscore?**

De Eindtoets Basisonderwijs bestaat uit vier onderdelen: Taal, Rekenen, Studievaardigheden en **Wereldoriëntatie**. Het onderdeel **Wereldoriëntatie** is facultatief. De inhoud van de Eindtoets wordt gebaseerd op zogenaamde gemeenschappelijke doelstellingen. Onder gemeenschappelijke doelstellingen verstaan we algemeen aanvaarde doelstellingen die voor alle schoolverlaters van het basisonderwijs geldig worden geacht. De gemeenschappelijke doelstellingen van het onderdeel **Wereldoriëntatie** op de diverse scholen in Nederland zijn nog niet in voldoende mate op elkaar afgestemd om deze te laten mee tellen in de berekening van de standaardscore.

Hoe kan het dat mijn school op de **Schoolrapporten een zeer hoge totaalscore haalt op het onderdeel **Studievaardigheden** terwijl de score op alle onderliggende rubrieken (bijvoorbeeld **Hanteren van studieteksten**) lager is dan het totaal?**
Als uw school op een onderdeel erg hoog of erg laag scoort kan het voorkomen dat u op alle onderliggende opgavenrubrieken lager, respectievelijk hoger uitkomt dan het totaal op dat onderdeel. Zowel bij de onderliggende opgavenrubrieken als het totaal op een onderdeel wordt namelijk bepaald welk deel van de scholen hoger dan wel lager scoort. Stel dat uw school erg hoog scoort op een onderdeel maar iets minder hoog op elk van de onderliggende opgavenrubrieken. Op elk van de opgavenrubrieken scoort dan een aantal scholen hoger dan uw school, maar deze scholen scoren lager op andere opgavenrubrieken van datzelfde onderdeel zodat ze al met al lager uitkomen op het totaal. U zou hierbij de parallel kunnen trekken met sportevenementen waarbij een totaalklassement wordt bijgehouden zoals de tienkamp of allround kampioenschappen schaatsen. Hierbij is het mogelijk om winnaar te worden van het totaalklassement zonder op één van de onderdelen winnaar te zijn. Een vergelijkbaar principe geldt aan de onderkant van de schaal.

Waarom mag de Eindtoets niet worden voorgelezen, dat is toch hetzelfde als de gesproken versie?

Omdat de Eindtoets een gestandaardiseerde toets is moet de afname geschieden volgens de verstrekte richtlijnen. Daarbij is het gebruik van aangepaste versies door Cito verstrekt

wel toegestaan.

Met het oog op de productie van de cd's maken wij een draaiboek op basis waarvan inspreker, regisseur en technicus in de studio aan het werk gaan. Het draaiboek bevat, naast de specifieke aanwijzingen voor de gebruiker van de gesproken toetsversie, in beginsel uiteraard de tekst die in de toetsboekjes staat, echter niet integraal. Zo wordt naar afbeeldingen en tabellen (inclusief legenda) slechts verwezen (met 'Zie tekening/grafiek', respectievelijk 'Zie tabel') en worden de antwoordalternatieven van onder andere de rekenopgaven, zeker indien deze uitsluitend getallen in cijfers bevatten, niet voorgelezen.

Heeft onze school ook een gebruikersnaam en wachtwoord voor Cito Portal?

Alle scholen die voorgaande jaren deel hebben genomen aan de Eindtoets of die gebruik maken van één van de digitale LVS-toetsen, beschikken reeds over een gebruikersnaam en wachtwoord.

Onze school is de gebruikersnaam en/of wachtwoord kwijt. Wat nu?

Mocht u de gebruikersnaam en/of het wachtwoord niet meer kunnen achterhalen, dan kunt u deze via een e-mail bij ons opvragen. Volg de instructies voor 'Wachtwoord vergeten' op Cito Portal.

Mijn wachtwoord voor Cito Portal wordt niet geaccepteerd. Hoe komt dit?

Elk wachtwoord bestaat uit een combinatie van cijfers. Om het verkeerd intypen van deze cijfers te voorkomen kunt u uw wachtwoord kopiëren uit de mail (wachtwoord selecteren en drukken op Ctrl+C of wachtwoord selecteren, klikken op de rechter muisknop en kiezen voor Kopiëren). Als u uw wachtwoord uit de mail heeft gekopieerd, kunt u dit in Cito Portal in het lege vakje 'Wachtwoord' plakken (klik met de linker muisknop in het vakje 'Wachtwoord' en druk op Ctrl+V of klik met de rechter muisknop in het vakje 'Wachtwoord' en kies voor Plakken).

Ik wil graag een andere contactpersoon opgeven in Cito Portal. Kan dat?

Ja, dat is mogelijk. U kunt de naam van de contactpersoon op Cito Portal wijzigen via de menuoptie 'Mijn gegevens'.

Wat is het verschil tussen de Eindtoets en de LVS-toetsen?

De LVS-toetsen hebben als functie het volgen van de vorderingen van individuele leerlingen en groepen van leerlingen. De specifieke functie van de Eindtoets is het geven van een onafhankelijk advies voor de keuze van een passend school- of brugklatype. Uiterst belangrijk is het waarborgen van de onafhankelijkheid van dit advies. Om die reden wordt er jaarlijks een geheel nieuwe toets ontwikkeld. Dit in tegenstelling tot de LVS-toetsen die meerdere jaren gebruikt kunnen worden en op de scholen bekend zijn. Bovendien is er vooralsnog geen onderzoek verricht naar de voorspellende waarde van de resultaten op de LVS-toetsen. Uit de score op één of meer LVS-toetsen volgt met andere woorden niet automatisch een advies voor het best passende brugklatype. Op basis van de score op de LVS-toetsen en andere informatie (bijvoorbeeld methodegebonden toetsen en observaties) kan de basisschool zelf een inschatting maken van het best passende vervolg binnen het voortgezet onderwijs. Dit advies bepaalt altijd samen met het advies op basis van de score op de Eindtoets en de wens van de ouders en leerling het uiteindelijke vervolg. Overigens is de Eindtoets op de keper beschouwd het onafhankelijke einde van een volgsysteem voor het basisonderwijs waarvan ook de Entreetoetsen (voor groep 5, 6 en 7) en de LVS-toetsen deel uitmaken. De scores op de toetsen die deel uitmaken van dit volgsysteem zeggen iets over de vaardigheid van leerlingen én over de resultaten van het onderwijs.

Vindt u hier geen antwoord op uw vraag, stuur dan een mail naar eindtoets@cito.nl

Opgavenboekjes Eindtoets 2010

Illustraties bij taken Taal	Adri Smit, Alkmaar
Illustraties bij taken Rekenen - Wiskunde	Adri Smit, Alkmaar
Taal 1: Vanmiddag heeft oom Borneo...	Oorspronkelijke titel: Oom Borneo de eetpiraat Goed fout!, Judy Elfferich Kwintessens/Gottmer 2000
Taal 1: Nils	Nils en het geheime genootschap (herdruk van: Rasmus en de degensliker), Astrid Lindgren Leopold & Ploegsma 2005
Taal 4: Icarus	Oorspronkelijke titel: De val van Icarus Mythen en sagen, Neil Philip Gottmer, Haarlem 1996
Taal 4: Ethiopië	Oorspronkelijke titel: Tamru vertelt over Ethiopië Sam Sam, NCDO (Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling) 2002
Taal 4: De Franse westkust wordt al weken...	Oorspronkelijke titel: Geflippte flipper Het Parool, 2 september 2006, Steve Newman (vertaling: Cecilia Tabak) Het Parool, Amsterdam 2006
Taal 4: Man met hondje opgepakt	Oorspronkelijke titel: Luxe leventje voorbij 'man met hondje' ANP, 20 maart 1996
Taal 4: Kleinste reptiel toch razendsnel roofdier	AD, 4 december 2001, AD Nieuwsmedia BV 2006

Opgavenboekje Wereldoriëntatie 2010-2012

Taak Wereldoriëntatie 1

Kameleon	Rob Doolard, Zo zit dat, Amsterdam
Excursie	Dietrich Cleijne, Nijmegen
Scheve plant	Foto Jorine van Marwijk, Veghel
Halvarine met extra calcium (kalk)	Folder Unilever
Onderzoek	Biologie voor de basisvorming Uitgeverij Kreutzer Wapiti, november 2000
Bezwepte sporter	Foto Gert Olthof, Persingen
Verweerde houten paal	onbekend
Meeuwen	Dietrich Cleijne, Nijmegen
Verkeersslachtoffer	onbekend
Stern met visje	onbekend
Everzwijn	onbekend
Op bezoek bij een paprikawecker	Foto Jorine van Marwijk, Veghel
Gallen	Grasduinen 09-2002, Foto natura
Stuifmeel	onbekend
Puberteit	Internetfoto zonder copyright info
Tuinkers zaaien	Foto Jorine van Marwijk, Veghel

Zout proeven	Foto Jorine van Marwijk, Veghel
Regenboog	Dietrich Cleijne, Nijmegen
Hout in een stroomkring	Marjon van der Steen
Brandende kaars	Ben Hendriks, Hilversum
Handstand	Foto Jorine van Marwijk, Veghel
Deltavlieger	onbekend
Bobsleeën	onbekend
Pijlers voor een brug	Ben Hendriks, Hilversum
Nieuwe brug	Marjon van der Steen
Kurkentrekkers	Foto Jorine van Marwijk, Veghel
Stuiterballen	David Mostijn, Het grote waarom boek
Straatlantaarns	Internetfoto zonder copyright info
Taak Wereldoriëntatie 2	
Emigreren	
wereldomroep	Formule Bos 3 Wolters Noordhof, Groningen
Terugkeer van vakantie	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Hulp uit Nederland	Henk Notté, Nijmegen
Wereldkaart	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Groot bouwwerk	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Reis van Michael	Henk Notté, Nijmegen
Terras	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Varen	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Uit het vakantiealbum van Selma	onbekend
Voetbalstadions in Duitsland	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Arabisch	Internetplaatje van een krant
Steenfabriek aan de Rijn	onbekend
Ansihtkaart uit Noorwegen	Henk Notté, Nijmegen
Sportkleding in Nederlandse winkel	onbekend
Wegwijzer	Foto Henk Notté, Nijmegen
Kulusuk	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Nederland bij nacht	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Strand bij Scheveningen	Dietrich Cleijne, Nijmegen
Vrachtauto	Dietrich Cleijne, Nijmegen
Brug in Londen	onbekend
Molens bij Schermerhorn	onbekend
Afsluitdijk	Dietrich Cleijne, Nijmegen
Zeebodemhotels	Dietrich Cleijne, Nijmegen
Katrina	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Kanovaarder	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Nieuw atletiekstadion	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Taak Wereldoriëntatie 3	
Nieuw atletiekstadion	UVA kaartenmakers, Amsterdam
Eerste boerderijen	Maquette Rijksmuseum voor Oudheden, Leiden
Voorwerpen uit de prehistorie	Verleden land, Uitgeverij Meulenhof, Amsterdam
Optreden van een rock-'n rollband	Internetfoto zonder copyright info
Opengewerkte tekening van een gebouw	Sesam Lannoo, Uitgeverij Bosch en Keunig, Utrecht
Uitstapje	onbekend
Landing van Columbus	Natuurhistorisch scheepvaartmuseum, Amsterdam
Strijder uit de geschiedenis	Foto Giovanni Dagli Ortie

Evangeliepredikers	Tijdsspoor deel 1 Geschiedenis voor de onderbouw Educaboek, Culemborg
Een keuken van vroeger	onbekend
Europa	onbekend
Uit een gescheidenisboek over Nederland	onbekend
Tekening Paramaribo (Suriname(uit 1839)	Natuurhistorisch scheepvaartmuseum, Amsterdam
Hengelen in Helmond	IVBO Jansen pag 56
Bij het hoofdkantoot van de Verenigde Naties	Public Domain
De kruisweg van Jezus	Reuters, De Telegraaf 14-04-01, Amsterdam
Oude prent	Petrus Schenk
Stadsgezicht van Arnhem	Spoorwegmuseum, Utrecht (Anoniem schilderij)

Opgavenboekje Extra 2007-2009

Taak Begrijpend Lezen:

Kat verdacht van brandstichting	ANP/Zonnet, 2002
Dodelijke spinnen aangespoeld	internet
Kangoeroe	RTLNieuws.nl, 2003
Kaarten Nordrhein Westfalen	UVA Kaartenmakers, Amsterdam
Kaarten Sicilië	UVA Kaartenmakers, Amsterdam
Foto Köln	onbekend
Foto Niki	Roger Baltus, Nederhorst ten Berg
Foto Roger	Roger Baltus, Nederhorst ten Berg

Cito heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Indien er onbekend vermeld staat, is het ons helaas niet gelukt de rechthebbende te achterhalen. Indien iemand meent als rechthebbende in aanmerking te komen, kan hij of zij zich wenden tot Cito.

Primair onderwijs
Leerling- en onderwijsvolgsysteem

Handleiding 2010
Eindtoets Basisonderwijs
Groep 8

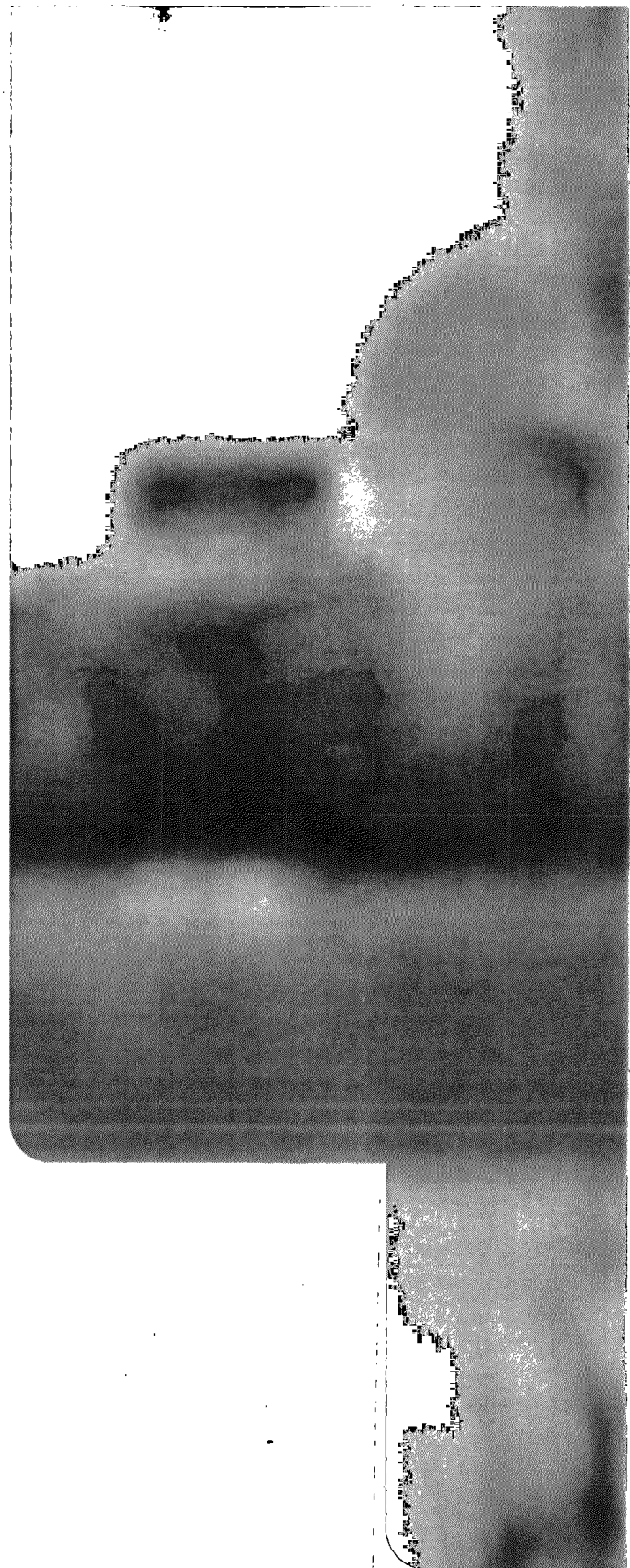
Cito

Nieuwe Oeverstraat 50
Postbus 1034
6300 AC Arnhem
T (026) 352 1111
F (026) 352 1336
www.cito.nl

Klantenservice

T (026) 352 1111
F (026) 352 1135
klantenservice@cito.nl

Artikelnummer: 60102
Fotografie: Ron Steemers

Van:
Verzonden: maandag 31 januari 2011 15:06
Aan:
Onderwerp: FW: Niveautoets: hoeveel leerlingen?
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Van:
Verzonden: maandag 31 januari 2011 12:05
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Niveautoets: hoeveel leerlingen?

Hoi,

Bedankt voor deze gegevens.

Wat maken maar weinig scholen gebruik van de Niveautoets!

Is dat onbekendheid met deze toets of nemen zij bij de zwakke leerlingen gewoon geen toets af?

Ter info voor :

NiveautoetsPlus voor toelating lwoo en pro

De NiveautoetsPlus is een uitbreiding van de Niveautoets. Na afname van de toets, ontvangt u zowel het Leerlingrapport met een onafhankelijk advies voor het best passende brugklatype voortgezet onderwijs als een rapport van de leerachterstanden in DLE's.

Groet,

Van:
Verzonden: vrijdag 28 januari 2011 12:37
Aan:
Onderwerp: RE: Niveautoets: hoeveel leerlingen?

Dag
Hierbij de gevraagde gegevens!
Groeten

Aantal scholen met definitieve inschrijvingen Niveautoets: ·
Aantal leerlingen definitieve inschrijvingen Niveautoets: ·
Aantal leerlingen definitieve inschrijvingen NiveautoetsPlus:

In 2010:
In 2010:
In 2010:

Van:
Verzonden: donderdag 27 januari 2011 15:51
Aan:
CC:
Onderwerp: Niveautoets: hoeveel leerlingen?
Urgentie: Hoog

Hoi,

Kan jij voor ons nagaan hoeveel leerlingen in 2010 hebben deelgenomen aan de Niveautoets?

Liefst deze week nog een antwoord, als dat kan! ;-)

Alvast hartelijk dank en groet,

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

Van:

Verzonden: woensdag 20 april 2011 11:40

Aan:

Onderwerp: Wereldoriëntatie in de eindtoets

48

Dag

Zoals beloofd, hierbij de argumenten waarom we als Cito de toets Wereldoriëntatie als facultatief onderdeel hebben en ook niet meenemen in de standaardscore.

1. Een belangrijke voorwaarde om de stand of de kwaliteit van het onderwijs op een school te kunnen bepalen, is de vergelijking van de gemiddelde score met die van andere scholen (en leerlingen). Daartoe moest de inhoud van de toets aansluiten bij onderdelen van het curriculum waaraan scholen vrijwel zonder uitzondering ongeveer dezelfde aandacht besteden. Daarom is het onderdeel Wereldoriëntatie facultatief: de inhoud van dit onderdeel verschilt per school (en denominatie) relatief sterk. Ter informatie: dit principe werd al gehanteerd bij de Amsterdamse Schooltoets van 1966, die de oorsprong vormt van de Cito Eindtoets Basisonderwijs.
2. Behalve de inhoud, verschilt ook de tijd die scholen besteden aan de diverse onderdelen van Wereldoriëntatie. Daar komt bij dat sommige onderwerpen die in W.O. gevraagd worden bij een deel van de scholen niet onderwezen zijn of niet onderwezen *mogen* worden.
3. De onderscheiden onderdelen van de facultatieve toets Wereldoriëntatie laten minder samenhang zien dan de onderdelen van Taal en Rekenen-Wiskunde: Natuuronderwijs en Aardrijkskunde correleren in 2010 .74, Natuuronderwijs en Geschiedenis .78 en Aardrijkskunde en Geschiedenis .84. Dat komt overeen met het feit dat deze onderdelen aspecten van wereldoriëntatie kunnen worden genoemd, maar in de praktijk toch dikwijls afzonderlijke vakgebieden vormen.
4. Het is problematisch om de resultaten op de toets Wereldoriëntatie mee te nemen in de standaardscore. Niet alleen het verband tussen de onderdelen binnen W.O. is minder sterk dan bij de andere onderdelen, maar ook de relatie tussen prestaties op W.O. en de onderdelen van Taal en Rekenen. Door W.O. op te nemen in de standaardscore, ontstaat er ruis en wordt de voorspellende waarde voor het voortgezet onderwijs (waarvoor de standaardscore is bedoeld) minder groot. Een simpel voorbeeld: jongens scoren gemiddeld beter op de onderdelen van W.O. dan meisjes. Door opname in de standaardscore zou een jongen met eenzelfde prestatie op taal en rekenen als een meisje, een hogere standaardscore en dus mogelijk een hoger advies krijgen, terwijl dat niet gerechtvaardigd wordt door de daadwerkelijke prestaties van jongens en meisjes in het voortgezet onderwijs.

Mocht iets je niet duidelijk zijn, dan hoor ik dat graag van je!

Tot slot een 'huishoudelijke' opmerking. Tot voor kort gebruikte ik mijn privé mobiel voor Cito. Ik ben nu gewoon mobiel bereikbaar via mijn vaste nummer (zie hieronder).

Dat betekent dat ik mijn eigen mobiel veel minder vaak afluister en dus soms vrij laat zie dat je gebeld hebt.

Tip: bel in het vervolg mijn vaste nummer dan is de kans groot dat ik veel eerder zie dat je gebeld hebt ☺

Met vriendelijke groet

F + ... 352 13 56
www.cite.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

Van:

Verzonden: dinsdag 10 mei 2011 12:47

Aan:

CC:

Onderwerp: RE: SLO en Eindtoets

Hoi

Bedankt voor deze informatie. Er is dus wel onderling contact geweest, maar geen directe rol van SLO bij de toetsen. Dat is natuurlijk ook wel begrijpelijk, aangezien het 'commerciële' toetsen waren. Ik stuur 't door naar mijn collega's. Vrijdag hebben we een overleg met CvE, Cito en SLO. Het gaat dan zowel over het opstellen van de toetswijzers als over het verwerken van de referentieniveaus in de eindtoets vanaf schooljaar 2014 - 2015.

Groet,

Van:

Verzonden: dinsdag 10 mei 2011 12:02

Aan:

CC:

Onderwerp: SLO en Eindtoets

Dag

Zoals beloofd, heb ik e.e.a. voor je uitgezocht, aan de hand van de vragen die je me gisteren telefonisch hebt gesteld.

1. Welke rol heeft SLO gespeeld bij de inhoud van onze huidige toetsen?

Taal

SLO heeft geen rol gespeeld in de huidige Taaltoetsen van Cito, behalve dat uiteraard de kerndoelen betrokken zijn bij de samenstelling van o.a. de Eindtoets. Nu is er wel een kleine rol (via het lidmaatschap van de resonansgroep) bij de opzet van de nieuwe toetsen Begrijpend lezen en een wat grotere rol bij het tot stand komen van de nieuwe toetsen Spelling (door het overleg tussen SLO, EN, uitgeverij en Cito over een min of meer universele categorisering van spellinggevallen).

Rekenen

SLO heeft slechts een indirecte rol gehad doordat in de doelen die we bij de Eindtoets hanteren, de kerndoelen verdisconteerd zijn. Er is nooit een overleg geweest met SLO over de doelen van de Eindtoets.

Wereldoriëntatie

Wat betreft wereldoriëntatie heeft SLO (net als de Inspectie overigens) deelgenomen aan de CPD die de basis vormt voor onze domeinbeschrijvingen aardrijkskunde, geschiedenis en natuuronderwijs. Maar dit was een informele deelname. In die zin heeft SLO echter wel indirect invloed uitgeoefend op de inhoud van onze toetsen. Directe invloed hebben ze uitgeoefend tot ongeveer 2002 doordat SLO-medewerkers op ons verzoek waren opgenomen in het protocol voor externe screening. Ze hadden daar een adviesfunctie ten aanzien van de door Cito geconstrueerde en gekozen items.

Wat betreft het doelenboek voor de Eindtoets heeft de SLO voor Stuva en WO geen rol gespeeld en de kerndoelen ook niet. Het Eindtoetsdoelenboek was er eerder dan de SLO en dan de kerndoelen. Stuvadoelen staan niet expliciet in de kerndoelen. We hebben wel de wo-doelen uiteraard getoetst aan de kerndoelen, maar de kerndoelen zijn zo vaag dat onze doelen daar zeer goed in pasten.

2 Hebben we afstemmingsoverleg? Wie zijn onze contactpersonen voor Taal, Rekenen-Wiskunde en WO?

Er is nooit afstemmingsoverleg geweest met SLO over de toetsen. Wel zijn er diverse contacten tussen inhoudelijk medewerkers van Cito en SLO om elkaar op de hoogte te houden van ontwikkelingen.

Onze inhoudelijke contactpersonen zijn:

Taal: geen structurele contactpersoon, wordt wel als een goede optie gezien.

WO: voor natuuronderwijs met pensioen is voor geschiedenis voor Aardrijkskunde niet bekend sinds

Rekenen-wiskunde: van de SLO

Groeten

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Van:

Verzonden: woensdag 11 mei 2011 13:47

Aan:

CC:

Onderwerp: Overleg eindtoets PO vrijdag 13 mei

Bijlagen: Notitie kaders verplichte eindtoets PO.doc; 20110506 planning eindtoetsen.xlsx; notitie pilot opzet procesbeschrijving.doc; Notitie Toetswijzer v2.doc; Notitie taken en rollen ketenpartners eindtoets po.doc

50

Goedemiddag allemaal,

Vrijdag 13 mei hebben wij een overleg gepland over de planning van de eindtoets PO en het ontwikkelen van toetswijzer(s). Het overleg vindt plaats van 11.00-12.30 uur in de Collegezaal bij het CvE (Muntstraat 7, Utrecht). Er zullen ook broodjes voor een de lunch geregeld worden.

Hierbij een voorstel voor een agenda.

- 1) Kaders en planning eindtoets PO
- 2) Ontwikkelen toetswijzer(s)
 - a. Toetswijzer taal/rekenen in relatie tot referentieniveaus.
 - b. Onderdeel studievaardigheden
 - c. Toetswijzer wereldoriëntatie
 - d. Verschil eindtoets – niveautoets (andere benaming nodig!)
- 3) Samenhang referentiesets Cito
- 4) Taken en rollen verschillende partijen

Bijgevoegd ontvangen jullie ook enkele stukken als input voor het overleg:

- Notitie kaders eindtoets po
- Planning eindtoetsen
- Notitie pilot opzet procesbeschrijving
- Notitie toetswijzer
- Notitie voorstel taken en rollen ketenpartners

Tot vrijdag.

Groeten,

P.S. ...ou jij deze mail kunnen doorsturen aan ... ik heb haar mailadres niet.

Input voor bespreking 18 juni 2012 over kosten Centrale Eindtoets

Drie onderdelen:

1. Voorbereidingen Centrale Eindtoets
2. Reeds gedane aanpassingen bij Eindtoets
3. Indicatie kosten Centrale Eindtoets per boekjaar

1. Voorbereidingen Centrale Eindtoets

In de jaren 2011 en 2012 zijn door Cito diverse activiteiten uitgevoerd om de eventuele invoering van de centrale eindtoets in 2013 of 2014 mogelijk te maken.

2011 en 2012 t/m juni

- Tweewekelijks overleg met CvE, inclusief voorbereiding
- Overleg met CvE en OCW (waaronder stuurgroep), inclusief voorbereiding
- Afstemmingoverleg over de communicatie
- Overleg met DUO en leveranciers leerlingadministratiesystemen (LAS)
- Schrijven van en meeschrijven aan notities, zoals implementatieplan, notitie logistiek, notitie equivalering, notitie gegevensuitwisseling met LAS/DUO
- Voorbereiden en houden presentaties voor CvE en OCW
- Organiseren werkbezoeken van CvE en OCW
- Overleg met betrokken toetsdeskundigen over consequenties plannen voor constructiewerkzaamheden
- Overleg met POK over aangepaste onderzoeksdesigns
- Impactanalyse: consequenties van verplaatsing eindtoets naar april voor logistiek
- Onderzoeken mogelijkheid PPON via Eindtoets

Voorzien in tweede helft 2012

- Eerste opzet maken van toetsmatrijzen op basis van toetswijzers (verzoek CvE)
- Voortzetten tweewekelijks overleg met CvE
- Voortzetten stuurgroepoverleg
- Verdere inrichting traject centrale eindtoets
- Idem communicatie naar scholen en ouders
- Overleg met PO-Raad, VO-Raad en OCW

2. Gedane aanpassingen

Om de gewenste aanpassingen voor de centrale eindtoets mogelijk te maken, heeft Cito de volgende aanpassingen gedaan:

- Constructie van extra opgaven ten behoeve van Grammatica & Interpunctie en jaarlijkse vernieuwing Niveautoets
- Voorbereiden, uitvoeren en analyseren grotere proeftoetsing.

3. Indicatie voor kosten Centrale eindtoets per boekjaar

Let op: onderstaande kosten zijn *exclusief* de magazijnkosten én gebaseerd op het prijspeil 2012. Daarbij is ter illustratie het huidige boekjaar genomen, om te laten zien welke activiteiten in een jaar worden uitgevoerd voor de toets in dat jaar zelf én de toetsen die in de toekomst worden afgenomen.

Alle activiteiten in boekjaar 2012	Uitgesplitst naar eindtoets waarvoor activiteiten bestemd zijn				
	Eindtoets 2012	Eindtoets 2013	Eindtoets 2014	Eindtoets 2015	Eindtoets 2016
1. Toetsconstructie					
2. Eerste proeftoetsing					
2a. Samenstellen taken					
2b. Voorbereiden veldwerk					
2c. Verwerken onderzoeksgegevens					
2d. Analyse en interpretatie					
3. Tweede proeftoetsing					
3a. Samenstellen taken					
3b. Voorbereiden veldwerk					
3c. Verwerken onderzoeksgegevens					
3d. Analyse en interpretatie					
4. Samenstellen definitieve toets					
5. Bespreken resultaten van 2,3,4 in vaststellingscommissie					
6. Afname en rapportage definitieve toets					
6a. Voorbereiden papieren afname					
6b. Voorbereiden digitale afname					
6c. Voorbereiden REB					
6d. Verwerken papieren toetsen					
6e. Verwerken digitale afname					
6f. Analyse en interpretatie					
6g. Papieren rapportages					
6h. REB via portal					
T.Projectleiding					
	€	€	€	€	€

Van:
Verzonden: donderdag 13 oktober 2011 8:10
Aan:
CC:
Onderwerp: FW: inschrijfgegevens Eindtoets 2011

Dag

Naar aanleiding van je mail over het verzoek van DUO aan Cito om gegevens te leveren, stuur ik je onderstaand antwoord door dat vanochtend naar DUO is gestuurd. We hebben uitgebreid met onze jurist hierover gesproken en vanuit de WBP is het ons niet toegestaan niet-geanonimiseerde gegevens aan anderen ter beschikking te stellen als de ander daarvoor geen toestemming heeft gekregen aan de betrokken partijen, in dit geval de scholen en in feite zelfs de ouders van de leerlingen. Daarom ook dat we de suggestie hebben gedaan om als OCE e/o DUO die toestemming bij een steekproef van scholen te vragen.

Met vriendelijke groet,

Van:
Verzonden: donderdag 13 oktober 2011 7:52
Aan:
CC:
Onderwerp: inschrijfgegevens Eindtoets 2011

Beste

De jurist van Cito heeft mij laten weten dat wij niet aan je verzoek tot levering van een (proef)bestand met inschrijfgegevens Eindtoets 2011 kunnen voldoen. Volgens de toepasselijke wet- en regelgeving (Wbp) is een dergelijke levering niet toegestaan. Alleen als een school daarvoor expliciet toestemming geeft, mag Cito de gegevens van die school aan derden verstrekken. Wat dus wel zou kunnen, is dat OCW of DUO een aantal scholen aanschrijft met het verzoek mee te werken aan een onderzoek naar het koppelen van leerlinggegevens. Aan de hand van een lijstje van scholen die expliciet aan OCW en DUO hun medewerking aan dit onderzoek hebben toegezegd, kan Cito vervolgens de inschrijfgegevens van deze scholen aan DUO ter beschikking stellen. Gezien de status van de verplichte eindtoets waarvoor dit onderzoek plaatsvindt, namelijk een toets ontwikkeld onder verantwoordelijkheid van OCW, vinden we als Cito het van belang dat het verzoek tot deelname ook vanuit OCW of DUO komt en niet vanuit Cito.

Met vriendelijke groet,

Unit Primair onderwijs

P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

please consider the environment **before**

No rights can be derived from this message
contain confidential and/or privileged material
other than the intended recipient is prohibited
material from any computer.

52

Van:**Verzonden:** vrijdag 28 oktober 2011 15:58**Aan:****CC:****Onderwerp:** RE: proeflevering

Dag

Na je mail intern besproken te hebben, blijven wat ons betreft nog de volgende punten open wat ons betreft.

1. Inhoudelijk is het huidige voorstel voor ons beter te verdedigen. Wel blijven we 1.000 scholen als input voor een check op uitvoeringsconsequenties van voorgenomen beleid wel erg veel vinden. Complicerende factor is dat voor kleine scholen geldt dat de tot-de-persoon-herleidbaarheid soms lastig te verwijderen is.
2. De zin "Dan kan meteen worden gecheckt of er scholen zijn die ten onrechte geen toetsgegevens hebben aangeleverd." zien we als het ad hoc formulieren van een extra verwerkingsdoel. We schatten in dat dit gevoelig ligt bij de scholen. Zeker ook omdat scholen op dit moment niet verplicht zijn om de Eindtoets Basisonderwijs van Cito af te nemen, voor een deel van de leerlingen soms expliciet de keuze maken om een andere toets dan de Eindtoets in te zetten. Ze kunnen en mogen er zelfs voor kiezen om andere gegevens van de Eindtoetsscore te gebruiken als tweede onafhankelijk gegeven, óók als ze de Eindtoets hebben afgenomen.
3. Op dit moment kan ik niet inschatten hoeveel werk en doorlooptijd het van Cito vraagt om dit proefbestand te leveren. Dit wordt in elk geval uitgezocht. Dat is natuurlijk mede afhankelijk van het gewenste aantal groepen. Graag ontvangen we daarover dus meer input.

Op basis van bovenstaande punten stellen we voor om een dergelijk proefbestand te beperken tot 100 grote scholen én de extra check genoemd bij punt 2 achterwege te laten.

Tot slot: van oorsprong was deze exercitie toch ook bedoeld om te kijken of op leerlingniveau gekoppeld kan worden, zonder dat Cito gebruikt maakt van het burgerservicenummer/onderwijsnummer. Dit lijkt nu op de achtergrond geraakt, aangezien in het voorstel van jullie alleen nog maar over schoolniveau gesproken wordt.

Met vriendelijke groet

Van:**Verzonden:** dinsdag 25 oktober 2011 12:25**Aan:****CC:****Onderwerp:** RE: proeflevering

Dag

Bedankt voor je reactie. Uiteraard vinden wij ook dat bij het verwerken van persoonsgegevens terughoudendheid in acht genomen dient te worden. Naar aanleiding van jullie reactie heeft DUO daarom nog eens bezien of adequate controle van de kwaliteit van de door de scholen aangeleverde toetsgegevens ook mogelijk is zonder dat daarvoor gegevens op persoonsniveau worden uitgewisseld. DUO stelt als alternatief het volgende proefbestand voor. Hierbij worden geaggregeerde (toets)gegevens niet op persoonsniveau maar op schoolniveau gekoppeld.

- Per school een onderverdeling in een aantal groepen, ingedeeld naar scorebereik (de definiëring van die groepen en het aantal daarvan nog te bepalen);
- Daarnaast van elke groep van elke school:
 - de laagste score;
 - de hoogste score;
 - het aantal deelnemers dat de toets heeft afgelegd;
 - het totaal van alle scores van alle leerlingen in die groep.

Om de proef goed te kunnen doen is een proefbestand van minimaal 1000 scholen nodig. De selectie zou door CITO moeten worden gemaakt. Dan kan meteen worden gecheckt of er scholen zijn die ten onrechte geen toetsgegevens hebben aangeleverd. Op deze wijze kan DUO controleren of alle leerlingen aangeleverd zijn, of de laagste score ook is doorgegeven en of er bij de overname in het leerlingadministratiesysteem geen tikfouten zijn gemaakt. Bij dit laatste speelt het genoemde opdelen in scorebereiken een rol. Op deze wijze krijgt DUO in de toekomst (waarschijnlijk) voldoende informatie om in voorkomende gevallen heldere actie naar scholen te kunnen nemen. Het proefbestand zou betrekking moeten hebben op het jaar 2011.

Ik wil nog wel benadrukken dat OCW eraan hecht dat DUO zijn taak om de kwaliteit van BRON te optimaliseren waar kan maken. In het verlengde daarvan liggen relevante belangen als de volledige en tijdige beschikbaarheid van toezichtsinformatie voor de inspectie, en beperking van de administratieve belasting van de scholen. Dit onderzoek beoogt daarom inderdaad om op zorgvuldige wijze te anticiperen op uitvoeringsconsequenties van voorgenomen beleid.

Ik ga ervan uit dat dit voorstel voldoende rekening houdt met de bezwaren van Cito, en stel voor dat DUO en Cito samen nader overleg voeren over de specificaties van het proefbestand.

Met vriendelijke groet,

Ps: De verleiding is groot om naar aanleiding van jouw vorige mail nog even te verwijzen naar de ingezonden brief van Marten Roorda die vanochtend in de Volkskrant stond: "De Cito-toets is echter geen intelligentietest. Het is een leervorderingstoets (...)" . Maar dit terzijde.

Van: J
Verzonden: woensdag 19 oktober 2011 10:43
Aan: J
CC: Gele,
Onderwerp: RE: proeflevning

Beste

Zoals ik al had aangegeven, heb ik je mail doorgestuurd naar onze jurist ter advies.
Hij heeft de volgende opmerkingen geplaatst bij je mail:

1. Het gaat in deze casus vooralsnog om yporgenomen beleid: inwerkingtreding van de wetwijziging is afhankelijk van goedkeuring door de Tweede en Eerste Kamer en publicatie in het Staatsblad.
Daardoor is de redenering wel wat 'kort door de bocht' om meteen (en nu al) een beroep op het vervullen van een publiekrechtelijke taak in te roepen als grond voor de beoogde levering.
2. Deze notie klemmt temeer nu - anders dan bij aangeven – het onder juristen niet ongebruikelijk is om gegevens die met intelligentie te maken hebben onder 'gezondheid' in de zin van artikel 16 en 21 Wbp te scharen (en er daardoor de facto wel degelijk sprake is van het verwerken van bijzondere persoonsgegevens ...).
3. Sowieso geldt dat ieder als gouden regel bij het verwerken van persoonsgegevens 'terughoudendheid' in acht dient te nemen.
Dat staat op gespannen voet met de vaststelling dat de beantwoording van de (beperkte) onderzoeksvraag van DUO gaat gebeuren met inzet van de voorgenomen levering van een overvloed van bij Cito beschikbare gegevens.

Kortom: op basis hiervan zouden we moeten concluderen dat Cito BV nog steeds de gevraagde gegevens niet kan leveren.

Aan de andere kant willen we het proces in de aanloop naar de verplichte centrale eindtoets niet frustreren. We hebben daarom het volgende voorstel.

Gezien het doel van DUO, namelijk nagaan of het mogelijk is om een koppeling te realiseren tussen het eindtoetsbestand en de gegevens van DUO:

- Wil Cito BV aan DUO een bestand leveren met een beperkt aantal scholen. Daarmee houden we rekening met wat in punt 3 hierboven wordt genoemd: voor het testen van de koppeling is het niet nodig om de gegevens van alle scholen te gebruiken.
- In dat bestand zitten per school van de bijbehorende leerlingen: hun naam, geslacht en geboortedatum. Het bestand bevat geen eindtoetscore van de leerlingen, zodat we geen inbreuk maken op hetgeen in punt 2 hierboven wordt aangekaart.

Met vriendelijke groet

Van:
Verzonden: donderdag 13 oktober 2011 15:39
Aan: J
CC: G
Onderwerp: proeflevering
Urgentie: Hoog

Beste ,

Van ontving ik je bericht dat CITO afwijzend staat tegenover het leveren van een proefbestand aan DUO. Als reden geef je aan dat het CITO op grond van de WBP niet is toegestaan om niet-geanonimiseerde gegevens aan anderen ter beschikking te stellen als de ander daarvoor geen toestemming heeft gekregen van de betrokken partijen

Hierbij wil ik je, mede namens : , verzoeken dit te heroverwegen, en daarbij artikel 8 sub e en artikel 9 van de WBP te betrekken.

In art. 8 van de WBP wordt beschreven in welke gevallen persoonsgegevens verwerkt mogen worden (waaronder ook wordt verstaan het verstrekken van gegevens aan een andere partij).

Op grond van art. 8 sub e van de WBP mogen persoonsgegevens verwerkt worden indien deze verwerking noodzakelijk is voor een goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het betreffende bestuursorgaan dan wel door het bestuursorgaan dat de gegevens ontvangt. Het beheer van BRON is een publiekrechtelijke taak van de minister die bij DUO is belegd. De verstrekking van het proefbestand door CITO aan de minister/DUO is ons inziens noodzakelijk om vast te kunnen stellen of het in de toekomst mogelijk is om de gegevens van CITO te gebruiken ter controle van de door de scholen aangeleverde toetsuitslagen. Dit moet getest worden omdat CITO niet over het BSN van de leerlingen beschikt en middels deze proeflevering duidelijk moet worden of gegevens zonder BSN voldoende identificeerbaar zijn voor BRON.

Persoonsgegevens moeten volgens de WBP verwerkt worden voor een bepaald doel. Het huidige doel van CITO is:

- Rapportage over de scores op de Eindtoets Basisonderwijs van individuele leerlingen aan de school, de ouders en de leerling.
- Rapportage aan de school over de scores op de Eindtoets Basisonderwijs van de school als geheel en groepen leerlingen binnen de school.

(zo staat dit in de melding van CITO aan het Cbp: <http://www.cbppweb.nl/asp/ORMelding.asp?>

id=b8f9e2e8e0f9e2eaefd498e2f9e6d492eaf8f9e2f9f9bf9d4fee6e6fdd4b9e6ebf9f8e6eaf9ffe2ececebe1e2eaefd5d58e808589d5d58e808485&refer=true&theme=purple

Volgens artikel 9 WBP mogen gegevens voor andere doelen dan het oorspronkelijke doel verwerkt worden als die doelen verenigbaar zijn. Bij de beoordeling daarvan moet in elk geval rekening gehouden worden met 5 criteria:

- A. de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waanvoor de gegevens zijn verkregen;
- B. de aard van de betreffende gegevens;
- C. de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;

- D. de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en
- E. de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

Ons inziens doorstaat de gewenste verwerking (de proeflevering) deze toets:

- Ad a) Het is nu is al wettelijk verplicht dat scholen de toetsuitslagen aan BRON doorgeven. In BRON zitten dus al deze gegevens. Het doel van de proeflevering is om te onderzoeken of de CITO-levering (in de toekomstige situatie wanneer CITO de wettelijk verplichte eindtoets uitvoert) als controlebestand gebruikt kan worden, ten einde de kwaliteit van de basisregistratie BRON te verbeteren.
- Ad b) Er worden geen bijzondere persoonsgegevens verwerkt (zoals bijvoorbeeld ras of religie). Ook het BSN wordt niet verwerkt.
- Ad c) Voor de betrokkenen zullen er geen gevolgen zijn van de proeflevering, want de gegevens zullen niet worden opgeslagen in BRON.
- Ad d) De gegevens zijn door CITO verkregen via het formulier dat door de leerling ingevuld wordt. De ouders weten dat hun kind de toets doet. De gegevens zijn dus openbaar/transparant vergaard door CITO.
- Ad e) Hierover kunnen uiteraard afspraken gemaakt worden tussen CITO en DUO. Denk aan het niet opslaan in BRON, de vernietiging van persoonsgegevens na proefmatch, een goed beveiligde aanlevering van CITO aan DUO et cetera. Er zijn vast nog aanvullende afspraken denkbaar.

Deze criteria zijn niet limitatief bedoeld, ook andere argumenten mogen een rol spelen. Hierbij wil ik met name het maatschappelijk belang van de juistheid van eindtoetsuitslagen in BRON benadrukken, vooral als de gegevens in BRON ook door de Inspectie gebruikt worden voor toezichtstaken.

Mocht deze proef voldoende aanleiding geven tot de wens om in de toekomst te gaan werken met een controlebestand van CITO, dan moeten we er uiteraard zorg voor dragen dat dit goed wordt geregeld.

Ik ontvang graag je reactie.

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Primair Onderwijs |
Postbus 20508, 2500 BJ DEN HAAG

Cito
Amstelredamsedweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

53

Van:**Verzonden:** woensdag 18 januari 2012 8:41**Aan:****CC:****Onderwerp:** werkbezoeken Cito Eindtoets

Beste I

stuurde mij vlak voor haar vakantie het onderstaande lijstje van deelnemers aan de drie werkbezoeken aan Cito, met het vriendelijke maar dringende verzoek jullie snel een programma toe te sturen.

Op dit moment zijn de volgende deelnemers bekend:

- Maandag 23 januari tussen half 2 en drie uur (**verzenden materialen**)
 - (OCW)
 - (DUO)
 - (CvE)
 - (CvE)
- Maandag 13 februari tussen half 11 en twee uur (**inscannen antwoordbladen**)
 - (OCW)
 - (DUO)
 - (CvE, mbo)
 - (CvE) of
- Donderdag 16 februari einde van de middag (**equivalering**)
 - (OCW)
 - (DUO)
 - (CvE)
 - (CvE)

Dat is natuurlijk met name van belang voor het eerste bezoek, dat al a.s. maandag zal plaatsvinden.

Voor alle drie de bezoeken geldt dat jullie verwacht worden in het hoofdgebouw van Cito, direct aan de achterzijde van NS-station Arnhem, adres: Amsterdamseweg 13.

Bij de receptie kun je vragen naar ik zal je dan komen ophalen.

Tijdens het eerste en het tweede werkbezoek rijden we gezamenlijk naar Duiven, waar het magazijn en de in- en uitpakafdeling van Cito zijn gevestigd.

Het derde werkbezoek speelt zich gewoon in het hoofdgebouw van Cito af.

Programma werkbezoek 1:

13.30 Ontvangst Cito; koffie en thee; korte presentatie over inpakproces

13.50 Vervoer naar Duiven

14.10 Rondleiding in Duiven bij inpakken

14.40 Vervoer terug naar Arnhem

15.00 Koffie en afsluiting

Programma werkbezoek 2:

10.30 Ontvangst Cito; koffie en thee

10.50 Vervoer naar Duiven

11.10 Rondleiding in Duiven bij uitpakken en inscannen antwoordbladen

12.00 Vervoer terug naar Arnhem

12.30 Lunch in Citorant

Programma werkbezoek 3:

16.00 Ontvangst Cito; koffie en thee

16.15 Kennismaking medewerkers Psychometrie bezig met berekenen standaardscore

16.30 Uitleg over berekeningswijze, meekijken achter pc naar verschillende mogelijke scenario's

17.00 Afsluiting

(Werkbezoek 3 kan eventueel gecombineerd worden met een overleg van 15.00 tot 16.00 uur, bijvoorbeeld over actuele ontwikkelingen rond de centrale eindtoets.)

Als er nog vragen of opmerkingen zijn over het bovenstaande, aarzel dan s.v.p. niet om contact met mij op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Unit Primair onderwijs

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6601 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

54

Van:
Verzonden: woensdag 25 januari 2012 12:25
Aan:
Onderwerp: een aantal signalen, zoals afgesproken
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Dag

Zoals gisteren besproken, stuur ik je enkele zaken door.

1. *Aantal deelnemende scholen en leerlingen eindtoets*
In 2011 schreven zich in: | scholen met leerlingen. (NB. Uiteindelijk is een rapportage gemaakt voor , leerlingen van scholen; er zijn dus altijd scholen en leerlingen die in tweede instantie toch niet meedoen.)
Stand van zaken 25-01-2012: aantal ingeschreven scholen: , aantal ingeschreven leerlingen: .
De inschrijving is nog niet gesloten.

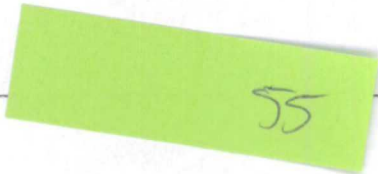
2.

Groeten

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Van:
Verzonden: vrijdag 10 februari 2012 16:59
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Eindtoets 2012: alvast wat gegevens op een rijtje

Dag

De laatste update voor het weekend:

Vrijdag:
- sessies gestart, waarvan , bij Cito ingeleverd (,

Dit weekend worden de gegevens verwerkt. Begin volgende week kan ik je melden hoeveel leerlingen nu succesvol de digitale versies hebben gemaakt in de afgelopen week.

Groeten

Van: !
Verzonden: vrijdag 10 februari 2012 12:45
Aan:
Onderwerp: Re: Eindtoets 2012: alvast wat gegevens op een rijtje

Wederom bedankt voor deze update!

Van:
Verzonden: Friday, February 10, 2012 12:36 PM
Aan:
Cc:
Onderwerp: RE: Eindtoets 2012: alvast wat gegevens op een rijtje

Dag

Wat ik je alvast kan melden:

- Ca. % van alle te maken taken zijn na gisteren bij Cito digitaal ingeleverd. Dat is vergelijkbaar met eerdere jaren.
- Woensdag is de grootste piek in de afnames geweest, zoals je ook al kon zien uit het staatje van gisteren. Donderdagmiddag zijn relatief weinig toetsen afgenomen.
- Vanochtend zijn tussen 8.00 en 10.00 alweer sessies gestart. Voor zover wij weten verloopt dit zonder noemenswaardige problemen.

Aan het eind van de middag krijg ik een nieuwe update. Die zal ik je dan ook sturen.

Groeten

Van:
Verzonden: donderdag 9 februari 2012 16:19
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Eindtoets 2012: alvast wat gegevens op een rijtje

Hartelijke dank voor dit moment voor het inzicht. Als leek heb ik het gevoel dat het probleem dus vooral in de piekbelasting ligt. Ook begrijp ik dat ik het aantal sessies niet zo maar bij elkaar mag optellen en dan delen door 3 om te oordelen hoeveel leerlingen nu de 'dupe' zijn geworden door de technische problemen. Natuurlijk houden we ons aanbevolen voor de nadere (evaluatie)gegevens waarover je het had om daaruit gezamenlijk voor de nabije toekomst lessen uit te trekken.

Groet

 J. Programmamanager directie Primair Onderwijs,
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 r

Van: J
Verzonden: donderdag 9 februari 2012 15:08
Aan: J
CC: J
Onderwerp: Eindtoets 2012: alvast wat gegevens op een rijtje

Dag

Zoals vanochtend besproken, alvast wat gegevens voor je op een rijtje
 Dank voor je geduld, maar ik wilde graag de meest up-to-date informatie geven.

Wat cijfers over de leerlingenaantallen wat de digitale versies van de Eindtoets betreft:

- In totaal hebben scholen zich ingeschreven voor de niveautoets (NT) met in totaal leerlingen.
- scholen (deels dezelfde scholen als die van de NT) hebben zich ingeschreven met leerlingen voor de digitale versie van de eindtoets (DEB). (De inschrijving van deze Digitale Eindtoets loopt nog door, aangezien deze versie ook is bedoeld als inhaaltoets voor bijvoorbeeld zieke leerlingen.)
- In theorie kunnen op dit moment dus leerlingen aan de NT/DEB deelnemen.
- Van deze leerlingen zijn er tot nu toe (= %) ook echt ingelogd (geweest). De resterende leerlingen hebben nog geen poging gedaan te om in te loggen. Dat hoeft ook niet omdat de niveautoets nog t/m 24 februari gemaakt kan worden en de DEB t/m 6 april. We weten dat er scholen zijn die er bewust voor kiezen de toetsen later te laten maken.

Dan over de afnames in de afgelopen dagen. Even vooraf: een sessie is één taak die door een leerling gemaakt wordt. De meeste NT-leerlingen maken er 2 op een dag (omdat scholen de afnames meer spreiden in de tijd vanwege concentratieboog van de zwakkere leerlingen), de DEB-leerlingen in principe 3. Alle leerlingen moeten uiteindelijk 9 sessies afronden.

Dinsdag:

- sessies gestart, waarvan ingeleverd bij Cito (= %)

Woensdag

- sessies gestart, waarvan ingeleverd bij Cito (: %)

Donderdag t/m 11:30 's ochtends:

- sessies gestart, waarvan ingeleverd bij Cito (: %)

Bij de donderdag moeten we opmerken dat ten tijde van de telling er nog sessies draaiden én we in de middag nog nieuwe sessies verwachten.

We monitoren gedurende de afnamedagen de belasting van het systeem. Daarin zien we o.a. dat de scholen vandaag wat later zijn gestart dan de eerdere dagen. Daarnaast zijn telkens duidelijke pieken in de belasting te zien doordat veel leerlingen tegelijkertijd beginnen én ook vrijwel tegelijkertijd de overgang van de ene naar de andere sessie maken. Gedurende deze pieken loopt de wachttijd op, daarna loopt die weer even zo snel terug.

Om het geheel wat in perspectief te plaatsen: hieronder zie je een rijtje met cijfers van de gehele EB2012. Dit zijn alle ingeschreven scholen en leerlingen voor de Eindtoets 2012, inclusief de scholen en leerlingen die zijn ingeschreven voor een digitale editie.

Totalen inschrijving EB2012	Aantal
Totaal aantal ingeschreven scholen	
Totaal aantal ingeschreven scholen met WO	
Totaal aantal ingeschreven scholen zonder WO	
Totaal aantal ingeschreven klassen	
Totaal aantal ingeschreven leerlingen	
Totaal aantal ingeschreven leerlingen met WO	
Totaal aantal ingeschreven leerlingen zonder WO	
Totale aantal bestelde materialen EB2012	
Vergrote versie (slechtziende leerlingen)	
Zwart-wit versie (kleurenblinde leerlingen)	

Gesproken versie Daisy (dyslextische leerlingen)	
Gesproken versie Cd (dyslextische leerlingen)	
Braille versie (blinde leerlingen)	

Groeten

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Van:
Verzonden: dinsdag 14 februari 2012 9:20
Aan:
CC:
Onderwerp: werkbezoek equivalering Cito Eindtoets
Opvolgingsmarkering: Opvolgen
Markeringsstatus: Voltooid

Beste

Komende donderdagmiddag komen jullie naar Cito om uitleg te krijgen over de equivalering van de Eindtoets. Als je je meldt bij de receptie, vraag dan s.v.p. naar 'k kom je dan ophalen.

Op 18 januari zond ik jullie al een kort programma van het werkbezoek:

16.00 Ontvangst met koffie/thee
16.15 Kennismaking medewerkers Psychometrie bezig met berekenen standaardscore
16.30 Uitleg over berekeningswijze, meekijken achter pc naar verschillende mogelijke scenario's
17.00 Afsluiting

Het programma is in zoverre iets omgegooid, dat jullie éérst (meteen na de koffie/thee) mondeling van de benodigde informatie zal voorzien, en dat je pas daarna kennismaakt met de medewerkers en mee kunt kijken bij hun pc's. Het is de bedoeling dat jullie na het werkbezoek de verstrekte informatie ook meekrijgen op papier (en/of via de mail in een bestand).

Tot donderdag!

Met vriendelijke groet,

Unit Primair onderwijs

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

57

Van:

Verzonden: woensdag 15 februari 2012 17:02

Aan:

Onderwerp: gesprek met DUO

Dag

Vanmiddag hebben we een goed overleg gehad met DUO, waarin we tot een goed én werkbaar scenario zijn gekomen.

Dat scenario sluit zoveel mogelijk aan bij de huidige werkwijze met een aantal verbeteropties op de korte termijn gericht op koppeling van de eindtoetsgegevens aan LAS. Zowel door DUO als door Cito wordt de komende dagen/week nog e.e.a. uitgewerkt. Via DUO komt dat iullie kant op, voordat de definitieve versie naar de deelnemers van 2 maart gaat. Vanuit Cito zullen en ikzelf op 2 maart aanwezig zijn.

Groeten

Cito
Amsterdamseweg 13
P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Bijlage 1

Primair Onderwijs

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

verslag

Stuurgroep Invoering Centrale Eindtoets

Datum
19 december 2011

Vergaderdatum en -tijd **16 december 2011, 13h00-14h30**
 Vergaderplaats **College voor Examens, Muntstraat 7, Utrecht**
 Aanwezig **(DUO), (Cito), (Cve), (Ivho), (vz.), (tot en met agendapunt 3), (verslag) (OCW) (Ivho)**

Kopie aan **(Ivho)**

1.	Opening, vaststellen agenda. De notitie gegevensverkeer (punt 7 van de oorspronkelijke agenda) wordt direct na het verslag behandeld. geeft aan daarbij ook de planning te willen bespreken.	
2.	Verslag 26 september 2011 Ongewijzigd vastgesteld.	
3.	Notitie uitwisseling gegevens verplichte eindtoets PO De stuurgroep bespreekt de notitie van . De uitgangspunten op pagina 1 zijn akkoord. Cve wil de taakverdeling tussen Cito en Cve nog verder uitwerken. OCW geeft aan dat dat prima is, maar de uitstraling naar buiten toe moet zijn dat Cve <i>in control</i> is. <u>N.a.v. paragraaf 1 en 2:</u> De huidige praktijk van de gegevenslevering blijft gehandhaafd. In de wettekst zal de levering van het schoolrapport aan scholen niet worden geregeld, maar dit blijft een service aan scholen. N.a.v. de bespreking blijkt dat BRON het aantal leerlingen in groep 8 bevat, terwijl de inspectie dit nog separaat opvraagt bij scholen. DUO neemt hierover verder contact op met de inspectie.	OCW/ DUO

Cito geeft aan dat ze van DUO het gemiddeld leerlingengewicht per school ontvangt. Dit moet nog in de notitie verwerkt worden.	OCW
<u>N.a.v. paragraaf 3:</u> DUO geeft aan dat op leerlingniveau nog moet worden aangevuld welke leerlingen de tweede afname missen en waarom. OCW verwerkt dit in de notitie.	OCW
Cito onderzoekt of het mogelijk is om t.z.t. via de standaardscore aan te geven in hoeverre een leerling de referentieniveaus (niet) beheerst.	Cito
OCW verwerkt de gebruikelijke term 'standaardscore' in de notitie.	OCW
<u>N.a.v. paragraaf 4:</u> Vooralsnog blijft de huidige praktijk (levering Cve/Cito aan IvHO) gehandhaaft. Daarnaast wordt verkend wanneer BRON deze levering kan overnemen. IvHO geeft aan dat de registratie van zorgleerlingen na het wegvallen van de indicatiestelling (invoering Passend Onderwijs) geregeld moet worden.	
Cito en OCW hebben nog contact over een aantal detailopmerkingen.	Cito/OCW
<u>N.a.v. paragraaf 5:</u> Afspraak gemaakt dat Cve en Cito de meest wenselijke formulering op dit punt aan OCW (Jaco) doorgeven.	Cve/Cito/ OCW
DUO wijst erop dat ook zij aan het CBS gegevens levert, vanuit BRON.	
<u>N.a.v. paragraaf 6:</u> OCW wijst erop dat de services die nu geleverd worden, gecontinueerd moeten worden. Dit kan worden vormgegeven als een taak van Cito i.h.k.v. de wet SLOA.	
<u>N.a.v. paragraaf 7:</u> IvHO vult aan dat BRON voor het toezicht beter zou kunnen zijn wanneer er onder één BRINnummer twee objecten van toezicht kunnen vallen.	
Cve geeft aan dat het goed is om te verkennen of scholen in de toekomst de aanmelding in BRON kunnen doen.	
<u>Planning:</u> DUO geeft aan dat de planning voor de aanpassingen die in de LASSen nodig zijn krap wordt, wanneer de centrale eindtoets in april 2013 voor de eerste maal wordt	

Primair Onderwijs

Datum

19 december 2011

Nummer

	afgenomen. Daarvoor is nodig dat de specificaties op 1 april 2012 bekend moeten zijn; dit proces staat dan onder grote tijdsdruk, mede vanwege de samenloop met de uitvoering van de wet Passend Onderwijs.	
4.	Stand van zaken wetsvoorstel OCW koerst erop om het wetsvoorstel nog voor de procedurevergadering van de vaste Kamercommissie op 9 februari in de Kamer te hebben liggen. Duidelijk wordt wel dat de planning om de wet op 1 augustus 2012 in werking te laten treden krap is. <u>Afspraak</u>: op de bijeenkomst van de Stuurgroep van 9 maart a.s. ligt een plan B ter tafel, waarin rekening wordt gehouden met de mogelijkheid dat de invoering een jaar opschuift.	OCW
5.	Implementatieplan De Stuurgroep stelt het implementatieplan op hoofdlijnen vast. <u>Afspraak</u>: eventuele detailopmerkingen kunnen worden doorgegeven aan Cve/	Cve
6.	Notitie rapportage resultaten eindtoets DUO meldt n.a.v. p.6 dat de levering van Cito aan BRON nog getest wordt. N.a.v. de discussie over de lengte van de toets is afgesproken dat Cve en OCW de PO-Raad vragen naar een wenselijk aantal dagdelen voor de toets. OCW haalt de lengte van de toets (aantal dagdelen) uit het wetsvoorstel.	Cve/OCW
7.	Presentatie/notitie logistiek De eerste jaren van invoering zal nog gebruik gemaakt worden van de Cito Portal. Onderzocht wordt of er een speciale po-eindtoets-pagina in de portal kan worden ontwikkeld en of deze aan de website van het CvE gehangen kan worden. Ook wordt onderzocht of er een geheel nieuwe portal ontwikkeld moet worden. M.b.t. te laat ingezonden antwoordbladen is afgesproken om daar coulant mee om te gaan. Het is mogelijk om de IvHO daarvan (bij wijze van signalering) op de hoogte te stellen. Stuurgroep is akkoord met de thema's in paragraaf 4 van de notitie.	Cve/Cito
8.	Terugkoppeling communicatieoverleg 15 december In het overleg is afgesproken dat OCW (directie	

Primair Onderwijs

Datum

19 december 2011

Nummer

	Communicatie) het voortouw heeft zolang de wetsbehandeling niet is afgerond. In dit proces komt er steeds meer verantwoordelijkheid voor communicatie bij de ketenpartners. Afsproken is om een gezamenlijke lijst van Q&A's te maken, ook voor de doelgroepen leerlingen en ouders.	
9.	W.v.t.t.k. IvhO deelt mee dat Cito en IvhO samenwerken aan een rapportageformat voor de Eindtoets Basisonderwijs van februari 2012.	

Primair Onderwijs

Datum

19 december 2011

Nummer

NB: Het geplande overleg van vrijdag 27 januari komt te vervallen. De eerstvolgende bijeenkomst is op vrijdag 9 maart, van 14h00-15h30.

58

Van:**Verzonden:** zaterdag 18 februari 2012 11:41**Aan:****CC:****Onderwerp:** RE: Vaststellen definitieve gegevensset op vrijdag 17 feb.

Dag

We hebben nog over de gegevensset gesproken met o.a. Voor 2013 moet in elk geval het volgende worden opgenomen in Bron wat betreft de eindtoets:

- standaardscore op de Eindtoets (501-550)
- type toets dat is gemaakt (Basis of Niveau)
- voor elk van de onderdelen Taal, Rekenen-Wiskunde (en niet alleen Rekenen!), Stuva en Wereldoriëntatie: het aantal opgaven, het aantal goed en de percentielscore (dus per onderdeel en niet voor de gehele toets!)
- redenonthefing, zoals aangegeven in de notitie van

Wat betreft de **referentieniveaus**: deze zullen pas vanaf 2015 gerapporteerd worden. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe die score eruit komt te zien.

In de notitie heeft het over scores op de begrijpend lezen en taalverzorging en het aantal goed/percentiel op de gehele toets. Deze gegevens noemt niet in haar mail en worden dus ook niet opgenomen.

Groeten

Van:**Verzonden:** woensdag 15 februari 2012 17:06**Aan:****CC:****Onderwerp:** Vaststellen definitieve gegevensset op vrijdag 17 feb.

Hallo

Tijdens ons overleg zojuist gaf je aan morgen met nogmaals naar de uitwisslings gegevensset te gaan kijken. Met DUO was afgesproken dat we op 1 jan jl. een definitieve set zouden ontvangen. De set zoals hieronder besproken is onze uitgangspunt geworden.

Ik denk (weet het haast wel zeker, net gecheckt) dat ik nog wel een beetje ruimte hebben voor aanpassingen, echter moeten ik het wel deze week hebben.

Kunnen jullie de set vrijdag definitief maken en via zijn document naar ons opsturen?

Met vriendelijke groet,

--

.....
Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Kempkensberg 12 | 9722 TB | Groningen
Postbus 30155 | 9700 LG | Groningen
.....

Van:

Verzonden: maandag 9 januari 2012 15:09

Aan: 'r

Onderwerp: RE: Bevestiging van gesprek

Hoi

Dank voor je bericht. Ik zal een voorstel naar doen (vrijdag).

Of WO in BRON moet zullen we moeten laten afhangen van de Inspectie/OCW. Het lijkt me niet wenselijk het veld al in te bouwen en het niet te gebruiken. Het is namelijk niet alleen maar een veldje inbouwen want er moet een hele informatieketen aangepast worden.

En door de wijze van uitwisseling maakt het voor de scholen niet veel uit of WO er wel of niet bij zit.

Volgens mij is het meer van belang dat CITO de uitslagen aan de scholen verstrekt in een bestand dat inleesbaar is voor de leerling-administratiesystemen (de scholen moeten het nu nog overtypen).

met vriendelijke groet,

Van:

Verzonden: maandag 9 januari 2012 14:57

Aan: -

Onderwerp: RE: Bevestiging van gesprek

Ha

Ik heb onderstaande mail nog doorgesproken met Cito. Dit zijn inderdaad de gegevens waarvan we nu weten dat we ze kunnen leveren (in deze vorm en niet zoals jij het voorstelde verdeeld over de verschillende domeinen). Het is wel de vraag of je scholen zoveel gegevens wilt laten invoeren. Misschien dat wo bijvoorbeeld niet nodig is (aangezien het een facultatieve toets is). Ik stel wel voor die kolom wel vast in te bouwen, dat mocht het ooit verplicht worden het er al is.

Nog een paar aanvullingen:

- Voor onderdeel 2 (scores per onderdeel) is het wel nodig om te weten welke toets er gemaakt is (eindtoets B of N), want het aantal opgaven goed is natuurlijk anders als een leerling een andere toets maakt. Het is wel de bedoeling om de percentielscore op één schaal te zetten.
- Wat betreft de referentieniveaus (onderdeel 3) is het nog even onduidelijk of dit voldoende informatie biedt, maar we hebben op dit moment nog niet helder wat voor verdere informatie we kunnen verschaffen.

Mocht je nog vragen hebben dan hoor ik het graag.

Groeten,

Van:

Verzonden: vrijdag 6 januari 2012 14:30

Aan:

Onderwerp: RE: Bevestiging van gesprek

Ha

Dank voor het uitwerken. Ik zie in onderstaand voorstel dat jij de 'hoofdgroep' taal wil opdelen in de domeinen, maar dat is volgens mij niet wenselijk (taal bevat meer onderdelen dan deze twee domeinen, maar daar wordt niet apart op gerapporteerd voor de referentieniveaus). Mijn voorstel is om het dus te houden bij hoe Cito dat nu presenteert (we hebben afgesproken dat dat deel van de rapportage namelijk niet zal veranderen op korte termijn). We gaan dus geen scores geven op de afzonderlijke domeinen over het aantal opgaven, aantal opgaven goed en percentielscore. Niet voor taal en niet voor rekenen.

Naar mijn idee krijg je 3 onderdelen:

1) Standaardscore 501-550

2) Score op hoofdonderdelen

	Taal	rekenen	(studievaardigheden)	wo
Aantal opgaven				
Aantal opgaven goed				
Percentielscore				

3) Score op referentieniveaus taal en rekenen (vanaf 2015)

Taal / lezen 1F of 2F

Taal / taalverzorging 1F of 2F

Rekenen 1F / 1S / 2F (nog even onduidelijk of S een aparte aanduiding wordt of er tussen komt te staan zoals ik dat nu aangeef)

Ik ben maandag bij Cito en ik wil dit graag dan ook nog even voor de zekerheid bij hun voorleggen. Mocht ik iets vergeten zijn of over het hoofd hebben gezien dan laat ik je dat maandagmiddag weten. Dan kan jij het maandag naar sturen, is dat goed?

Groeten,

Van:

Verzonden: vrijdag 6 januari 2012 14:15

Aan:

Onderwerp: Bevestiging van gesprek

Hoi

Zoals daarnet afgesproken doe ik hier een bevestiging van wat we net bespraken over de scores van de eindtoets en hoe dat in BRON uitgedrukt kan worden.

Zodat een door jou gecheckte versie aan voorgelegd kan worden.

De standaardscore van 501 tot en met 550 blijft bestaan.

Daarnaast wordt door CITO in de rapportage opgenomen hoeveel opgaven er waren en hoeveel opgaven door de leerling goed zijn beantwoord (beide per toetsonderdeel). Ook wordt per toetsonderdeel een percentielscore gerapporteerd. Al deze scores worden uitgedrukt in een getal en kunnen (technisch in elk geval) in BRON opgenomen worden.

Over de referentieniveaus kan in 2015 een uitspraak gedaan worden, voor het toetsonderdeel lezen kan dat misschien al in 2014.

Over het toetsonderdeel studievaardigheden zal in 2014 of in 2015 voor het laatst gerapporteerd worden door CITO. Overigens is dit toetsonderdeel niet opgenomen in de tekst van het wetsvoorstel over de verplichte centrale eindtoets. Daardoor is er geen grondslag om de score op dat onderdeel in BRON op te nemen. Los daarvan kun je je afvragen in hoeverre het zinvol zou zijn om de score in BRON op te nemen, gezien de korte termijn waarop deze score afgeschaft wordt.

Per april 2014 kan dan in BRON opgenomen worden:

Lezen	aantal opgaven	aantal goed	percentielscore	standaardscore
Taalverzorging	aantal opgaven	aantal goed	percentielscore	standaardscore
Rekenen	aantal opgaven	aantal goed	percentielscore	standaardscore

Wereldoriëntatie	aantal opgaven	aantal goed	percentielscore
standaardscore (dit toetsonderdeel is optioneel)			

Per april 2015 kan daarnaast de score ten opzichte van de referentieniveaus in BRON worden opgenomen:

Lezen score 1f of 2f

Taalverzorging score 1f of 2f

Rekenen score 1f, 2f of 1s

Wereldoriëntatie geen referentieniveaus

Voor het toetsonderdeel rekenen kan niet per domein een uitspraak gedaan worden over de score ten opzichte van de referentieniveaus omdat de toets daarvoor te weinig opgaven bevat.

De Inspectie heeft voor de toezichthoudende taak belang bij de standaardscore maar ook bij de scores op onderdelen en de percentielscores (dat laatste hoeven ze dan niet meer zelf uit te rekenen).

Nog een vraag van mij: we hebben het gehad over dat het niet mogelijk is om een score op referentieniveaus te geven voor rekenen. Wat zijn de mogelijkheden voor scores op onderdelen van rekenen op het vlak van aantal opgaven, aantal goed en percentielscores? Dus: gaat CITO rapporteren met deze scores op de onderdelen getallen en bewerkingen, verhoudingen, breuken en procenten en meten, meetkunde, tijd en geld?

met vriendelijke groet,

Juridisch medewerker beleid

.....
Onderwijsservice

Dienst Uitvoering Onderwijs

Kempkensberg 12 | 9722 TB | Groningen

Postbus 30155 | 9700 LG | Groningen
.....

<http://www.duo.nl>

www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Van:

Verzonden: vrijdag 23 maart 2012 9:36

Aan:

Onderwerp: FW: aantal vragen van

Dag

Een tijd geleden heb je telefonisch enkele vragen aan me gesteld. Daar heb ik nu een antwoord op gekregen. Zie hieronder.

Groeten

Van:

Verzonden: vrijdag 23 maart 2012 9:30

Aan:

Onderwerp: RE: aantal vragen van

Hallo

Het antwoord op de eerste vraag is inmiddels duidelijk: er zijn na 5 maart (de dag dat de uitslagen bekend werden) nog 437 leerlingen opgegeven voor de DEB.

We mogen er denk ik wel van uitgaan dat dit allemaal herkansers zijn. Maar het zijn er niet veel, vind ik. Het voorstel in vraag 2 lijkt me geen probleem. Het is alleen wel mooier als de titel van de taak op één regel blijft passen, en dat is lastig met een lang woord als 'Studievaardigheden'. Misschien moet er (in een kleiner lettertype) een subtitel komen.

Groeten van

Van:

Verzonden: woensdag 7 maart 2012 13:42

Aan:

Onderwerp: aantal vragen van

Dag

Twee vragen van die ik aan jou wil voorleggen:

1. Hoeveel leerlingen doen de eindtoets digitaal over omdat resultaten van de eerste afname tegenvallen?
2. Is het mogelijk om in de Eindtoets de naam van de taken Stuva enigszins aan te passen (bijvoorbeeld in 'studievaardigheden in kader van rekenen of taal')? Dit om te voorkomen dat scholen die met tegenzin de verplichte eindtoets doen, aangeven dat ze de leerlingen alleen de reken- en taaltaken laten maken omdat alleen rekenen en taal als verplicht in de wet zijn opgenomen.

Ik hoor graag van je. Dit laatste lijkt me ook iets dat we aan kunnen voorleggen.

Groeten

6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

60

Van:

Verzonden: dinsdag 17 april 2012 13:24

Aan:

CC:

Onderwerp: EDOC-#399162-v1-Agenda_stuurgroep_invoering_centrale_eindtoets__20_april_2012

Bijlagen: bijlage 1 verslag stuurgroep 16 december 2011.doc; bijlage 2 inventarisatie nadere regelgeving.doc; bijlage 3 Notitie stand van zaken communicatie.doc; Bijlage 4 gegevenslevering eindtoets.doc; Bijlage 5 verslag overleg toetsontwikkelaars 6 april 2012.doc; EDOC-#399162-v1-Agenda_stuurgroep_invoering_centrale_eindtoets__20_april_2012.DOC

Beste collega's,

Hierbij de agenda en stukken voor het overleg van de Stuurgroep Invoering Centrale Eindtoets, die vrijdag aanstaande plaatsvindt van 9h30 tot 11h00 bij het College voor Examens, Muntstraat 7 te Utrecht.

Vanuit OCW zal een nieuw gezicht aanwezig zijn bij de bijeenkomst. is gisteren begonnen als beleidsmedewerker bij de directie PO en zal een belangrijke rol gaan spelen in het programma dat onder leiding staat van neemt met ingang van heden ook het ambtelijk secretariaat van de stuurgroep over.

Met dank voor de goede samenwerking en een vriendelijke groet,
mede namens .

agenda

Stuurgroep invoering centrale eindtoets

Datum
16 april 2012

Datum	20 april 2012
Tijdstip	9h30-11h00
Vergaderzaal	College voor examens, Munstraat 7, Utrecht

1. Opening, vaststellen agenda
2. Verslag stuurgroep **16 december 2011** (bijlage 1)
3. Stand van zaken **wetstraject, strategie 2013** (OCW licht mondeling toe)

OCW licht de voortgang van de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel mondeling toe. Daarbij komt aan de orde welke stappen er op korte termijn genomen worden om tot een succesvolle parlementaire behandeling te komen. Tevens gezamenlijk bespreken hoe de vormgeving kan plaatsvinden van de steeds dichterbijkomende optie om 2013 als voorbereidingsjaar te benutten.
Doel van de bespreking: informeren.

4. Nadere regelgeving (bijlage 2)

In de bijlage een overzicht van de benodigde wijzigingen in nadere regelgeving. Vraag aan de stuurgroep is of hiermee de belangrijkste inhoudelijke punten, die nadere regelgeving behoeven, zijn afgedekt.
Doel van de bespreking: besluitvorming.

5. Effectief schakelen **II** (OCW licht mondeling toe)

Het advies Effectief Schakelen (2011, PO-Raad, VO-raad en AVS) ligt mede ten grondslag aan het wetsvoorstel. Gezien de ontwikkeling naar een eindtoets die ook iets zegt over de beheersingsniveaus van leerlingen t.o.v. de referentieniveaus taal en rekenen, heeft OCW het gesprek met de sectorraden over 'effectief schakelen' voortgezet. Met de raden is een afspraak gemaakt, waarvan de essentie is dat er in juni 2012 een notitie ligt waarin het vervolg van Effectief Schakelen nader wordt beschreven.
Invalshoeken daarbij zijn:

- Feitelijk onderzoek naar knelpunten bij de overgang van po naar vo
 - Kernprocedure
 - Inhoudelijke aspecten
 - Excellentie
- Doel van de bespreking: informeren.

Primair Onderwijs

Datum
16 april 2012

Nummer

6. Communicatie (bijlage 3)

In deze fase zijn goede afspraken van cruciaal belang: wie treedt op welk moment naar buiten over welk onderwerp. Daarbij zit een samenloop met de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel: het is van groot belang dat de communicatie er rekening mee houdt dat de Tweede en Eerste Kamer niet gebruskeerd worden.

Doel van de bespreking: afspraken maken over timing en rolverdeling.

7. Gegevensverkeer (bijlage 4)

In de bijlage staat de voortgang geschetst. De stuurgroep wordt gevraagd **akkoord** te geven op de geschetste richting op de genoemde punten. Overigens zou invoering in 2014 meer tijd en ruimte geven om zaken goed in te richten en te testen.

Doel van de bespreking: besluitvorming over inrichting van het proces

8. Terugkoppeling bijeenkomst toetsontwikkelaars (bijlage 5)

Op 6 april zijn de meeste spelers op de toetsmarkt in gesprek gegaan met OCW. Op de agenda stond m.n. de invoering van de centrale eindtoets en de gevolgen daarvan voor andere toetsontwikkelaars dan Cito. Het conceptverslag is bijgevoegd. Het gesprek wordt voortgezet in de tweede helft van juni 2012, zie ook de vervolgacties in het verslag.

Doel van de bespreking: informeren

9. Rondvraag/wvttk

NB I: De volgende bijeenkomsten zijn gepland op vrijdag 1 juni 2012 en vrijdag 6 juli 2012, 9h30 – 11h00 bij Cve te Utrecht.

NB II: Het secretariaat van de stuurgroep wordt vanaf heden overgenomen door

BIJLAGE 5

Kort verslag overleg toetsontwikkelaars op 6 april 2012
CONCEPTVERSIE

#399021

Datum: vrijdag 6 april 2012; 13:30 – 15:15 uur
Locatie: Hoftoren, Rijnstraat 50, Den Haag, zaal 12.003

Aanwezig

678 Onderwijs Adviserino:
AMN Systems bv:
A-vision:
Boom test uitgevers:
Bureau ICE:
Cito:
Diataai bv:
Pearson Assessment and information bv:
College voor Examens:
Ministerie van OCW:

Afwezig

Graviant Educatieve Uitgaven:

Dit verslag beschrijft de acties en de gestelde vragen met antwoorden per agendapunt. Het verslag gaat bovendien in op de onderwerpen die vooraf van de zijde van de toetsontwikkelaars (excl. Cito) werden ingebracht: aanbesteding centrale eindtoets, realiseren van een gelijk speelveld binnen de toetsmarkt, helpdesk van Cito, definiëring lovs, werkwijze COTAN en de brief van toetsontwikkelaars van 11 april 2011.

Wetsvoorstel Toetsing in het PO

V: Is de invoering van een verplichte centrale eindtoets onomkeerbaar?

A: Als zowel de Tweede als Eerste Kamer instemmen met het wetsvoorstel, wordt de centrale eindtoets ingevoerd. Het definitieve afnamemoment van de centrale eindtoets staat pas vast na aanvaarding van het wetsvoorstel. Vooralnog is de planning april 2013.

Referentieniveaus en de centrale eindtoets

Vanaf het schooljaar 2014-2015 zijn de referentieniveaus taal (lezen en taalverzorging) en rekenen verwerkt in de centrale eindtoets. Voor het normeren van de centrale eindtoets op de referentieniveaus en om de doorlopende leerlijn vanaf PO, via VO naar MBO zichtbaar te maken, ontwikkelt Stichting Cito in opdracht van het College van Examens (CvE) referentiesets voor lezen en rekenen/wiskunde.

Actie CvE: Vóór de zomer organiseren van een informatieve bijeenkomst over de referentiesets. Deze eerste bijeenkomst richt zich voornamelijk op het proces waarmee de sets tot stand komen, en op de vraag wat toetsontwikkelaars nodig hebben om met de sets te kunnen werken.

V: Hoe ziet de set er uit?

A: Een referentieset kan worden gebruikt als ankervragen voor de normering. Er worden twee sets gemaakt. CvE gebruikt een geheime set. Daarnaast komt een set onder voorwaarden beschikbaar voor toetsontwikkelaars. Afspraken worden gemaakt over geheimhouding, uitlekken naar het onderwijsveld moet worden voorkomen. Naast de set komt ook de bijbehorende psychometrische informatie beschikbaar. Deze set wordt door CvE ook gebruikt ter verantwoording van de inhoud van de centrale eindtoets en toetsen en examens in het vo en mbo. Beide sets zijn pas in 2013 beschikbaar, ook voor Cito bv. Voor het mbo zijn nu al wel proefexamens beschikbaar.

V: Zitten er ook andere toetsontwikkelaars dan Cito in de expertgroepen die de inhoud van de referentiesets bepalen? Hebben deze experts ook een adviserende bevoegdheid?

A: In de expertgroepen zitten inhoudelijk deskundigen, geen toetsontwikkelaars (ook niet Cito). Deze experts hebben van CvE de bevoegdheid gekregen voor besluitvorming over de inhoud van

de sets. Zij adviseren over de operationalisering van de referentieniveaus, die de inhoud van het gehele domein bevatten.

V: Waarom beperkt de centrale eindtoets zich tot de domeinen lezen en taalverzorging van de referentieniveaus taal?

A: Op korte termijn is het alleen mogelijk deze domeinen te toetsen. De ambitie is wel om toetsen beschikbaar te maken die de kennis en vaardigheden van alle taaidomeinen meten. Dit is namelijk belangrijk voor een goede overdracht van leerlingen en het realiseren van een doorlopende leerlijn naar het vo. Deze domeinen hoeven niet allemaal via de centrale eindtoets getoetst te worden. Als dat wel het geval zal zijn, dan zal de centrale eindtoets van karakter veranderen; bijvoorbeeld meer open vragen, een luistertoets.

Beoordeling kwaliteit (tussentijdse) toetsen

Het wetsvoorstel Toetsing in het PO geeft aan dat de minister een onafhankelijk commissie aanwijst die de kwaliteit van (tussentijdse) toetsen voor (in ieder geval) taal en rekenen beoordeelt. OCW heeft aan de COTAN gevraagd te adviseren over een aparte beoordelingsprocedure voor toetsen voor het onderwijsveld. Binnen deze procedure moet meer aandacht zijn voor de onderwijskundige context, de termijn waarop de beoordeling beschikbaar komt moet worden verkort en kritiek vanuit toetsontwikkelaars over de mate waarin de beoordelingen onafhankelijk zijn moet worden geadresseerd. De wijze waarop dit uiteindelijk organisatorisch wordt geregeld, is nog onderwerp van gesprek. Via afspraken of beleidsregels wordt de onafhankelijkheid van deze onderwijscommissie gewaarborgd.

Actie directie PO: In juni legt de directie PO een eerste voorstel voor de nieuwe beoordelingsprocedure en de organisatiestructuur van een onafhankelijke commissie voor aan de toetsontwikkelaars. Aangezien de toetsontwikkelaars met deze commissie te maken krijgen, is het van belang dat zij meedenken en hierbij een eigen inbreng kunnen hebben.

V: Wordt het mogelijk vooraf advies te vragen aan de commissie, voordat een toets is ontwikkeld? Daarnaast is het wenselijk dat vooraf duidelijkheid bestaat over de kaders waarbinnen de beoordeling van toetsen plaatsvindt.

A: In de huidige situatie geeft de COTAN inderdaad alleen na de beoordeling advies aan de toetsontwikkelaar over het verbeteren van de kwaliteit van de toets. Aan de COTAN is gevraagd ook dit onderwerp uit te werken in hun voorstel.

V: Wat verstaat OCW onder een lovs? Een schooladministratiesysteem?

A: Nee, onder een lovs verstaat OCW een serie van toetsen die de voortgang van de leerling inzichtelijk maakt. Scholen hebben keuze uit verschillende reeksen van toetsen. De toetsscores van een leerling kunnen wel door de school worden verzameld in een schooladministratiesysteem. Het wetsvoorstel schrijft niet voor hoe vaak scholen tussentijds taal- en rekentoetsen bij de leerlingen af moeten nemen. Op dit punt is het wetsvoorstel aangepast op basis van een advies van de Raad van State.

Positie Cito: gelijk speelveld en helpdesk

V: Het blijft de 'werkplaats' en de 'winkel', de bestuurlijke afspraken zijn slechts administratief. Waarom geen scheiding van de huisvesting en naamgeving?

A: Stichting Cito en Cito bv zijn juridisch en financieel strikt gescheiden organisaties. Hier is ook toezicht op door de Auditdienst. Er is geen sprake van kruisbestuiving, zo worden de referentiesets onder strikte geheimhouding ontwikkeld door Stichting Cito, in opdracht van CvE. In de herziene Wet SLOA worden deze afspraken ook vastgesteld. Voor diensten die Stichting Cito verleent, betaalt Cito bv een marktconforme prijs. Deze psychometrische expertise komt via een nog op te zetten helpdesk beschikbaar voor alle toetsontwikkelaars, onder dezelfde condities als Cito bv. Alle informatie over de inhoud van de centrale eindtoets wordt via CvE toegankelijk gemaakt.

Volledige scheiding van de twee organisaties is te kwetsbaar, met het oog op de centrale examens (CEVO). De benodigde expertise voor de CEVO wordt beheerst door een aantal medewerkers van Cito. Deze expertise is noodzakelijk en wordt ingezet voor zowel de bv als de stichting. Dit is in de

loop van jaren zo gegroeid. OCW wil geen risico lopen met de kwaliteit van de CEVO en ziet daarom fysieke scheiding niet als een reële optie.

Met de gemaakte bestuurlijke afspraken, heeft OCW alle mogelijke voorwaarden gecreëerd voor een eerlijk 'level playing field'. De positie van de overige toetsontwikkelaars is hierdoor verbeterd. OCW roept de toetsontwikkelaars op deze mogelijkheden aan te grijpen. Bijvoorbeeld door voor zichzelf en/of gezamenlijk vast te stellen met welke producten en diensten de helpdesk van Cito hen verder kan helpen. **Actie: toetsontwikkelaars.**

Door de Auditdienst is onderzoek verricht naar de splitsing van Stichting Cito en Cito bv. Uit het onderzoek is gebleken dat Cito voldoet aan alle juridische en organisatorische eisen rondom de splitsing tussen publiek en privaat. Met Stichting Cito zijn aanvullende bestuurlijke afspraken gemaakt, onder meer over het beschikbaar komen van een helpdesk voor bestaande en nieuwe toetsontwikkelaars.

Actie Stichting Cito: Als verdere uitwerking van de bestuurlijke afspraken doet Stichting Cito een voorstel voor een op te zetten helpdesk en voert overleg met andere toetsontwikkelaars over de inrichting en de voorwaarden voor succes. Zij zijn immers potentiële gebruikers, het aanbod van Cito moet aansluiten bij hun vragen en behoeften.

V: De toetsontwikkelaars stellen kritische vragen over de onafhankelijkheid van Stichting Cito en de vermeende voordelen die Cito bv heeft door het opstellen van de centrale eindtoets en het ontwikkelen van de referentiesets door Stichting Cito.

A:

Het College van Examens neemt vanaf schooljaar 2012-2013 (afhankelijk van de tijdige aanvaarding van het wetsvoorstel door de Tweede en Eerste Kamer) de verantwoordelijkheid over van Cito voor het ontwikkelen en vaststellen van een centrale eindtoets voor het primair onderwijs. De inhoud van deze eindtoets wordt vastgesteld door toetswijzercommissies. In deze commissies zitten geen commerciële partijen, zoals educatieve uitgeverij of toetsontwikkelaars. De leden van deze commissies mogen geen enkel belang hebben in commerciële producten voor het primair onderwijs (lesmethoden, toetsen). Vervolgens worden de inhoud en de normering vastgesteld door CvE. Onafhankelijkheid van de centrale eindtoets is hiermee dus geborgd.

V: Waarom heeft OCW geen aanbesteding gedaan voor het ontwikkelen van de centrale eindtoets?

A: De overheid vindt dat het ontwikkelen van een centrale eindtoets een publieke taak is. De overheid kan daarin zelf keuzes maken. Hierover is overleg gevoerd met de NMa.

V: Hoe gaat OCW er voor zorgen dat de perceptie van het onderwijsveld ('de centrale eindtoets is de Cito-toets') verandert?

A: Vanaf schooljaar 2012-2013 (als het wetsvoorstel tijdig wordt aanvaard) is de centrale eindtoets een publieke taak. Alle communicatie verloopt dan ook via en namens CvE. Bovendien is het tijdstip van afname veranderd en zal over twee jaar gaandeweg ook de inhoud en opzet van de centrale eindtoets anders zijn dan de huidige Eindtoets Basisonderwijs van Cito. Het veranderen van de perceptie van het onderwijsveld, na 40 jaar 'Cito-eindtoets', is echter moeilijk en zal zeker tijd kosten.

Actie directie PO:

- Antwoordbrief sturen aan de gezamenlijke toetsontwikkelaars die op 11 april 2011 een brief stuurden aan OCW. Deze antwoordbrief zal voor juni zijn verstuurd.
- Vervolgoverleg plannen met de toetsontwikkelaars in de tweede helft van juni 2012. Het tijdstip is mede afhankelijk van de behandeling van het wetsvoorstel. Op de agenda staat dan in ieder geval het voorstel voor een onafhankelijke commissie voor het beoordelen van (taai- en reken-)toetsen, de inrichting van een helpdesk door Stichting Cito, de referentiesets en aanvullende gespreksonderwerpen die voortkomen uit de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede en Eerste Kamer.

Resumerend de overige acties

Actie CvE: Vóór de zomer organiseren van een informatieve bijeenkomst over de referentiesets.

Actie directie PO: In juni legt de directie PO een eerste voorstel voor de nieuwe beoordelingsprocedure en de organisatiestructuur van een onafhankelijke commissie voor aan de toetsontwikkelaars.

Actie: toetsontwikkelaars: Voor zichzelf en/of gezamenlijk vaststellen met welke producten en diensten de helpdesk van Cito hen verder kan helpen.

Actie Stichting Cito: Een voorstel doen voor een op te zetten helpdesk en overleg voeren met andere toetsontwikkelaars over de inrichting en de voorwaarden voor succes.

Bijlage 4

Aan: Stuurgroep Invoering Centrale Eindtoets 20/04/12
Van:
Betreft: Gegevensuitwisseling CvE(Cito) – scholen – DUO(BRON)
Datum: 16 april 2012

Voortgangsrapportage over de voorbereidingen op de gegevensuitwisselingen in het kader van de centrale eindtoets.

1. Faciliteit voor het automatisch inlezen van de eindtoetsgegevens in het administratiesysteem van de school.
 - De resultaten van leerlingen op de eindtoets moeten op uniforme en eenduidige wijze worden vastgelegd in de diverse informatiesystemen van CvE/Cito (REB), de school (LAS'sen) en DUO (BRON). CITO heeft in overleg met DUO twee notities geschreven over a) het proces van de afname van de eindtoets en b) de gegevensset toetsresultaten. Deze notities zijn op 13/4 besproken met leveranciers en PO-Raad.
 - Deze notities vormen de basis om een faciliteit te kunnen ontwikkelen waarmee de school een bestand met eindtoetsgegevens vanuit het REB (Rapportage Eindtoets basisonderwijs) kan importeren in het eigen LAS (leerlingadministratiesysteem). De leveranciers hebben aangegeven hiermee uit de voeten te kunnen. Nadere uitwerking en afspraken komen in komende reguliere overleggen tussen DUO en leveranciers aan de orde.
 - De functionarissen gegevensbescherming van OCW en DUO zijn akkoord met het voorstel om voor deze uitwisseling van eindtoetsgegevens tussen Cito en school de laatste vier cijfers van het burgerservicenummer van de leerling te gebruiken.

2. Registratie van eindtoetsgegevens door de scholen in het Basisregister Onderwijs (BRON).
 - DUO heeft het addendum op het programma van eisen voor de elektronische gegevensuitwisseling tussen PO-scholen en BRON vrijwel gereed. In dit addendum worden in detail de aanpassingen beschreven die nodig zijn voor het kunnen aanleveren van alle centrale eindtoetsgegevens door de school aan DUO. Dit addendum is op 13/4 besproken met leveranciers en PO-Raad.
 - Er bestaat bij de verschillende partijen onduidelijkheid over de verschillen tussen enerzijds de uitzonderingsgronden in het wetsvoorstel op basis waarvan de school mag besluiten om een leerling niet deel te laten nemen aan de eindtoets, en anderzijds de criteria* die de inspectie hanteert om de toetsuitslag van een leerling buiten de beoordeling te laten. De indruk, ook in het veld, bestaat dat deze precies hetzelfde moeten zijn.
 - **Procesafpraak:** OCW organiseert een overleg met Inspectie, DUO en CvE/Cito om de verschillen in kaart te brengen tussen:
 - welke leerlinggegevens de school in BRON moet registreren over de wettelijke redenen dat een leerling niet aan de eindtoets deelneemt;

* Vastgelegd in de ministeriële regeling 'leerresultaten PO' die één dezer dagen wordt geactualiseerd.

- welke leerlinggegevens de school in BRON moet registreren ten behoeve van de informatiebehoefte van de inspectie (zodat de inspectie op termijn van BRON gebruik kan maken);
- welke leerlinggegevens de school aan CvE/Cito moet leveren op het antwoordblad (zodat de inspectie de komende jaren nog gebruik kan maken van de schoolrapporten opgesteld door CvE);

Als we tot de conclusie komen dat in aanvulling op het nu gespecificeerde addendum ten behoeve van de inspectie nog aanvullende gegevens nodig zijn, dan kunnen die eventueel later nog worden verwerkt in het programma van eisen BRON. De (redenen van de) verschillen worden helder gecommuniceerd naar alle partijen.

3. Enkele leveranciers hebben laten weten dat zij onvoldoende tijd/capaciteit hebben om dit jaar de wijzigingen voor passend onderwijs, de eindprofielen vso, het overstapdossier én de centrale eindtoets te kunnen implementeren.
4. Jaarlijkse levering geaggregeerd bestand eindtoetsgegevens van CvE/Cito aan DUO.
 - De minister is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens in BRON. Daarom zal OCW na invoering van de centrale eindtoets jaarlijks aan CvE/Cito vragen om een geaggregeerd toetsbestand te leveren aan DUO. Hiermee kan de kwaliteit van het macroproces van gegevensuitwisseling tussen Cito, scholen en BRON worden beoordeeld.
 - Het is niet de bedoeling om vervolgens een 'uitzoeklast' van elk verschil bij de school neer te leggen. DUO zal de bevindingen van deze beoordeling jaarlijks als managementinformatie over de kwaliteit van het proces van gegevensuitwisseling in de keten agenderen in het Ketenregieoverleg BRON PO. Vervolgens kan worden afgesproken welke actie wordt genomen (bijv. betere informatievoorziening aan scholen, contact met een school waarbij enkele jaren achtereen grote verschillen worden geconstateerd).
 - In de communicatie hierover mag niet de indruk ontstaan dat de scholen worden gecontroleerd door CvE/Cito.

Bijlage 3

NOTITIE

Bureau CvE

Muntstraat 7
3512 ET Utrecht
Postbus 315
3500 AH Utrecht
Nederland
www.cve.nl

Contactpersoon

Omschrijving	Stand van zaken communicatie
Datum	april 2012
Van	CvE
Aan	Stuurgroep centrale eindtoets po

Achtergrond

Tijdens de vorige stuurgroep vergaderingen is er gesproken over de communicatie rondom de centrale eindtoets po. Half december is er met alle ketenpartners een communicatieoverleg geweest op OCW. Het CvE had daarvoor een eerst opzet van een communicatieplan gemaakt. De uitvoer van dat plan ligt momenteel grotendeel stil omdat er nog geen definitief uitsluitsel is over de invoering van de centrale eindtoets po. Zolang er nog geen besluit is, zal het CvE niet naar het veld gaan communiceren. Wel treft het CvE voorbereidingen hierop, zodat er dit schooljaar nog een bericht aan de scholen gestuurd kan worden.

Bijlage

Acties CvE korte termijn (mei-juni)

Klankboordgroep

- Half mei is er bijeenkomst met een klankboordgroep. In deze groep zitten bestuurders en docenten uit het po veld vanuit het hele land. (aangedragen door PO-raad en Cito)
- Bij de eerste bijeenkomst inventariseren we onder andere de informatiebehoefte van het veld en de bestaande en nieuwe informatie kanalen

Brochure

- CvE communiceert nog dit schooljaar (juni) over de centrale eindtoets
- Deze brochure is bedoeld voor schoolleiders en bestuurders
- Deze brochure wordt afgestemd met OCW en Cito

Omgevingsanalyse

- Actie OCW

Acties CvE langere termijn (na goedkeuring wet)

Communicatieplan

- Activiteiten kalender
- Aandachtspunten:
 - Nieuwe rol CvE (introductie CvE in het veld)
 - Eindtoets N
 - Overdracht van PO naar VO
- Aandachtsgroepen:
 - Scholen die nog geen gebruik maken van Citotoets
 - Ouders
 - Speciaal onderwijs

Acties doorlopend

Website

- CvE houdt op de website (www.centraleeindtoetspo.nl) een overzicht bij van de officiële communicatie van OCW, Cito, CvE (dit is een pagina binnen de CvE website, deze is al online).

Afstemmen ketenpartners (Cito, OCW, Inspectie, Duo, CvE)

- Eenduidig communicatie
- Gebruik maken van eikaars kanalen

Afstemmen met ander belanghebbende (PO-raad, VO-raad)

Bijlage 2

INVENTARISATIE WIJZIGINGEN VAN BESLUITEN EN MINISTERIËLE REGELINGEN N.A.V. WETSVOORSTEL CENTRALE EINDTOETS EN LOVS IN HET PO

1. Inleiding

- In deze notitie staan de benodigde wijzigingen in lagere regelgeving beschreven n.a.v. het wetsvoorstel centrale eindtoets en LOVS in het PO.
- In een schema staan allereerst de inhoudelijke amvb-bepalingen opgesomd m.b.t. de feitelijke organisatie van de centrale eindtoets (paragraaf 2.1).
- Deze bepalingen zijn grotendeels ontleend aan de pedantbepalingen voor het centraal examen in het VO (bijvoorbeeld uit het Eindexamenbesluit VO). Rekening houdend met het karakter van de centrale eindtoets - dat immers geen examen is - is i.o.m. het CVE besloten e.e.a. minder gedetailleerd te regelen.
- In de paragrafen 2.2 tot en met 2.3 staan de benodigde wijzigingen van bestaande amvb's opgesomd.
- De inhoudelijke bepalingen en de wijzigingen die op het niveau van de amvb nodig zijn, zullen in één wijzigings-amvb worden samengevoegd. Deze wijzigings-amvb zal nadat het wetsvoorstel door de TK is aangenomen, in procedure worden gebracht (advies RvS, nahang, etc.).
- In paragraaf 3 staan tot slot globaal de wijzigingen op het niveau van de ministeriële regeling.
- Ook deze wijzigingen zullen worden samengevoegd in één wijzigingsregeling.

1.1 Besluit

De stuurgroep wordt verzocht akkoord te gaan met de voorgestelde wijzigingen.

2. Amvb's

2.1 Inhoudelijke Wijzigingen

EB = Eindexamenbesluit VO

SB = Staatsexamenbesluit VO

SNT2 = Staatsexamenbesluit Nederlands als tweede taal

Wat	Opmerkingen
Algemene bepalingen	
Gelegenheid bieden: - De directeur van een school moet de leerlingen in de gelegenheid stellen om in het achtste leerjaar een centrale eindtoets af te leggen.	Gelet op artikel 9b van de WPO en artikel 18b van de WEC is deze bepaling wellicht overbodig. Echter de wettelijke bepaling is geformuleerd als een verplichting voor leerlingen en niet als een verplichting voor het bevoegd gezag/directeur. Zie ook: - artikel 2 EB - artikel 4 SNT2
Afnemen centrale eindtoets: - de directeur en de toetsleiders (of een daartoe aangewezen persoon) nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd	Zie ook: - artikel 3 EB - artikel 9 SNT2 -

Bijlage 2

gezag de centrale eindtoets af; - de directeur wijst toetsleiders aan.	
Regeling van de centrale eindtoets	
Grondslag handleiding: - hierin staat in elk geval informatie over de organisatie en de gang van zaken tijdens het afnemen van de centrale eindtoets; - de handleiding wordt jaarlijks aan de scholen verstrekt door CVE.	Het moet hier om een globale formulering gaan. Het is de bedoeling dat door de grondslag duidelijk is dat scholen het CVE er op kunnen wijzen dat het jaarlijks verstrekken van de handleiding een verplichting van het CVE is. Zie ook: - artikel 31 EB (- artikel 13 SB) - artikel 10 SNT2
Melden aantal deelnemers: Voor 1 januari van het jaar waarin de centrale eindtoets wordt afgenomen, meldt de directeur van de school aan de minister het aantal dat deelnemen aan de centrale eindtoets. Hij geeft daarbij aan: - welk niveau van de centrale eindtoets; - het facultatief deelnemen aan de toets wereldoriëntatie; - of, en zo ja welke, aangepaste versie (bijvoorbeeld extra grote letters) wenselijk is.	Zie ook: - artikel 38 EB Nb. overgangsrecht nodig voor de eerste jaren waarin de directeur aan Stichting Cito (onder naam van CVE) meldt.
Regels betreffende de centrale eindtoets (drukken, zenden en geheimhouding): - Onder verantwoordelijkheid van het CVE zorgt Stichting Cito voor het tijdig beschikbaar stellen van de opgaven; - Het CVE zorgt ervoor dat de opgaven en correctievoorschriften voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de centrale eindtoets waarbij deze opgaven aan de leerlingen worden voorgelegd;	Zie ook: - artikel 40 EB - artikel 18 SB
Regels betreffende de centrale eindtoets (toezicht en geheimhouding): - de directeur draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij de centrale eindtoets wordt uitgeoefend; - de directeur zorgt ervoor dat de opgaven en correctievoorschriften voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de centrale eindtoets waarbij deze opgaven aan de leerlingen worden voorgelegd; - de aan de leerlingen voorgelegde opgaven voor een onderdeel van de centrale eindtoets blijven in het lokaal tot het einde van de toets op dat onderdeel.	Zie ook: - artikel 40 EB - artikel 18 SB
Regels betreffende de centrale eindtoets (zenden gemaakte werk):	

Bijlage 2

- de directeur zendt het gemaakte werk naar Stichting Cito uiterlijk 7 dagen (5 werkdagen) na het maken van de centrale toets.	
Beoordeling centrale eindtoets: - de centrale eindtoets wordt namens het CVE nagekeken en geanalyseerd door Stichting Cito.	Zie ook: - artikel 41 EB - artikel 19 SB - artikel 12 SNT2
Vaststelling score:	Het is de bedoeling dat hier het leerlingrapport in grote lijnen wordt uitgewerkt. Bijvoorbeeld dat de standaardscore wordt uitgedrukt in getal lopend van 500 tot en met 550. Verder moet tot uitdrukking komen dat de uitslag bij de onderdelen worden uitgedrukt in een percentielscore.
Niet op regelmatige wijze afgenomen centrale eindtoets	Zie ook: - artikel 43 EB - artikel 19 SNT2
Onvoorziene omstandigheden	Zie ook: - artikel 44 EB
Afwijkende wijze van toetsen bij handicap: - het CVE kan besluiten dat een gehandicapte leerling de centrale eindtoets geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van de leerling. Het is de directeur die beslist of er op een andere wijze wordt getoetst. Hij moet dit melden aan de inspectie.	(I.v.m. melding aan de inspectie is deze bepaling als nadere uitwerking van artikel 2, lid 6, onder b, van de Wet CVE nodig). Zie ook: - artikel 20 SNT2 - artikel 55 EB
Bewaren toetswerk door school: - opgaven (minimaal? 1 set per versie); - kopie van de individuele antwoorden; - minimaal 6 maanden; - recht op inzage	Zie ook: - artikel 57 EB - artikel 35 SB

2.2 Wijziging van het Besluit bekostiging WPO

Hoofdstuk IIIa. Meting en beoordeling leerresultaten basisschool			
Artikel	Lid	Onder	Wijzigen?
34.1	1	a t/m d	Ja, de leerresultaten worden alleen nog maar gemeten aan de hand van de centrale eindtoets. Nb. wellicht rekening houden met verschillende niveaus.
34.1	1	e	Ja, "de toetshandleiding bij de desbetreffende toets" vervangen door": handleiding bij de centrale eindtoets.
34.1	2		Nee.
34.2	1	a	Nee. Nb. wijziging wellicht nodig in het kader van passend onderwijs.
34.2	1	b	Nee. Nb. wijziging wellicht nodig in het kader van passend onderwijs.
34.2	1	c	Nee.

Bijlage 2

34.2	1	d	Ja, schrappen "een andere toets hebben afgelegd dan de andere leerlingen in dat schooljaar dan wel".
34.2	1	e	Nee.
34.2,	2		Nee.
34.3			Ja, omdat de beslisregel niet meer klopt. Graag een "kan-bepaling" maken, omdat het geen automatisme meer is om bij kleine scholen naar 5 schooljaren te kijken (zie regeling). De inspectie moet deze mogelijkheid wel behouden.
34.4			Ja, in de kop "vastleggen toetsen," schrappen.
34.4	1		Ja, schrappen (de toets is bekend). Wel een grondslag voor een ministeriële regeling opnemen.
34.4	2	a	Ja, beperken tot centrale eindtoets en schrappen "voor elke toets als bedoeld in artikel 34.1, eerste lid,".
34.4	2	b	Nee.
34.4	2	c	Nee.
34.4	2	d	Ja, schrappen "een andere toets hebben afgelegd dan de andere leerlingen dan wel".
34.4	2	e	Nee.
34.4	2	f	Nee.
34.5			Ja, in de kop "opnemen van toetsen," schrappen.
34.5	1	a t/m d	Nee.
34.5	2		Ja, schrappen "in de in de ministeriële regeling opgenomen toetsen,".
34.6		a en b	Nee.

2.3 Wijziging van het Besluit bekostiging WEC

In het Besluit bekostiging WEC moet in lijn met het hoofdstuk IIIa van het Besluit bekostiging WPO een hoofdstuk worden opgenomen.

2.4. Wijziging van het Inrichtingsbesluit WVO

Artikel 4. Aanvullende toelatingsvoorwaarden eerste leerjaar, vwo, havo en mavo			
Artikel	Lid	Onder	Wijzigen?
4	1		Nee.
4	2	aanhef	Ja, beperken tot centrale eindtoets.
4	2	a	Ja, schrappen.
4	2	b	Ja, schrappen.
4	2	c	Ja, beperken tot centrale eindtoets.
4	2	d	Ja, schrappen.
4	3		Ja, schrappen.
4	4		Ja, schrappen.
4	5		Ja, schrappen.

3. Ministeriële regelingen

3.1 Inhoudelijke wijzigingen

De volgende ministeriële regelingen zullen inhoudelijk worden gewijzigd:

- Regeling leerresultaten PO (inclusief leerresultaten SO)

Bijlage 2

- (Technische wijziging en) actualisatie van de Regeling screenings- en testinstrumenten LWOO en PrO schooljaar 2011-2012 (wellicht een technische wijziging i.v.m. de benaming van de niveautoets)
- (Regeling structurele gegevenslevering WPO/WEC)

3.2 Aanpassing i.v.m. nieuwe naam CVE (CVTE)

In de volgende regelingen zal 'College voor examens' worden vervangen door 'College voor examens en toetsen':

- Regeling examenprogramma's voortgezet onderwijs
- Regeling representatiekostenvergoeding OCW 2005

61

Van:**Verzonden:** donderdag 7 juni 2012 16:47**Aan:****Onderwerp:** RE: TK-behandeling wetsvoorstel eindtoets

Dank voor je update!

Groeten

Van: [mailto:]**Verzonden:** donderdag 7 juni 2012 16:17**Aan:****CC:****Onderwerp:** TK-behandeling wetsvoorstel eindtoets

Beste mensen,

De vaste Tweede Kamercommissie OCW heeft vanmiddag in haar procedurevergadering besloten het wetsvoorstel centrale eindtoets PO gereed te melden voor plenaire behandeling. De commissie wil het voorstel nog graag voor het zomerreces behandelen. Een voorstel van de SP om eerst een hoorzitting te beleggen kreeg onvoldoende steun. Een eerste inschatting is dat de behandeling wel eens in week 25 of 26 zou kunnen plaatsvinden, maar dat is allemaal nog uiterst onzeker). Begin volgende week zal een kleine groep binnen de directie PO (; ondergetekende) een opzet maken voor het voorbereidingsdossier. In de loop van volgende week kunnen jullie worden verzocht om gerichte bijdragen te leveren. Genoemd groepje zal onder mijn leiding de verdere coördinatie verzorgen. Ik verzoek jullie in je agenda de voor 18 juni gereserveerde projectgroep te laten staan. Het kan zijn dat het dan nodig is om even bij elkaar te komen.

Wordt dus vervolgd.

Groet

rimair Onderwijs,
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap IPC 2400
Postbus 16375, 2500 BJ Den Haag
tel:
e-mail: .

Cito

Amsterdamseweg 13

P.O. Box 1034
6801 MG Arnhem
The Netherlands
T +31 26 352 11 11
F +31 26 352 13 56
www.cito.nl

 please consider the environment before printing this email

No rights can be derived from this message. The information transmitted is intended only for the person or entity to which it is addressed and may contain confidential and/or privileged material. Any review, retransmission, dissemination or other use of this information by persons or entities other than the intended recipient is prohibited. If you received this in error, please notify the author by using the reply button and delete the material from any computer.

Disclaimer added by **CodeTwo Exchange Rules 2007**
www.codetwo.com

62

Van:**Verzonden:** donderdag 14 juni 2012 13:42**Aan:****CC:****Onderwerp:** annulering stuurgroep invoering centrale eindtoets (21 juni)**Bijlagen:** Notitie update implementatieplan invoering centrale eindtoets po.doc; Implementatieplan versie juni 2012 DEF.pdf

Beste stuurgroepleden,

Voor volgende week donderdag (21 juni) staat er weer een stuurgroep invoering centrale eindtoets gepland. Gezien de nog voortdurende onzekerheid over de behandeling van het wetsvoorstel, is het NIET zinvol om volgende week als stuurgroep bij elkaar te komen. Hieronder volgt een inhoudelijke toelichting. Uiteraard houden we jullie verder op de hoogte en zullen we het initiatief nemen voor een nieuwe stuurgroep als daar weer aanleiding toe is. Dit zal pas na het zomerreces zijn, en niet eerder dan nadat we duidelijkheid hebben over de uitkomst van de kamerbehandeling van het wetsvoorstel.

Ter informatie sturen we ook alvast de laatste versie van het door CvE opgestelde implementatieplan toe, met een notitie over de belangrijkste wijzigingen. Dank hiervoor aan Namens
OCW - en ongetwijfeld alle andere stuurgroepleden - bedanken we graag voor het voortreffelijke werk dat zij de afgelopen periode heeft geleverd bij CvE als bijdrage aan de invoering van de centrale eindtoets. Tevens wensen we veel succes bij het overnemen van haar werkzaamheden en zijn start bij CvE.

Toelichting:

Met enkelen van jullie was al gedeeld dat de mogelijkheid bestaat dat de vaste Kamercommissie vóór het reces een wetgevingsoverleg (WGO) belegt over het voorstel. In de setting van een AO wordt dan het voorstel behandeld; de stemming en behandeling van amendementen vindt vervolgens plenair plaats. Hierdoor zou de volle plenaire agenda tot het zomerreces kunnen worden ontzien. Voor het WGO is de datum van 25 juni genoemd (nog niet ingepland). ECHTER: inmiddels verschijnen de (concept)verkiezingsprogramma's. In die van de PvdA en CDA is een passage (bijgevoegd) opgenomen over de eindtoets, waaruit kan worden afgeleid dat men nog wel achter een eindtoets staat, maar de keuzevrijheid aan scholen wil laten om naast het lvs ook hun 'eigen' eindtoets te kiezen. Dit gaat in tegen een cruciaal/principieel element van het wetsvoorstel waarin wordt uitgegaan van één centrale eindtoets (ontwikkeld, aangeboden en beoordeeld) als publieke taak). Hierdoor is er ook geen Kamermeerderheid voor het wetsvoorstel in zijn huidige vorm. Met name door het conceptprogramma van het CDA komt de Minister in een wat lastig parket te zitten, temeer zij zelf voorstander is van één verplichte centrale eindtoets (en ook van één verplichte diagnostische tussentijdse toets in het VO). M wacht daarom het liefst eerst resultaat verkiezingscongres CDA af (30 juni) en stuurt daarom bij de TK aan op behandeling na 30 juni. Lukt dit dan mag je ervan uitgaan dat de behandeling over de zomer en verkiezingen heen getild. In afwachting hiervan heeft M aangegeven even pas op de plaats te maken met de voorbereiding van de behandeling. Gezien deze ontwikkeling is het NIET nodig om komende donderdag (21/06) - en dus nog vóór het zomerreces - als stuurgroep bij elkaar te komen. De reservering kan dus uit jullie agenda's worden geschrapt.

Met vriendelijke groet, mede namens

Senior beleidsmedewerker

.....
Directie Primair Onderwijs, Talentontwikkeling en Onderwijsopbrengsten
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag |
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag
.....

T 070 412

<http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw>

NOTITIE

Omschrijving	Update implementatieplan invoering centrale eindtoets po
Datum	juni 2012
Van	CvE
Aan	Stuurgroep centrale eindtoets po

Bureau CVE

Muntstraat 7
3512 ET Utrecht
Postbus 315
3500 AH Utrecht
Nederland
www.cve.nl

Contactpersoon

T 030 284 07 00
F 030 284 07 18

Achtergrond

In december is een eerste versie van het implementatieplan rondom de invoering van de centrale eindtoets po door de Stuurgroep akkoord bevonden. Sindsdien hebben de ontwikkelingen niet stilgestaan. Op dit moment ligt het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer, maar door de val van het Kabinet is de wetsbehandeling nog onzeker. Bijgevoegd ontvangt de Stuurgroep een update van het implementatieplan. In deze notitie wordt kort omschreven wat de belangrijkste aanpassingen zijn t.o.v. december.

Bijlage

Verplichting per 2014 (gehele document)

Door de val van het kabinet zal het wetsvoorstel vertraging oplopen. In het implementatieplan gaan we uit van invoering van een centrale eindtoets. De verwachting is dat de verplichting van de centrale eindtoets op zijn vroegst per schooljaar 2013-2014 zal ingaan. Dit scenario is nu meegenomen in de nieuwe versie van het implementatieplan.

De toets van 2013 zal onder de volledige verantwoordelijkheid van Cito BV worden afgenomen. Wel zal Cito al enkele aanpassingen doorvoeren, die in lijn zijn met de centrale eindtoets:

- De niveautoets zal ook op papier beschikbaar zijn. Deze toets is bedoeld voor leerlingen met een vmbo kb advies of lager.
- Er zal een overlap komen van 25% van de opgaven tussen de Eindtoets basisonderwijs en de niveautoets. Hierdoor zijn de toetsen te iken aan elkaar. De niveautoets zal op dezelfde manier worden geequvaleerd als de huidige Eindtoets basisonderwijs.

Toetswijzers (p17)

De toetswijzercommissies hebben een eerste concept toetswijzer afgerond. Deze toetswijzers zijn gereed voor een consultatieronde aan het veld. Zodra de Tweede Kamer akkoord is met het wetsvoorstel zal deze consultatie beginnen. Na consultatie zal het CvE de toetswijzers formeel vaststellen en de Minister kan ze vervolgens goedkeuren.

De concept toetswijzers zullen al ter informatie aan de toetsontwikkelaars van Cito worden geven. De toetswijzers beschrijven de inhoud van de toets op basis van de referentie niveaus. In september start de constructie van opgaven voor de toets van 2016. Deze moeten op basis van de uiteindelijke toetswijzers worden geconstrueerd.

Inhoud toetstaken (p18)

De toetswijzercommissies hebben enkele wijzigingen doorgevoerd op de inhoud van de centrale eindtoets. Deze wijzigingen zullen in stappen worden doorgevoerd in de centrale eindtoets. Door de invoering van de referentieniveaus zullen er extra opgaven nodig zijn. Op dit moment wordt onderzocht of het mogelijk is om deze extra opgaven op te vangen in de huidige taken, zodat de toets in 3 dagdelen afgenomen kan blijven worden.

Sets van referentieopgaven (p25-26)

Het project referentiesets is gestart. In de zomer van 2013 zullen de sets opgeleverd worden. Op dit moment wordt gesproken om de referentiesets uit te breiden met rekenen IS.

Voor taalverzorging zal het CvE in samenwerking met Cito een standaardsetting laten uitvoeren. Dit is echter alleen bedoeld voor de normering van de centrale eindtoets op het onderdeel taalverzorging. Voor een eventuele openbare standaardsetting zal een ander proces nodig zijn, waarbij er openbare voorbeeldopgaven met een normering moeten komen.

Gegevensverkeer (p37)

In de Stuurgroep van 20 april is door *ar* een update gegeven over de stand van zaken rondom de gegevenslevering. Belangrijk is om te vermelden dat, zoals beschreven in de notities van Cito van 13/4, de aanpassingen van de gegevensset en de aanlevering van deze gegevens in EDEXML zullen door Cito naar verwachting al voor de Eindtoets van 2013 worden doorgevoerd. Dan zouden de LAS'sen dus al per volgend schooljaar een betere aansluiting kunnen maken op de Cito-gegevens.

Implementatieplan invoering centrale eindtoets primair onderwijs

**Gemaakt door: CvE
Versie: juni 2012
(ter akkoord Stuurgroep 21 juni 2012)**

Inhoudsopgave

1. Algemeen.....	3
2. Organisatie CvE en commissies	6
3. Procesbeschrijving.....	13
4. Toetsontwikkeling en vaststelling	16
5. Normering en equivalering.....	22
6. Afname toets.....	28
7. Rapportage en gegevensverkeer.....	33
8. Richtlijnen.....	38
9. Communicatie	42
10. Projectorganisatie	43
11. Begroting en planning	45
Bijlagen	47

1. Algemeen

Dit implementatieplan beschrijft de voorbereiding, invoering en planning van de verplichte centrale eindtoets voor taal en rekenen en de facultatieve centrale eindtoets wereldoriëntatie. De behandeling van het wetsvoorstel is nog onzeker. In dit implementatieplan gaan we nu uit van een verplichting per schooljaar 2013-2014. In het regulier basisonderwijs wordt de centrale eindtoets naar verwachting vanaf het voorjaar van 2014 afgenomen bij alle leerlingen. Het moment van invoering in het speciaal (basis)onderwijs is met een jaar verschoven en de eerste verplichte afname zal vanaf het voorjaar 2016 plaatsvinden.

De introductie van een centrale eindtoets in het primair onderwijs is onderdeel van het beleid van Kabinet Rutte om te werken aan een ambitieuze en opbrengstgerichte leercultuur voor alle leerlingen, zoals vastgelegd in het regeerakkoord '*Vrijheid en verantwoordelijkheid*'. In dit akkoord staat dat de overheid 'investeert in centrale en uniforme toetsing in het po, zodat de leerwinst objectief kan worden gemeten door de onderwijsinspectie. In het po wordt het werken met een leerlingvolgsysteem, een centrale begintoets in groep 3 en een centrale eindtoets in groep 8 verplicht'.

In het wetsvoorstel '*Toetsing in het primair onderwijs*' wordt de invoering van de centrale eindtoets en het verplicht gebruik van een leerling- en onderwijsvolgsysteem geregeld. Op moment van schrijven (juni 2012) van dit implementatieplan ligt het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer klaar voor de plenaire behandeling. Alles is dus onder voorbehoud van de wetsbehandeling en eventuele wijzigingen die daaruit voortvloeien.

1.a Wetsvoorstel

Het wetsvoorstel *Toetsing in het primair onderwijs* introduceert een verplichte centrale eindtoets in groep acht in het primair onderwijs. Deze eindtoets toetst ook welk niveau de leerlingen op de referentieniveaus taal (alleen lezen en taalverzorging) en rekenen behalen. Het College voor Examens (CvE) wordt belast met de uitvoering van de centrale eindtoets.¹ Hier wordt aansluiting gezocht bij het examenstelsel in het vo. De minister is verantwoordelijk voor het examenstelsel in zijn geheel. Dit zal ook het geval zijn bij de centrale eindtoets. Voor de inhoud van de uitvoerende zaken is echter politiek onafhankelijke deskundigheid nodig. Daarom berust deze uitvoering bij het CvE. Ook gezien het belang van doorlopende leerlijnen taal en rekenen (referentieniveaus) is het goed om dit bij één organisatie te beleggen. De kwaliteit en vergelijkbaarheid over de sectoren heen kan zo beter geborgd worden. Het CvE stelt vanuit zijn expertise de toetsopgaven vast en bepaalt de normering voor de centrale eindtoets. Daarnaast kan het CvE (andere) regels geven van uitvoerende of technische aard binnen de door de minister vastgelegde kaders. De toetsen die door het CvE worden vastgesteld, worden door Stichting Cito ontwikkeld.

Vervolg huidige Cito Eindtoets

De centrale eindtoets wordt een vervolg op de Cito Eindtoets, die thans niet verplicht is en nog niet in lijn is gebracht met de referentieniveaus voor taal en rekenen. De centrale eindtoets heeft twee doelen op individueel leerlingniveau. Een voorspellende functie voor het vervolgonderwijs (hoe zal de betreffende leerling het naar verwachting gaan doen in de verschillende niveaus van het voortgezet onderwijs in vergelijking met zijn referentiegroep?) en een diagnostische vanuit het

¹ Wet College voor Toetsen en Examens, versie 30, RvS

oogpunt van een goede overdracht naar het vo (welk niveau heeft elke individuele leerling gehaald ten opzichte van de referentieniveaus?).

Een combinatie van adviesfunctie en de diagnostische functie heeft consequenties voor de toets. Inhoudelijk vragen beide functies om een eigen invulling. Voor de adviesfunctie moet de toets die onderdelen bevatten die een zo goed mogelijke voorspelling geven van het succes in het voortgezet onderwijs. Voor de diagnostische functie moeten de domeinen voor taal en rekenen in voldoende detailniveau aan bod komen om een uitspraak te kunnen doen over het niveau van de leerlingen ten opzichte van de referentieniveaus. Vooral qua detailniveau maar ook qua vakgebied vragen beide functies niet per definitie om dezelfde inhoudelijke invulling, hetgeen ook consequenties kan hebben voor de omvang van de toets. De huidige omvang van de Cito Eindtoets (3 dagdelen) is voldoende om zowel de adviesfunctie te kunnen vervullen, als om een globale indicatie te geven voor de prestaties van de leerlingen op de referentieniveaus.

Daarnaast heeft de toets een functie voor de school als (zelf) evaluatie-instrument van haar onderwijs. De Inspectie van het Onderwijs (IvO) gebruikt de gemiddelde schoolscore op de centrale eindtoets om de leerresultaten van de school vast te stellen en te beoordelen.

De eerste verplichte centrale eindtoets stond vooralsnog gepland voor 2013, maar door de val van het kabinet Rutte is dat niet meer haalbaar. Afhankelijk van de wetsbehandeling zal de verplichting mogelijk ingaan per schooljaar 2013-2014 (eerste afname in voorjaar 2014). De toets van 2014 kan niet meer worden gewijzigd voor afname in dat jaar, omdat de kwaliteit van de opgaven uit deze toets voor een belangrijk deel wordt vastgesteld via proeftoetsing. Dit proces neemt ongeveer drie jaren in beslag en een eerste proeftoetsing is al afgerond.

Implementatie referentieniveaus

Zorgvuldige implementatie van de referentieniveaus in de verplichte centrale eindtoets is essentieel om draagvlak te creëren bij zowel het scholenveld als de expertgemeenschap. Hiervoor is het noodzakelijk dat de verandering van de inhoud van de toets goed wordt afgestemd met inhoudelijk experts en dat de effecten hiervan goed onderzocht zijn. Een geleidelijk invoeringstraject is ook hiervoor het meest effectief. De centrale eindtoets die in het schooljaar 2015-2016 wordt afgenomen, is de eerste die volledig onder de verantwoordelijkheid van het CvE is ontwikkeld.

Het College voor Examens heeft nog geen ervaring met het primair onderwijs en kan enkel putten uit ervaring met implementatietrajecten in het voortgezet onderwijs en, sinds kort, het middelbaar beroepsonderwijs. Overgangsjaren zijn nodig voor organisaties als Cito en CvE om infrastructuur, inhoud en niveau op orde te krijgen en voor het onderwijsveld om bekend te raken met de opzet en de inhoud van de betreffende toetsen en om het voorbereidende onderwijs op orde te krijgen.

1.b Naamswijziging College voor Examens

In het wetsvoorstel wordt de naam van het CvE aangepast naar College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het primair onderwijs krijgt immers een centrale eindtoets en geen examens. Het College kan zich goed vinden in een naamsverandering, want met de naamsverandering wordt dit onderscheid ondersteund.

1.e Periode van afname

In het wetsvoorstel wordt de toetsafname verschoven van februari naar 3e of 4e week april. De rapportages van de centrale eindtoets zullen 4 weken na afname bekend zijn. Doordat de toets later in het jaar plaatsvindt dan nu het geval is zal het schooladvies meer status krijgen. De toets vindt

echter wel plaats voor de meivakantie en de start van de centrale examens VO. Op die manier krijgt de toets niet het imago van een examen. Het 2e afnamemoment (voor leerlingen die de eerste (deels) gemist hebben) vindt wel plaats in mei. Deze afname zal flexibel over een langere periode gespreid kunnen worden (zie [hoofdstuk 6.c](#)).

1.d Toets vs examen

De verplichte centrale eindtoets primair onderwijs is een toets en geen examen. Belangrijkste verschillen hierin zijn:

- een toets geeft feedback aan het onderwijs over het beheersingsniveau van een leerling. Voor een toets kan je niet zakken.
- een toets geeft inzicht waar een leerling staat op moment van afname, het is geen afsluiting van vastgestelde stof. In het primair onderwijs worden geen minimumeisen gesteld aan het eind van de schoolperiode omdat de leerlingpopulatie gedifferentieerd is.
- de toets geeft advies over wat een goede VO-vervolgstap voor een leerling kan zijn.
- het civiele effect van een toets is anders. Het eindexamen geeft bepaalde rechten (recht op doorstroom). De leerling kan na het maken van de centrale eindtoets altijd gewoon doorstromen naar het VO-onderwijs.

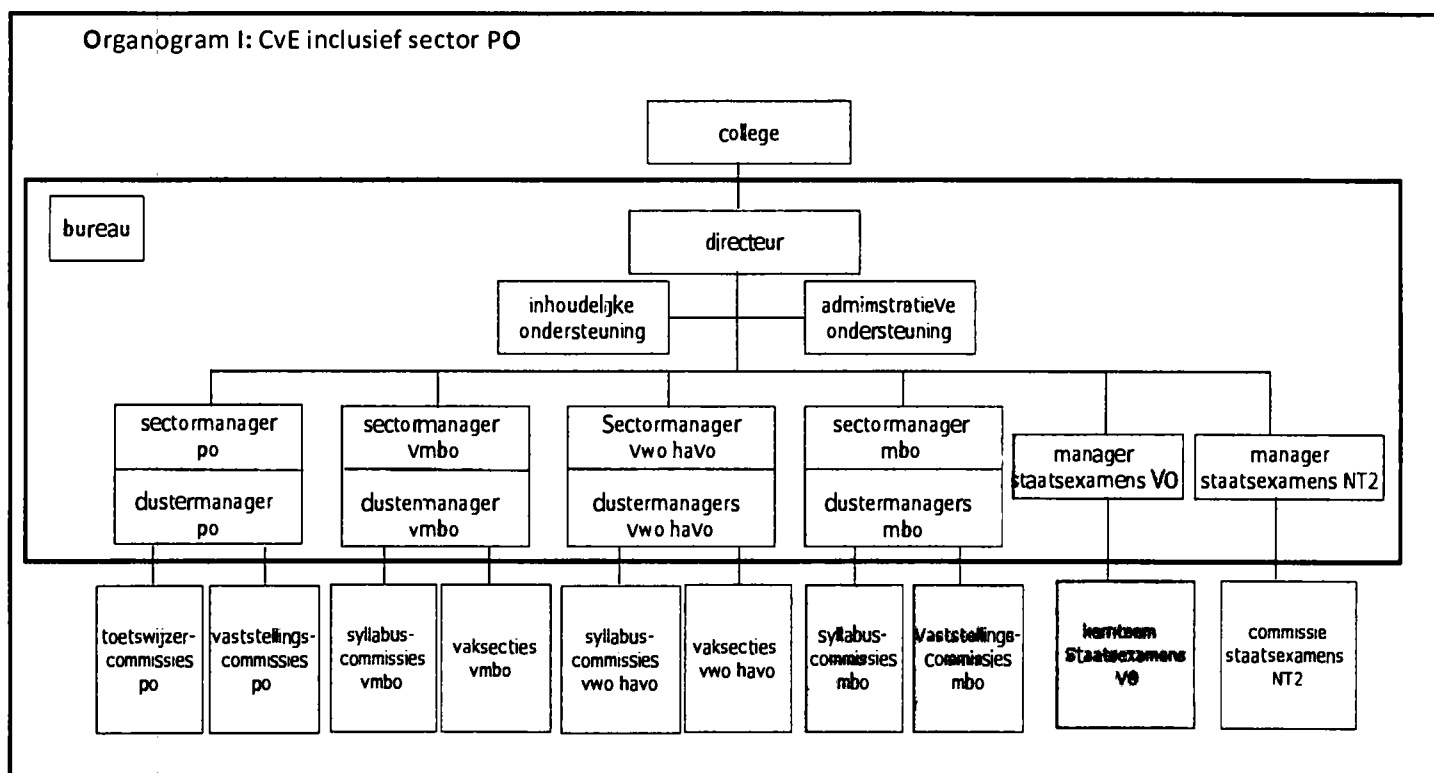
Het is belangrijk om deze verschillen tot uiting te laten komen in de procedures en communicatie. In [hoofdstuk 8](#) en [hoofdstuk 9](#) wordt hier verder op ingegaan.

2. Organisatie CvE en commissies

2.a Organisatie PO binnen CvE

De nieuwe sector primair onderwijs vraagt eenzelfde opbouw als de overige sectoren binnen het CvE (zie organogram I). Dit betekent dat er de volgende uitbreiding voorbereid moet worden:

- Nieuw Collegelid met po-achtergrond
- Sectormanager po
- Clustermanager po
- Samenstellen toetswijzercommissies (zie 2.b)
- Samenstellen vaststellingscommissies (zie 2.c)

College

In de wet CvE staat gesteld dat het College bestaat uit minimaal 6 en maximaal 8 leden. Op dit moment zijn er 7 leden, waarvan geen vertegenwoordiging uit het po-veld. Voorstel is om het College aan te vullen met een Collegelid met een achtergrond en kennis van het po-veld.

Bureau

Uitbreiding van het bureau vraagt om twee typen sectorfuncties, een sectormanager en een clustermanager. Per 1 juni 2012 is de sectormanager PO begonnen bij het CvE. De precieze tijdsbesteding van deze manager voor po en eventueel benodigde uitbreiding zal volgen zodra beter bekend is hoe de werkzaamheden er voor het CvE eruit gaan zien.

Sectormanager po

- primair verantwoordelijk voor dat deel van het werkprogramma dat betrekking heeft op zijn taakgebied;
- ontwikkelt beleid ten aanzien van de centrale eindtoets po;
- is belast met de uitvoering van de organisatie, de regie op de constructie, de afname en de kwaliteit van de centrale eindtoets;
- geeft leiding aan zijn/haar team.

Clustermanager po

- is verantwoording verschuldigd aan de sectormanager;
- is belast met het coördineren van de invulling en uitvoering van de werkzaamheden van de vaststellingscommissies en toetswijzercommissies binnen het cluster;
- levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het centrale beleid van CvE, met het initiëren van de innovatie van de centrale toetstaken binnen het cluster en met het geven van sturing aan het cluster.

Naast de twee specifieke sectorfuncties vraagt de nieuwe taak ook uitbreiding op de inhoudelijke ondersteuning (o.a. juridisch, communicatie, kwaliteitszorg en bedrijfsvoering) en administratieve ondersteuning van het bureau. Hiervoor moeten ook extra mensen aangetrokken worden.

Als laatste is met de taakuitbreiding binnen het CvE een groeiende behoefte aan een psychometrische deskundige. Het CvE denkt hierbij aan een adviseur die sectoroverstijgend advies kan geven wanneer relevant.

Plan uitbreiding CvE organisatiebreed

De Minister heeft het CvE gevraagd om organisatiebreed een plan in te dienen over de uitbreiding van de taken en de gevolgen daarvoor voor de organisatie. Het CvE heeft in november 2011 een notitie met een plan van aanpak aan OCW gestuurd. Hierin is ook de uitbreiding voor po meegenomen.

2.b CvE - toetswijzercommissies

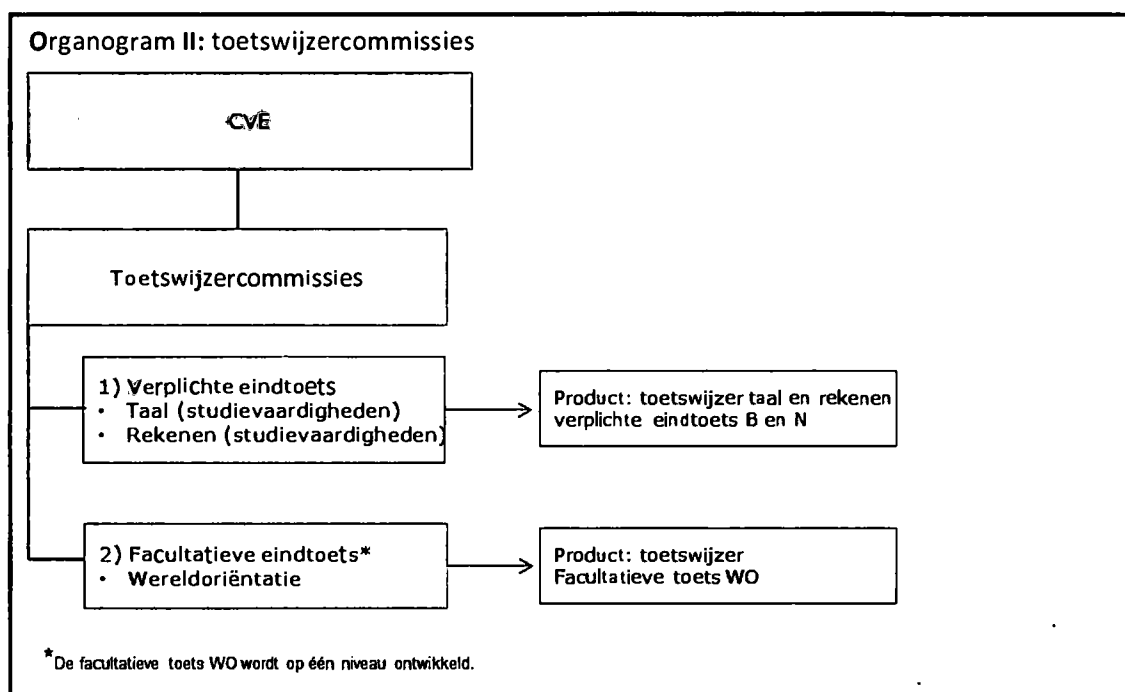
De inhoud van de huidige Cito Eindtoets is vormgegeven in een doelenboek, dat als informatie voor scholen dient. Het doelenboek is door Cito BV ontwikkeld. Hiervoor zijn de kerndoelen basisonderwijs als uitgangspunt gebruikt en Cito heeft hierbij verschillende experts uit het veld betrokken. Voor de centrale eindtoets po is het noodzakelijk om een vernieuwde toetswijzer te ontwikkelen. Niet alleen omdat de overheid nu de inhoud moet vaststellen van de toets, maar ook omdat het referentiekader taal en rekenen in de toets geïntegreerd moet worden. De toetswijzers worden ontwikkeld op basis van de Cito Eindtoets. Onderstaande besluiten hebben als kader gediend voor de toetswijzercommissies. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om een nieuwe toets te ontwikkelen.

OCW heeft begin augustus 2011 een aparte aanvraag voor de toetswijzercommissie ontvangen. Hierbij enkele punten daaruit:

- De centrale eindtoets zal bestaan uit een verplicht deel taal en rekenen (met studievoordigheden geïntegreerd). Daarnaast is er een facultatief onderdeel wereldoriëntatie. Dit zouden dus twee verschillende toetswijzers kunnen worden met een aparte status.
- De centrale eindtoets taal en rekenen (met studievoordigheden geïntegreerd) wordt op twee niveaus afgenomen, eindtoets B (de huidige Cito Eindtoets basisonderwijs) en eindtoets N (huidige niveautoets). De facultatieve toets wereldoriëntatie is momenteel alleen beschikbaar op

één niveau (eindtoets B). Deze kan facultatief door alle leerlingen gemaakt worden (ook eindtoets N leerlingen).

- De inhoud van de eindtoetsen B en N taal en rekenen is hetzelfde, alleen de opgaven hebben een ander niveau. Er zal één toetswijzer ontwikkeld worden, zodat de samenhang tussen de beide toetsen geborgd blijft. In de toetswijzer zal aandacht besteed worden aan het verschil tussen de twee niveaus. (Zie organogram toetswijzercommissies)
- De eindtoets N zal vanaf 2014 als een pilot kunnen meedraaien in het speciaal onderwijs (verplicht per 2016). Eventuele ervaringen kunnen worden meegenomen in de ontwikkeling van de eindtoets N. Indien gewenst zal er een specifieke toetswijzer voor de eindtoets N ontwikkeld kunnen worden.
- CvE voert de regie op de toetswijzercommissies. SLO zal hierin de rol van secretaris vervullen. Cito is betrokken als toetsontwikkelaar (adviseursfunctie). Daarnaast zullen experts uit het veld worden betrokken.

Samenstelling toetswijzercommissie

TAAL	
naam	rol toetswijzercommissie
	voorzitter
	lid
	lid
	lid
	lid
	secretaris (SLO)
	toetsdeskundige (Cito)

REKENEN

naam	rol toetswijzercommissie
	voorzitter
	lid
	lid
	lid
	lid
	secretaris (SLO)
	toetsdeskundige (Cito)

WERELDORIENTATIE

Naam	rol toetswijzercommissie
	voorzitter
	lid, natuur
	lid, geschiedenis
	lid, aardrijkskunde
	secretaris (SLO)
	toetsdeskundige (Cito)

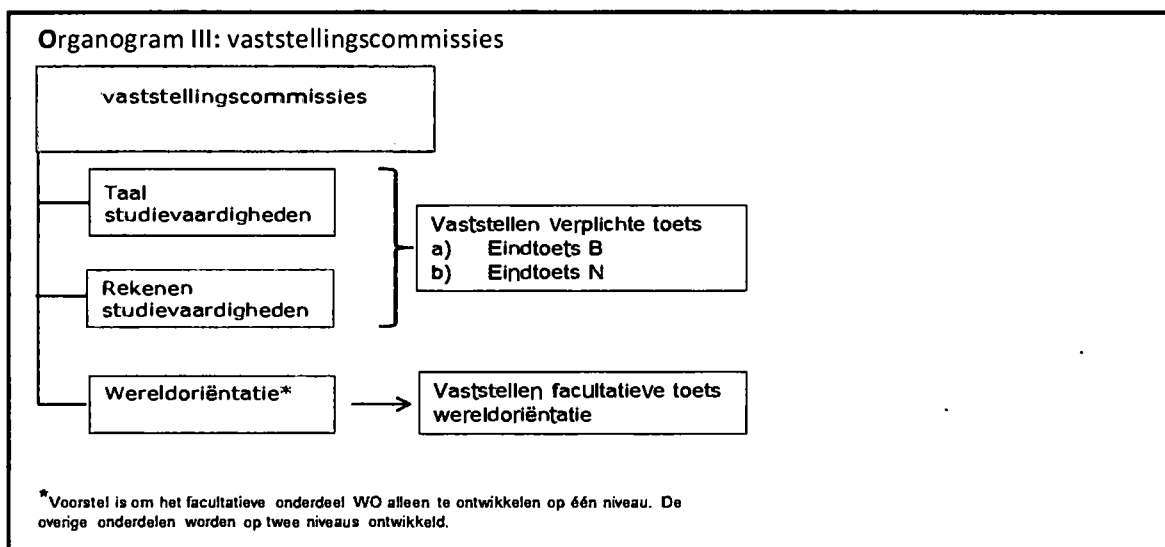
Tijdsplanning toetswijzercommissies

FASE	DATUM	WIE	
Akkoord voor samenstellen toetswijzercommissies	aug 2011	OCW	✓
Zoeken leden toetswijzercommissies	september 2011	CvE, SLO	✓
Instellen toetswijzercommissies	oktober 2011	CvE	✓
Bijeenkomsten toetswijzercommissies	nov 2011 – apr 2012	CvE	✓
Oplevering concept toetswijzers	juni 2012	CvE, Toetswijzercom.	✓
Consultatie aan het veld	Na akkoord wet 2 ^e Kamer	CvE	
Vaststellen toetswijzers	Uiterlijk juni 2013	CvE	
Goedkeuring toetswijzers	Uiterlijk juli 2013	OCW (Minister)	

2.c CvE – Vaststellingscommissies

Vaststellingscommissies zijn verantwoordelijk voor het tot stand komen van de items (constructieopdracht), evaluaties van de proeftoetsen en het vaststellen van de definitieve eindtoets. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de huidige processen die nu lopen bij Cito omtrent het samenstellen en vaststellen van de toets. Voorstel is om drie vaststellingscommissies samen te stellen (organogram III).

1. Commissie taal en taalonderdelen studievaardigheden
Deze commissie is verantwoordelijk voor de constructie van de taaiitems in de centrale eindtoets. Daarnaast pakt deze commissie ook de items mee van het onderdeel studievaardigheden die taalgerelateerd zijn (ongeveer de helft van de items). De commissie stelt in samenhang met de commissie rekenen de centrale eindtoets B en N vast.
2. Commissie rekenen en rekenonderdelen studievaardigheden
Deze commissie is verantwoordelijk voor de constructie van de rekenitems in de centrale eindtoets. Daarnaast pakt deze commissie ook mee de items van het onderdeel studievaardigheden die rekengerelateerd zijn (ongeveer een kwart van de items). De commissie stelt in samenhang met de commissie taal de centrale eindtoets B en N vast.
3. Commissie wereldoriëntatie
Deze commissie is verantwoordelijk voor de itemconstructie van de facultatieve eindtoets wereldoriëntatie. Deze commissie stelt de toets vast (op dit moment op één niveau (eindtoets B)).

Werkwijze CvE – Cito

CvE en Cito hebben een werkwijze opgesteld voor de constructie en vaststelling van de eindtoets. Deze werkwijze zal de eerste jaren beproefd worden en kan waar nodig aangepast worden. Deze werkwijze is een bijlage van de Constructieopdracht van CvE aan Cito. De procesbeschrijving in Hoofdstuk 3 geeft een goed overzicht van de taken van het CvE en Cito.

De werkzaamheden van de toetsdeskundigen van Cito veranderen niet veel door de invoering van vaststellingscommissies. De toetsdeskundige blijft hetzelfde werk uitvoeren als in de huidige situatie (analyses POK bestuderen; op basis van die analyses en van inhoudelijke overwegingen selecties van items maken; met die selecties verschillende mogelijke samenstellingen van de definitieve taak maken). Alles, op één ding na: de uiteindelijke keuze maken. Dat gebeurt straks door de CvE

vaststellingscommissie. Cito stelt daarvoor verschillende mogelijkheden, mét toelichting, aan de commissie voor. De commissie kan aan de hand daarvan nog bijsturen.

Het scheiden van construeren en vaststellen is een extra check op het werk en brengt dus per definitie extra werk met zich mee. Feitelijk is dat de prijs die betaald wordt voor de kwaliteit van onze toetsen. Het extra werk van Cito zal meevallen, dit wordt zoveel mogelijk ingeperkt door o.a. duidelijke werkafspraken. Ook de werkzaamheden van de vaststellingscommissies zullen beperkt blijven.

Samenstelling vaststellingscommissies

CvE vaststellingscommissies bestaan uit deskundigen uit het veld. Binnen het CvE is het gebruikelijk dat de voorzitter via een sollicitatieprocedure van het CvE wordt aangesteld. Bij voorkeur iemand uit het hoger gelegen onderwijs, de leden worden dan door bonden of vakverenigingen voorgedragen. Dit zal niet gaan gelden voor de centrale eindtoets po, aangezien er geen vakverenigingen zijn en het hoger gelegen onderwijs uit verschillende sectoren bestaat. Voorstel is in het eerste jaar in afstemming met de PO-raad en andere stakeholders de leden te werven.

Bij de samenstelling van de vaststellingscommissies moet gekeken worden naar de inhoudelijke kennis in relatie tot de kennis van het po-veld (bij voorkeur ook een po-docent), in relatie tot het vo-veld en kennis van leerlingen met een leerachterstand. Het voorstel is om de vaststellingscommissies in eerste instantie voor één jaar te benoemen om zo te onderzoeken of de samenstelling evenwichtig is. Het is dan mogelijk om een lid uit de toetswijzercommissies deel te laten nemen in de vaststellingscommissies, zodat de kennis die is opgebouwd kan worden overgedragen.

De precieze samenstelling en werving van de vaststellingscommissies zal in een aparte notitie beschreven worden.

1. Vaststellingscommissie taal en taalonderdelen studievaardigheden
 - Voorzitter (voorgedragen PO-raad)
 - Lid - taaldeskundige
 - Lid - taaldeskundige
 - Lid - po velddeskundige
 - Lid - po docent
 - Uitvoerder - Cito (geen lid)
2. Vaststellingscommissie rekenen en rekenonderdelen studievaardigheden
 - Voorzitter (voorgedragen PO-raad)
 - Lid- rekendeskundige
 - Lid - rekendeskundige
 - Lid - po velddeskundige
 - Lid - po docent
 - Uitvoerder - Cito (geen lid)
3. Vaststellingscommissie wereldoriëntatie
 - Voorzitter (voorgedragen PO-raad)
 - lid - deskundige geschiedenis
 - lid - deskundige natuuronderwijs
 - lid - deskundige aardrijkskunde
 - Lid - po docent
 - Uitvoerder - Cito (geen lid)

Planning vaststellingscommissies

De vaststellingscommissies moeten nog worden ingesteld. Aangezien het wetsvoorstel nog niet akkoord is bevonden door de Tweede Kamer, is het nog onduidelijk wat de precieze planning wordt voor de vaststellingscommissies. Het werven van de leden kan pas beginnen als de wet door de Tweede Kamer is. Een eventuele centrale eindtoets in 2014 zal wel in juni 2013 moeten worden vastgesteld door het CvE, daarvoor is het wel van belang om dit najaar een commissie samen te stellen.

Tijdsplanning vaststellingscommissies

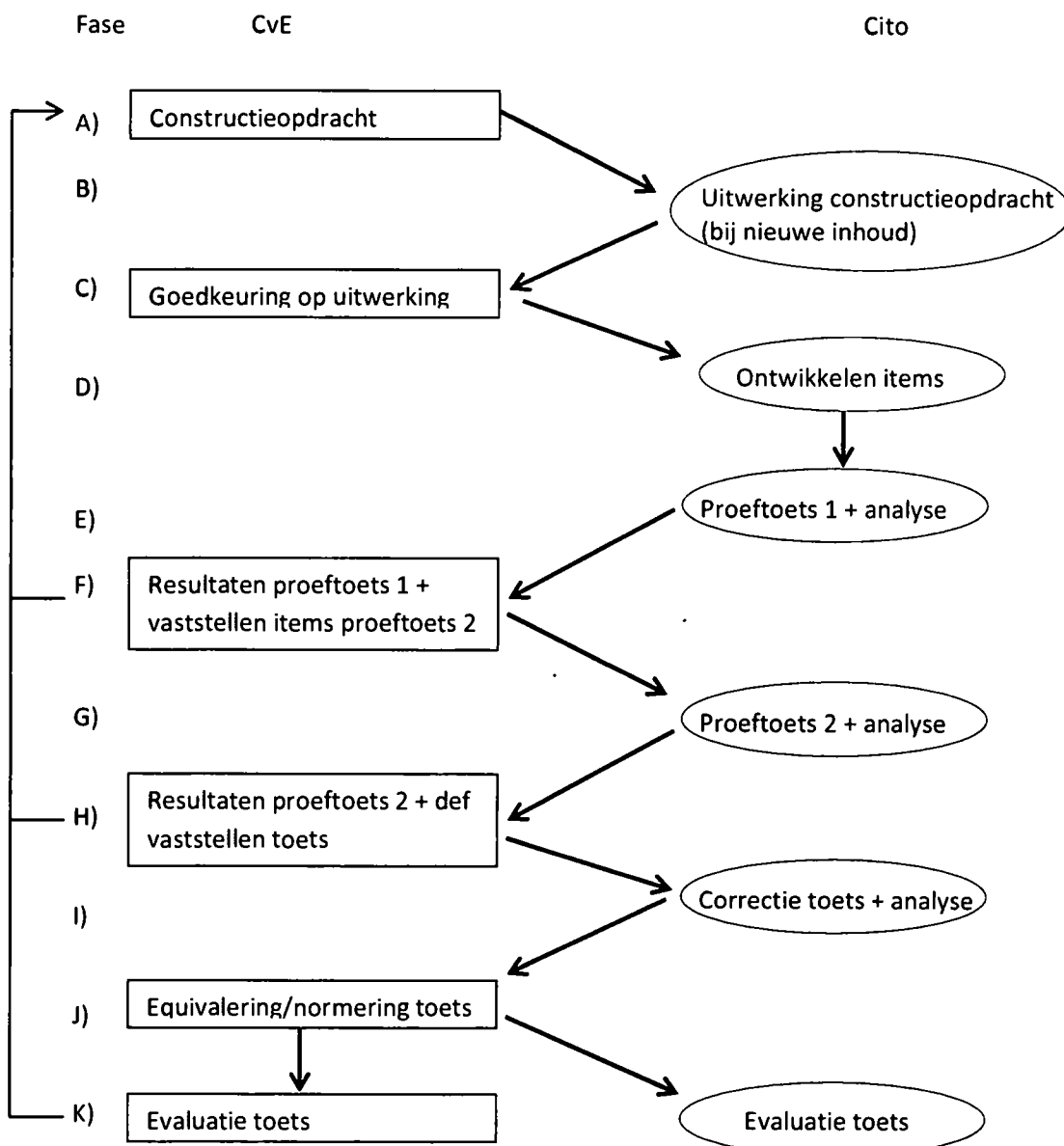
FASE	DATUM	WIE
Opzet en akkoord samenstelling vaststellingscommissies	n.t.b.	CvE /OCW
Zoeken leden voorlopige vaststellingscommissie	n.t.b.	CvE
Instellen voorlopige vaststellingscommissies	n.t.b.	CvE
Introductie bijeenkomsten vaststellingscommissies	n.t.b.	CvE - Cito
Vaststellingsvergadering 1 • Opstellen constructieopdracht op basis van toetswijzers voor toets 2017	n.t.b.	CvE
Vaststellingsvergadering 2 • Resultaten proeftoets 2 toets 2014 en onder voorbehoud definitief vaststellen toets 2014 • Resultaten proeftoets 1 toets 2015 • Bespreken eventuele 'nieuwe items' toets 2016	n.t.b.	CvE

3. Procesbeschrijving

Hieronder wordt een standaard procesbeschrijving beschreven voor de ontwikkeling van de toets tussen Cito en CvE. Deze opzet is voor de eerste overgangsjaren en kan mogelijk nog aangepast worden.

Standaard proces

Er is een toetswijzer ontwikkeld met daarin omschreven de inhoudelijke componenten van de eindtoets. Basis daarvoor zijn de kerndoelen basisonderwijs en de referentieniveaus taal en rekenen.

Het werkproces is uitgeschreven als onderdeel van de constructieopdracht aan Cito. De uitgebreide versie van het werkproces is bij het CvE op te vragen. Hieronder zullen de stappen van het proces kort worden toegelicht.

Toetswijzer (zie verder hoofdstuk 4)

- Vastleggen van de inhoud van de eindtoets met de onderdelen taal en rekenen (studievaardigheden geïntegreerd) en de facultatieve toets wereldoriëntatie.
- Vastleggen inhoud op twee niveaus: eindtoets B en eindtoets N (voorheen niveautoets)
- Als kader dienen de kerndoelen basisonderwijs en het referentiekader taal en rekenen.
- Voor de overgang van de huidige Cito Eindtoets naar de centrale eindtoets zal het doelenboek van Cito als input dienen.

Stap A-C: Kaders toets / constructieopdracht

- Constructieopdracht gaat uit van een toetswijzer met vastgestelde inhoudelijke eisen.
- Constructieopdracht bestaat uit een algemeen deel met onder andere het werkproces en een onderdeelspecifiek gedeelte met kaders voor de toetsconstructeurs. Daarin staat informatie over welke onderdelen getoetst moeten worden en de wijze waarop getoetst wordt.
- Cito werkt de constructieopdracht uit en deze uitwerking wordt in samenwerking met de vaststellingscommissie door het MT van het CvE goedgekeurd.
- De constructieopdracht wordt jaarlijks geüpdatet voor het nieuwe constructiejaar met daarbij eventuele aanpassingen naar aanleiding van bijvoorbeeld de resultaten van proeftoets 1 en 2 of evaluatie na de eindtoets.

Stap D-E: Itemontwikkeling

- Cito ontwikkelt de items aan de hand van de constructieopdracht. Cito ontwikkelt 2 tot 4x zoveel items voor de eerste proeftoets, omdat er tussen proeftoets 1 en 2 items afvallen.
- De vaststellingscommissie zal alleen nieuw type items en items met twijfel behandelen. Na proeftoets 1 worden alle dan resterende items voorgelegd (de items die afvallen na proeftoets 1 worden niet voorgelegd aan de commissie).

Stap F-I: Proeftoets 1-2

- Proeftoets 1 wordt afgenomen in combinatie met proeftoets 2 van het andere jaar. De toets taken worden verdeeld over verschillende proeftoetsscholen.
- Cito maakt een analyse van de afgenomen proeftoets. De resultaten van deze analyse worden voorgelegd aan de vaststellingscommissie.
- Na proeftoets 1 zullen de items die mee kunnen met proeftoets 2 aan de vaststellingscommissie worden voorgelegd (de afgekeurde items niet). De commissie kan items dan alsnog afkeuren. Wijzigingen aanbrengen in de items kan niet. De vaststellingscommissie geeft goedkeuring voor de items die mee kunnen met proeftoets 2.
- Na proeftoets 2 wordt de analyse voorgelegd met een voorstel voor de definitieve items voor de eindtoets. De vaststellingscommissie stelt eindtoets definitief samen en vervolgens ook vast.
- Wanneer uit de resultaten van proeftoets 1 of 2 zaken naar voren komen die relevant zijn voor de constructie van de items, dan zal daar feedback op worden gegeven en zal de constructieopdracht worden aangepast.

Stap J-K: Eindtoets

- In de eindtoets is ruimte voor ankeropgaven (gebruik van ankerboekje) en het voorstel is om ook andersoortige opgaven toe te voegen (zie hoofdstuk 6.a). Dit is nodig voor verdere ontwikkeling van de toets en overige onderzoeksvragen.

- Cito voert ook een toelatings- en doorstroomonderzoek uit (in samenwerking met het CBS), waarbij leerlingen de eerste jaren in het vo-onderwijs worden gevolgd en waarbij wordt gekeken of leerlingen met een bepaalde standaardscore ook in het geadviseerde schooltype terechtkomen. Uitkomsten van het TDO worden besproken in de vaststellingscommissie.
- De eindtoets wordt afgenomen en de resultaten via de computer bij Cito nagekeken en verwerkt. Cito maakt een analyse van de resultaten en maakt een statistische analyse voor de equivalering. Aan de hand van proeftoetsresultaten en ankeropgaven wordt er een normering opgesteld. Dit is een statistisch proces, dat door de psychometristen en toetsdeskundigen van Cito wordt voorbereid. Onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van het CvE zal er een uiteindelijke equivalering worden vastgesteld (zie meer hierover in hoofdstuk 5).
- Voor de rapportage over de referentieniveaus taal en rekenen zal straks een aparte equivalering plaatsvinden op basis van de (nog te ontwikkelen) referentiesets. Er zal een extra rapportage op leerlingniveau komen over de behaalde resultaten op de referentieniveaus (zie meer hoofdstuk 7, rapportage).

Stap L: Evaluatie

- Evaluatie is nodig om te kijken hoe de eindtoets is verlopen en of er eventueel nog wijzigingen in de constructieopdracht nodig zijn.
- Daarnaast is er tijdens de evaluatie ruimte om te kijken of resultaten uit het toelatings- en doorstroomonderzoek aanleiding geven tot wijziging van de constructieopdracht of de equivalering.

4. Toetsontwikkeling en vaststelling

4.a Kaders toets

Via beslisnotities heeft OCW de volgende besluiten genomen over de kaders van de toets:

- Doel van de toets op leerlingniveau is zowel een voorspellende als een diagnostische. Daarnaast heeft de toets een doel voor (zelf) evaluatie van de scholen.
- De toets bestaat uit de verplichte onderdelen taal en rekenen geïntegreerd met het onderdeel studievaardigheden. Deze onderdelen tellen mee voor de standaardscore en zijn belangrijk voor de advisering over het vervolgonderwijs.
- De eindtoets heeft twee niveaus: eindtoets B en eindtoets N. Eindtoets B is voor het grootste deel van de leerlingen, eindtoets N (voorheen niveautoets) is voor leerlingen met een beroepsgericht schooladvies (vmbo KB of lager; dit staat gelijk aan lovs-indicatie D/E).
- De eindtoets heeft twee afnamemomenten. Het tweede afnamemoment is alleen voor leerlingen die het eerste moment gemist hebben of niet volledig hebben kunnen maken.
- Er is een facultatieve toets wereldoriëntatie. Deze wordt alleen ontwikkeld op het niveau van de eindtoets B en zal alleen bij eerste afnamemoment aangeboden worden.
- Alle items worden tweemaal geproeftoetst (zie 4.d itemproductie en proeftoetsing)
- De toetslengte van de verplichte toetsonderdelen in combinatie met de facultatieve toets wereldoriëntatie wordt nog nader vastgesteld. De werkafspraken op dit moment zijn dat het verplichte deel eventueel uitgebreid kan worden met maximaal 3 toetstaken tot totaal 12 toetstaken. Daarbij volgen dan nog 3 toetstaken van wereldoriëntatie. (N.B. Dit geldt sowieso niet voor de toets van 2014, die vindt nog in de huidige vorm plaats)

4.b Inhoud toets

De centrale eindtoets wordt gebaseerd op de Cito Eindtoets, die thans niet verplicht is en nog niet in lijn is gebracht met de referentieniveaus voor taal en rekenen. In de twee jaren na 2013 wordt ernaar toegewerkt om de inhoud af te stemmen op de referentieniveaus. Ook zal de opzet van de toets jaarlijks geëvalueerd worden en kunnen kleine veranderingen hierin plaatsvinden.

De Cito Eindtoets kent de volgende opbouw:

Onderdeel	Totaal aantal opgaven	Subonderdeel	Aantal opgaven
Taal	100	Schrijven van teksten	30 opgaven
		Spelling	20 opgaven
		Begrijpend Lezen	30 opgaven
		Woordenschat	20 opgaven
Rekenen-Wiskunde	60	Getallen en bewerkingen	25 opgaven
		Verhoudingen, breuken en procenten	20 opgaven
		Meten, meetkunde, tijd en geld	15 opgaven
Studievaardigheden	40	Hanteren van studieteksten	10 opgaven
		Hanteren van informatiebronnen	10 opgaven
		Lezen van schema's, tabellen en grafieken	10 opgaven
		Kaartlezen	10 opgaven
Wereldoriëntatie	90	Aardrijkskunde	30 opgaven
		Geschiedenis	30 opgaven
		Natuuronderwijs	30 opgaven

Referentieniveaus taal en rekenen

De huidige toets van Cito bevat niet alle domeinen van de referentieniveaus taal en rekenen. De centrale eindtoets zal qua toetstijd niet veel uitbreiden en bestaan uit een beperkt aantal verplichte dagdelen. Daardoor is het niet mogelijk om op alle domeingebieden te gaan rapporteren.

- Voorstel is om het onderdeel rekenen op overkoepelend niveau te rapporteren (dus één score voor referentieniveau rekenen) en op losse domeinen te rapporteren via een categorieënanalyse. In die analyse wordt vastgesteld of een leerling op één of meer van de onderliggende domeinen afwijkt van het overkoepelende niveau. Dat betekent dat hiervoor nog het domein 'verbanden' moet worden ontwikkeld. Mogelijk kan hiervoor deels uit relevante opgaven van het onderdeel studievaardigheden worden geput.
- Het onderdeel taal zal rapporteren op de domeinen lezen en taalverzorging. Hiervoor is het noodzakelijk om het onderdeel taalverzorging uit te breiden met items voor grammatica en interpunctie en een uitbreiding van het onderdeel spelling.

Stand van zaken toetswijzercommissies

Zoals vermeld in hoofdstuk 2.b 'toetswijzercommissie' is er een toetswijzer ontwikkeld waar de inhoud van de toets in beschreven is. Het aanpassen van de huidige inhoud van de toets naar het referentiekader staat hierbij centraal. Het grootste deel van de inhoud is alleen naast het referentieniveau gelegd en voor enkele domeinen is wat extra aandacht nodig. Een korte samenvatting per vakgebied is als volgt:

- **Rekenen:** Het document is in concept afgerond. Klaar voor samenvoegen met taal en voor consultatieronde aan het veld. Belangrijkste veranderingen bij rekenen is het samenvoegen van een deel van de studievaardigheden opgaven. Dat was nodig om het onderdeel verbanden vorm te geven. Verder is besloten door de commissie om, zoals op dit moment het geval is, geen rekenmachine toe te staan bij de opgaven, maar wel bij alle opgaven uitrekenpapier aan te bieden.
- **Taal:** Dit document zal in juni in concept afgerond worden en is dan klaar om samengevoegd te worden met rekenen en voor consultatieronde naar veld. Verandering in het taalonderdeel is de samenvoeging met een deel van de studievaardighedenopgaven (voor lezen). Daarnaast zullen er nieuwe onderdelen bijkomen voor taalverzorging, nl grammatica en interpunctie. Cito is al bezig met de constructie van deze opgaven. Verder heeft de commissie besloten om de 30 schrijfgaven uit te faseren, aangezien die opgaven niet specifiek de schrijfvaardigheid meten. Daarnaast heeft er een discussie plaatsgevonden over het onderdeel woordenschat. Dit onderdeel staat niet specifiek in het referentiekader (alleen als subonderdeel van de domeinen). De commissie heeft besloten om, na de uitfasering van de schrijfgaven, ook de 20 opgaven van woordenschat uit te faseren.
- **Wereldoriëntatie:** Eind juni zal een concept document van wereldoriëntatie opgeleverd worden. Aangezien er voor wereldoriëntatie geen referentiekader is, is alles gebaseerd op de kerndoelen en de deskundige inschatting van de experts in het veld. Er is echter wel verschil van mening gebleven over de kennisstructuur van biologie in het onderdeel Natuur & Techniek. De Cito-adviseur kon deze indeling niet onderschrijven. Afsproken is dat dit een aspect wordt in de consultatieronde aan het veld.

Schema ontwikkeling inhoud toets 2013-2016

De ontwikkeling van de toets gaat stapsgewijs. In het schema hieronder een overzicht van de ontwikkeling van de toets 2013-2016. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de toets van 2013 nog onder de volledige verantwoordelijkheid van Cito BV zal worden afgenomen. Het schema is verder onder voorbehoud van wijzigingen aan de hand van de wetsbehandeling of door eventuele wijzigingen aan de hand van de ontwikkelingen in de toets zelf.

	INHOUD	RAPPORTAGE	NIEUW TE ONTWIKKELEN	AANPASSINGEN
Toets 2013** (CITO)	• Rekenen • Schrijven • Lezen • Spelling • Woordenschat • Studievaardigheden	• Leerlingadvies • Geen rapportage op referentieniveaus	n.v.t.	• Niveautoets ook op papier • Overlap tussen Eindtoets en niveautoets
Toets 2014	• Rekenen • Schrijven • Lezen • Spelling • Woordenschat • Studievaardigheden	• Leerlingadvies • Pilot rapportage op deel referentieniveaus (afhankelijk van project ref. sets)		• Onderzoek naar samenvoeging studievaardigheden met taal/rek. • Kaartlezen blijft wel onderdeel uitmaken van deze toets
Toets 2015	Deels op basis van toetswijzer • Rekenen (incl 'verbanden') • Schrijven • Lezen • Taalverzorging (spelling, grammatica & interpunctie) • Woordenschat	Leerlingadvies Pilot voor rapportage ref. niv.: • Rekenen • Taal: lezen • Taal: taalverzorging	• Ontwikkelen items rekenen 'verbanden' • Nieuwe items grammatica & interpunctie	• Eerste afname met nieuwe items taalverzorging • Studievaardigheden geïntegreerd in taal / rekenen • Schrijven wordt uitgefaseerd
Toets 2016 en verder	Op basis van toetswijzer • Rekenen (incl 'verbanden') • Schrijven • Lezen • Taalverzorging (spelling, grammatica en interpunctie) • Woordenschat	Leerlingadvies en rapportage op: • Rekenen (ref. overkoepelend, incl profielanalyse voor deeldomeinen) • Taal: lezen • Taal: taalverzorging	Op basis van CvE concept toetswijzer	• Verdere uitfasering schrijven

4.c Constructieopdracht

In de huidige situatie werken bij Cito per subonderdeel één of meer toetsdeskundigen aan de constructie. De afzonderlijke toetsdeskundigen bespreken de kaders met de constructeurs. Aan constructeurs wordt in elk geval verzocht om qua niveau en opgavetype(s) aan te sluiten bij de opgaven in eindtoetsen van afgelopen jaren. Daarnaast hanteert elke toetsdeskundige per vakgebied eigen documenten met richtlijnen en aanwijzingen.

Constructieopdracht CvE

Na de wetwijziging is het CvE verantwoordelijk voor de constructieopdracht aan Cito. De constructieopdracht bestaat uit een algemeen gedeelte en een onderdeel-specifiek gedeelte. Het algemeen gedeelte bestaat uit de algemene afspraken voor de toets en de preambule (zie bijlage 1). Het onderdeel-specifiek gedeelte gaat in op de inhoudelijke afspraken voor bijvoorbeeld het onderdeel taal. De constructieopdracht bevat een brede basis, waarbij alleen jaarlijks enkele specifieke onderdelen worden aangepast (bijvoorbeeld jaartallen). Bij nieuwe inhouden of als uit de evaluaties blijkt dat er iets moet veranderen, zal de constructieopdracht opnieuw worden opgesteld door de vaststellingscommissie.

Op moment van het schrijven van dit implementatieplan zijn de opgaven voor de toetsen 2013-2015 al ontwikkeld (zie bijlage 2). CvE heeft nog geen wettelijke opdracht en zal op het moment dat de toets onder de verantwoordelijkheid van het CvE wordt afgenomen met constructieopdrachten gaan werken voor de nieuwe toetsen en via procedures de al in ontwikkeling zijnde toetsen vaststellen. , maar zal al wel een 'voorlopig' algemeen gedeelte van de constructieopdracht opstellen. Cito zal de opgaven dan construeren onder die 'voorlopige' afspraken. Het onderdeel-specifiek gedeelte kan pas worden uitgewerkt als de toetswijzer gereed is en de vaststellingscommissie is gestart. De toets van 2016 zal een eerste toets zijn die ontwikkeld is op basis van een constructieopdracht.

4.d Itemproductie en proeftoetsen

Itemproductie

Aan de hand van de constructieopdracht krijgt Cito opdracht tot het construeren van items. In de periode van schooljaar X najaar – voorjaar werkt Cito aan de items. De items voor de Eindtoets worden ontwikkeld in constructiegroepen. Een constructiegroep bestaat uit drie of vier (ex-) leerkrachten uit het basisonderwijs en een toetsdeskundige van Cito. De leerkrachten leveren door henzelf bedachte conceptopgaven aan, die in de constructiegroep worden besproken en gereviseerd. De toetsdeskundige begeleidt de constructeurs en geeft opdrachten voor constructie: hoeveel opgaven, van welk type, welk onderwerp of domein, bestemd voor welk niveau etc. Bij het formuleren van de constructieopdrachten baseert de toetsdeskundige zich op de toetswijzer en de voorbeelden uit de toetswijzer of oude toetsen. Zo wordt gewaarborgd dat de nieuwe opgaven qua vorm en inhoud aansluiten bij eerder ontwikkelde opgaven.

Cito ontwikkelt per onderdeel meer opgaven dan uiteindelijk in de definitieve toets komen. Tijdens de proeftoetsen vallen nog opgaven af (zie hieronder proeftoetsen).

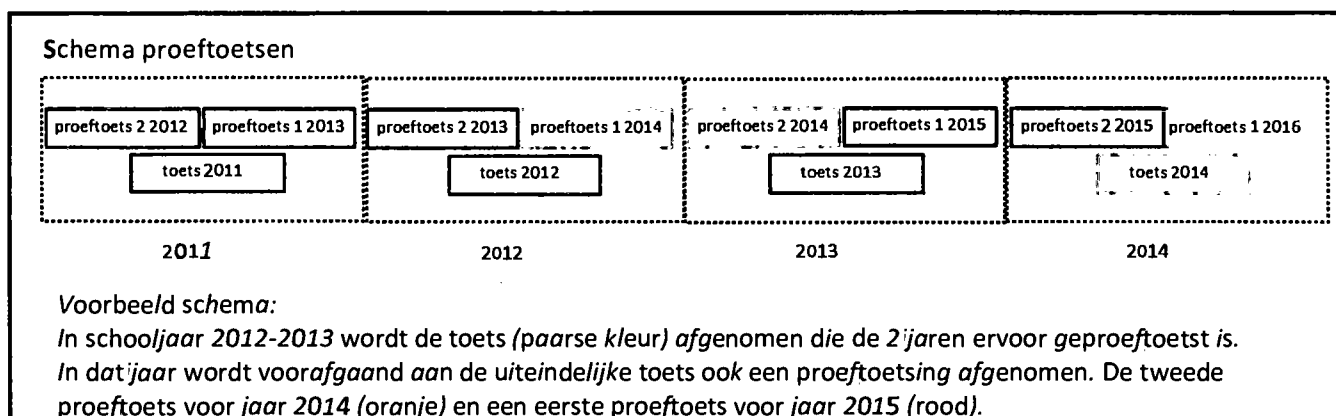
Proeftoetsen

Alle items worden na constructie gescreend door Cito, daarna worden ze meegenomen in twee proeftoetsen over twee afzonderlijke jaren (jaar x+1 en jaar x+2). De eerste keer om te kijken of de opgave het 'goed deed': kozen leerlingen inderdaad het bedoelde juiste antwoord, was de opgave niet extreem moeilijk of gemakkelijk, leidde de opgave niet tot protesten of kanttekeningen van leerkrachten. De tweede keer om de relatieve moeilijkheid van de opgave te bepalen (kalibreren), zowel ten opzichte van andere nieuwe opgaven als ten opzichte van een aantal zogeheten ankeropgaven: opgaven die meerdere jaren meelopen in de proeftoets en die dienen als ijkpunt voor het niveau van de deelnemende leerlingen.

Niet elke opgave wordt door elke deelnemende leerling gemaakt. In één proefafname worden gemiddeld 1600 tot 1800 opgaven geproeftoetst. Het is ondoenlijk voor een leerling om al deze opgaven te maken. De opgaven worden dus verdeeld: elke leerling maakt één proeftoetsboekje, met

daarin ongeveer 200 opgaven. Elke opgave komt in twee verschillende proeftoetsboekjes voor en wordt in totaal door ongeveer 650 leerlingen gemaakt.

Proeftoetsen van twee afzonderlijke jaren worden gecombineerd in één proefafname. Hieronder is schematisch weergegeven hoe de proeftoetsing eruit ziet.

Na proeftoetsing vindt een analyse plaats door Cito. Centraal hierbij staat de psychometrische kwaliteit van de opgaven. Een aantal van de vragen zal afvallen. Cito maakt een analyse van de proeftoetsing en legt deze voor aan de vaststellingscommissie van het CvE. De vaststellingscommissie checkt de analyse aan de hand van de volgende punten:

- toets- en itemanalyse
- is de opgave geschikt voor de doelgroep (po leerlingen - eindtoets B en/of eindtoets N)
- is de opgave een goede operationalisatie van de te toetsen onderdelen
- is er een goede mix van routinematige en originele opgaven
- vormen de opgaven een kloppend geheel

De vaststellingscommissie bepaalt welke opgaven mee kunnen in proeftoets 2. Aan de hand van de analyse van proeftoets 2 vindt de vaststelling van de definitieve toets plaats (zie hieronder 4.e).

4. e Vaststelling toets en afname

De vaststellingscommissie gaat aan de hand van de analyse van proeftoets 2 een definitieve toets vaststellen. Cito doet aan de hand van de analyse een voorstel voor de samenstelling van elke toetstaak. De vaststellingscommissie zal dit voorstel doornemen en aanpassen waar nodig. De vaststellingscommissie let hierbij onder andere op de volgende elementen:

- inhoud van de toetstaken. Check met de toetswijzer en constructieopdracht of de inhoud evenwichtig in de toets terugkomt.
- acceptabele taaklengte en moeilijkheidsgraad (check of niveau van eindtoets B en eindtoets N juist is)
- de samenhang (correlatie) tussen de vaardigheden die met de verschillende toetstaken gemeten wordt
- de voorlopige gemiddelde p-waarde van de opgaven (relatieve moeilijkheid van de opgaven) die aan de hand van de scores uit de twee proeftoetsen wordt berekend.

Na goedkeuring van alle afzonderlijke taken zal de vaststellingscommissie de gehele toets vaststellen. Hierbij wordt de toets in een definitieve lay-out aan de vaststellingscommissie voorgelegd.

Na afname van de uiteindelijke toets is Cito verantwoordelijk voor het corrigeren en analyseren van de individuele toetsen. Cito maakt een analyse en het CvE stelt de uiteindelijke normering vast. Het hele proces van normeren en equivaleren wordt beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 wordt verder ingegaan op het gehele proces van de toetsafname.

5. Normering en equivalering

5.a Homogene eindtoets van jaar tot jaar

Door de opzet van proeftoetsen werkt Cito met een itembankconstructie. Een belangrijk kenmerk van itembanken is dat ze gekalibreerd zijn met een unidimensionaal IRT-model (OPLM; Verhelst en Eggen, 1989). Via kalibratie kunnen de psychometrische kenmerken van de opgaven worden geschat en kan worden nagegaan of de opgaven van een onderdeel kunnen worden beschreven met één unidimensionale onderliggende vaardigheid. Dat laatste, de inhoudelijke uniformiteit van de verschillende opgaven binnen een onderdeel, is een harde eis voor de vergelijkbaarheid van verschillende jaargangen van de Cito Eindtoets.

Door gebruik te maken van een IRT-model kan de samenhang (de correlatie) worden geschat tussen de vaardigheden die met de verschillende toetsonderdelen gemeten worden. De schattingen vinden plaats met speciaal daartoe bij Cito ontwikkelde software. Daarmee zorgt Cito ervoor dat de verhoudingen van jaar tot jaar equivalent blijven.

Niet alleen de samenhang tussen de verschillende onderdelen is stabiel over de jaren heen, maar ook de onderlinge verhouding in aantallen opgaven. Dat is van belang, omdat de totaalscore op de eindtoets niet zonder meer kan worden gezien als een homogene score, maar eerder als een optelsom van verschillende relevante vaardigheden. Door zowel de verhouding in aantallen opgaven (de relatieve weging) als de onderlinge correlaties van de onderdelen constant te houden, zorgt Cito ervoor dat het construct van de Eindtoets als geheel van jaar tot jaar stabiel blijft.

5.b Equivalering

De equivalering van de eindtoets gebeurt op drie verschillende manieren, die we hieronder zullen toelichten:

- proeftoetsing
- standaardscholen
- ankeropgaven

Equivalering via proeftoetsing

Omdat de jaargangen van de Eindtoets geen opgaven gemeenschappelijk hebben, is het onmogelijk om zonder toegevoegde informatie of veronderstellingen deze toetsen met elkaar te vergelijken. De toegevoegde informatie wordt gehaald uit de proeftoetsen (PT) die één en twee jaar eerder zijn gehouden. Schematisch ontstaat dan een situatie zoals afgebeeld in figuur 1 voor de eindtoetsen 2005 en 2006 (EB 2005 en EB 2006). Elke rij stelt een groep leerlingen voor en elke kolom een aantal opgaven.

EB 2005 wordt gemaakt door een zeer grote groep leerlingen. EB 2006 wordt gemaakt door een zeer grote groep andere leerlingen. Door het gebruik van het design in figuur 1 kunnen de twee jaargangen van de eindtoets toch met elkaar vergeleken worden: de (kleinere) groep leerlingen PT 2004(a, b,c) heeft opgaven gemaakt die tot allebei de jaargangen behoren. Hun resultaten bieden de mogelijkheid om EB 2005 en EB 2006 op eenzelfde schaal te kalibreren.

EB 2005						
EB 2006						
PT 2004(a)						
PT 2004(b)						
PT 2004(c)						

Figuur 1: Beschikbare informatie voor het equivaleren van EB 2005 en EB 2006; vereenvoudigd

Deze informatie, samen met de informatie over de latente correlaties tussen de onderdelen van de toets, maakt het mogelijk om een fictieve steekproef samen te stellen uit de groep leerlingen die deelgenomen heeft aan EB 2005. Deze fictieve steekproef 'maakt' zowel EB 2005 als EB 2006. Dit levert een schatting op van de scoreverdeling op de toetsen EB 2005 en EB 2006. Deze twee verdelingen, en meer in het bijzonder hun gemiddelde en hun standaardafwijking, worden gebruikt om de beide jaargangen te equivaleren.

Equivalering via standaardscholen

Aan de uitkomsten van de analyse hierboven kleeft een statistische fout, de equivaleringsfout. De grootte daarvan is afhankelijk van de grootte van de steekproef (het aantal leerlingen) en van het aantal ankeropgaven, dat wil zeggen het aantal opgaven uit de verschillende jaargangen dat door eenzelfde leerling wordt gemaakt. Het schatten van de equivaleringsfout is een lastige klus. Om toch enige grip te krijgen op de nauwkeurigheid van de equivalering wordt de volgende procedure toegepast.

We gaan uit van de veronderstelling dat er in de loop van een gering aantal jaren geen dramatische veranderingen plaatsvinden in het landelijke algemene niveau van de leervorderingen. Meer specifiek gaan we ervan uit dat er een substantieel aantal aan de Eindtoets deelnemende scholen is met een vrijwel constant niveau. Om zulke scholen te detecteren worden de volgende criteria gebruikt:

- De school neemt in het lopende jaar deel aan de eindtoets en deed dit ook in de drie voorgaande jaren.
- De school is redelijk constant wat betreft het aantal deelnemende leerlingen. Als maat wordt genomen de variantie van het aantal deelnemende leerlingen in het lopende jaar en de drie voorafgaande jaren.
- De school is redelijk constant wat betreft de gemiddelde prestatie op de eindtoets. Als maat wordt genomen de variantie van de gemiddelde standaardscore over de drie voorgaande jaren.
- Als maat om de scholen te rangordenen wordt de som van de twee hierboven besproken varianties genomen.

Vervolgens worden de scholen op volgorde gezet (kleinste varianties eerst) en de eerste 1800 scholen worden geselecteerd. Uit die 1800 scholen worden vier groepen scholen gevormd. De eerste groep is de groep van 600 scholen met de allerkleinste varianties, verder aangeduid als groep 0 (nul). Daarna worden nog drie groepen van elk 600 scholen gevormd, die elk bestaan uit (random) 200 scholen uit groep 0 en (random) 400 scholen uit de overige 1200 scholen. Deze groepen worden

aangeduid als groep 1, 2 en 3. De groepen 1, 2 en 3 hebben onderling geen overlap. Wel overlappen zij alle drie met groep 0.

Aannemende dat het gemiddeld niveau in een groep constant is gebleven kunnen de scores van twee eindtoetsen lineair met elkaar worden geëquivalereerd. In de praktijk blijken de gevonden overeenkomsten zeer goed te noemen. De kwaliteit van de toegepaste procedures lijkt dus hoog. Vergelijkende analyses hebben laten zien dat de equivalering op basis van stabiele scholen (en dan met name die op basis van groep 0) nog net iets betere resultaten laat zien dan equivalering op basis van proeftoetsing.

Equivalering via ankeropgaven

Een derde vorm van equivalering is de equivalering op basis van ankeropgaven. Ankeropgaven zijn opgaven die gedurende een aantal jaren in de Eindtoets zitten. Eerder was gezegd dat de Eindtoets van jaar tot jaar volstrekt nieuwe opgaven bevat. Dit is niet helemaal waar. Een klein deel van de leerlingen (ongeveer 2500 leerlingen ofwel 1,5% van het totaal aantal deelnemers) krijgt op de derde toetsdag een afwijkend toetsboekje ('ankerboekje'), waarin naast nieuwe opgaven ook een aantal oude opgaven zitten. De scholen waarop deze leerlingen zitten, doen mee aan het zogeheten 'equivaleringsonderzoek'. De ankerboekjes moeten na afloop van de afname weer naar Cito worden gezonden, omdat een deel van de opgaven (de oude opgaven ofwel ankeropgaven) ook het jaar daarop weer in een ankerboekje zal zitten. In tegenstelling tot de schooldirectie en de leerkracht weten de leerlingen niet dat ze meedoen aan een onderzoek. Voor hen is het opgavenboekje van de derde toetsdag een gewoon toetsboekje. Door het opnemen van een aantal ankeropgaven in een deel van de eindtoets-boekjes is een alternatieve equivalering mogelijk; ook de resultaten hiervan gelden als controle.

5.c Toelatings- en doorstroomonderzoek

Equivaleringsprocedures zorgen er voor dat de gemiddelde score en variantie daarin van jaar tot jaar vrijwel exact vergelijkbaar blijven. (NB: 'vergelijkbaar', niet: 'hetzelfde'!) Dit is belangrijk omdat de adviezen voor de keuze van een brugklastype die Cito op basis van de scores op de eindtoets verstrekt, zijn gebaseerd op een retrospectief onderzoek naar de toelating en doorstroom van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Dit Toelatings- en doorstroomonderzoek, TDO genoemd, maakt het mogelijk een relatie te leggen tussen de standaardscore van een leerling en het school- of brugklastype waarin de leerling de grootste kans op succes heeft.

Uit een TDO wordt duidelijk waar de leerlingen met een bepaalde standaardscore terecht zijn gekomen, en of zij daar al dan niet succesvol zijn. Cito baseert de koppeling van een standaardscore aan een advies voor een brugklastype en een schooltype op het TDO. Omdat een TDO in feite een follow-up studie vormt, worden de onderzoeksresultaten met terugwerkende kracht gebruikt. Vanwege de grote equivalentie van de verschillende toetsjaargangen is dat echter geen probleem.

5.d Verplichte afname bij alle leerlingen

Op dit moment kan het basisonderwijs zelf nog kiezen voor een eindtoets en ongeveer 85% van de scholen neemt de Cito Eindtoets af. Bij de invoering van het wetsvoorstel worden alle scholen verplicht om alle leerlingen de centrale eindtoets te laten maken. De deelnemerspopulatie zal dus zowel stijgen als veranderen van samenstelling. Het is nu niet bekend of en wat voor effect dit zal hebben op de scoreverdeling. Het beschreven proces van equivalering zorgt ervoor dat een bepaalde standaardscore vergelijkbaar is met die van de jaren daarvoor. Dit zal blijven gelden voor de eerste afname van de centrale eindtoets. De eerste toetsjaren zal de equivalering extra geëvalueerd worden op dit thema.

5.e Sets van referentieopgaven

Het is belangrijk dat in de toetsen en examens de eisen van de referentieniveaus voor alle leerlingen gelijk zijn, ongeacht het schooltype dat zij volgen. Op die manier kan de doorlopende leerlijn tussen de schooltypen worden gerealiseerd. Om dit mogelijk te maken voert Cito - onder verantwoordelijkheid van het College voor Examen (CvE) en in opdracht van het ministerie van OCW – een project uit onder de naam Referentiesets taal en rekenen. Een referentieset bestaat uit opgaven uit meerdere onderwijstypen die samen het referentieniveau goed representeren. De te ontwikkelen referentieset rekenen 2F bijvoorbeeld geeft daardoor een beeld van de bruikbare opgaven in de onderwijstypen: mbo 2, mbo 3, vmbo en ook primair onderwijs.

Een deel van de opgaven uit een bepaald onderwijstype zal minder geschikt of zelfs ongeschikt zijn voor leerlingen uit een ander onderwijstype. Bij wijze van voorbeeld: een context die bijzonder aansprekend is voor bijvoorbeeld Wouter (basisberoepsgerichte leerweg vmbo) hoeft dat niet te zijn voor Mark (mbo 3). Mark zou *daardoor* slechter kunnen scoren op deze vraag dan Wouter, terwijl Mark een hoger vaardigheidsniveau heeft dan Wouter.

Bij de ontwikkeling van de referentiesets wordt met deze verschillen rekening gehouden, waardoor een gefundeerde vergelijking gemaakt kan worden van de prestaties van kandidaten uit verschillende schooltypen. Dit is het doel van het project 'referentiesets'. In de referentiesets zal tevens een prestatiestandaard worden bepaald, die het CvE ook kan hanteren bij toekomstige toetsen en examens die onder zijn verantwoordelijkheid vallen. De 2F-meetlat voor een po-, vo- en mbo-leerling ligt dan vanaf schooljaar 2013-2014 even hoog². De referentiesets worden dus het instrument waarmee het CvE wil realiseren dat in po, vo en mbo dezelfde prestatie-eisen gelden.

De verzameling van referentiesets van opgaven heeft een tweeledig doel:

- Bewaking van het niveau van toekomstig af te nemen centrale toetsen c.q examens (benchmark voor de meting van de referentieniveaus) en
- Een voorbeeldfunctie voor het onderwijsveld en richtinggevend zijn voor curriculum- en toetsontwikkelaars (publiek en privaat).

In 2012 en 2013 wordt gewerkt aan het construeren en iken van deze sets. De po-scholen zijn gevraagd om in 2012 een rol te spelen bij het empirisch onderzoek dat nodig is om tot deze referentiesets te komen. Hiervoor hebben de instellingen in de loop van schooljaar 2011-2012 nader bericht ontvangen. In de loop van het schooljaar 2012-2013 zullen scholen opnieuw bericht ontvangen voor deelname aan het empirisch onderzoek in het voorjaar van 2013.

Opzet verzameling sets

Er komen geen afzonderlijke sets voor de vier domeinen die bij rekenen onderscheiden zijn. Per referentieniveau is er dus één set van opgaven die gezamenlijk de vier domeinen representeren.

Rekenen, alle domeinen

referentieniveau	Onderwijssoort
1F	Po vmbo-BB en -KB, mbo-2 en -3*
2F	Po

² Het betreft een semi-definitieve referentiecesuur. Nadat deze enkele jaren gehanteerd is in operationele toetsen volgt naar verwachting in 2016 een definitieve referentiecesuur.

	vmbo-BB, -KB en -GL/TL mbo-2 en -3 havo mbo-4*
3F	vmbo-GL/TL mbo-2 en -3* havo en vwo mbo-4

* Wat betreft dataverzameling ten behoeve van de referentiesets: in het mbo worden referentiesets die betrekking hebben op het naastgelegen lager of hoger referentieniveau niet afgenomen. In mbo 2 en 3 wordt alleen set 2F afgenomen, in mbo 4 alleen set 3F.

Taal, domein leesvaardigheid

referentieniveau	Onderwijssoort
1F	Po vmbo-BB en -KB, mbo-2 en -3*
2F	po vmbo-BB, -KB en -GL/TL mbo-2 en -3 havo mbo-4*
3F	vmbo-GL/TL mbo-2 en -3* havo mbo-4 vwo

* Wat betreft dataverzameling ten behoeve van de referentiesets: in het mbo worden referentiesets die betrekking hebben op het naastgelegen lager of hoger referentieniveau niet afgenomen. In het mbo worden alleen de sets voor het fundamentele niveau afgenomen.

Projectplan

Het CvE heeft een projectplan bij OCW ingediend. Daarin staat verdere uitleg over de precieze fases, planning en begroting van het project. Hieronder is een globaal overzicht terug te vinden.

Bij de uitvoering van het project onderscheiden we de volgende zes stappen.

1. Inventarisatie geschikte opgaven en aanvullende opgavenconstructie
2. Pilot van nieuw geconstrueerde opgaven
3. Inschakeling van experts voor indeling van opgaven (validatie)
4. Gegevensverzameling bij leerlingen uit verschillende schooltypen
5. Standaarbepaling door experts op de verzameling sets referentie-opgaven
6. Publicatie van de openbare verzameling sets referentie-opgaven

De planning is erop gericht dat de openbare en niet openbare sets referentie-opgaven medio 2013 beschikbaar zijn.

Mogelijke uitbreiding

Op moment van schrijven (juni 2012) wordt er besproken om een ankerset rekenen 1S te ontwikkelen. Dit is nog niet formeel toegezegd. Naar verwachting wordt een apart projectplan

opgesteld met een bijbehorende projectbegroting. De uitvoering van het project zal vervolgens ingepast worden in de planning van het project Referentiesets.

Standaardsetting taalverzorging

Er is ook gesproken over de standaardsetting voor taalverzorging. Een 'geheime' standaard zal in het voorjaar van 2013 worden bepaald voor de centrale eindtoets van 2014. Als het wenselijk is om ook een openbare standaard te maken, dan zal hiervoor nog een apart projectplan gemaakt moeten worden. Dit valt buiten de scope van het project referentiesets.

6. Afname toets

Wettelijk is vastgelegd dat de centrale eindtoets elk jaar in de 3^e of 4^e week van april zal plaatsvinden. Daarnaast wordt er wettelijk een tweede afnamemoment voorgeschreven. Hierover staan in de wet geen verdere bepalingen, maar dit zal hoogstwaarschijnlijk in mei – juni zijn. De eerste toetsafname is in principe voor alle leerlingen van het primair onderwijs groep 8 verplicht. Het bevoegd gezag kan leerlingen vrijstelling geven voor deze verplichting als zij zeer moeilijk lerend zijn, meervoudig gehandicapt zijn of korter dan 4 jaar in Nederland wonen en de Nederlandse taal niet voldoende beheersen. Voor leerlingen die het eerste afnamemoment gemist hebben zal er nog een 2^e afnamemoment zijn.

Om een indicatie te krijgen van het aantal scholen en leerlingen hierbij een paar kerncijfers op een rijtje³:

Aantal scholen po	6.848
Aantal scholen sbao en so	630
Totaal aantal leerlingen bao, sbao, (v)so	1.653.000
Aantal leerlingen groep 8 bao (verwachte deelnemers eindtoets)	182.000

Speciaal Onderwijs en Speciaal Basis Onderwijs

De eerste jaren is het Speciaal Onderwijs (SO) en het Speciaal Basis Onderwijs (SBO) nog uitgezonderd. In overleg met de PO-raad heeft OCW besloten de invoering van de centrale eindtoets met een jaar uit te stellen (toetsafname 2016) en de jaren voorafgaand te gebruiken als voorbereiding en de centrale eindtoets te gebruiken voor proefafnames bij het s(ba)o. Hier kunnen dan verschillende aspecten van de centrale eindtoets onderzocht worden, bijvoorbeeld of de eindtoets B en N aansluit bij deze leerlingen en of de afname zoals die nu plaatsvindt (3 dagdelen achter elkaar) aansluit bij deze leerlingen. Er zal in 2012 een apart plan van aanpak geschreven worden voor het s(ba)o.

6.a. Toetslast en extra ruimte voor 'andersoortige' vragen

De huidige toetslast is 3 dagdelen, incl wereldoriëntatie. De wens is om de toetslast niet onnodig te vergroten, maar daarnaast is er ook de wens om de inhoud van de toets aan te passen aan de referentieniveaus. Dit vraagt nieuwe onderdelen, die niet zomaar oude opgaven kunnen vervangen (gezien de voorspellende waarde van de toets). De gedetailleerdheid van de rapportage op de referentieniveaus hangt sterk af van de lengte van de toets en de gewenste nauwkeurigheid van de meting. In hoofdstuk 7 wordt verder ingegaan op de verschillende manieren van rapporteren en de consequenties voor de toets.

Naast het feit dat er gerapporteerd moet gaan worden op de referentieniveaus is het ook belangrijk om andersoortige opgaven aan de leerlingen voor te kunnen leggen. Het opnemen van afwijkende opgaven heeft verschillende functies, zoals:

- het kunnen opsporen van eventuele 'teaching to the test'-effecten
- geleidelijke invoering nieuwe domeinen
- ankering met voorgaande en komende jaargangen van de toets

³ Cijfers komen uit de kerncijfer OCW 2006-2010.

- onderzoek naar mogelijkheid opnemen open opgaven ('kort antwoord vraag')

De andersoortige opgaven betreffen een klein percentage van de centrale eindtoets. Gedacht kan worden aan 5 à 10 opgaven op een totaal van ongeveer 225 opgaven taal/rekenen. Dat betekent niet dat er in totaal slechts 5 à 10 andersoortige opgaven worden ingezet, het kunnen er wel degelijk meer zijn, maar een individuele leerling krijgt er nooit meer dan 5 à 10 voorgelegd. Aan de hand van een toewijzingsdesign worden de andersoortige opgaven over de opgavenboekjes verdeeld.

Consequentie hiervan is dat er meer verschillende boekjes zullen komen. Naast de drie reguliere opgavenboekjes voor de eerste, de tweede en de derde toetsdag is er nu één ankerboekje dat op de derde toetsdag wordt ingezet bij een beperkt aantal leerlingen. Dit blijft bestaan en zal worden uitgebreid met extra ankerboekjes voor de andersoortige opgaven. Alle opgaven in het ankerboekje tellen voor de leerlingen gewoon mee. De andersoortige opgaven dus ook. Deze opgaven kunnen – net als de reguliere opgaven – eerst in een proeftoetsing meedraaien. Ook zullen zij – net als de reguliere opgaven – formeel vastgesteld worden door het CvTE. Een verdere uitwerking van de implementatie van de andersoortige opgaven volgt.

6.b Eerste toetsafname papier

Gezien de grote aantallen leerlingen en om aan te sluiten bij de huidige Cito Eindtoets zal de centrale eindtoets middels een papieren versie worden afgenomen. Hierbij verdwijnt de optie voor een digitale afname, die Cito nu wel aanbiedt. Voor het CvE geldt het uitgangspunt dat een digitale afname meerwaarde moet hebben. Meerwaarde omdat het flexibiliteit geeft of meerwaarde voor de inhoud van de toets. De toets zal op vastgestelde dagdelen door alle leerlingen in het land tegelijk worden afgenomen. Het CvE ziet dus geen meerwaarde in het digitaal afnemen.

Digitale afname brengt daarbij extra kosten met zich mee voor het omzetten van de toets naar een digitale variant en extra zorgen rondom alle systeemchecks. Scholen zullen hun verbindingstest moeten doen met net zoveel leerlingen als het aantal dat de digitale toets gaat maken (systemen kunnen bijvoorbeeld 1 á 2 leerlingen tegelijk aan, maar niet altijd 25 of 30). Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk hoeveel scholen en leerlingen straks uit de totale populatie hiervoor zullen kiezen. Het aantal scholen dat nu bewust kiest voor een digitale afname is beperkt (in 2011 gaven 32 scholen 10 of meer leerlingen op voor de digitale eindtoets). Op dit moment is het voor deze aantallen scholen, de investering en de extra risico's niet waard. Wel wordt voor de toekomst de optie tot digitale afname open gehouden.

6.c Tweede toetsafname digitaal

Het 2^e afnamemoment is alleen voor leerlingen die de eerste afname gemist hebben of niet geheel hebben kunnen maken. Dit betekent dat het 2^e afnamemoment voor een kleine groep leerlingen is. Het voorstel is om het 2^e afnamemoment wel geheel digitaal aan te bieden. Redenen hiervoor zijn:

- Flexibel, de toets wordt enkele weken opengesteld waardoor scholen niet gebonden zijn aan een vast rooster. Zo krijgen alle leerlingen de kans om de toets te maken op de dagen dat zij op school zijn.
- Snelheid van rapportageverwerking. Doordat de toets digitaal wordt afgenomen krijgt Cito meteen de resultaten binnen. Cito kan de rapportages van de digitale toetsen per week verwerken en zo zorgen dat de rapportages sneller op de scholen liggen.
- Geheimhouding en hergebruik opgaven. De opgaven van de digitale toets worden niet openbaar en kunnen daardoor meerdere jaren gebruikt worden.

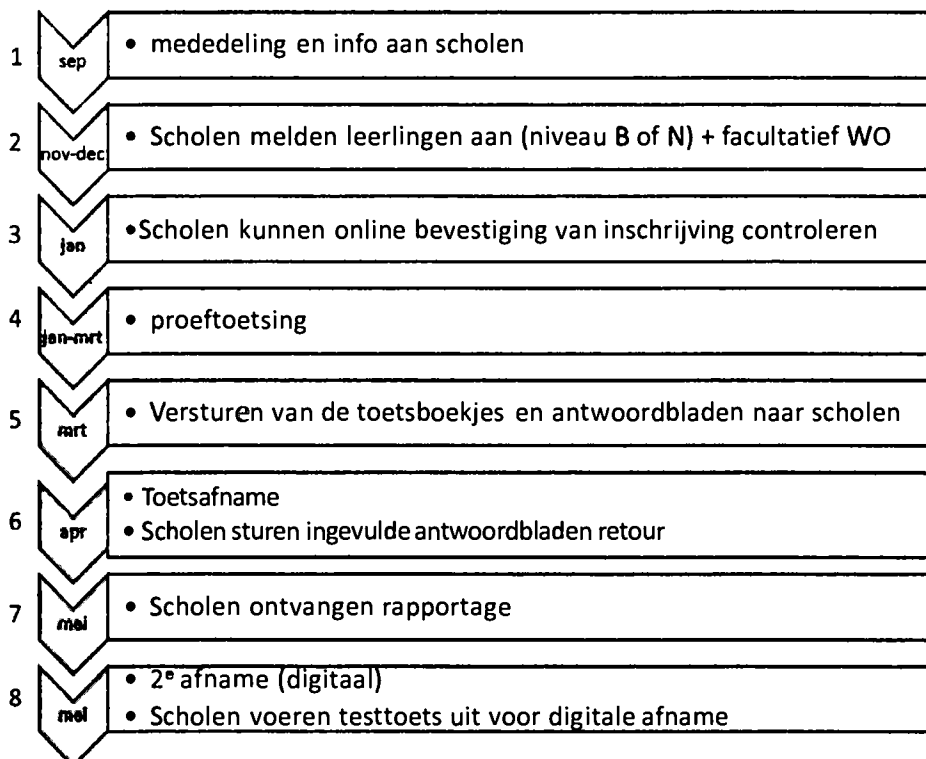
Het gebruik van een digitale toets heeft uiteraard consequenties. Drie belangrijke consequenties zijn:

- Faciliteiten op de scholen. De digitale toets wordt nu nog afgenomen in ICE, het toetssoftwaresysteem van Cito. In de toekomst zal de centrale eindtoets aansluiten bij CES, het examensoftwaresysteem dat door het CvE wordt ontwikkeld. Scholen loggen in op het systeem en leerlingen maken de toets online. Het is dus van belang dat scholen de faciliteiten hebben om leerlingen een online toets te kunnen laten afnemen.
- Standaard test op scholen. Om te zorgen dat scholen bij het 2^e afnamemoment niet voor een verrassing komen te staan is het van belang dat alle scholen een systeemcheck doen. Dit betekent een duidelijke communicatie en ondersteuning naar het scholenveld toe.
- Voor de eerste jaren moet er gewerkt worden met een noodscenario. Mochten er problemen ontstaan bij het afnemen van de digitale toets, dan moet er voor die scholen een alternatief voorhanden zijn. Dit kan een papieren variant zijn of de mogelijkheid voor leerlingen om hun digitale toets elders af te nemen (het is een online toets, die kan op elke computer met een internetverbinding afgenomen worden, ook bijvoorbeeld bij een buurschool).

Het voorstel voor de wijze van afname voor de eerste en tweede toetsafname is door het CvE in samenwerking met Cito uitgewerkt in een notitie. OCW heeft hierop te kennen gegeven dat de manier van afname een verantwoordelijkheid is van het CvE. De hierboven beschreven keuzes zullen dus gevolg krijgen in de centrale eindtoets.

6.d Logistiek van toetsafname

Het proces van de toetsafname bestaat globaal uit de volgende stappen, hieronder in figuur 1 weergegeven. De precieze uitwerking van de logistiek stappen is terug te vinden in [bijlage 3](#).

Figuur 2: globale stappen afname toets

1. Septemberberichtgeving

In de septemberberichtgeving geeft het CvE informatie aan de scholen. Belangrijkste onderdelen hierbij zijn:

- Data van toetsafname
- Overige informatie over de toets (gebruik hulpmiddelen etc)
- Meesturen van ouderkranten
- Informatie over eerste afname en tweede (digitale) afname

2a. Aanmelden van leerlingen

In de 2^e week van november zal het CvE de scholen oproepen alle leerlingen aan te melden voor de toets. Dit is direct nadat de scholen het voorlopig schooladvies met ouders hebben besproken.

Hierbij moet de school de leerling aanmelden voor de volgende onderdelen:

- De centrale eindtoets. De eindtoets wordt op twee niveaus aangeboden, waarbij de eindtoets B (basis) voor het merendeel van de leerlingen zal gelden. De eindtoets N (niveau) is voor leerlingen met een beroepsgericht schooladvies (vmbo KB of lager; dit staat gelijk aan lovs-indicatie D/E).
- Facultatieve toets wereldoriëntatie. Deze toets wordt op één niveau aangeboden (basis), maar kan door alle leerlingen gemaakt worden. De toets telt niet mee in de standaardscore van de leerling. En dus ook niet voor de advisering, de referentieniveaus en de schoolevaluatie.
- Aangepaste versies. De school kan enkele aangepaste versies bestellen voor leerlingen met een beperking.

Verder informatie over de inschrijven is te vinden in [bijlage 3](#).

3. Bevestiging van inschrijving

Scholen hebben tot half december de tijd om de leerlingen aan te melden. In januari krijgen de scholen een rappel en kunnen zij hun inschrijvingen online op de Cito Portal terug vinden. Er zal geen schriftelijke bevestiging van inschrijving komen en het CvE zal ook niet gaan controleren of alle leerlingen zijn ingeschreven. Dit is een verantwoordelijkheid van de scholen. Scholen kunnen online op de Cito Portal hun inschrijving controleren.

4. Proeftoetsing

In de periode januari – maart zal Cito bij een beperkt aantal scholen de proeftoetsing uitvoeren. Meer hierover is te lezen in [paragraaf 4d. itemconstructie en proeftoetsing](#).

5. Versturen opgavenboekjes en antwoordvellen

Enige weken voor de toetsafname zullen de opgavenboekjes en antwoordbladen naar de scholen gestuurd worden. Hierbij wordt rekening gehouden met het versturen van de ankerboekjes, speciale edities etc. Ook zullen er mogelijk leerlingkranten ontwikkeld worden, zodat leerlingen een paar weken voor de afname informatie over de toets krijgen.

6. Afname toets

De eerste toetsafname vindt plaats op door het CvE vastgestelde dagen en tijden. Alle leerlingen maken op hetzelfde moment dezelfde toetsonderdelen. Zo blijft de geheimhouding van de specifieke opgaven geborgd. Informatie over de richtlijnen van de toetsafname zijn uitgewerkt in [H8 richtlijnen](#) en hulpmiddelen.

De toets bestaat uit meerdere onderdelen over de verschillende dagdelen verdeeld. De leerlingen zullen alle onderdelen moeten maken. Als een leerling een onderdeel mist, zal hij de gehele toets

opnieuw moeten doen in het 2e afnamemoment. Dit is nodig omdat de toetsonderdelen tezamen de standaardscore vormen. Het is dus niet mogelijk om één onderdeel in het 2e afname moment te doen, een leerling zal de gehele toets opnieuw moeten doen.

Bij hoge uitzondering is er de mogelijkheid om leerlingen die één dagdeel hebben gemist, deze te laten maken op een ander moment rondom de toetsperiode (bijvoorbeeld maximaal 2 dagen na de laatstetoetsdag). Het is de verantwoordelijkheid van de school dat deze leerling de toetsopgaven nog niet te zien of te horen heeft gekregen.

Voor de leerlingen die de toets volledig hebben afgerond stuurt de leerkracht zo spoedig mogelijk de ingevulde antwoordbladen terug. Scholen worden verzocht om een kopie te maken van de antwoordformulieren en die te bewaren.

OCW zal in samenwerking met het CvE een toetsreglement opstellen (zie [hoofdstuk 8](#)). De IvhO is verantwoordelijk voor de controle op de scholen tijdens het afnemen van de toetsen, op basis van risicogericht toezicht (zie Memorie van Toelichting op de wet).

Naast het toetsreglement zal het CvE een handleiding maken voor de scholen (op basis van de bestaande handleiding van Cito). Daarin wordt de docent geïnformeerd over hoe de toets moet worden afgenomen en wat de rol van de leerkracht daarin is.

7. Rapportage

Na toetsafname worden de antwoordbladen bij Cito via de computer ingelezen en verwerkt. Zoals besproken in [hoofdstuk 5](#) vindt er dan het proces van equivalering plaats. Na het definitief vaststellen van de norm kunnen de leerlingrapportages worden opgemaakt en aan de scholen gestuurd. In [hoofdstuk 7](#) wordt verder ingegaan op de leerlingrapportages.

8. Tweede afnamemoment

8.a Leerlingen die de toets niet hebben gemaakt/afgerond worden ingeschreven voor het 2^e toetsmoment. Leerlingen waaruit na rapportage blijkt dat de score op hun toets (B of N) niet geheel betrouwbaar is omdat de toets te goed of te slecht is gemaakt, kunnen het 2^e afnamemoment gebruiken voor een nieuwe indicatie. Dit zal echter alleen bij uitzondering gebeuren in overleg met het CvE.

8b. Testtoets

Met een Testtoets wordt nagegaan of de computer(s) die de scholen voor de afname willen gebruiken voldoen aan de eisen. Dit om problemen tijdens de afname te voorkomen. Alleen als de Testtoets op een computer goed verloopt, kan met deze computer deelgenomen worden aan het 2^e afnamemoment. Het afnemen van de Testtoetsen gebeurt onder regie van het CvE, maar aangezien hiervoor op dit moment software van Cito wordt gebruikt, zal Cito hier een belangrijke rol in spelen. De precieze uitwerking van de digitale afname en de Testtoets wordt verder uitgewerkt in het voorstel van het CvE over het digitaal afnemen van het 2e afnamemoment.

Verder uitleg over het proces van de 2^e afname is terug te vinden in [bijlage 3](#).

7. Rapportage en gegevensverkeer

De centrale eindtoets primair onderwijs heeft meerdere doelen:

- Voorspellende functie op leerlingniveau over het vervolgonderwijs
- Diagnostische functie over waar een leerling staat op de referentieniveaus taal en rekenen. Dit ten behoeve van de overdracht aan vo.
- School(zelf)evaluatie

Om deze doelen inzichtelijk te maken zijn er verschillende rapportages. Hierbij is onderscheid te maken tussen een rapportage op leerlingniveau en een rapportage op schoolniveau. Er wordt aansluiting gezocht op de al bestaande rapportages van Cito. Er zijn wel enkele aanpassingen nodig. Uitgebreide toelichting op de rapportages is terug te vinden in een separate notitie van het CvE en Cito.

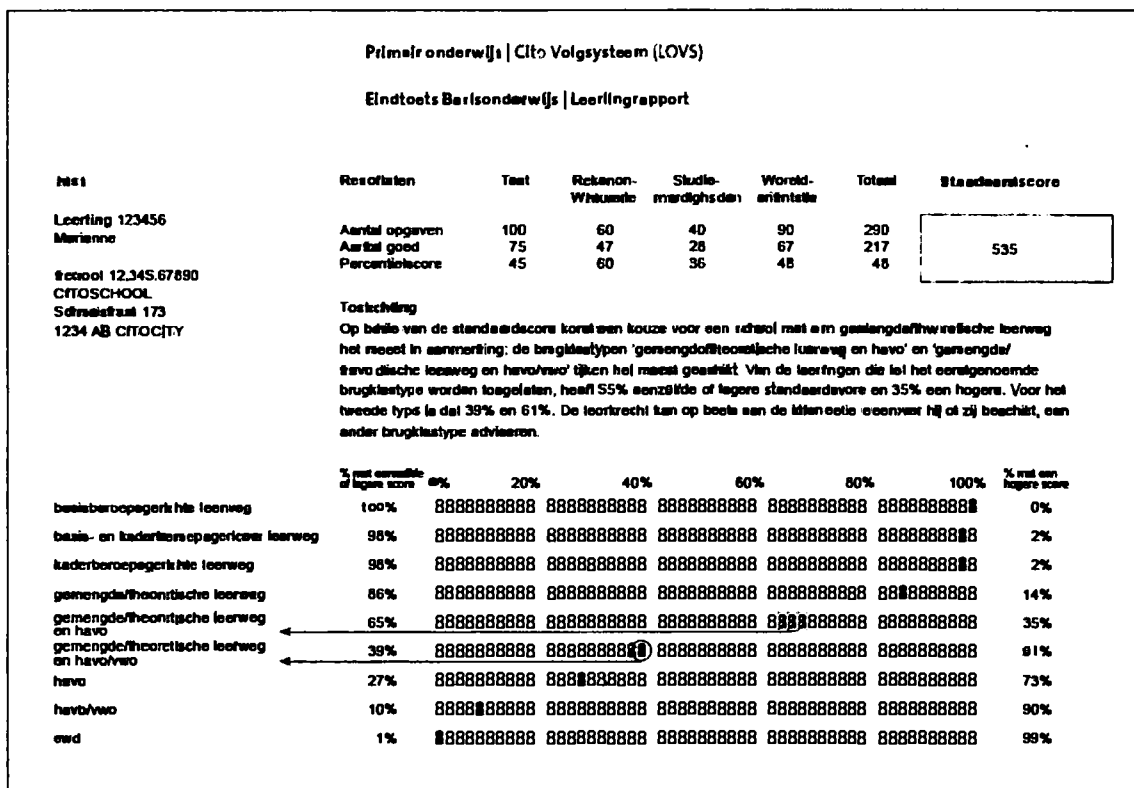
7.a Leerlingrapport

Voor de verplichte centrale eindtoets po zijn twee verschillende rapportages op leerlingniveau gewenst:

1. Een rapportage met de standaardscore en schooladvies
2. Een rapportage op de referentieniveaus taal en rekenen met een score en een categorieënanalyse van de specifieke domeinen van het referentieniveau.

1. Rapportage met standaardscore en poppetjes grafiek

Het huidige leerlingrapport (zie figuur 2) zal blijven bestaan in de huidige opzet. Dit leerlingrapport wordt door Cito opgemaakt en naar de scholen gestuurd. De scholen geven hiervan één exemplaar mee aan de leerlingen voor thuis.

Figuur 2: Voorbeeld van de huidige Cito Eindtoets rapportage

Het rapport bevat de volgende elementen:

- Resultaten per onderdeel (percentielscore), met wereldoriëntatie alleen als de leerling dit gemaakt heeft. Het onderdeel studievaardigheden zal op den duur verdwijnen als zelfstandig onderdeel van de resultaten (de opgaven worden geïntegreerd in taal/rekenen).
- Standaardscore, die loopt van 501-550.
- Toelichting met een poppetjesgrafiek voor het schooladvies voor vo.

2. Rapportage op de referentieniveaus

Als aanvulling op het huidige leerlingrapport zal er stapsgewijs worden gerapporteerd op de referentieniveaus. Deze rapportage is primair aan de leerkrachten gericht als informatie voor de overdracht naar het vo. Deze rapportage zal een bijlage vormen bij het standaard leerlingrapport (zie figuur 2). De rapportage moet nog ontwikkeld worden en zal via een pilot worden beproefd met het veld.

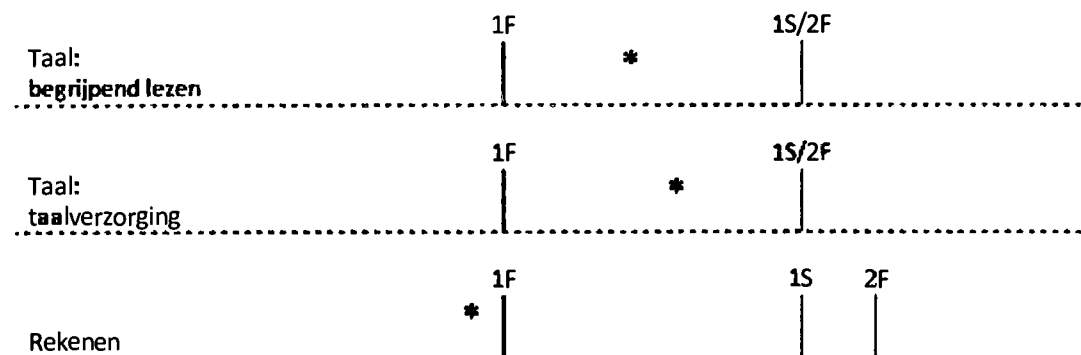
Een rapportagevariant die zal worden beproefd bevat de volgende elementen:

- Een betrouwbare meting van het referentieniveau op:
 - o Rekenen totaal 1F, 1S en 2F;
 - o Begrijpend lezen 1F en 1S/2F;
 - o Taalverzorging 1F en 1S/2F.
- Daarnaast voor rekenen een categorieënanalyse op domeinniveau.

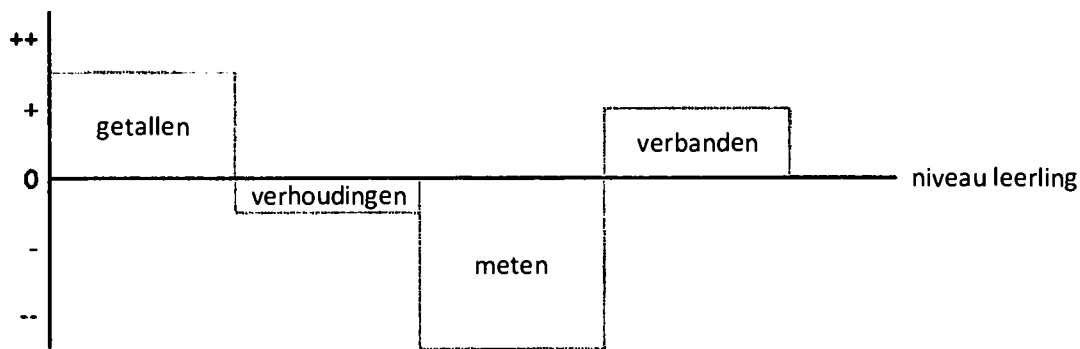
De toetslast van de centrale eindtoets neemt toe naarmate op meer gedetailleerd niveau over referentieniveaus gerapporteerd dient te worden. De huidige Cito Eindtoets wordt afgenomen op drie ochtenden, waarin de leerlingen vier of drie taken maken (met of zonder wereldoriëntatie) die elk ongeveer 40 minuten toetstijd vragen.

De noodzakelijke toevoeging van Grammatica en Interpunctie zal vanaf 2015 leiden tot extra opgaven, waarvoor in de huidige opzet feitelijk nauwelijks tot geen ruimte is. Niet alleen het onderdeel taal zal groter worden, ook het onderdeel rekenen dient te worden uitgebreid. Voor een categorieënanalyse zijn minimaal 20 opgaven per domein nodig. Er wordt onderzocht of de extra opgaven over de 9 taken taai en rekenen verdeeld kunnen worden. Mogelijk zal dan de duur van enkele taken iets uitgebreid moeten worden.

Gezien het bovenstaande, lijkt het op dit moment het meest haalbaar om het referentieniveau te rapporteren voor Taal op de domeinen Begrijpend lezen en Taalverzorging en voor Rekenen op het totaal. Een rapportage zou er grafisch bijvoorbeeld als volgt uit kunnen zien:

Om op de onderliggende domeinen van rekenen te rapporteren, kan een vergelijkbare procedure worden gevolgd als voor het onderscheid tussen F- en S-niveau bij rekenen. Hiervoor onderzoeken we bij elke leerling of het antwoordpatroon over de onderliggende domeinen als afwijkend moet worden gekenmerkt. Als dit het geval is, zal ook een mogelijk effect op de beheersing van de onderliggende domeinen worden gerapporteerd. Zeer schematisch zou dat er grafisch bijvoorbeeld als volgt uit kunnen zien:

De grafische weergave van zo'n profiel dient in de rapportage gecompleteerd te worden met een beschrijving. Gedacht kan worden aan formuleringen als:

- Op basis van het antwoordpatroon van de leerling is er geen aanleiding om te denken dat sommige domeinen beter worden beheerst dan andere domeinen.
- Uit de categorieënanalyse komt naar voren dat sommige domeinen (te weten: ...) door de leerling beter worden beheerst dan andere domeinen.
- Mogelijk wordt het domein 'Meten en meetkunde' niet op 1F-niveau beheerst.
- Mogelijk wordt het domein 'Getallen' op 2F-niveau beheerst.

Uiteraard zal nader onderzocht moeten worden of het koppelen van referentieniveaus aan zo'n categorieënanalyse – zoals bij de laatste twee formuleringen is gebeurd – wel betrouwbaar en valide kan plaatsvinden.

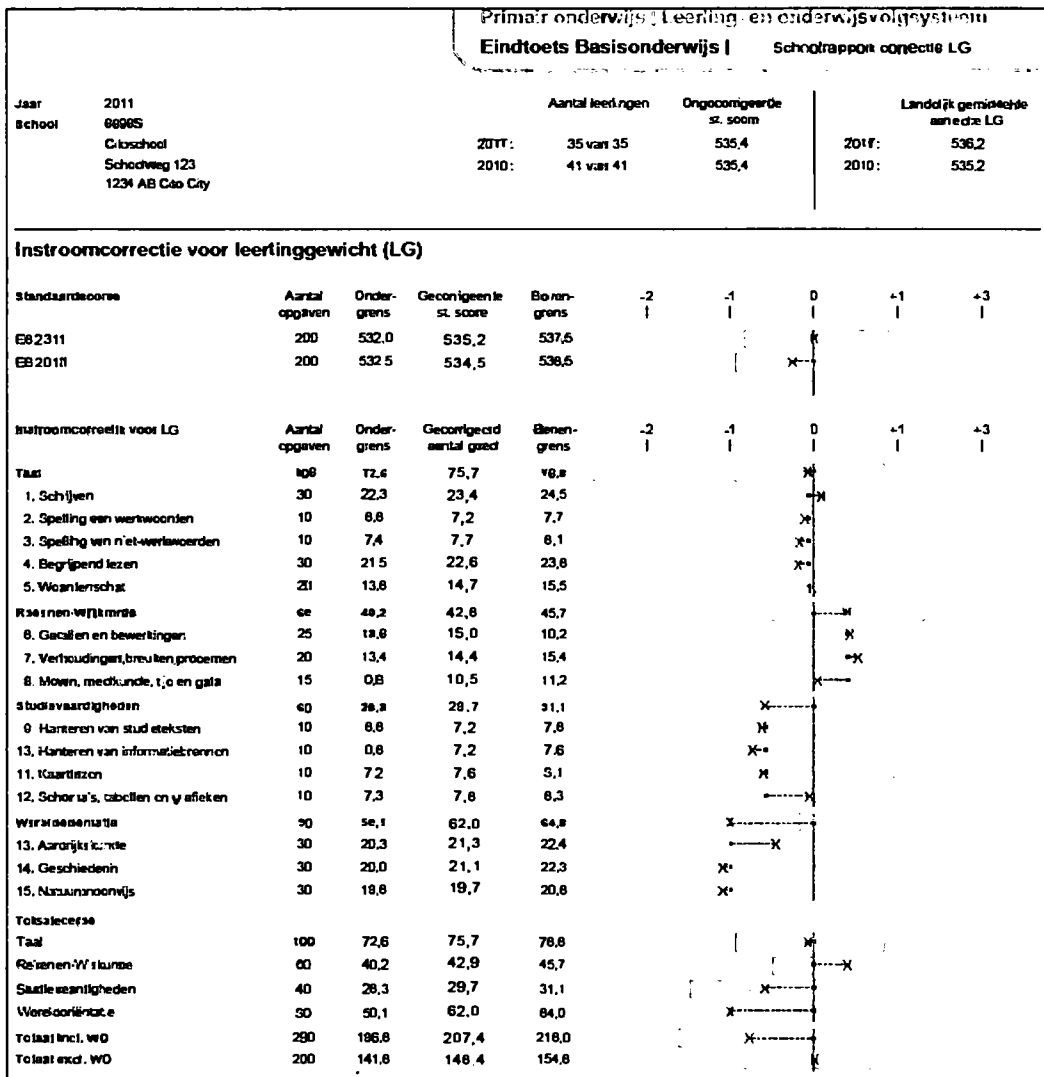
Om een categorieënanalyse te kunnen uitvoeren, moet van elke opgave in de toets bekend zijn welk referentieniveau de opgave representeert, en welk domein. Wellicht is het goed om deze gegevens na afloop van de toetsafname openbaar te maken – de opgaven zijn dan immers niet meer geheim. Op die manier krijgen leerkrachten, methodeontwikkelaars en vakdeskundigen de gelegenheid om zich een concreet beeld te vormen van de inhoud van de domeinen en de moeilijkheid van opgaven binnen een referentieniveau. Transparantie naar het veld over de gemaakte keuzes bij het indelen van de opgaven zou het draagvlak voor de toets kunnen vergroten.

7.b Schoolrapport

Het schoolrapport is bedoeld om op geaggregeerd niveau inzicht te krijgen in de resultaten. De school kan hierdoor zelf inzicht krijgen in het presteren van hun leerlingen. Daarnaast gaan de schoolresultaten ook naar de Inspectie van het Onderwijs (IvHO). Zij gebruiken deze resultaten in hun analyse van het risicogericht toezicht.

Het schoolrapport bevat de volgende informatie (zie figuur 3):

- Aantal leerlingen dat de toets heeft gemaakt.
- Ongecorrigeerde gemiddelde van de standardscore van de school en van het landelijk gemiddelde.
- Gecorrigeerd gemiddelde van de standardscore van de school en van het landelijk gemiddeld.

Figuur 3: Afbeelding schoolrapport huidige Cito Eindtoets

Ook het schoolrapport gaat vanwege de veranderingen van de eindtoets wat wijzigen. De wijzigen bevatten de volgende elementen:

- Naast het aantal leerlingen dat de toets gemaakt heeft wordt er straks onderscheid gemaakt hoeveel leerlingen welke toets gemaakt hebben (eindtoets B, eindtoets N en wereldoriëntatie).
- Het onderdeel studievaardigheden verdwijnt hierbij als aparte kop en wordt onderdeel van de domeinen van taal en / of rekenen.
- Toevoegen van de gemiddelde schoolcores op de referentieniveaus.

De rapportages zullen dus in fases worden aangepast. De ontwikkeling van een rapportage op de referentieniveaus zal via een pilot worden beproefd. In 2014 en 2015 zal het CvE samen met Cito verschillende vormen van een rapportage op het referentieniveau ontwikkelen, zodat er eerst met het veld gekeken kan worden naar de inhoud hiervan. Ook de aanpassingen in het schoolrapport zullen in de pilot met de po-scholen worden besproken.

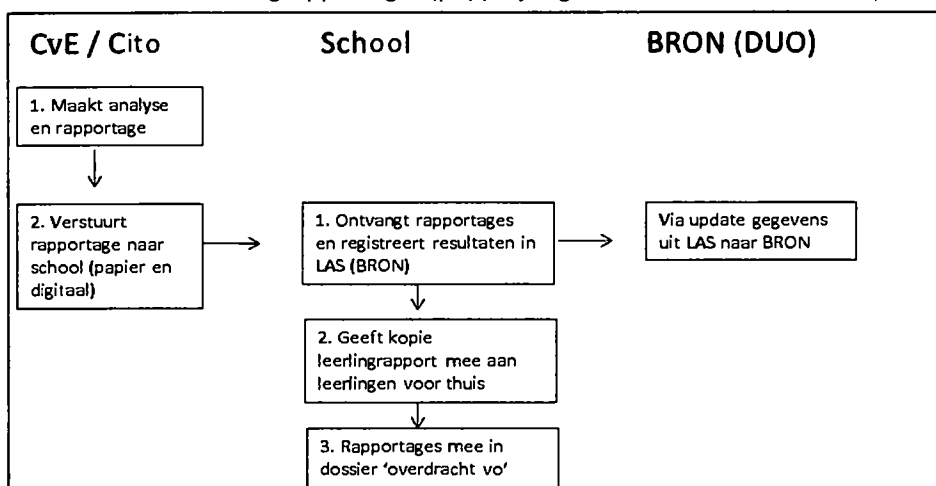
De beoogde planning van de aanpassingen de rapporten is als volgt:

	Toets 2014	Toets 2015	Toets 2016
leerlingrapport standaard (poppetjes)	Cito rapport	Cito rapport excl studievaardigheden	Cito rapport excl studievaardigheden
rapportage referentie niveaus	Eerste pilot jaar beperkt aantal scholen	Tweede pilot jaar, alle scholen	Alle scholen
Schoolrapport	Cito rapport	Cito rapport zonder studievaardigheden	Cito rapport zonder studievaardigheden en mogelijk toevoeging van gemiddelde score op de ref. niveaus

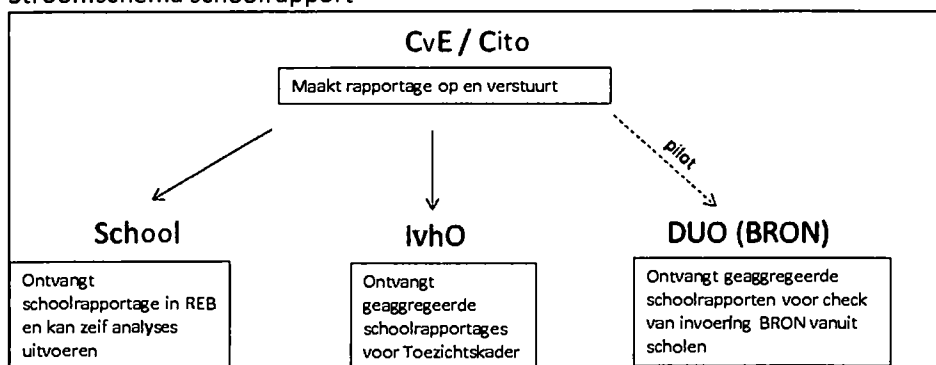
7.c Gegevensverkeer

De resultaten en de rapportages zijn voor verschillende partijen van belang. De gegevens moeten naar de scholen en vervolgens in BRON worden ingevoerd. Ook de IvhO ontvangt graag de schoolgegevens voor hun toezichtskader. Hieronder is in stroomschema's de gegevensverkeer weergegeven van de twee rapportages.

Stroomschema Leerlingrapportages (poppetjes grafiek + referentie niveaus)

Stroomschema schoolrapport

Stand van zaken gegevensverkeer

In het voorjaar van 2012 zijn eerste afspraken gemaakt over het gegevensverkeer tussen OCW, CvE / Cito, DUO en IvHO. De afspraken zijn in twee hoofdonderdelen uit te splitsen. Afspraken over faciliteiten voor het automatisch inlezen van de CvE (Cito) gegevens in de school eigen leerling administratie systemen (LAS) en daarnaast de registratie van de schoolgegevens in BRON.

CvE/Cito heeft een rol in de eerste gegevenslevering (van CvE/Cito naar de school toe). Daarover zijn de volgende stappen genomen:

- De resultaten van leerlingen op de eindtoets moeten op uniforme en eenduidige wijze worden vastgelegd in de diverse informatiesystemen van CvE/Cito (REB), de school (LAS'sen) en DUO (BRON). CITO heeft in overleg met DUO twee notities geschreven over a) het proces van de afname van de eindtoets en b) de gegevensset toetsresultaten. Deze notities zijn op 13/4 besproken met leveranciers en PO-Raad.
- Deze notities vormen de basis om een faciliteit te kunnen ontwikkelen waarmee de school een bestand met eindtoetsgegevens vanuit het REB (Rapportage Eindtoets basisonderwijs) kan importeren in het eigen LAS (leerlingadministratiesysteem). De leveranciers hebben aangegeven hiermee uit de voeten te kunnen. Nadere uitwerking en afspraken komen in komende reguliere overleggen tussen DUO en leveranciers aan de orde.
- De functionarissen gegevensbescherming van OCW en DUO zijn akkoord met het voorstel om voor deze uitwisseling van eindtoetsgegevens tussen Cito en school de laatste vier cijfers van het burgerservicenummer van de leerling te gebruiken.

Afspraken over de levering van school naar BRON lopen via OCW en DUO. CvE is hierbij aangesloten voor de eenduidigheid van de gegevensset.

Richtlijnen

8.a Regelingen

OCW is verantwoordelijk voor het wetstraject en zal het voortouw nemen in de onderliggende regelgeving, zoals een toetsreglement. Dit zal in nauwe samenspraak met het CvE worden opgesteld.

Kijkend naar het examenbesluit voor VO, zijn er enkele aspecten die het CvE graag in een toetsreglement zou willen vastleggen:

- Algemene richtlijnen van toetsafname
- Geheimhouding
- Gegevensuitwisseling
- Toegankelijkheid van de toets

Het CvE stelt zelf ook enkele regelingen op:

- Regeling vaststellen toetswijzer(s)
- Regeling rondom rooster en hulpmiddelen
- Regeling beoordeling en vaststellen van de norm

8.b Handleiding

Op dit moment heeft Cito een handleiding die scholen en docenten informatie geeft over de toetsafname. Hierin staan specifiek enkele richtlijnen voor het afnemen van de toets vermeld. Het CvE heeft het voornemen om ook naast het toetsreglement nog met een handleiding te komen voor de leerkrachten. De handleiding van Cito kan hiervoor als input dienen, maar ook het toetsreglement zal hierbij een belangrijke rol spelen.

Op dit moment wordt er dus nog niet gewerkt aan de handleiding. De planning voor het opstellen van de handleiding is afhankelijk van het wetstraject (en de onderliggende regelgeving).

8.c Aangepaste versies voor leerlingen met een beperking

De door Cito tot nu toe beschikbaar gestelde aangepaste versies en aanwijzingen voor aangepaste afname sporen goed met wat bij de centrale examens in het voortgezet onderwijs gebruikelijk is. Het is dan ook zonder meer mogelijk om te komen tot eenduidig, consistent beleid waarin uiteraard rekening wordt gehouden met de verschillen tussen po en vo (jongere populatie, veel kleinere diversiteit in toetsen, veel groter aantal afnemende scholen) en zonder dat voor de huidige afnemers van de Citotoets aanbod en regels sterk veranderen. Net als in het vo is ook in het po voor blinde leerlingen audio en braille beschikbaar. In lijn met de technologische ontwikkelingen kan dat net als in het VO worden uitgebreid met spraaksynthese.

Het CvE is met OCW in gesprek over het thema hulpmiddelen om te zorgen dat er een eenduidige lijn komt over alle sectoren heen. Het kan dus zijn dat de lijst met te gebruiken hulpmiddelen wordt aangepast aan de hand van dat gesprek.

Algemeen

Voor de vergelijkbaarheid van de resultaten van leerlingen met die van andere leerlingen en de normgroep is het van groot belang dat alle leerlingen een toets zo veel mogelijk onder dezelfde omstandigheden maken. In de handleidingen worden scholen/leerkrachten geadviseerd om:

- Zich zo goed mogelijk aan de voorgeschreven instructie bij de toetsen te houden;
- Zich bij de afname afstandelijker op te stellen dan tijdens de lessen om de prestaties van de leerlingen zo min mogelijk te beïnvloeden;
- Als een leerling hulp vraagt, ervoor te waken om suggesties te geven in de richting van het goede antwoord.

Er kunnen omstandigheden zijn die het noodzakelijk maken om toch bepaalde aanpassingen te doen. Elke leerling moet wel in staat zijn om de toets te maken. Dit op zo'n manier dat de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsresultaten gegarandeerd blijft. De huidige aangepaste versies zijn:

- Zwart- wit versie
- Vergrote versie (A3 formaat en in zwart-wit)
- Een brailleversie
- Een gesproken versie (audio-cd, daisy-cd)

Visueel gehandicapte leerlingen

Voor de kleurenblinde leerlingen zijn er zwart-wit versies. Voor sommige leerlingen biedt de vergrote versie een hulpmiddel. Voor blinde leerlingen is er een brailleversie. Deze versie wordt gemaakt door Dedicon.

Dove leerlingen

De eindtoets bevat geen luister- of spraakonderdelen, waardoor er geen speciale versie voor dove leerlingen nodig is.

Leerlingen met dyslexie

Leerlingen met dyslexie kunnen gebruik maken van de gesproken versie van de opgavenboekjes. Deze is beschikbaar op cd of daisy-cd. De gesproken versie wordt door de leerlingen individueel gebruikt. Om de rest van de klas niet te storen, moet de leerling de toets afgezonderd van de overige leerlingen maken of een koptelefoon gebruiken.

Mogelijk bieden de zwart/wit-versie of de vergrote versie van de opgavenboekjes enige hulp. De gedachte daarachter is dat de leerling niet door de vele kleuren wordt afgeleid. Bovendien bevordert de vergrote weergave de woordherkenning.

Leerlingen met dyscalculie

Er is op dit moment geen speciale versie voor leerlingen met dyscalculie. Leerlingen kunnen gebruik maken van de aangepaste versies die er zijn. Ook mogen leerlingen eventueel extra tijd gebruiken. De centrale eindtoets wordt op twee niveaus aangeboden. Het is dus mogelijk voor leerlingen om de eindtoets N af te nemen. Deze is bedoeld voor leerlingen met een leerachterstand en biedt voor een aantal leerlingen met onder meer ernstige rekenproblemen misschien een oplossing.

Leerlingen mogen op dit moment ook geen gebruik maken van een rekenmachine of tafelkaart. In de centrale eindtoets wordt de leerling gevraagd berekeningen uit het hoofd uit te voeren, snel een schatting van de uitkomst te maken of gebruik te maken van uitrekenpapier om bijvoorbeeld tussenuitkomsten of een geleerde procedure toe te passen. Wanneer er leerlingen zijn die bij deze taken een zakrekenmachine of tafelkaart zouden gebruiken, heeft dat gevolgen voor de interpretaties van de scores en beantwoorden de toetsen niet meer aan hun doel. We weten dan niet in hoeverre leerlingen die deze hulpmiddelen gebruiken zelf relaties tussen getallen kunnen leggen en in hoeverre ze zelf bewerkingen kunnen uitvoeren. De scores die zij behalen zijn dan niet meer vergelijkbaar met de scores van de normgroep en de betekenis van hun scores komt dan ook niet overeen met die van alle andere toetsdeelnemers.

Tijdsbesteding toetstaken

Het afname schema van de eindtoets bevat na elke toetstaak een korte (5 min) of lange pauze (15 min). Alle leerlingen krijgen de mogelijkheid om hun opgaven dan af te maken. Uit een steekproef onder 240 scholen na de Eindtoets van 2012 blijkt dit ook voldoende tijd te zijn. Ook voor de meeste leerlingen met aangepaste versies bleek dit voldoende te zijn (met uitzondering van de braille versie, die is niet meegenomen in de steekproef). De tijdsbesteding per toetstaak zal ook bij de invoering van de centrale eindtoets een aandachtspunt zijn. Er moet voldoende ruimte blijven voor leerlingen om de opgaven af te ronden.

Vergelijking centrale toetsing andere sectoren

De centrale eindtoets po past in een doorgaande leerlijn m.b.t. de referentieniveaus taal en rekenen en is daarin een van de van overheidswege voorgeschreven onderdelen. De voor alle toetsdeelnemers, dan wel specifiek voor toetsdeelnemers met een beperking toegestane hulpmiddelen en varianten dienen te passen in een doorgaande lijn, en bij het verplichte karakter van de toets, en dienen daarnaast rekening te houden met het specifieke karakter van de toets, o.m. tot uiting komend in het civiel effect en de pedagogische context. De op dit moment vanuit Cito geleverde varianten en toegestane cq geadviseerde hulpmiddelen passen goed op de doorlopende leerlijn en op de specifieke positie van de toets in het onderwijs. In het kader van een goede afstemming over de onderwijssectoren heen is door OCW en CvE een projectgroep gestart die e.e.a. in kaart brengt, de samenhang vergroot en/of beter duidelijk maakt, en zorg draagt voor een beleidsmatige onderbouwing van het toekennen van sommige faciliteiten - of het onthouden daarvan – aan leerlingen met een beperking. Deze afstemming, de verdergaande technologische ontwikkeling en de overgang naar een van overheidswege verplichte toets kan leiden tot een aanpassing in afnamecondities of hulpmiddelen op onderdelen. Zo is het mogelijk dat op termijn naast of in plaats van de Daisy-CD gebruik kan worden gemaakt van spraaksynthese. Een en ander betreft geleidelijke wijziging op onderdelen, voor de hoofdlijn van de afnamecondities zal dit geen verschil maken.

9. Communicatie

De communicatie over de invoering van de eindtoets zal bestaan uit verschillende fases, afhankelijk van de stand van zaken rondom de invoering. Grofweg zijn er 3 fases te benoemen, die hieronder verder uitgewerkt zullen worden:

1. Communicatie ten tijde van het wetstraject
2. Communicatie over invoering van de eindtoets
3. Reguliere communicatie na invoering van de eindtoets

1. Communicatie ten tijde van het wetstraject

Op dit moment is het wetsvoorstel nog in behandeling bij OCW. Daarna zal de wet nog langs de Tweede en Eerste Kamer moeten. OCW is verantwoordelijk voor het wetstraject en zal ook in de communicatie het voortouw nemen. Afstemming met het CvE en overige betrokkenen is hierin van groot belang.

2. Communicatie over invoering van de eindtoets

CvE is bij wet aangesteld als regievoerder van de centrale eindtoets po. CvE is hierbij ook verantwoordelijk voor de communicatie. Ook voor de invoering van de eindtoets zal het CvE de regie op de communicatie op zich nemen. Dit in nauwe afstemming met alle ketenpartners.

Het CvE werkt aan een communicatieplan voor de invoering van de eindtoets po. Een eerste opzet is eind oktober 2011 opgeleverd. In het communicatieplan wordt specifiek aandacht besteed aan enkele thema's zoals de 15% scholen die nu bewust niet kiezen voor de Cito toets (omgang met eventuele weerstand) en de introductie van een digitale tweede afname extra aandacht vragen. Door de veranderingen in de tijd zal het CvE in de zomer van 2012 een nieuwe versie van het communicatieplan uitwerken. Zodra de Tweede Kamer het wetsvoorstel heeft behandeld, kan er begonnen worden aan communicatie naar het veld.

3. Communicatie regulier

Het CvE ontwikkelt op dit moment aan een organisatiebreed communicatieplan. De eindtoets po zal hierin worden opgenomen als één van de onderdelen. Veel van de elementen uit het communicatieplan invoering po zullen terugkomen in de reguliere communicatieactiviteiten van het CvE.

10. Projectorganisatie

De implementatie van de wetgeving 'verplichte centrale eindtoets primair onderwijs' is vormgegeven als een project. Het CvE werkt in projectvorm als regievoerder. Ook andere betrokkenen krijgen op projectbasis opdracht en financiering van OCW. Vandaar dat ervoor gekozen is om ook een projectorganisatie neer te zetten (zie figuur 2). Onderdeel van de projectstructuur is een stuurgroep en een klankbordgroep.

Stuurgroep

De stuurgroep bestaat uit afgevaardigden van alle direct betrokken ketenpartners. In de stuurgroep worden de belangrijke thema's doorgesproken en beslissingen voorbereid. Uiteindelijk is OCW degene die beslist. OCW zit de stuurgroep voor.

Klankbordgroep

Bij de invoering van een nieuwe centrale toets is draagvlak in het veld van groot belang. Het is eventueel mogelijk om ten tijde van de invoering van de eindtoets een klankbordgroep op te zetten. In de klankbordgroep zitten belanghebbenden uit het veld. Hier kunnen thema's ter bespreking worden voorgelegd. De klankbordgroep kan OCW van advies dienen, maar neemt geen besluiten.

Afstemmingsoverleg taal en rekenen

Het referentiekader taal en rekenen wordt op dit moment in verschillende sectoren ingevoerd. Zowel VO als het MBO zijn bezig met nieuwe centrale toetsen voor de referentieniveaus. Om te borgen dat de sectoren niet verschillende richtingen op gaan is er een afstemmingsoverleg taal en rekenen. Hier worden sectoroverstijgende thema's besproken. Deelnemers van dit overleg zijn OCW, CvE, Cito en SLO.

Actoren:

OCW: is opdrachtgever en daarnaast verantwoordelijk voor het tot stand komen van de relevante wet- en regelgeving. OCW neemt als opdrachtgever de uiteindelijke beslissingen. OCW is trekker van de stuurgroep en klankbordgroep (zie figuur 4). Daarnaast neemt OCW plaats in het afstemmingsoverleg taal en rekenen po-vo-mbo. Sectoroverstijgende zaken komen daarom via dit afstemmingsoverleg bij de opdrachtgever.

CvE: is coördinator en regisseert de activiteiten volgens dit plan, in overeenstemming met de wet- en regelgeving, en is verantwoordelijk voor de uitvoering zoals vastgelegd in de (aangepaste) Wet CvE. CvE is verantwoordelijk voor de implementatie van de centrale eindtoets po, waarin een overgangperiode voor de toetsen 2013-2015 geldt. Het implementatieplan geeft nadere toelichting op de activiteiten en verantwoordelijkheden van het CvE en andere direct betrokkenen (Cito en SLO). CvE voert regie op de keten voor wat betreft activiteiten, kwaliteitszorg, en communicatie rond de centrale eindtoets po. CvE neemt deel in de stuurgroep en klankbordgroep.

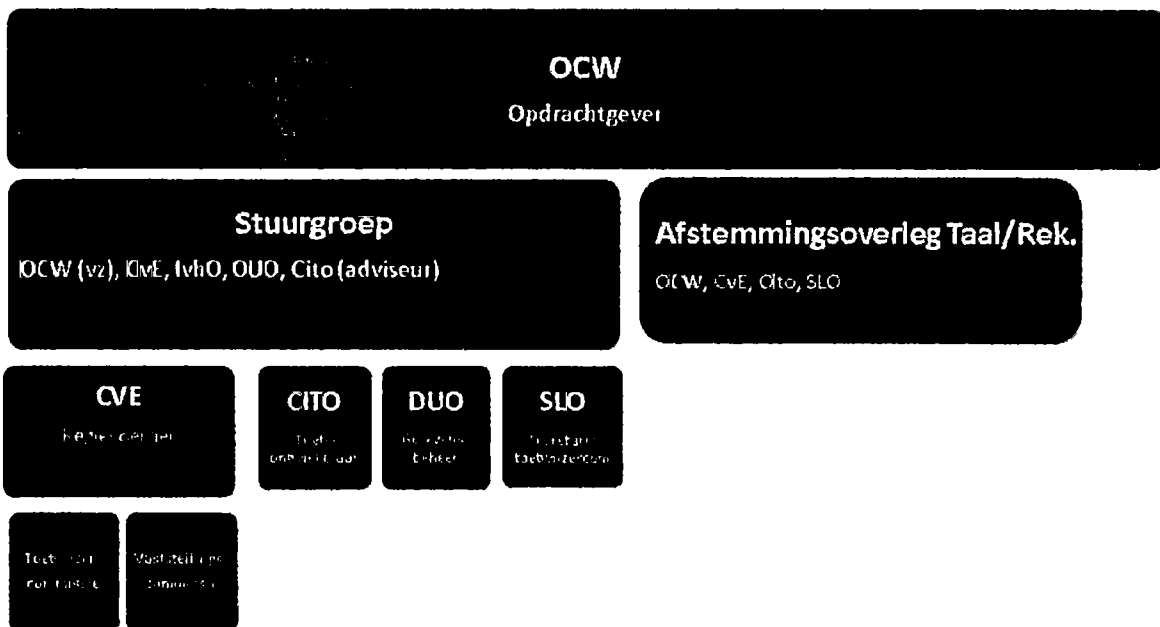
Cito: de huidige Cito toets wordt omgevormd tot de verplichte centrale eindtoets po. Het product Eindtoets Basisonderwijs gaat via een overgangperiode om van eigendom van Cito BV naar een taak van de overheid, waarbij St. Cito onder regie van het CvE de toetsconstructeur is. Cito neemt deel in de stuurgroep.

Inspectie: De Inspectie van het Onderwijs (IvHO) heeft in het primair onderwijs de rol van Toezicht en Handhaving. De invoering van een centrale eindtoets stelt de overheid in staat om toe te werken naar een eenduidige, absolute kwaliteitsnorm voor de resultaten aan het einde van de schoolperiode. De IvHO gebruikt de standaardscore voor de evaluatie van de scholen in het primair onderwijs. Verder zal de inspectie toezien op de afnamecondities van de centrale eindtoets. Ook hierbij geldt het principe van risicogericht toezicht. De IvHO neemt deel in de stuurgroep.

DUO: DUO is de uitvoeringsorganisatie van OCW en beheert alle leerlinggegevens (BRON). DUO is in het VO tevens verantwoordelijke voor de logistieke processen van de examens. Op dit moment is de rol van DUO bij de uitvoering van de centrale eindtoets po nog gericht tot de gegevenslevering (BRON).

PO-raad: De PO-raad en VO-raad zijn belangenvertegenwoordigers van het onderwijsveld. Vooral de PO-raad is een belangrijke schakel voor contact met het veld en het draagvlak voor de wijze van invoering. De PO-raad en VO-raad nemen deel aan de klankbordgroep.

SLO: heeft de opdracht gekregen als secretaris van de toetswijzercommissies. De toetswijzers worden onder regie van het CvE geproduceerd.

Figuur 4: Projectstructuur

11. Begroting en planning

Begroting CvE

onderdeel	omvang	specificatie		indicatie op jaarbasis
structurele kosten				
collegelid	1 lid + 1 plv.lid	opgenomen in basisarrangement CvE	impliciet bij collegekosten	6.000
sectormanager	0,5 fte	opgenomen in APK budget CvE (na uitbreiding) vanaf 1-4-2012	impliciet bij loonkosten	46.000
clustermanager	1,0 fte	opgenomen in APK budget CvE (na uitbreiding) vanaf 1-4-2012	impliciet bij loonkosten	81.000
ondersteuning (inhoudelijk en secretariael)	1,0 fte	opgenomen in APK budget CvE (na uitbreiding) vanaf 1-1-2012	impliciet bij loonkosten	65.000
bedrijfsvoering	10% over bovenstaande posten	opgenomen in APK budget CvE (na uitbreiding)	impliciet bij bureaunkosten	19.800
voorlichtings materiaal	€ 10 per school	opgenomen in APK budget CvE (na uitbreiding)	impliciet bij bureaunkosten	70.000
vaststellingscie taal	1 vz + 4 leden	vz (40u w + 30u*4te=160*€ 55) + 4 leden (20u w + 22u*4te=108*€ 50)	expliciet zichtbaar	30.400
vaststellingscie rekenen	1 vz + 4 leden	vz (40u w + 30u*4te=160*€ 55) + 4 leden (20u w + 22u*4te=108*€ 50)	expliciet zichtbaar	30.400
vaststellingscie wereld orient.	1 vz + 4 leden	vz (40u w + 30u*2te=160*€ 55) + 4 leden (20u w + 22u*2te=108*€ 50)	expliciet zichtbaar	18.300
opslag commissies	10%	reiskosten, onkostenvergoeding	expliciet zichtbaar	7.900
totaal structurele kosten				374.800

onderdeel	omvang	specificatie	2011	2012	totaal
projectkosten*					
projectleider (kwartiermaker)	1,0 fte	vanaf 1-4-2011 tot 1-4-2012	75.000	25.000	100.000
juridische ondersteuning	0,2 fte	vanaf 15-11-2011 tot 1-4-2012	4.000	11.000	15.000
toetswijzercie taal	1 vz + 3 leden	vz 24 dd à € 175,50 en leden 16 dd à € 150 vanaf 1-11-2011	3.000	9.000	12.000
toetswijzercie rekenen	1 vz + 3 leden	vz 24 dd à € 175,50 en leden 16 dd à € 150 vanaf 1-11-2011	3.000	9.000	12.000
toetswijzercie wereld orientatie	1 vz + 3 leden	vz 24 dd à € 175,50 en leden 16 dd à € 150 vanaf 1-11-2011	3.000	9.000	12.000
opslag commissies	20%	reiskosten, onkostenvergoeding	1.800	5.400	7.200
totaal projectkosten*			89.800	68.400	158.200

* De projectkosten is een overzicht van de kosten zoals die op dit moment bekend zijn. Het kan zijn dat deze kosten nog aangepast worden totdat de wet definitief in werking treedt.

Overzicht planning

Wet	wie	2011			2012												
		okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec	
Wetstraject																	
Wetstraject	OCW												??	??	??	??	
implementatieplan																	
Schrijven + afstemmen	CvE (Cito)									update							
Versie in overleg Stuurgroep	CvE, OCW																
Toetswijzer (H2.b)																	
Instellen toetswijzer comm	CvE																
Toetswijzercommissie (zie 2.b)	CvE																
consultatie aan veld															onder voorbehoud		
vaststellen toetswijzers CvE, goedkeuren M																	in 2013
Vaststellingscommissie (H2.c)																	
Notitie instellen vaststellingscommissie	CvE																
Instellen vaststellingscom (zoeken leden)	CvE													onder voorbehoud			
Vaststellingscommissie	CvE																
Constructie toetsitems (H4)																	
Constructieopdracht aan Cito	Oto																
Constructie items toets 2015 en 2016	Cito																
proeftoetsen 1 en 2 (voor toetsen 2013-2014)	Cito																
Communicatie (H8)																	
afspraken communicatie wetstraject	OCW, CvE																
Communicatieplan implementatie	CvE							update									
Start communicatie activiteiten	CvE														onder voorbehoud		

Bijlagen

Bijlage 1: Preambule

In deze preambule wordt onder toetsdocumenten verstaan: *uitgangsmateriaal, vraagformuleringen en beoordelingsmodellen.*

1.	De toetsdocumenten zijn naar algemeen gevoelen niet aanstootgevend voor bepaalde groepen in de samenleving.
2.	Vermeden moet worden dat personen en organisaties, die in de toetsdocumenten genoemd worden, opvattingen krijgen toebedeeld die niet noodzakelijk de hunne zijn, in verlegenheid worden gebracht, of zich met recht door de toetsmakers bekritiseerd of gekwetst kunnen voelen.
3.	Vermeden moet worden dat particuliere opvattingen en/of (waarde)oordelen van toetsmakers in de toetsdocumenten voorkomen.
4.	Onder gevoelige passages wordt in ieder geval verstaan: aan hedendaagse situaties gerelateerde contexten over politiek, geloof en/of koninklijk huis; uitgangsmateriaal dat een of meer onderwerpen bevat waarvan verwacht kan worden dat dit voor groepen in de samenleving controversieel is en reacties zal oproepen.
5.	Als in een concept-toetsdocument een politiek en/of maatschappelijk gevoelige passage voorkomt is de vaststellingscommissie gehouden tot een van de twee volgende acties: de vaststellingscommissie geeft de toetsdeskundige de opdracht om de desbetreffende passage te schrappen; de vaststellingscommissie legt de vraag voor aan het management van CvE, dat een besluit neemt over de toelaatbaarheid.
6.	De leiding van CvE zal terughoudendheid betrachten bij het toelaten van gevoelige passages als het onderwerp ervan niet vanzelfsprekend voortvloeit uit de toetsstof.
7.	Een vaststellingscommissie die aan het management CvE meerdere gevoelige passages voorstelt, zorgt ervoor dat de gekozen passages niet eenzijdig of onevenredig vaak de opvattingen van een bepaalde groep of enkele bepaalde groepen in de samenleving weergeven.

Bijlage 2: Proces van toetsontwikkeling

Algemeen

Schooljaar	X	X+1	X+2	X+3
toetswijzer def				
toets constructieopdracht + uitwerking	sept			
Uitwerking + akkoord constructieopdracht	okt			
ontwikkelen toetsvragen	okt-juni			
1e proeftoets		jan-mrt		
resultaten proeftoets in commissie		juni-juli		
2e proeftoets			jan-mrt	
resultaten 2e proeftoets + vaststellen toets			juni-sep	
afname toets				april
normering				mei
Evalueren				juni-juli

Overzicht van de eindtoetsen 2013-2016

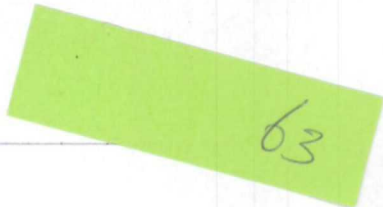
	2013		2014		2015		2016	
schooljaar	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	
toetswijzer	(-)	(-)	sept-feb	def				
constructieopdracht + uitwerking	(-)	(-)	sept	sept				
productie items	okt-juni	okt-juni	okt-juni	okt-juni				
1e proeftoets		jan	jan	jan-mrt	jan-mrt			
resultaten proeftoets in vaststellingscom.		(-)	juni-juli	juni-juli	juni-juli			
2e proeftoets			jan	jan-mrt	jan-mrt	jan-mrt		
resultaten 2e proeftoets + vaststellen toets			juni-juli	juni-sep	juni-sep	juni-sep		
afname toets				april	april	april	april	
equivalering + rapportage				mei	mei	mei	mei	
Evalueren				juni-juli	juni-juli	juni-juli	juni-juli	

BIJLAGE 3 Logistieke stappen uitgewerkt

Process	Wet	Huidige situatie	Toekomst	Bijzonderheden
1	Brief aan scholen met informatie	Cito verstuurt in sept brief met info (en aanmeldformulier)	- CvE geeft in sept mededeling uit met rooster en welke hulpmiddelen zijn toegestaan - Aan scholen brief <u>zonder aanmeldformulier</u> maar met de ouderkranten (CvE afzender, Cito verstuurt)	- In eerste jaar wordt een CvE voorlichtingsbrochure meegestuurd - Alleen Nederlandstalige ouderkranten opsturen. Online zijn enkele vertaalde ouderkranten beschikbaar
2	Aanmelden scholen	- Zie hierboven, Cito verstuurt in sept brief met aanmeldformulier - Cito verstuurt in okt/nov bevestiging met ouderkranten en daarbij aanmeldformulieren voor aangepaste versies - Scholen kunnen na aanmelding voor digitale afname starten met testtoets	- 2e week van november brief aan scholen met aanmeldformulier (dit is dan direct nadat scholen voorlopig schooladvies naar ouders hebben gecommuniceerd). - Scholen kunnen aanmelding tot uiterlijk half dec retour zenden (voor de kerstvakantie). - Scholen geven in formulier aan hoeveelheid toetsen B, N, WO en aangepaste versies - In januari volgt rappel naar scholen toe. CvE en Cito checken <u>niet</u> of alle leerlingen zijn aangemeld.	- Voor de verder toekomst moet worden onderzocht of de aanmelding digitaal via LAS (BRON) kan verlopen. - Cito vraagt toestemming aan scholen dat CBS de gegevens mag gebruiken. Deze check komt bij de brief met aanmeldformulier.
3	Bevestiging inschrijving	Zie hierboven, Cito stuurt in okt/nov bevestiging per mail met factuur. Online komen de gegevens op de Cito portal beschikbaar.	- Geen brief meer ter bevestiging. Alle informatie is online via de Cito portal terug te vinden. - Wijzigingen van type toets kan tot 6 weken voor afname via de Cito Portal. Daarna alleen telefonisch	
4	Proeftoetsing	- Cito benaderd x-aantal scholen voor de	- Geen veranderingen, Cito blijft geheel	

		proeftoetsing - Cito drukt en verstuurt de proeftoets boekje en antwoordformulieren - Cito kijkt na en analyseert	uitvoeren, alleen nu onder auspiciën van CvE	
5	Drukken toetsboekjes en antwoordbladen	- Cito maakt alle boekjes op (ook de aangepaste versies) - Via Cito wordt drukker aangesteld voor drukken boekjes, antwoordbladen en ankeropgaven - Dedicon maakt de braille boekjes	- Voorlopig via Cito drukker aanstellen. - Geen veranderingen voor aangepaste versies	
5	Inpakken materialen	Cito pakt de materialen in op hun distributiecentrum. Check op aangepaste versies en speciale verzendingen (anker).	Geen veranderingen	Voorstel is om hierbij extra een leerlingkrant mee te sturen.
5	Versturen dozen	- Cito geeft opdracht aan TNT voor versturen - Cito heeft regionale posten in het land voor noodgevallen	- Voorlopig via Cito - Regionale posten worden ontbonden. Bij noodgevallen via koerier materialen nazenden.	Uitwerken van noodscenario's
6	Toetsafname Helpdesk	Cito heeft een helpdesk dat via mail en telefoon bereikbaar is	De helpdesk blijft bij Cito, maar komt onder de verantwoordelijkheid en naam van het CvE. Telefoonnummer en mailadres worden dus apart geleid en niet via de vaste klantenservice.	
6	Toetsafname Retour zenden antwoordbladen	- Scholen sturen na de afname de antwoordbladen retour aan Cito. - Cito verwerkt nagezonden antwoordbladen allemaal tot ongeveer 1.5 week na afname de antwoordbladen	Geen veranderingen.	Afspraken maken over late nazending van antwoordbladen
7	Rapportage	- Cito ontvangt de bladen, leest deze in de computer, analyseert de gegevens en stelt de equivalering vast	- Geen veranderingen in het inlezen en analyseren. - CvE stelt de equivalering vast.	

		- Maakt de rapportages en verstuurt deze naar de scholen - Rapportages en schoolrapporten in REB komen online beschikbaar via Cito Portal	- Cito maakt de rapportages en verstuurt deze met CvE als afzender (logo) - Rapportages en schoolrapporten (in REB) komen online via Cito portal beschikbaar	
8	2e afname moment aanmelden	- Scholen kunnen nu online via de Cito portal individuele leerlingen aanmelden voor de digitale afname. - Ook is het mogelijk dat leerlingen de toets 'herkansen' (een 2e keer afnemen)	- Scholen kunnen online (via de mail/Cito portal) leerlingen opgeven voor het 2e afname moment. Dan kan ook al voordat eerste moment is geweest. Inschrijving voor de digitale toets gebeurd op leerlingniveau. - Scholen kunnen tot de laatste week van afname leerlingen aanmelden - Scholen worden verzocht om testtoets te gaan uitvoeren voor de digitale afname	Leerlingen waaruit blijkt dat zij de 'verkeerde toets' hebben gemaakt, mogen eventueel in overleg met CvE het 2e afname moment gebruiken (bijv. bij een te hoge score op de niveautoets).
8	2e afname moment afname	- Scholen moeten een testtoets hebben uitgevoerd voordat ze mee kunnen doen met de digitale afname. Zij onderteken hiervoor een verklaring. - De digitale toets staat enkele weken online open.	- Scholen zijn verzocht een testtoets uit te voeren. Zij blijven een verklaring ondertekenen - De digitale 2e afname gaat half mei open voor 3/4 weken	Voor het eerste jaar wordt een noodscenario uitgewerkt. Mocht de digitale afname bij enkele scholen niet lukken.
8	2e afname moment rapportage	Cito kan een week nadat de laatste taak is afgerond de rapportages opmaken en versturen.	In de huidige situatie heeft Cito voldoende digitale afnames uit de reguliere periode dat de equivalering al vaststaat. Er wordt op dit moment onderzocht of dat voor het 2e afname moment in de nieuwe situatie ook geldt. Zo ja, dan kan Cito ook een week nadat de laatste taak is afgerond de rapportages opleveren.	

Van:

Verzonden: vrijdag 22 juni 2012 9:45

Aan:

CC:

Onderwerp: Overleg 28/6 over toetsen gaat NIET door

Bijlagen: EDOC-#399021-v6-Verslag_overleg_toetsontwikkelaars_PO_op_6_april_2012_DOC

Beste allemaal,

Het overleg op donderdag 28 juni (13 – 14:30 uur) gaat niet door. Dit heeft meerdere redenen: de voortgang van het wetsvoorstel is onduidelijk en de benodigde stukken voor overleg zijn nog niet beschikbaar.

De Tweede Kamer heeft besloten de behandeling van het wetsvoorstel 'Toetsing in het PO' uit te stellen tot na de verkiezingen. Dit betekent in ieder geval dat de centrale eindtoets een schooljaar wordt uitgesteld. Een aantal trajecten dat al in gang is gezet, gaat gewoon door. Bijvoorbeeld het ontwikkelen en vaststellen van de referentiesets en het traject rondom de beoordelingssystematiek van de COTAN voor onderwijstoetsen.

Van de COTAN hebben wij een eerste notitie gekregen met plannen om de organisatie nog onafhankelijker te laten opereren en om de beoordelingssystematiek van onderwijstoetsen te verbeteren (rekening houdend met de onderwijscontext). Deze eerste versie moet nog op een aantal punten worden aangescherpt, voordat we het stuk aan jullie willen voorleggen.

Over de referentiesets is vorige week vrijdag 15 juni een informatieve bijeenkomst van Cve geweest. Cve verzorgt ook het vervolgoverleg over dit onderwerp.

Tijdens ons overleg op 6 april is daarnaast gevraagd aan alle toetsontwikkelaars individueel en gezamenlijk vast te stellen welke ondersteuning zij nodig hebben bij het verwerken van de referentieniveaus in taal- en rekentoetsen (zowel tussen- als eindtoetsen). Zie ook het verslag van 6 april in de bijlage. Op basis van deze informatie zou Stichting Cito een voorstel uitwerken voor een 'helpdesk'. Na overleg met [naam] begrijp ik dat dit verzoek niet duidelijk is overgekomen, en dat daardoor nog geen gezamenlijk stuk beschikbaar is.

Graag hoor ik van jullie (toetsontwikkelaars) wanneer een notitie over de ondersteuningsbehoefte rondom de referentieniveaus klaar is voor overleg. Als hierbij vragen ontstaan, kunnen jullie bij mij terecht. Vervolgens plan ik na de zomer een nieuwe afspraak.

Ik wens jullie alvast een fijn weekend!

Groet.

Datum: vrijdag 6 april 2012; 13:30 – 15:15 uur

Locatie: Hoftoren, Rijnstraat 50, Den Haag, zaal 12.003

Aanwezig

Afwezig

Dit verslag beschrijft de acties en de gestelde vragen met antwoorden per agendapunt. Het verslag gaat bovendien in op de onderwerpen die vooraf van de zijde van de toetsontwikkelaars (excl. Cito) werden ingebracht: aanbesteding centrale eindtoets, realiseren van een gelijk speelveld binnen de toetsmarkt, helpdesk van Cito, definiëring lovs, werkwijze COTAN en de brief van toetsontwikkelaars van 1 april 2011.

Wetsvoorstel Toetsing in het PO

V: Is de invoering van een verplichte centrale eindtoets onomkeerbaar?

A: Als zowel de Tweede als Eerste Kamer instemmen met het wetsvoorstel, wordt de centrale eindtoets ingevoerd. Het definitieve afnamemoment van de centrale eindtoets staat pas vast na aanvaarding van het wetsvoorstel. Vooralnog is de planning april 2013.

Referentieniveaus en de centrale eindtoets

Vanaf het schooljaar 2014-2015 zijn de referentieniveaus taal (lezen en taalverzorging) en rekenen verwerkt in de centrale eindtoets. Voor het normeren van de centrale eindtoets op de referentieniveaus en om de doorlopende leerlijn vanaf PO, via VO naar MBO zichtbaar te maken, ontwikkelt Stichting Cito in opdracht van het College van Examins (CvE) referentiesets voor lezen en rekenen/wiskunde.

Actie CvE: Organiseren van een informatieve bijeenkomst over de referentiesets. Deze eerste bijeenkomst richt zich voornamelijk op het proces waarmee de sets tot stand komen, en op de vraag wat toetsontwikkelaars nodig hebben om met de sets te kunnen werken.

V: Hoe ziet de set er uit?

A: Een referentieset bestaat uit meerdere opgaven die samen per referentieniveau het inhoudelijk beschreven kennisdomein goed representeren. De opgaven hebben hun oorsprong in verschillende onderwijssectoren. Alle opgaven zijn afgenomen in de onderwijssectoren die voor de set relevant zijn. Er is een prestatiestandaard vastgesteld voor de referentieset. Een referentieset kan worden gebruikt als ankervragen voor de normering. Er worden twee sets gemaakt. CvE gebruikt een geheime set. Daarnaast komt er een openbare set die mogelijk eerst onder voorwaarden beschikbaar komt voor toetsontwikkelaars. Afspraken worden gemaakt over geheimhouding, uitlekken naar het onderwijsveld moet worden voorkomen. Naast de set komt ook de bijbehorende psychometrische informatie beschikbaar. Deze set wordt door CvE ook gebruikt ter verantwoording van de inhoud van de centrale eindtoets en toetsen en examens in het vo en mbo. Beide sets zijn pas in 2013 beschikbaar, ook voor Cito bv. Voor het mbo zijn voorbeeldexamens beschikbaar en voor de rekentoets vo komen voorbeeldtoetsen beschikbaar.

V: Zitten er ook andere toetsontwikkelaars dan Cito in de expertgroepen die de inhoud van de referentiesets bepalen? Hebben deze experts ook een adviserende bevoegdheid?

A: In de expertgroepen zitten inhoudelijk deskundigen, geen toetsontwikkelaars (ook niet Cito). Het CvE zal samen met experts de inhoud van de sets vaststellen. Zij adviseren over de operationalisering van de referentieniveaus, die de inhoud van het gehele domein bevatten. Voor het bepalen van de prestatiestandaard wordt de expertgroep aangevuld met nog meer experts, waaronder ook docenten.

V: Waarom beperkt de centrale eindtoets zich tot de domeinen lezen en taalverzorging van de referentieniveaus taal?

A: Op korte termijn is het alleen mogelijk deze domeinen te toetsen. De ambitie is wel om toetsen beschikbaar te maken die de kennis en vaardigheden van alle taaidomeinen meten. Dit is namelijk belangrijk voor een goede overdracht van leerlingen en het realiseren van een doorlopende leerlijn naar het vo. Deze domeinen hoeven niet allemaal via de centrale eindtoets getoetst te worden. Als dat wel het geval zal zijn, dan zal de centrale eindtoets van karakter veranderen; bijvoorbeeld meer open vragen, een luistertoets.

Beoordeling kwaliteit (tussentijdse) toetsen

Het wetsvoorstel Toetsing in het PO geeft aan dat de minister een onafhankelijk commissie aanwijst die de kwaliteit van (tussentijdse) toetsen voor (in ieder geval) taal en rekenen beoordeelt. OCW heeft aan de COTAN gevraagd te adviseren over een aparte beoordelingsprocedure voor toetsen voor het onderwijsveld. Binnen deze procedure moet meer aandacht zijn voor de onderwijskundige context, de termijn waarop de beoordeling beschikbaar komt moet worden verkort en kritiek vanuit toetsontwikkelaars over de mate waarin de beoordelingen onafhankelijk zijn moet worden geadresseerd. De wijze waarop dit uiteindelijk organisatorisch wordt geregeld, is nog onderwerp van gesprek. Via afspraken of beleidsregels wordt de onafhankelijkheid van deze onderwijscommissie gewaarborgd.

Actie **directie PO**: In juni legt de directie PO een eerste voorstel voor de nieuwe beoordelingsprocedure en de organisatiestructuur van een onafhankelijke commissie voor aan de toetsontwikkelaars. Aangezien de toetsontwikkelaars met deze commissie te maken krijgen, is het van belang dat zij meedenken en hierbij een eigen inbreng kunnen hebben.

V: Wordt het mogelijk vooraf advies te vragen aan de commissie, voordat een toets is ontwikkeld? Daarnaast is het wenselijk dat vooraf duidelijkheid bestaat over de kaders waarbinnen de beoordeling van toetsen plaatsvindt.

A: In de huidige situatie geeft de COTAN inderdaad alleen na de beoordeling advies aan de toetsontwikkelaar over het verbeteren van de kwaliteit van de toets. Aan de COTAN is gevraagd ook dit onderwerp uit te werken in hun voorstel.

V: Wat verstaat OCW onder een lovs? Een schooladministratiesysteem?

A: Nee, onder een lovs verstaat OCW een serie van toetsen die de voortgang van de leerling inzichtelijk maakt. Scholen hebben keuze uit verschillende reeksen van toetsen. De toetsscores van een leerling kunnen wel door de school worden verzameld in een schooladministratiesysteem. Het wetsvoorstel schrijft niet voor hoe vaak scholen tussentijds taal- en rekentoetsen bij de leerlingen af moeten nemen. Op dit punt is het wetsvoorstel aangepast op basis van een advies van de Raad van State.

Positie Cito: gelijk speelveld en helpdesk

V: Het blijft de 'werkplaats' en de 'winkel', de bestuurlijke afspraken zijn slechts administratief. Waarom geen scheiding van de huisvesting en naamgeving?

A: Stichting Cito en Cito bv zijn juridisch en financieel strikt gescheiden organisaties. Hier is ook toezicht op door de Auditdienst. Er is geen sprake van kruisbestuiving, zo worden de referentiesets onder strikte geheimhouding ontwikkeld door Stichting Cito, in opdracht van CvE. In de herziene Wet SLOA worden deze afspraken ook vastgesteld. Voor diensten die Stichting Cito verleent, betaalt Cito bv een marktconforme prijs. Deze psychometrische expertise komt via een nog op te zetten helpdesk beschikbaar voor alle toetsontwikkelaars, onder dezelfde condities als Cito bv. Alle informatie over de inhoud van de centrale eindtoets wordt via CvE toegankelijk gemaakt. Volledige scheiding van de twee organisaties is te kwetsbaar, met het oog op de centrale examens VO. De benodigde expertise voor deze centrale examens wordt beheerst door een aantal medewerkers van Cito. Deze expertise is noodzakelijk en wordt ingezet voor zowel de bv als de

stichting. Dit is in de loop van jaren zo gegroeid. OCW wil geen risico lopen met de kwaliteit van de centrale examens VO en ziet daarom fysieke scheiding niet als een reële optie.

Met de gemaakte bestuurlijke afspraken, heeft OCW alle mogelijke voorwaarden gecreëerd voor een eerlijk 'level playing field'. De positie van de overige toetsontwikkelaars is hierdoor verbeterd. OCW roept de toetsontwikkelaars op deze mogelijkheden aan te grijpen. Bijvoorbeeld door voor zichzelf en/of gezamenlijk vast te stellen met welke producten en diensten de helpdesk van Cito hen verder kan helpen. **Actie: toetsontwikkelaars.**

Door de Auditdienst is onderzoek verricht naar de splitsing van Stichting Cito en Cito bv. Uit het onderzoek is gebleken dat Cito voldoet aan alle juridische en organisatorische eisen rondom de splitsing tussen publiek en privaat. Met Stichting Cito zijn aanvullende bestuurlijke afspraken gemaakt, onder meer over het beschikbaar komen van een helpdesk voor bestaande en nieuwe toetsontwikkelaars.

Actie Stichting Cito: Als verdere uitwerking van de bestuurlijke afspraken doet Stichting Cito een voorstel voor een op te zetten helpdesk en voert overleg met andere toetsontwikkelaars over de inrichting en de voorwaarden voor succes. Zij zijn immers potentiële gebruikers, het aanbod van Cito moet aansluiten bij hun vragen en behoeften.

V: De toetsontwikkelaars stellen kritische vragen over de onafhankelijkheid van Stichting Cito en de vermeende voordelen die Cito bv heeft door het opstellen van de centrale eindtoets en het ontwikkelen van de referentiesets door Stichting Cito.

A:

Het College van Examens neemt vanaf schooljaar 2012-2013 (afhankelijk van de tijdige aanvaarding van het wetsvoorstel door de Tweede en Eerste Kamer) de verantwoordelijkheid over van Cito voor het ontwikkelen en vaststellen van een centrale eindtoets voor het primair onderwijs. De inhoud van deze eindtoets wordt vastgesteld door toetswijzercommissies. In deze commissies zitten geen commerciële partijen, zoals educatieve uitgeverij of toetsontwikkelaars. De leden van deze commissies mogen geen enkel belang hebben in commerciële producten voor het primair onderwijs (lesmethoden, toetsen). Vervolgens worden de inhoud en de normering vastgesteld door CvE. Onafhankelijkheid van de centrale eindtoets is hiermee dus geborgd.

V: Waarom heeft OCW geen aanbesteding gedaan voor het ontwikkelen van de centrale eindtoets?

A: De overheid vindt dat het ontwikkelen van een centrale eindtoets een publieke taak is. De overheid kan daarin zelf keuzes maken. Hierover is overleg gevoerd met de NMa.

V: Hoe gaat OCW er voor zorgen dat de perceptie van het onderwijsveld ('de centrale eindtoets is de Cito-toets') verandert?

A: Vanaf schooljaar 2012-2013 (als het wetsvoorstel tijdig wordt aanvaard) is de centrale eindtoets een publieke taak. Alle communicatie verloopt dan ook via en namens CvE. Bovendien is het tijdstip van afname veranderd en zal over twee jaar gaandeweg ook de inhoud en opzet van de centrale eindtoets anders zijn dan de huidige Eindtoets Basisonderwijs van Cito. Het veranderen van de perceptie van het onderwijsveld, na 40 jaar 'Cito-eindtoets', is echter moeilijk en zal zeker tijd kosten.

Actie directie PO:

- Antwoordbrief sturen aan de gezamenlijke toetsontwikkelaars die op 1 april 2011 een brief stuurden aan OCW. Deze antwoordbrief zal voor juni zijn verstuurd.
- Vervolgoverleg plannen met de toetsontwikkelaars in de tweede helft van juni 2012. Het tijdstip is mede afhankelijk van de behandeling van het wetsvoorstel. Op de agenda staat dan in ieder geval het voorstel voor een onafhankelijke commissie voor het beoordelen van (taai- en reken-)toetsen, de inrichting van een helpdesk door Stichting Cito, de referentiesets en aanvullende gespreksonderwerpen die voortkomen uit de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede en Eerste Kamer.

Samenvatting van alle acties:

Actie CvE: Organiseren van een informatieve bijeenkomst over de referentiesets.

Actie directie PO:

- In juni legt de directie PO een eerste voorstel voor de nieuwe beoordelingsprocedure en de organisatiestructuur van een onafhankelijke commissie voor aan de toetsontwikkelaars.
- Voor juni een antwoordbrief sturen op de brief van de gezamenlijke toetsontwikkelaars van 1 april 2011.
- Vervolgoverleg plannen met de toetsontwikkelaars in de tweede helft van juni 2012.

Actie: toetsontwikkelaars: Voor zichzelf en/of gezamenlijk vaststellen met welke producten en diensten de helpdesk van Cito hen verder kan helpen.

Actie Stichting Cito: Een voorstel doen voor een op te zetten helpdesk en overleg voeren met andere toetsontwikkelaars over de inrichting en de voorwaarden voor succes.

64

Van:**Verzonden:** woensdag 4 april 2012 10:15**Aan:****Onderwerp:** FW: Eindtoets PO, contact (cito)**Urgentie:** Hoog

Zoals beloofd; zie ook NB!

 Programmamanager directie Primair Onderwijs,
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Van:**Verzonden:** dinsdag 3 april 2012 8:22**Aan:****CC:****Onderwerp:** Eindtoets PO, contact (cito)**Urgentie:** Hoog

Ha

Ik heb gisteren vroeg in de avond nog met Jan Wiegens (lid RvB Cito, verantwoordelijk voor o.a. PO) gesproken. Hij heeft mij zijn versie gegeven van een telefonisch onderhoud dat hij onlangs had met over het invoeringsmoment van de centrale eindtoets PO (CEP). had en heeft goed op zijn netvlies dat de minister gaat voor invoering in 2013 (kabinetsinzet). Naar zijn zeggen heeft hij gewezen op het krappe tijdpad, de noodzaak om scholen en ouders snel uitsluitel te geven (scholen beginnen nu met de planning van het nieuwe schooljaar) en het feit dat het opschuiven van de toets in tijd in 2013 lastig wordt omdat de regionale/lokale afspraken rond de overgang po naar vo komende zomer worden gemaakt. Verder is Cito (bv) bezorgd dat door het lang uitblijven van duidelijkheid scholen – wellicht onder druk vo - gaan kijken naar andere vormen van toetsen (intelligentietests ed) en dus straks in 2013 geen Cito eindtoets afnemen. Feitelijk heeft aangegeven dat er in 2013 in ieder geval een eindtoets ligt: van het Cito of de CEP (beiden zijn natuurlijk inhoudelijk hetzelfde). Daar zit het probleem niet, wel bij het invoeringstempo (vinden ook o.a. Onderwijsraad en de PO-Raad en VO-raad) gaf aan aan dat hij in het debat druk op de ketel wil houden wat betreft de invoering en mogelijk aan het eind van het debat wat opschuift.

spreekt komende donderdag (rond procedurevergadering) nog met .Cito komt voorlopig nog niet met persbericht (zie bijgaand concept) naar buiten en wil eerst komende donderdag afwachten. Ik heb duidelijk aangegeven dat het bericht in deze vorm voor ons niet acceptabel is. In plaats van duidelijkheid voor ouders levert het juist onduidelijkheid op omdat wij van een deel van de inhoud van het bericht ('Cito besluit de Eindtoets volgend jaar begin februari af te nemen') in strijd is met de ambitie van het kabinet, zoals die nu luidt. heeft eind van de week opnieuw contact met mij. Cito stuurt niets naar buiten over dit punt dan nadat ze met ons hebben gesproken.

Groet

15-2-2013

NB: ik ga nog achter het rapport van de 'cie aan (inhoud; status etc) gezien verzoek van aan jou.

Programmamanager directie Primair Onderwijs,
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap